

STĂPÎNUL LUMII

PARTEA ÎNTÎIA

I. UN NAPOLEON ÎN SPE

— M-ai stropit, Stirner! Uite ce mi-ai făcut pe rochie. Nu știi să vîslești!

— Ei, na! Știai că mergem să ne plimbăm cu barca. Cine vă pune pe voi, cucoanele, în ocazii de astea, să îmbrăcați rochii pe care și un strop de apă lasă urme de neșters?

— Jérôme K. Jérôme, „Trei într-o barcă”...

— Felicitările mele, *Fräulein*, văd că ești foarte citită. Dar ce vină am eu că Jêrome a făcut această remarcă înaintea mea? Ea rămîne valabilă și în cazul nostru, deși nu sîntem patru, ci cinci în barcă.

— Ba patru! protestă Emma Fit.

— Află, păpușă blondă, că în barca lui Jérôme al patrulea era un cîine. Pe cînd în barca noastră Falk al meu e primul...

— Și de ce, mă rog, primul?!

— Pentru că-i genial. Falk! Domnișoarei Fit i-a căzut batista. Dă-i-o!

Frumosul setter alb sări sprinten și, spre hazul tuturor, execută ordinul.

— E clar? – Stirner se umfla în pene. – *Fräulein* Glück, am o propunere: hai să ne căsătorim și să deschidem un circ ambulant. Eu – clown, cu perucă roșcovană, prezint extraordinarul număr de dresură, iar dumneata stai la casă... Ceva grozav!... Lumea dă năvală, cîinii dansează, la casă foșnesc bancnotele... iar după spectacol, un supeu în compania încîntătorilor și credincioșilor noștri prieteni patrupezi. Ar fi colosal! Nu-i așa? în orice caz, o îndeletnicire mult mai amuzantă decît slujba pe care o am la Karl Gottlieb.

— Mulțumesc, dar... n-am nici o înclinație pentru viața nomadă.

— Mde... Cu un capital ca al dumitale, e firesc să refuzi o asemenea partidă.

— Capital ca al meu? nu înțelese Elsa Glück.

— Chiar nu-ți cunoști comorile? Dar părul acesta care amintește de Venus a lui Tizian... E natural, nu? Hai, nu te supăra, știu că e natural. Află însă că femeile lui Tizian își căneau părul cu o vopsea a cărei formulă s-a păstrat, pare-mi-se. Păi vezi! Celebrele frumuseți care l-au inspirat pe pictor obțineau prin trudă și tot felul de artificii ceea ce dumitale natura ți-a dăruit din belșug, fără rețetă... Și-apoi ochii aceștia albaștri și adânci cum e cerul!... N-o să-mi spui că sînt vopsiți!

— Termină!

— Și dințișorii ca niște perle...

— ...Între buze de coral. Nu-i așa c-am ghicit? Zău, domnule Stirner, parcă n-ai fi secretarul unui bancher anost, ci comisul unei firme de bijuterii. Ei bine, urcîciosule, am să-ți plătesc acest „colier” de complimente! Spune-mi, rogu-te, obrații dumitale scofilciți, nasul lung, pletele lătoase, brațele pînă la genunchi, sînt toate veritabile?

— Știu, preferi rotunjimile! Ca, de pildă, figura rubicondă a lui Otto Sauer. Unde mai poți găsi ochi rotunzi ca ai lui și... în perspectivă, peste vreo zece ani... un capital la fel de rotunjour?

— Pfui! Ești vulgar! făcu scîrbită Elsa Glück.

— Te-aș ruga să nu numeri banii din buzunarul altuia! îl puse la punct Sauer, jurisconsultul bancherului Gottlieb. Urmărise, tăcut și posomorit, schimbul tăios de cuvinte dintre Stirner și Elsa, continuînd să despică ritmic cu vîslele lungi unda împurpurată de ultimele raze ale soarelui.

Stirner înțelese că a întins prea mult coarda.

— Iertați-mă, dar n-am vrut să jignesc pe nimeni. Țineam să arăt numai că și în dragoste acționează legea luptei pentru existență: cine-i mai puternic, acela învinge. Cerbii se bat între ei pe viață și pe moarte, iar femela patrupedă e a învingătorului. Or în societatea noastră cine-i mai puternic? Cine are bani!

— Închipuiește-ți, *Fräulein*, continuă el, adresîndu-se Elsei, că aș deveni peste noapte un Ceresus, sau, și mai mult, că aș fi bogat, să zicem, ca venerabilul nostru patron Karl Gottlieb. Atunci n-aș mai părea femeilor chiar atît de scofilcit.

— Ba, și mai mult! îl tachină Elsa.

— Hm! făcu Stirner cu ciudă. Cred și eu! Cu comorile dumitale de frumuseți îți poți alege un Gottlieb după gust. Dar nouă ce ne rămîne să alegem? Nouă, pîrliților de secretari și secretărași care asistă la ospăț, fac zîmbre și sînt nevoiți să se mulțumească numai cu firimiturile de la masă, în timp ce alții se îmbuibă ca porcii cu toate bunătățile din lume!

— Vai, ce urît vorbești! se scandaliză și Emma Fit.

— Scuzați, promit să-mi supraveghez cu strictete vocabularul... Onestitatea! Iată marele nostru cusur, de care profită suspuși!...

Cinstea! Știți ce-a spus Heine? „Cinstea e ceva foarte bun, dacă în jurul tău toți sînt cinstiți și numai tu ești șnapan”... întrucît însă am în jur numai șnapani... persoanele de față sînt excluse, firește... ca să ajung la fericirea rîvnită – se uită cu înțeles la Elsa *Glück* – ar trebui să fiu un superarhișnapan, pe lîngă care ceilalți șnapani să pară îngeri...

— Frumos le mai distrezi pe invitatele noastre, îl întrerupse Otto Sauer. Faci niște glume!...

— Poftim? întrebă Stirner, cu gîndul în altă parte. Nu mai spuse nimic. Capul îi căzu pe piept și o cută adîncă în zigzag i se adînci de-a curmezișul frunții, îmbătrînindu-l. Părea că meditează la o problemă foarte grea. Scheunînd încet, Falk îi puse o labă pe genunchi și-i căută privirea. Vîslele rămăseseră nemișcate în mîinile lui Stirner; la lumina asfințitului, stropii ce picurau de pe ele păreau de sînge.

Văzîndu-i chipul îmbătrînit fără veste, Elsa tresări și-i aruncă lui Sauer o privire neliniștită.

Deodată Stirner dădu drumul vîslelor și izbucni în rîs.

— Dar ce-ai zice, *Fräulein* Elsa, dacă aș fi omul cel mai puternic din lume? Dacă toți ar asculta de fiecare cuvînt al meu, de orice gest al meu, întocmai ca Falk? Zvîrli cravașa în apă. Falk! Aport! Cîinele țîșni ca o săgeată peste bord. Uite-așa!... Dacă aș fi stăpînul lumii?

— Ascultă, Stirner, dă-mi voie să fiu sinceră. Deși ești tînăr, ai o față groaznic de demodată, ca acelea de care dai în albumele de familie. „Iar aici e bunicul, în tinerețe”... înțelegi ce vreau să spun? Ei bine, ești exact „bunicul în tinerețe”... Nu, hotărît, n-ai stofă de Napoleon. Poate doar un Napoleonaș de bursă... din ăi mărunței...

— Așadar... „adio zic coroanei, castelului și curții cu doamne de onoare și lung alai de paji”... declamă Stirner cu amărăciune. „Nu te mai bucuri de favoarea mea!”... Ei bine, nu ți-oi fi închipuind că mor și mă prăpădesc după dumneata. Și nici c-am să m-apuc să fac pe paladinul numai pentru a fi vrednic de mîna și de iubirea dumitale. Mă interesezi doar, știi eu, ca o dovadă a ceea ce pot înfăptui. O primă miză, atît!

— Puțin îmi pasă ce îndrugi acolo. Mai bine vîslește, că s-a făcut tîrziu.

Stirner îl apucă pe Falk de ceafă și-l trase în barcă. Scuturîndu-se, cîinele îi stropi pe toți. Fetele țipară.

— S-a zis cu rochițele voastre hidrofobe! ricană Stirner, opintindu-se în vîsle.

Ajutată de curent, barca luneca ușor și repede. Soarele se ascundea după coama pădurii. Apa părea aur topit, dar spre mal prinseseră să se adune umbre sinilii. Se lăsase răcoare. Emma își puse pe umeri baticul pufos.

Tăceau. Nici o tremurare nu încrețea luciul ca oglinda. Doar

arar, un peștișor sfîșia pînza apei și dispărea, scăpărînd din solzi.

Într-un tîrziu, Sauer rupse tăcerea:

— Nu te știam atît de orgolios, Stirner! Spune-mi, te rog, ce te-a făcut să-ți schimbi cariera științifică pe modesta slujbă pe care o ai la Gottlieb? Dacă sînt bine informat, ai obținut rezultate destul de frumoase în studiul creierului. De altfel am întîlnit și eu odată, într-un ziar, un articol despre reușitele dumitale experiențe în domeniul... asta... cum îi zice... Știința aceea nouă care era pe-atunci marea dumitale pasiune... reflexologie parcă...

— Ce mai e și asta? Habar n-am! se miră Elsa.

— Doamnelor și domnilor, onorat auditoriu! Începu Stirner ca un conferențiar ce ia cuvîntul într-un cerc select. Reflexologia studiază reacțiile prin care omul, și în general orice ființă, răspunde acțiunilor exterioare, aceste reacții fiind caracteristice tuturor relațiilor dintre organismul viu și mediul ambiant...

— Nu înțeleg nimic! mărturisi Elsa.

— Atunci să încercăm mai simplu. Ce este actul reflex? O reacție bruscă, automată, a organismului la anumite excitații transmise nervului prin intermediul creierului. Să zicem că un copil întinde mîna spre foc. Are o senzație de arsură. Nervii comunică această senzație creierului și de la creier pornește înapoi reacția de răspuns: copilul retrage repede mîna. În mintea lui, noțiunea de „foc” se asociază cu cea de durere. Ori de cîte ori va vedea o flacără, copilul va retrage speriat mîna. Rezultă ceea ce se numește în termeni științifici un reflex condițional... Și-acum un alt exemplu, de data aceasta ceva mai complicat. Dai unui cîine să mănînce și, în același timp, cînti la flaut. Cum s-ar spune, masă cu lăutari, în timpul „mesei” cîinele salivează abundent. După un timp, cînd în conștiința lui sunetele flautului se vor asocia strîns cu senzațiile gustative, e de ajuns să cînti, ca să înceapă cîinele să saliveze intens. Așadar, reflex condiționat!... Și cînd te gîndești că cele mai „sfinte” sentimente ca datoria, credința, cinstea, onoarea, ba chiar și faimosul „imperativ categoric” al lui Kant, nu-s altceva decît niște reflexe condiționate ca și salivația cîinelui din exemplul de adineauri! Procesul formării acestor reflexe este, ce-i drept, mai complicat, dar esența rămîne aceeași. Recunosc că din punct de vedere științific toate aceste nobile virtuți mă lasă rece... Cîteodată am impresia că unii provoacă această salivație de virtuți cîntînd la flautul religiei, moralei, onestității, iar noi, proștii, îi ascultăm cu botul plin de bale... N-ar fi timpul să dăm dracului toate aiurelile astea și să nu mai jucăm după cum ne cîntă morala atotputernicilor?

— Dar tot nu mi-ai spus: de ce ai abandonat cariera științifică? întrebă Sauer, ca să schimbe vorba. Cu erudiția dumitale ai fi avut multe șanse să reușești, să devii celebru.

Ochii lui Stirner luciră poznaș:

— Am să-ți răspund, dragul meu Sauer. Am disecat vreo mie de creiere de oameni!... Și, închipuiește-ți, în nici unul n-am găsit rațiunea! Atunci mi-am spus că e mult mai plăcut să ai de-a face cu creierii pane, așa cum se servesc în casa bunului nostru patron.

— Vai, mi-e greață! Creieri de om pane?! auzi Stirner glasul Emmei Fit de pe bancheta din fund.

— Mii de scuze, *Fräulein*! N-am spus că Herr Gottlieb e canibal! Poate doar la figurat, ha-ha! De pildă, presimt că mâine, la micul dejun, va păpa friptă casa bancară Töpfer et Co... Vroiam să spun numai că suzeranilor medievali le dădea mâna să facă pe cărturarii, cu pivnițele gemînd de bucate și de vinațuri. Pe cînd astăzi... uite, Sauer și cu mine, niște umili slujbași ai unui bancher, și chiar domniile voastre, frumoase domnișoare, dactilografa și stenografa lui, sîntem mai bine plătiți decît un doctor în cele mai sublime dintre științe... După cum vedeți, am fost sincer. Nu sînt nici primul, nici ultimul care, pentru un blid sigur de linte, dă cu piciorul perspectivei de a fi trecut cîndva printre deschizătorii de drumuri. De altfel parcă poți să știi? Uite, am învățat la școală că drumul cel mai scurt între două puncte este linia dreaptă. Dar în matematici totul e abstract. În realitate nici nu există linii drepte... Stop! Am ajuns! Și-acum, se întoarce el spre Emma Fit, mînuța dumitale, *Fräulein*, și îngăduința de a te conduce pînă la gară!

Stirner și Emma Fit o luară înainte. Sauer plăti barca și, la braț cu Elsa, îi urmă fără grabă.

Se întunecase de-a binelea și o spuză de stele acoperea cerul. Drumul era pustiu.

— Ce de stele! Să știi că se schimbă vremea...

Îi spuse Sauer Elsei.

— În orice caz nu înainte de a ajunge noi acasă.

— Ți-a plăcut plimbarea?

— Nu ți se pare că-mi vorbești prea familiar? zîmbi Elsa, dar fără să-i dea timp să scoată o vorbă, urmă: Hai, nu te mai scuza! Flecarul ăsta nesuferit mi-a stricat tot cheful. Turuie ca o moară hodorogită! Ce-o fi în capul lui! Ce pretenții și ambiții!

— Flecar?... repetă îngîndurat Sauer. Nu știu. Oricum ar fi însă, flecar – neflecar, te-aș sfătui să fii mai prudentă cu el.

Elsa îl privi mirată.

— Cum adică? Am comis vreo imprudență?... O pufni rîsul. Vai, Otto, ești gelos! Nu găsești că-i prea devreme? Încă nu ți-am dat nici un răspuns. Dacă mă răzgîndesc?

— Știi că glumești. Cu toate astea mi se strînge inima... O fi el flecar, dar nu-i deloc prost. Adu-ți aminte ce spunea despre onestitate și despre liniile strîmbe! E un mod de a gîndi foarte primejdios. Ca să

fiu sincer, mi-e frică de el și-ți duc grija, și dumitale și bătrînului Gottlieb... Tot ce a trîncănit el în barcă are un tîlc ascuns... Ce-o fi punînd la cale? De la el te poți aștepta la orice...

Elsa își aduse aminte de cuta adîncă de pe fruntea lui Stirner, care îl îmbătrînise brusc și din nou o trecu un fior. Instinctiv se lipi de brațul lui Sauer.

— Ce-a făcut, ce-a dres, nu știu, dar n-ai văzut cum i s-a vîrît bătrînul sub piele? Un pas nu face fără Stirner. Ba l-a luat și-n casă, să-l aibă mai aproape... Seara Stirner îl distrează cu cîinii lui dresați...

— Ce-i al lui e-al lui! Cîinii sînt într-adevăr extraordinari!

— Asta-i adevărat. E tot ce s-a putut realiza vreodată mai bun în materie de dresură. Mai ales Falk...

— Dar de pudelul acela negru ce spui? Socotește, recunoaște orice literă și execută toate ordinele lui Stirner fără să-i spună ceva, fără să-i facă vreun semn... Uneori mi-e frică...

— Te înțeleg... Parcă n-ar fi cîine, ci un demon... De ce spun eu de Stirner... Inteligența și talentul lui îl fac și mai primejdios. Sauer îi aruncă fetei o privire grăitoare.

— În ceea ce mă privește pe mine, Otto, fii liniștit. Sînt absolut imună la farmecele lui. Pînă acum omul acesta îmi era pur și simplu indiferent. Dar de cînd i-am văzut expresia aceea... nu găsesc cuvîntul potrivit... S-ar putea totuși să fim nedrepți... Vai ce m-am speriat!

Apărînd fără zgomot din întuneric, Falk o apucase pe Elsa de rochie și, mîrîind a joacă, o trăgea ușor. Sauer, furios, vru să-l gonească, dar Elsa rîse amuzată.

— Ne-am speriat degeaba. Tu nu vezi! E un mesaj de la Stirner: ne roagă să mergem mai repede.

II. SUB ROȚILE TRENULUI

Ușa biroului se deschise și în prag apăru bancherul Karl Gottlieb, însoțit de secretarul său particular, Ludwig Stirner.

Pătrunzînd prin pereții de sticlă, soarele matinal scălda încăperea. Licăriri jucăușe se aprinseseră pe rama de aur a ochelarilor impunătorului personaj. Bancherul făcu ochii mici și un zîmbet îi flutură pe buze. Să tot fi avut vreo șaizeci de ani, dar văzîndu-i tenul sănătos și obrajii rumeni, nimeni nu-i dădea această vîrstă. Proaspăt bărbierit, mirosînd a săpun, parfum și țigări de foi, toate de cea mai bună calitate, era întruchiparea prosperității.

— Ei, a fost reușită excursia? întrebă el, dînd mîna pe rînd cu domnișoarele Glück și Fit, apoi și cu Sauer. Ați avut o vreme superbă, nu-i așa? Sauer, expediază telegramele acestea. A sosit Buletinul Bursei? Care-i cursul dolarului? Aha... Și acțiunile bumbacului? Urcă? Perfect! A, da, să nu uit – polițele băncii Töpfer & Co se protestează. Am așteptat destul! *Fräulein* Fit, dar arăți excelent astăzi!... Iar dumneata *Fräulein* Glück, ești nu știu cum, parcă mai visătoare! He, he, he! rîse bancherul, amenințînd-o în glumă cu degetul. Mi se pare că am ghicit... Primăvara, bat-o vina!...

Își potrive buchețelul de violete prins la butoniera redingotei și se uită la ceas:

— Zece fix. Dacă prindem trenul de zece și patruzeci și cinci, la două și cincisprezece minute sîntem înapoi. Să ne grăbim, Stirner. E vorba de o uzină care trece în proprietatea băncii. Terminăm repede cu formalitățile. Cu ocazia asta iau și eu puțin aer, că nu mai știu de cînd n-am ieșit. A venit mașina? Să mergem, Stirner!

Ieși cu pasul ușor, și-n clipa următoare îl auziră strigînd:

— Ce faci acolo, Stirner?

— Imediat! răspunse acesta, și, repezindu-se în camera de alături, chemă: Falk! Brutus!

Setterul care îl însoțise în excursie și o namilă de dog tigrat veniră în goană cu lătrături vesele.

Cînd trecu pe lîngă domnișoara Glück, Stirner își lăsă capul spre umăr și întrebă zeflemitor:

— Ei, te-ai hotărît?

— Ce să hotărăsc?

— Te măriți cu mine?...

Izbucni în rîs și, urmat de cîini, se grăbi să-l ajungă pe patron.

Elsa se încruntă, Sauer bombăni ceva, fără să se ridice de la birou.

Se auzi automobilul pornind. Nimeni nu scotea o vorbă. Fit tăcănea de zor la mașina de scris, Sauer frunzărea nervos un dosar...

— Să-l ia naiba cu javrele lui! bombăni el iarăși.

— Ce tot mormăi acolo? îl întreabă Glück.

— Nu vezi? Unde merge, își ia cîinii cu el! Și-i de-o fățărnicie!... Ieri numai că nu l-a făcut canibal pe Gottlieb, chipurile pentru că e necruțător cu debitorii, iar azi – poftim! – Se gudură pe lîngă el și-i caută privirea întocmai ca Falk. De ce crezi că a luat cîinii? Ca să-l distreze pe bătrîn „în sînul naturii”!...

— Ascultă, Sauer, ai putea să-l mai lași în pace! N-ai văzut că a ghicit? I-a mîncat fripți pe Töpfer & Co!

— Cum să nu ghicească! Pun capul că el l-a convins pe patron să le protesteze polițele!

— Ești gelos, Sauer. Aia-i! ciripi *Fräulein* Fit.

— Fă-mi, te rog, o copie după borderoul ăsta! o chemă Sauer la ordine.

Fit îl privi spășită, ca un copil prins cu o șotie, și îngăimă:

— Cu plăcere!

Mașina de scris își relua țacănitul. Erau cu toții absorbiți de muncă. Se întrerupeau numai ca să răspundă la telefon.

Pe la unsprezece telefonul zbîrni din nou. Cu ochii la o scrisoare de afaceri pe care tocmai o citea, Sauer ridică receptorul:

— Alo! Da, biroul secretarului particular al domnului Karl Gottlieb. Poftim? Vorbiți mai tare!... Cum!? Imposibil!... Se făcuse alb ca hîrtia și stiloul îi scăpă din mînă. Glasul îi era atît de schimbat încît cele două tinere, lăsînd lucrul, îl priveau cu teamă și curiozitate. Sub roțile trenului?!... Bine: dar... dar cum? Iertați-mă, e normal să fiu curios...

Am înțeles... Da... Voi face întocmai!...

Puse receptorul în furcă, își trecu mîna prin păr și se ridică.

— Ce s-a întîmplat? sări *Fräulein* Fit în picioare. Pe cine l-a călcat trenul? Spune odată, omule!

Dar Sauer recăzu pe scaun fără să scoată o vorbă.

— Mda... Mă așteptam la ceva în genul ăsta... bîgui în sfîrșit și, ridicîndu-se ca împins de un resort, rosti cu voce gîtuită: Herr Karl Gottlieb...

L-a călcat trenul...

— Trăiește?! întrebare fetele într-un glas.

— Nu cunosc amănuntele...

— Cum, ăsta-i amănunt?!

— Cînd am întrebat cum s-a întîmplat, mi-au răspuns că acum nu-i timp de explicații. Trebuie să pregătim patul... și să chemăm un medic.

— Trăiește deci! deduse Glück.

— Poate... Sauer apăsă pe cîteva butoane, chemă servitorii, dădu dispoziții, telefonă după medici. În casă, toată lumea se agita.

Menajera, sau cum i se spunea în casă – „intendentă”, veni cu suflitul la gură și întrebă ce s-a întâmplat.

Gottlieb fiind holtei, toată gospodăria era pe mîna doamnei Schmiedthof, o bătrînică simpatică și foarte îngrijită. Cînd află ce nenorocire s-a întâmplat, *Frau Schmiedthof* se pierdu într-atîta cu firea, încît Elsa trebui să se ocupe de ea. Se auzi un claxon.

— Doctorul! exclamă *Fräulein Fit*.

— Ba nu, e mașina noastră, spuse Sauer. Hans, du-te și deschide!

Valetul ieși, mișcîndu-și cît putu de repede picioarele bolnave.

Încremeniră toți într-o așteptare încordată. *Frau Schmiedthof* zăcea într-un fotoliu, mai mult moartă decît vie.

În vestibul se auziră tropăituri învîlmășite.

— Vin... abia suflă *Fit*. Numai de-ar fi în viață...

Ușa fu dată de perete. Intrară patru oameni, purtînd pe brațe trupul oribil mutilat și plin de sînge al lui Karl Gottlieb. *Frau Schmiedthof* scoase un țipăt și-și pierdu cunoștința.

Picioarele cadavrului erau retezate mai sus de genunchi.

Un al cincilea, tot în uniformă de feroviar, ducea un pachet voluminos. Fetele recunoscură pledul bancherului. Într-un colț pachetul se desfăcuse lăsînd să se vadă vîrfurile unui pantof de lac.

„Picioare... Picioarele lui... se înfioră Elsa Glück. Ce oroare! De ce le-o mai fi adus? Ce-i mai trebuie acum?”

Privi fața mortului. Trăsăturile aproape neschimbate. Doar pielea albă ca hîrtia. „Din cauza hemoragiei.”

O frapă un amănunt. Buchețelul de violete de la butoniera redingotei rămăsese intact. Aceste flori gingașe pe pieptul mortului o tulburau, nici ea nu știa de ce.

Tristul alai străbătu cabinetul și dispăru în dormitorul lui Gottlieb. Stropi de sînge pe parchet îi marcau trecerea.

Ultimul pășea Stirner, mai palid ca de obicei, dar absolut calm. Ocoala cu grijă petele de sînge, cu aerul unui trecător care ia aminte să nu calce într-o băltoacă.

Falk se ținea după stăpînul său, adulmecînd sîngele cu nările fremătînde.

La vederea lui Stirner, Elsa se simți cuprinsă de o teroare inexplicabilă. Întîlnindu-i privirea, el îi zîmbi discret, numai din ochi. Să i se fi părut oare?...

Sauer, care tocmai revenea din dormitor, se apropie de Stirner și, privindu-l în lumina ochilor, întrebă:

— Ce s-a întâmplat?

Stirner îi înfruntă privirea fără să clipească. Încruntîndu-se doar, ușor, răspunse liniștit:

— N-am fost de față. Gottlieb tocmai mă rugase să expediez o

telegramă urgentă. Totul s-a petrecut în timpul scurtei mele absențe – cel mult cinci minute am lipsit... Martorii oculari declară că Brutus, câinele meu, s-a speriat de locomotivă și, sărind la o parte, a nimerit în picioarele lui Gottlieb. Bătrînul și-a pierdut echilibrul și s-au prăbușit amîndoi de pe peronul înalt drept sub roțile trenului. Bietul Brutus! În două l-a tăiat... Iar lui Gottlieb i-a retezat picioarele...

— Văd că numai de câine îți pare rău...

— Lasă prostiile, Sauer! Te sfătuiesc să nu iei prea în serios rolul de „adînc îndurerat”. Moșulică era destul de simpatic și-l regret sincer. Asta însă nu mă oprește să-l regret și pe bunul meu prieten patrușed.

— Ciudat! rosti Sauer apăsător, pe un ton care dădea cuvintelor o tainică semnificație... Brutus l-a ucis pe Gottlieb.

— Numai că Brutus al meu n-a fost om, iar Gottlieb n-a fost Cezar, pară Stirner cu un surîs batjocoritor, și trecu în dormitorul patronului.

III. DOUĂ TESTAMENTE

Tragicul sfârșit al marelui bancher Gottlieb a răscolit adânc lumea oamenilor de afaceri din Germania. Cabinetul bancherului fusese unul dintre centrele nervoase ale vieții financiare și industriale a țării. Gottlieb finanța numeroase alte bănci, dar și uzine și fabrici.

Moartea lui subită era considerată drept unul din cele mai importante evenimente ale zilei. Ziarele încercau să prevadă consecințele dispariției lui Gottlieb pentru diverși creditor ai firmei, se lansau în comentarii pe tema schimbării raportului de forțe în sfera finanțelor, se întreceau în ipoteze asupra destinului băncii care-și pierduse stăpînul. Îi va lua cineva locul lui Karl Gottlieb, sau banca va fi lichidată? iată cum se punea problema. Se înțelege că găseai în ziare și informații despre rudele cele mai apropiate ale bancherului – presupuși moștenitori: Oskar Gottlieb, fratele defunctului, care avea un fiu, Rudolf, în vîrstă de douăzeci și patru de ani, precum și patru fiice, din care două de măritat. Un ziar calculase la cît se va ridica partea de moștenire a tînărului și a bogatelor mirese, deși nimeni nu cunoștea exact valoarea averii rămase.

În timp ce marea finanță era în clocot, iar presa bătea toba, în casa lui Gottlieb se juca ultimul act al tragicomediei.

Oskar Gottlieb – tăpălăgos și aprins la față – și odraslele lui clăpăuge și pistruiate dădeau ordine în calitate de moștenitori legali.

Oskar Gottlieb se încrunta mereu și-și strivea buzele între dinți, să pară îndurerat. Perspectiva îmbogățirii făcea să-i scapere ochii subțiați, dar pentru că avea destul tact și pentru că își regreta totuși fratele, își impunea o anumită rezervă. În schimb odraslele jubilau în văzul tuturor, presimțind deliciile apropiatei îmbogățiri. Junele Rudolf și domnișoarele Luise și Gertrude, fiicele mai mari ale lui Oskar, treceau din cameră în cameră, căscau ochii la tablouri, mîngîiau bibelourile scumpe, se tolăneau în fotoliile moi, pipăiau tapițeria, împărțeau între ei toate aceste bunuri, se ciorovăiau, rîdeau, făceau proiecte...

Trupul mutilat al lui Karl Gottlieb (împreună cu picioarele retezate) fu înmormîntat într-un cavou luxos, de o arhitectură greoaie. A doua zi urma să se procedeze la deschiderea testamentului.

Oskar Gottlieb luase măsuri ca formalitățile să se desfășoare cu o oarecare solemnitate. Invitase cunoscuții și pe cîțiva dintre funcționarii bancherului, printre care Sauer și Stirner, domnișoarele Glück și Fit.

Stirner se așezase la biroul său și, în așteptare, cu o mutră plictisită, ca să-și omoare timpul, desena cîini pe o foaie de hîrtie.

— Ei, domnule! Mi se pare că dumneata ai fost secretarul

regretatului meu unchi. Nu? îl strigă Rudolf Gottlieb. Condu-mă la etaj. Aș vrea să văd...

Fără o vorbă, Stirner apăsă pe butonul soneriei montate pe tabla biroului. Bătrînul valet răsări în ușa.

— Hans, condu-l pe domnul Gottlieb-junior la etaj!

Și își relua absorbit ocupația din care fusese întrerupt de Rudolf.

Tînărul nu spuse nimic, dar obrajii pistruiați i se aprinseseră de mînie. Sauer, care urmărise scena din colțul în care se retrăsese cu colegele lui, rînji:

— Ai văzut, Elsa? Își dă aere de parcă el ar fi moștenitorul. Pe cuvînt dacă-i înțeleg tactica. S-ar zice că-i provoacă pe noii patroni să-i facă vînt pe poartă.

— Parcă pe noi știm ce ne așteaptă? se posomori Emma.

— Dacă mă dă afară, mă angajează casieriță la un circ ambulant, rîse Elsa cu nepăsare.

— Lasă gluma, Elsa. Vorbesc cît se poate de serios. Vă spun eu că Stirner joacă o carte mare.

Iar cîteva clipe mai tîrziu, cu voce scăzută:

— Nu vi se pare că Gottlieb a murit în împrejurări destul de ciudate?

Elsa îi aruncă o privire iscoditoare.

— Dar știi prea bine că Stirner nu era acolo cînd s-a întîmplat nenorocirea...

— Aha! Vasăzică și dumneata bănuiești că moartea bancherului nu se datorește unui accident! Dacă i-a sugerat cîinelui ce să facă? După cîte știu, Stirner, ca om de știință, tocmai de asta s-a ocupat, de problemele sugestiei și telepatiei. Cum îți explici demonstrațiile uimitoare pe care le făcea cu cîinii lui? Ții minte, în seara cînd ne întorceam din excursie, cum ne-am pomenit deodată cu Falk...

— Vai, dar e groaznic! Emmei Fit îi tremura glasul. Dacă sugerează cîinilor să ne sfîșie?!

Sauer zîmbi:

— Ce interes are? Cîinii lui Stirner urmăresc... te rog să nu mi-o iei în nume de rău... un vînat mai de soi. Mă întreb totuși, la ce i-a putut folosi moartea lui Gottlieb? Omul acesta bizar se învăluie în cel mai adînc mister... Uite, de un an și mai bine sîntem colegi și ne vedem zilnic, dar nici eu, nici altcineva n-a intrat vreodată în camera lui... Ce face acolo? Ce urzește în tăcere și singurătate?

—...Pentru nimic în lume! Peisajul de Corot poți să-l iei, treacă de la mine! Dar pe sfîntul Sebastian nu-l dau!

Surorile Gottlieb trecură pe lîngă ei, disputîndu-și moștenirea unchiului.

Sauer amuți.

Prin casă țîrîră soneriile, invitînd toată lumea în cabinetul cel

mare al răposatului patron. Notarul – un bătrînel uscăţiv, cu faţa rasă şi cu ochelari în ramă neagră de baga – se şi instalase la birou. Tipicar, sau poate prea conştiincios, refuzase categoric să divulge moştenitorilor conţinutul testamentului înainte de a proceda la deschiderea acestuia după toate formele.

Cu ochii la servieta pîntecoasă a omului legii, ce ascundea secretul moştenirii, Oskar, Rudolf şi domnişoarele Gottlieb nu-şi puteau stăpîni emoţia. Foarte tacticos, notarul scoase din servieta un plic, ceru să se constate integritatea sigiliilor, apoi îl deschise şi dădu citire testamentului.

Toată averea trecea în proprietatea lui Oskar Gottlieb, fratele defunctului, cu excepţia unei sume destul de importante lăsată doamnei Schmiedthof şi a unor legate mai mici pentru cîţiva funcţionari mai bătrîni.

Fericiţii membri ai familiei Gottlieb răsuflară uşuraţi, dar imediat se schimbă la faţă, pentru că notarul anunţă:

— Acesta a fost primul testament...

— Cum, mai există unul? se alarmă Oskar Gottlieb.

— Există, şi-l voi citi numaidecît.

Repetă procedura examinării sigiliilor, deschise plicul şi începu să citească al doilea testament, pe care Karl Gottlieb îl făcuse cu numai o lună înainte de moarte.

„Declarînd nule şi neavenite orice testamente încheiate anterior, las toate bunurile mobiliare şi imobiliare în proprietate exclusivă salariatei mele, stenografa Elsa Glück. Anumite motive mă împiedică să explic de ce mi dezmoştenesc familia şi-mi testez toată averea domnişoarei Elsa Glück, dar pentru ca rudele mele să nu atace pe cale judecătorească drepturile ei de moştenire, ţin să specific ce anume m-a îndemînat să procedez astfel: 1) un serviciu pe care mi l-a făcut domnişoara Elsa Glück, serviciu a cărui valoare întrece capitalul testat şi 2) unele împrejurări de ordin strict personal care m-au determinat să rup orice relaţii cu fratele meu Oskar Gottlieb...”

— Convertită în valută forte, averea testată este evaluată, după un calcul preliminar, la suma de două miliarde dolari, încheie notarul.

Oskar Gottlieb se răsturnă pe spătarul scaunului. Ochii i se înceţoşară, hîrîia cu gura larg deschisă şi depăna în neştire din degete.

Surorile Gottlieb boceau una în braţele alteia.

Faţa palidă a lui Rudolf, cu pistrui cafenii pe pielea albă ca varul, părea împrôşcată cu noroi.

— Nu se poate! Nu se poate! zbieră el deodată cu un glas de femeie isterică. E o mistificare. Şarlatanie! O crimă! Dar cu mine n-o să vă meargă, bandă de tîlhari ce sînteţi!

Notarul ridică din umeri.

— Tinere domn, te rog să-ţi măsoari cuvintele. Eu mi-am făcut

datoria și-atît! Dacă aveți ceva de obiectat, faceți contestație pe cale legală! Iar pînă una-alta, testamentul trebuie să-l înmînez moștenitoarei.

Spunînd acestea, ieși din spatele biroului, se apropie de Elsa Glück și-i întinse respectuos testamentul.

Elsa făcu ochi mari și luă mașinal documentul.

Sauer o privea uluit, neștiind ce să creadă, iar Emma Fit se întreba dacă e cazul să se bucure sau să plîngă. Singurii care-și păstrasera calmul erau notarul și Stirner.

Oskar Gottlieb tresări puternic și lunecă încet de pe scaun. Cei din preajmă săriră să-l sprijine.

— Chemați un medic!

Se iscă învălmășeală.

IV. MIREASA FERICITĂ

Pînă la confirmarea testamentului, asupra averii se institui o tutelă. Oskar Gottlieb izbuti să obțină numirea sa ca tutore. Iată de ce familia rămase să locuiască în casa defunctului bancher. Ca și mai înainte, tînărul Rudolf își dădea aere de stăpîn, ferm încredințat că justiția „îi va reintegra în drepturi pe succesorii legali”.

Inventarierea și evaluarea imensei averi a lui Karl Gottlieb cerea concursul tuturor funcționarilor. De-aceea, în ziua următoare deschiderii testamentului veniră toți la lucru, inclusiv Elsa.

— Dumneata?! se miră Sauer. În ce calitate ești aici?

— De stenografă, răspunse Elsa, pe tonul cel mai firesc.

— Stenografă miliardară! Unde s-a mai pomenit? O conduse într-un colț mai retras și continuă: Ia loc, te rog. Avem de discutat ceva foarte serios.

Otto Sauer se așeză pe un scaun în fața ei. Chipul lui palid purta urmele unei nopți de nesomn. Își frecă fruntea, silindu-se să-și adune gîndurile.

— De ieri e un haos în capul meu, de nu mai sînt în stare să leg două cuvinte. Voiam să-ți spun de Stirner. Una din două: ori l-am bănuît pe nedrept, ori e mai primejdios decît ne-am închipuit... Deocamdată un singur lucru e clar: între mine și dumneata s-a înălțat un zid de netrecut... Ești pierdută pentru mine, Elsa!

În ochii fetei citi nedumerire și reproș.

— Spune-mi sincer, Elsa, cu mîna pe inimă: nu bănuiai chiar nimic despre... despre surpriza care te aștepta?

— Absolut nimic!

— Nu se poate! Este exclus să nu fi știut ceva măcar despre serviciul acela „extraordinar”, pe care bătrînul îl consideră mai prețios decît toată bogăția lui!

— După cîte mi-aduc aminte, nu i-am făcut nici un serviciu.

Sauer își lipi palma de fruntea înfierbîntată:

— Simt că înnebunesc... Să zicem că Stirner este amestecat în toată afacerea asta, deși încep să mă îndoiesc... Poate că într-un fel sau altul a reușit să-i bage în cap bătrînului că dumneata i-ai fi adus serviciul acela imaginar, îndatorîndu-l astfel foarte mult. Să zicem! Dar de ce atunci nu i-a sugerat să-i lase lui averea? Sau poate... — Sauer se îndreptă țeapăn pe scaun și o suferință adîncă îi desfigură chipul. Iartă-mă; Elsa, dar nu pot... trebuie să-ți pun o întrebare foarte delicată... Nu cumva între dumneata și Karl Gottlieb...

Elsa se ridică indignată.

— Liniștește-te, pentru Dumnezeu! Stai jos... Nu vezi în ce hal sînt? Îmi trec prin cap fel și fel de prăpăstii... Totuși, nu pot să te

mint, trebuie să-ți destăinuie gândurile care m-au făcut să mă zbugium toată noaptea. A fost un adevărat supliciu! Știi, mi-am închipuit și alte năzbîtii... că poate... îi ești fiică...

— Ascultă, Sauer, dacă nu încetezi, mă scol și plec!

— Sau poate... asta ar fi culmea! Sau poate te-ai înțeles cu Stirner să-i servești de paravan...

Elsa se ridică să plece, dar Sauer o prinse de mînă și o sili să se așeze din nou.

— Stai! Ascultă-mă pînă la capăt. Înțelege odată că tot ce-ți spun acum, în față, cu atîta cruzime, se va spune... sau mai precis seva șopti în spatele dumatilor. Nu-ți dai seama că testamentul acesta îți strică reputația? Că te face de rîsul lumii!...

— Eu te iubesc, Sauer! Uite, îți fac o declarație în toată regula... Dar orice răbdare are margini! Nici nebunia n-ar fi o scuză pentru cîte mi-a fost dat să aud de la dumneata! Cine ți-a dat dreptul să mă insultezi?

— Dreptul! Dreptul! Dar eu de ce trebuie să suport groaznica tortură a bănuielilor?

Tăcu, sfîrșit de puteri, și capul îi căzu pe piept.

Înduioșată, Elsa îi puse palma pe mînă:

— Te chinuiești singur, dragul meu, și nu văd de ce. Doar între noi doi nu s-a schimbat nimic. Nici nu înțeleg despre ce zid vorbeai adineaori.

— Cum nu s-a schimbat nimic? Dar milioanele, dar miliardele lui Gottlieb?! Ești una dintre cele mai bogate femei din lume, pe cînd eu?... Am mîndria mea, mîndrie de bărbat. Sînt sărac și nu vreau să se spună că m-am însurat pentru bani. Banii! Sacii de aur! Uite zidul!

— Dar de unde ai mai scos-o și pe asta? Zidul acesta nu există, Otto, și nici nu va exista vreodată!

Înainte de a înțelege bine despre ce este vorba, Sauer simți că i se ia o piatră de pe inimă.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că nu trebuie să fii un jurisconsult ca Otto Sauer, să nu dormi nopțile și să ajungi în pragul țițeiului ca să înțelegi cît de compromițător este testamentul. N-am de gînd să accept darul lui Gottlieb. Renunț la drepturile de succesiune..

— Elsa! Ai fi în stare?... răcni Sauer.

La celălalt capăt al biroului, Emma Fit încetă să bată la mașină.

— Ce ai, Sauer? M-ai speriat!

— N-am nimic, *Fräulein*. Chiui și eu de bucurie. Sînt bogat! Sînt omul cel mai bogat din lume!

— Vă căsătoriți deci?

Emma se repezi să-și îmbrățișeze prietena și să-l felicite pe Sauer, care strălucea de bucurie.

— Măi, măi, ce scenă înduioșătoare! Cu ce ocazie felicitările?

Stirner tocmai intrase.

— Elsa și Sauer se căsătoresc și vor înota în aur! Îmi pare atât de bine! Îl lămurii Emma surescitată.

— Serios?

Elsa și Sauer schimbă o privire. După o ezitare imperceptibilă, Elsa răspunse ferm:

— Da, foarte serios. Poți să ne feliciți.

Stirner întinse mâna.

Năuc de fericire, Sauer i-o strînse cu putere.

— Felicitările mele, viitorii mei patroni! Bineînțeles, dacă veți binevoi să mă păstrați în serviciul domniilor voastre. Dar nu-i nici o supărare, chiar dacă mă concediați. Îmi iau geamantanul, îmi fluier cîinii și deschid un circ ambulant... Cît despre casieria, circ să fie... Ce zici, Emma, vii cu mine? Dar ce ai, păpușico, plîngi?

— Plîng... de bucurie, bîigui Emma.

— Ești sigură că numai de bucurie? o amenință cu degetul. Apoi urmă: Și păpușelele ar trebui să învețe să-și ascundă sentimentele. Spune drept, nu ți-e milă de Ludwig? Nici măcar atîtica? N-ai fost îndrăgostită de el un piculeț?

Acoperindu-și fața cu mâinile, Emma alergă spre ușă. Intră un servitor.

— Domnul Gottlieb-senior îl roagă pe domnul Otto Sauer să poftească în cabinet.

Sauer aruncă o privire Elsei și ieși codindu-se. Rămas cu Elsa între patru ochi, Ludwig Stirner schimbă tonul:

— E adevărat, *Fräulein* Glück?

— Da, e adevărat.

După un moment de gîndire, Stirner întrebă:

— Dar eu? N-am nici o șansă?

— Acum mai puțin ca oricînd... Ascultă, Stirner, am impresia că numai dumneata ai fi în stare să risipești ceața care învăluie toată povestea asta. Te-aș ruga să-mi răspunzi la cîteva întrebări.

— Sînt numai urechi.

— N-ai putea să-mi explici taina testamentului?

— Karl Gottlieb a luat-o cu el în mormînt.

— Nu e răspunsul pe care îl așteptam, dar, mă rog... Urmează întrebarea cea mai grea: există vreo legătură între... întocmirea testamentului și moartea subită a lui Karl Gottlieb?

— Desigur. O legătură cît se poate de strînsă. Numai moartea lui Gottlieb face posibilă executarea testamentului și intrarea în posesia moștenirii. Dar de ce mă întrebi pe mine? Orice jurist putea să-ți spună asta.

— Te faci că nu înțelegi...

— Poate chiar nu înțeleg. Ori dumneata, din tact, nu vrei să pui punctul pe *i*. Întreabă-mă direct dacă nu l-am ucis pe bătrîn!

Elsa roși.

— Ți-aș cere scuze, Stirner, dar cine-i de vină? Uiți ce spuneai deunăzi? Că onestitatea e un cusur... Mă doboară gîndul că printre oamenii cărora le strîng mîna...

— Există și unul cu mîinile mînjite de sîngele pruncului sexagenar, care pe deasupra mai are și tupeul de a te cere în căsătorie!...

— Ce faci, Stirner? De cînd te așteptăm! bombăni Oskar Gottlieb, apărînd în ușă.

Stirner se ridică cu un aer plictisit și ieși.

— Ce ați discutat atîta? Întrebă curioasă Emma, care între timp se întorsese la mașina de scris.

— Mi-a oferit mîna, inima și tot globul pămîntesc drept dar de nuntă!

— Ce noroc pe tine! Două cereri în căsătorie într-o singură zi!

— Știi, Emma, am renunțat la moștenire.

Fata rămase tablou.

— Ești nebună de legat! Poți să te iei de mîna cu Stirner.

V. MOȘTENIREA – UITE-O, NU E

Oskar Gottlieb n-a murit, dar moștenirea care-i lunecase printre degete a fost o lovitură prea grea pentru el. Slăbit, cu fața răvășită și pămîntie, își spunea păsul cunoscutului avocat Lüders, în cabinetul acestuia. Capul îi căzuse într-o parte, nu și-l putea ține drept. Și tot răsucea un creion în mînă.

— Istoria aceasta cu testamentul e un fel de „uite-o, nu e”. Parcă și-a băgat necuratul coada, zău așa! Bine zice Rudolf: o bandă de tîlhari! Tîlhari ori smintiți... naiba știe! Judecați și dumneavoastră. A doua zi după deschiderea testamentului trimit după Otto Sauer... jurisconsultul fratelui meu, dumnezeu să-l ierte... ca să discut cu el unele chestii. Ce ziceam, om de încredere al bietului Karl, poate m-ajută el să fac nițică lumină în afacerea asta idioată cu moștenirea. Dar ți-ai găsit. Ori că nu știa într-adevăr nimic de schimbarea testamentului, ori umblă cu șoalda. Ce credeți că-mi zice? Că Elsa Glück renunță la moștenire. Vă închipuiți. Repede – să vie Glück! Da, zice, e adevărat. Deci, totul e în regulă!... Și cînd colo, mă pomenesc peste cîteva zile că testamentul este prezentat instanței spre confirmare chiar de Sauer, cu procură în regulă de la Elsa Glück. „Ce-i asta, domnule? Una vorbim și alta facem?” El de colo: „Moștenitoarea s-a răzgîndit”.

— Din ziua aceea ați mai avut vreo discuție cu *Fräulein* Elsa Glück? Întrebă avocatul, pufăind din trabuc.

— Am mai stat de vorbă cu ea, dar... știți... parcă nu-i aceeași. Chip de piatră, privirea stinsă, și se mișcă... parcă-i buimacă de nesomn. Întreb: „Bine, *Fräulein*, parcă ziceai că renunți la moștenire? „Nu știu... îmi răspunde ea cu o voce leșinată. Nu-mi amintesc... poate”. „Atunci de ce-ai mai înaintat testamentul spre confirmare?” Se holbează la mine și nu spune nimic. Uite, așa m-am canonit cu ea un ceas și mai bine. Deodată o văd că se ridică fără o vorbă și pleacă.

— Dacă nu mă înșel, e logodită cu Sauer...

— Exact.

— Atunci nu-i exclus să-și fi schimbat într-adevăr hotărîrea inițială sub influența lui, presupuse maestrul barei.

— Mai știu eu? Tot ce se poate. Parcă el e mai breaz? Umbla cătrănit de parcă moștenirea ar fi fost o pacoste pe capul lor. Și deodată s-a făcut colțos de nu mai poți să te înțelegi cu el. Dacă-i spui o vorbă, îți răspunde zece... Joacă teatru, mă întreb, ori și-a pierdut mințile...

Oskar Gottlieb își strecură creionul în buzunar, dar imediat îl scoase iarăși. După ce-și mai trase sufletul, continuă:

— Cert e că testamentul a fost prezentat spre confirmare.

Trebuie deci să pornim lupta. Dumneavoastră ce ziceți, domnule avocat?

Lüders își rezemă de spătar capul chel, ca o bilă trandafirie și privind cum se destramă în aer colacii de fum, vorbi de parcă ar fi gîndit cu glas tare:

— Primo – testamentul a fost întocmit de un notar, respectîndu-se cu strictețe procedura legală. Așadar, o acțiune avînd ca punct de plecare niscaiva vicii de formă cade... Secundo – procesul-verbal dresat de judecătorul de instrucție și de poliție spune limpede că moartea lui Karl Gottlieb se datorește unui accident, orice premeditare fiind exclusă... Ce ne mai rămîne de făcut? Să dovedim că în momentul cînd a întocmit cel de-al doilea testament, testatarul era iresponsabil. Calea nu-i deloc sigură, dar alta nici nu există...

Mai trimise în tavan un rotocol de fum și îl întrebă pe Oskar Gottlieb:

— Vă rog să-mi spuneți sincer, în ce relații ați fost cu defunctul dumneavoastră frate? N-au existat între dumneavoastră neînțelegeri, certuri?

— Niciodată! răspunse răspicat Oskar Gottlieb.

— Atunci la ce face aluzie testamentul?

Oskar Gottlieb roși pînă în vîrful urechilor și începu să se frămînte pe scaun.

— Mai ales pentru afurisita asta de aluzie țin neapărat să atac testamentul! Aluzia îmi face numele de ocară. Mă doare, desigur, că fratele meu m-a dezmoștenit, dar și mai rău mă doare că era supărat pe mine fără să fiu vinovat. E ceva necurat la mijloc. M-o fi calomniat cineva, cu gînd ascuns...

— Da, încurcată afacere... Voi face tot ce-i omeneste posibil, dar nu garantez nimic. După un al treilea colac de fum expediat pe urmele celorlalte, asul baroului trecu la o temă mult mai plăcută pentru el: onorariul.

VI. PROCESUL

Procesul Oskar Gottlieb – Elsa Glück făcu mare vîlvă. Onorariul amețitor pe care urma să-l primească celebrul avocat Lüders dacă va obține cîștig de cauză, averea fabuloasă disputată, testamentul surpriză, moartea năprasnică a bancherului, atît de, curînd după întocmirea ultimului testament, frumusețea moștenitoare – cîte și mai cîte subiecte pentru ziare, cîte prilejuri de bîrfă. Se emiteau cele mai bizare ipoteze, se încingeau polemici fulminante, se încheiau pariuri. „Ce s-a petrecut în familia Gottlieb? De ce defunctul bancher și-a dezmoștenit fratele? Ce fire leagă triumghiul Elsa Glück – Karl Gottlieb – Sauer?” Iată problemele care ațîțau cel mai mult curiozitatea marelui public și interesau în aceeași măsură justiția.

Contestația lui Oskar Gottlieb, iscusit adusă din condei de avocatul Lüders, pornea de la premisa că în momentul întocmirii testamentului, bancherul nu s-ar fi aflat „în deplină posesie a facultăților sale mintale”. Se făcuse totul pentru a obține probe în sprijinul acestei afirmații. Deranjîndu-l pe defunct, cei mai iluștri profesori i-au cercetat creierul. Actul de expertiză rezultat în urma acestui examen consemna cu lux de amănunte, greutatea creierului, culoarea, numărul de circumvoluțiuni, un început de scleroză, dar nu furniza dovada dorită. Experții nu îndrăzniră să scrie negru pe alb că bancherul Gottlieb a fost nebun, cu toate că se constataseră – nu fără „concursul” lui Lüders – „unele anomalii”.

Dar Lüders pregătise și cîțiva martori bine dresați, mai înțelegători decît experții. În jurul lui Karl Gottlieb, care învîrtea afaceri de milioane, roiau întotdeauna sumedenie de oameni de tot soiul. Între aceștia, avocatul găsi ușor cîțiva care, contra unei sume frumoșele, se arătară dispuși să dea orice declarație li s-ar cere. Sub competența îndrumare a maestrului, martorii relevară o mulțime de detalii din viața bancherului, în aparență lipsite de însemnătate, dar care înlănțuite creau un dubiu în privința integrității facultăților mintale.

Stîrniră ilaritate, de pildă, depozițiile șefului contabil despre unele extravagante ale bancherului, ce frizau mania, în legătură cu raționalizarea și automatizarea. Karl Gottlieb pusese să i se construiască un lift special, pe a cărui platformă era fixat fotoliul în care obișnuia să șadă la masa de scris. O apăsare pe buton – și din apartamentul său de la etaj cobora la parter, unde se aflau birourile băncii. După ce semna hîrțile și discuta cu clienții mai importanți, se înălța cu fotoliu cu tot, asemenea unui zeu într-o piesă de teatru, și, oprindu-se iarăși în fața mesei, își vedea mai departe de treabă.

Cînd patronul lucra, nimeni n-avea voie să intre în cabinet, fie el

funcționar sau servitor. Dar pentru că totuși se mai întâmpla să aibă nevoie de ceva, fuseseră instalate niște benzi transportoare ce străbăteau toată clădirea. Bancherul spunea la telefon ce dorește și imediat banda transportoare, mișcându-se fără nici un zgomot, îi aducea registrul cerut, o cafea sau o cutie cu țigări de foi.

— Nu era normală nici pasiunea lui pentru igienă, depuse un alt martor. Avea peste tot în camere termometre, hidrometre, și fel de fel de aparate complicate pentru stabilirea componenței și purității aerului. Sistemele uzuale de ventilație nu-l satisfăceau. „Ce aerisire ar putea fi, când introduci dinafară aer plin de praf și de vapori de benzină?” obișnuia el să spună. Înainte de a intra în casă, aerai era epurat prin mijloace chimice. Un om special angajat veghea ca temperatura să se mențină invariabil la plus 12o C. Vara, aerul era răcit pe cale artificială pînă la această temperatură, avîndu-se grijă să nu fie nici prea uscat, dar nici umed, să nu scadă procentul de oxigen conținut și să nu apară bioxidul de carbon. Se făcea de asemenea ozonizare artificială.

Pe baza acestor depoziții, alți medici psihiatri, mai puțin dificili decît primii sau poate mai bine zis plătiți de Lüders, constatară în certificatul de expertiză că defunctul suferea de o boală psihică cu un nume lung, impresionant și foarte greu de pronunțat. Era limpede că Oskar Gottlieb cîștigă teren. Mai trebuia lămurită o singură problemă care întîrzia pronunțarea hotărîrii: care erau relațiile dintre Karl și Oskar. E drept că mai mulți martori declaraseră că pe cei doi îi lega o „dragoste frățească”. Nu era exclus totuși să fi intervenit o ruptură din motive rămase ascunse pînă și celor mai intimi prieteni. Din fericire pentru Oskar, nu exista nici un indiciu că s-ar fi certat vreodată cu fratele său Karl. Lüders se și vedea cu onorariul încasat, își făcea planuri: o vilă la Nisa... O mașină nouă... Mariette... Un zîmbet îi înflori pe buze, privirea îi era languroasă. Dacă ar fi fost motan ar fi început să toarcă. Merita să-și bată capul cu experții și cu martorii! Lüders se întrecuse pe sine, punînd la bătaie în acest proces toată priceperea, tot talentul, tot darul său oratoric.

Iată și ziua în care urma să se pronunțe sentința. Uriașa sală a tribunalului se dovedise neîncăpătoare. Sute de ochi o căutau pe Elsa Glück, dar zadarnic: Sauer îi reprezenta interesele.

Lüders, într-o formă de zile mari, analiză subtil declarațiile martorilor, excelînd în juxtapuneri și în deducții ingenioase și pară într-un mod strălucit argumentele morocănosului Sauer. Cîteva dintre observațiile sale deosebit de spirituale stîrniră o furtună de aplauze: era clar că publicul, în majoritatea lui, ține cu „moștenitorii legali”, adică cu Oskar Gottlieb. De altfel și judecătorii, în sinea lor, erau dispuși să-i dea dreptate lui Gottlieb.

— ...Cît privește sentimentele defunctului Karl Gottlieb față de

clientul meu, spuse în încheiere Lüders, indiferent de natura lor, cine să țină seama de preferințele sau de antipatiile unui alienat? Partea adversă spune: „Bine, dar Karl Gottlieb a condus activitatea unei firme mari”. – Lüders ridică din umeri: – Ei și? Istoria cunoaște cazuri când state uriașe au fost cîrmuite de monarhi demenți, fără ca poporul să bănuiască măcar.

Răsunară cîteva aplauze. Președintele agită clopoțelul.

În momentul acela se ridică Oskar Gottlieb. Părea toropit de somn. Abia tîrîndu-și picioarele, se apropie de bară și spuse:

— Cer cuvîntul.

Se așternu o tăcere mormîntală. Încrêțindu-și fruntea de parcă s-ar fi căznit să-și amintească ceva și înnodînd anevoie cuvintele, Oskar Gottlieb bolborosi:

— Nu-i adevărat... Nu e cum spune Lüders. Karl era mai întreg la minte ca noi toți... și meritam să mă dezmoștenească pentru că am greșit față de el.

Sala încremenise în așteptare. Lüders își pierdu pentru o clipă cumpătul, dar imediat se repezi la Oskar Gottlieb și-l trase înciudat de mîncă:

— Ce faci?! Ce tot îndrugi acolo? Vino-ți în fire, omule! Strici totul! Îi șuieră el la ureche.

Oskar își smuci brațul și se răsti în gura mare la avocat:

— Ce mă tot bîrîi la cap?! Lasă-mă în pace! Destul rău i-am făcut lui Karl... Să-i mai fac și numele de ocară? Ce rău i-am făcut? Nu pot să spun... Asta ne privește pe noi... familia noastră... De altfel are vreo importanță?...

Pînă și judecătorii, care văzuseră multe în viața lor, rămaseră stupefiați.

— Dar de ce o spuneți abia acum, întrebă președintele.

— Pentru că... pentru că... Tăcu o clipă de parcă și-ar fi pierdut firul gîndurilor... Pentru că abia azi am aflat că fratele meu știa... știa anumite lucruri. Moștenirea nu mi se cuvine mie, ci domnișoarei Elsa Glück.

Brusc, sala se umplu de tumult de parcă s-ar fi spart un stăvilar. Strigătele mulțimii acoperiră sunetul clopoțelului. Lüders, palid ca un mort, se ridică clătîindu-se, își turnă apă cu o mîină tremurătoare, dar nu fu în stare să bea: dinții îi clănțăneau și conținutul paharului curse pe robă.

Sauer părea și el uluit.

Numai Rudolf Gottlieb, roșu de furie, se repezi la taică-său, îl zgîlțîi zdravăn și-i strigă ceva. Dar bătrînul avea un aer apatic, de parcă toate acestea nu l-ar fi privit pe el. Atunci tînărul se apropie dintr-un salt de masa judecătorului și, agităndu-și amenințător pumnii, răcni de se auzi în toată sala:

— Nu vedeți că și-a pierdut mințile?! Aici toți sînt nebuni sau
tîlhari!... Dar nu mă las... O să merg pînă în pînzele albe!
Ședința fu suspendată și președintele evacua sala.

VII. DISPARIȚIA MOȘTENITORULUI

Acțiunea fusese respinsă, iar testamentul – confirmat. Elsa Glück intră în posesia moștenirii.

Rudolf, ca și Lüders de altfel, căruia îi trecuse pe la nas un onorariu nemaipomenit în analele baroului, nu voiau să se dea bătuți. Trebuia să întreprindă ceva – dar ce? Să ceară din nou o expertiză medicală pentru a stabili de data aceasta iresponsabilitatea lui Oskar Gottlieb! Dacă bătrînul e pus sub tutela lui Rudolf, acesta are dreptul să facă apel!... Da, ar fi fost ceva, dar de unde să-l iei pe Oskar? Imediat după terminarea procesului, Oskar a dispărut. Experții n-aveau cum să-l declare iresponsabil... în lipsă! Rudolf cheltuia în dreapta și-n stingă, înglodîndu-se în datorii, doar o da de urma părintelui său. Ajunse pînă acolo încît promise un premiu celui care-i va da de vreun indiciu. Nimic!

Termenul de recurs era pe expirate. În disperare de cauză, Rudolf luă hotărîrea să se adreseze Elsei Glück. Ea nu se instalase încă în casa lui Karl Gottlieb, care îi revenea prin testament împreună cu toată averea, clar venea acolo zilnic la ore fixe, pentru a-și îndeplini atribuțiile de salariată a băncii. Rudolf o găsi în cabinetul secretarului particular, care-i dicta ceva. În halul de nervi în care era, tînărului Gottlieb nu i se păru curios că Elsa continuă să lucreze conștiincios, de parcă n-ar fi privit-o pe ea vizita anunțată.

Stirner îl întîmpină pe Rudolf cu un zîmbet ironic.

— Ei, tinere domn, cum îți merg treburile?

— Nu te privește! i-o întoarse Rudolf înțepat. Am de discutat ceva cu *Fräulein* Glück!

Îl privi de sus pe Stirner, poftindu-l parcă să iasă afară. Secretarul închise un ochi:

— Ceva con-fi-den-țial?... Mă rog!

Ieși fără grabă.

Cînd auzi ușa închizîndu-se, Rudolf se luă cu mîinile de cap și începu să se agite prin cameră.

— *Fräulein, Fräulein!* gemu el deodată și, acoperindu-și fața cu palmele, izbucni în plîns.

Elsa se zăpăci.

— Ce-i cu dumneata?

Rudolf îi căzu la picioare și, frîngîndu-și mîinile, vorbi cu o voce înecată în lacrimi:

— Fie-ți milă, *Fräulein!* Nu mă nenoroci. Renunță la moștenire. Ce să faci cu ea?... Iartă-mă. Nu-mi dau seama ce spun... Cum să renunțe cineva la o avere ca asta!... Dar nu ți se cuvine dumitale! N-ai nici în clin nici în mînecă cu toată bogăția asta picată din cer... Nu! ce

vorbesc... Nu sînt în stare să mă concentrez... Știi, *Fräulein*, numai speranța asta mai dădea rost vieții mele... Tata e un zgîrie-brînză și tremură pentru fiecare ban. Eu sînt dator vîndut... în definitiv, de ce dumitale? De ce? E... e absurd, e de neconceput, e strigător la cer!... E ceva... vai, nici nu mai știi ce spun, dar sînt convins că mă înțelegi și-ai să te înduri de mine... Dacă nu renunți la moștenire, îmi zbor creierii!

— Nu pot, răspunse calm Elsa.

— Cum nu poți?! Cine te poate opri? Doar ai și vrut s-o faci.

— Nu-mi amintesc.

— Te implor! Îndurare!! Îmi zbor... adică ți-am mai spus-o.

Sări în picioare și răvășindu-și chica roșcovană, porni să alerge de colo-colo ca apucat de furii. Se opri o clipă în loc cu privirea fixă și cu mîna stîngă încheștată pe bărbie, ca un om cufundat în meditație, apoi brusc începu să-și smulgă părul din cap și să-și tragă palme:

— Blestem! Blestem părului meu roșu și mutrei pistruiate! O, dacă eram un tip bine... Dumneata ești atît de frumoasă... Poate că eu... poate că noi doi.. Ce-ai zice dacă te-aș cere în căsătorie?

Aerul său încurcat, fața aprinsă și părul vîlvoi îi dădeau o înfățișare nespus de comică. Elsa îl privi amuzată.

— Mulțumesc, domnule, dar sînt logodită.

— Da, știu... Pur și simplu mi-am pierdut controlul și-mi dau pe față toate gîndurile. Dar cu toate că ești frumoasă, nu de dumneata am nevoie, ci de afurisita asta de avere... Nu mi-aș fi închipuit vreodată că o ființă atît de fermecătoare poate ascunde atîta cruzime și... și lăcomie! Încheie el sarcastic.

Elsa se încruntă.

— Nu merit să fiu învinuită de așa ceva.

— Atunci ce te împiedică să rostești cuvîntul care ar face din mine și din surioarele mele cei mai fericiți oameni din lume?!? O prinse de mînă și o privi drept în ochi: – Renunță! Renunță! Te rog! Te implor, renunță!

Focul ce-l mistuia dădea acestor cuvinte o tărie deosebită. Pe fruntea senină a Elsei trecu o umbră, sprîncenele i se adunară. În inima ei se dădea o luptă.

Cu toată tulburarea lui, Rudolf observă acest lucru și-și reluă pledoaria cu și mai multă insistență.

Dar totul nu dură decît o secundă. Fața Elsei își recăpătă calmul, genele îi ascuseră pe jumătate ochii și spuse încet, dar pe un ton ce nu admitea replică:

— Dă-mi drumul!

Își eliberă brațul și, fără o vorbă, se îndreptă spre ușă.

— De ce pleci? Stai! Rudolf o apucă iarăși de mînă, încercînd s-o oprească, dar în momentul acela ușa se deschise, un cîine năvăli în

cameră și se postă între ei, mîrînd amenințător. Îndată apărură și Stirner.

— Ei uitate, asta nu-mi place! îl dojeni el pe Rudolf. Așa se poartă un tînăr manierat cu o domnișoară logodită?

Tremurînd ca prins de friguri, Rudolf îl măsură cu ură. Stirner îl înfruntă calm și ironic. Tînărul bătut din picior, se întoarce și ieși ca o vijelie. Sări în mașină, bolborosind ca în delir:

— Totul e pierdut! Totul e pierdut!

— Unde vă duc? întrebă șoferul.

— Totul e pierdut!... La Lüders.

Repetînd într-una „totul e pierdut!”, dădu buzna în cabinetul avocatului, fără să țină seama că acesta discuta cu o clientă.

— Lüders! Totul e pierdut!... Refuză! Refuză pe toată linia, de la primul pînă la ultimul punct. Era și de așteptat... Mîine expiră termenul de recurs... Tata nu-i de găsit. Măcar de-am fi siguri că a murit... Adică, oricum ar fi prea tîrziu! În cîteva ore n-ai cum obține instituirea tutelei. Nu ne rămîne decît un singur lucru: să facem apel. Procura pe care v-a dat-o tata rămîne valabilă.

— Bine, dar atîta timp cît există la dosar declarația lui Oskar Gottlieb, nu avem nici o șansă.

— Avem, n-avem, mergem înainte!... Poate pînă se judecă apelul apare și tata.

Lüders dădu din umeri. Apoi însă își spuse că tînărul s-ar putea să aibă dreptate. Totul e să nu piardă termenul. În definitiv, poți să știi de unde sare iepurele?

Făcură apel. În zadar. Oskar Gottlieb nu era de găsit. Obținură cîteva amînări, dar pînă la urmă familia Gottlieb pierdu definitiv procesul.

Elsa Glück intră în posesia moștenirii.

VIII. PALATUL DE STICLĂ

Pasiunea defunctului bancher pentru raționalizări își pusese pecetea și pe arhitectura casei, construită după ultimul cuvânt al tehnicii americanizate. Criteriul estetic al noului stil era utilitatea. Uriașa clădire cu parter și două etaje, durată din oțel, beton și sticlă, fusese concepută în linii drepte, ce te făceau să crezi că arhitectul a folosit ca sursă de inspirație o coală de registru contabil, împărțit în rubrici și subrubrici. Nici o arcuire capricioasă, nici un amănunt ornamental nu înveseleau ansamblul. În loc de ziduri, numai geamuri uriașe care îi dădeau aspect de acvariu. Acoperișul, tot de sticlă, părea un scut prea fragil pentru milioanele cu care opera banca, Numai că „peștișorii de aur” erau ascunși în rărunchii clădirii, la subsol. Oțelul și betonul trezoreriei ofereau o garanție sigură împotriva gangsterilor, chiar dacă aceștia ar fi atacat banca din aer. Sutele de sonerii și de semnale luminoase, periscoapele de o construcție specială prin care gardienii instalați la parter vedeau tot ce se întâmplă la subsol, sistemul de uși cu închidere automată, barajele electrice și aparatele de filmat, de asemenea automate, condamnau la eșec orice încercare de a pătrunde aici prin forță sau viclenie. Numai Gottlieb știa cât bănet a dat reporterilor ca să descrie cât mai pe larg toate aceste minuni ale tehnicii securității. Urmărea două scopuri: să convingă lumea că fortăreața lui subterană este inexpugnabilă și să taie astfel bandiților pofta de a ataca safeurile băncii lui. Într-adevăr, în zece ani s-a semnalat o singură tentativă de jaf. Și aceea însă s-a terminat lamentabil pentru temerarii spărgători. Cu toate că, după cum au declarat singuri, „vedeau o meserie ce nu se există”, bandiții au fost prinși ca niște șoricei în cursă. Din primul moment a intrat în funcțiune aparatul de luat vederi și filmul a rulat la toate cinematografele ca un fel de „aviz amatorilor”. Gurile rele spuneau că totul a fost doar un truc al bancherului, care i-a tocmit pentru o sumă frumușică pe acești „artiști” din lumea interlopă, luându-și solemn angajamentul că vor fi puși în libertate de cum se va potoli zarva iscată de pretinsa lor ispravă. Cum, necum, filmul a avut efectul scontat. Bancherul și depunătorii puteau dormi liniștiți.

Birourile băncii se aflau la parter. Un întreg corp de gardieni înarmați, necesari mai ales ca decor, păzeau intrările.

Bancherul locuia la primul etaj. Din hol dădeai într-un salon, în birourile secretarului particular și în cabinetul patronului. Două încăperi din aripa dreaptă comunicau cu cabinetul: dormitorul lui Gottlieb și camera lui Stirner, întotdeauna încuiată: secretarul prefera să facă singur curat; nu permitea vreunui servitor să-i calce pragul. În aripa stingă se afla „menajeria” lui Stirner: câini, lupi, porci, pisici și

un urs. Aceste animale dresate trăiau într-o înduioșătoare armonie. Deși renunțase la cariera științifică, Stirner continua să studieze psihicul animalelor „ca amator” – spunea el.

Etajul superior (aproape două treimi din el, și anume partea din mijloc) cuprindea galeria de tablouri – mîndria defunctului bancher și ținta glumelor sarcastice ale cunoscătorilor. Aici coabitau într-o armonie la fel de înduioșătoare ca și animalele lui Stirner, un Andrea del Sarto veritabil cu o sîngace contrafacere după Correggio, zîmghăleala unui diletant obscur, cu un desen în creion al lui Leonardo da Vinci... Tablourile, înșirate pe suporturi, perpendicular pe pereții de sticlă, primeau lumina dintr-o parte. Gottlieb pretindea că aceasta este „așezarea cea mai rațională”. În partea de mijloc a sălii, în afară de un pian instalat pe un podium, nu se afla nimic. Pentru banchete sau dineuri oficiale se aduceau niște mese demontabile de o construcție foarte complicată, „raționalizate” și ele de Gottlieb. E adevărat că, strînse, aceste mese ocupau puțin loc, dar ce chin pe bieții servitori cînd trebuiau să le monteze! Întocmai ca la jocurile acelea complicate în care trebuie să compui o figură dintr-o sumedenie de piese aparent desperecheate – dacă o șipcuță era pusă greșit, totul se dărîma și... ia-o de la capăt!

Oamenii își ieșeau din fire, dar cel mai rău se enerva bancherul.

— Cum de nu pricepeți? E atît de simplu!

Schimba aici, punea dincolo, potrivea dincoace, și pînă la urmă totul îi scăpa din mîini, se lovea, se zgîria și-l apucau și pe el pandaliile.

Acum s-a terminat cu toate astea. Mesele se odihneau îmbucătățite, întocmai ca nefericitul lor stăpîn... Ce plăcut era să-ți auzi pașii răsunînd în sala pustie, cînd te îndreptai spre grădina de iarnă! Aici, palmierii umbreau cu frunzele lor mari un imens acvariu, plante agățătoare se împleteau dantelat pe pereții unei grote artificiale, orhidee îți desfătau ochii cu bogata lor gamă de culori...

Poposeai pe îmbietoare sofale, între lauri și leandri, iar cîntecelele păsărelelor care zburătăceau în libertate îți fermecau auzul.

Pe o altă ușă pătrundeai în biblioteca aflată exact deasupra celor două cabinete ale lui Gottlieb, de la parter și de la primul etaj. Toate cele trei încăperi comunicau prin intermediul faimosului lift cu fotoliu.

La capătul unei zile de lucru, bancherul „se înălța”

În biblioteca lui alcătuită din ediții de lux cu titluri imprimare în aur pe cotor, pentru a fuma în tihnă o havană. Cărțile nu le citea. Rareori lua din raft cîte un volum și se uita la poze.

— *Farsus spectrum*, maimuța-strigoi... Ca să vezi ce de jivine pe lumea asta!... Parc-ar purta ochelari, zău așa... Ia mai dă-o dracului, c-o visez la noapte!

Închidea cartea cu pocnet și căsca. Ultimele două încăperi erau goale. Una se afla deasupra dormitorului lui Gottlieb, cealaltă deasupra camerei lui Stirner. Cu acestea încheiară Stirner și Elsa vizitarea casei.

— Ei, ți-ai văzut palatul. Sper că ai să te simți bine aici. Camerele sînt pline de aer și de lumină, ca de altfel toată casa. Nu degeaba avea testatarul dumitale o mină atît de sănătoasă.

La aceste cuvinte, Elsa tresări și o umbră ușoară îi trecu pe față.

Stirner se posomori.

— Cum, Elsa, nu te bucuri? Gîndește-te că ești una dintre cele mai bogate femei din lume! Îți poți satisface orice dorință, orice capriciu! Dacă nu-ți place casa asta, te poți instala în oricare din celelalte douăzeci și șase de clădiri care-ți aparțin în oraș... sau într-una din vilele dumitale de la Nisa, Menton, Ospidaletti, din Majorca ori din Algeria, din... nici nu le mai țin minte pe toate... După o clipă de gîndire, adăugă: Totuși, *trebuie* să-ți placă aici.

— Da, *trebuie* să-mi placă aici, răspunse Elsa ca un ecou.

— Dincolo va sta camerista dumitale. Iar aici, și în toată casa, numărul soneriilor întrece pe al cuișoarelor de tapițerie din mobile, iar telefoane sînt și mai multe. Așa că, din orice fotoliu, poți comanda tot ce-ți pofteste inimioara. Deocamdată stai jos și odihnește-te. În cîteva clipe banda transportoare îți va aduce o cafeluță. Pa!

După plecarea lui Stirner, Elsa căzu sfîrșită în fotoliu și-și acoperi fața cu mîinile. În cîteva rînduri bătaile unei pendule speriară tăcerea, dar Elsa nu se mișcă.

Se gîndea la soarta ei atît de ciudată. Fiică de oameni nevoiași, a rămas de mică orfană și a gustat din plin amarul sărăciei. De copilă era neobișnuit de frumoasă. Această frumusețe i-a adus multe bucurii, dar și multă suferință. Într-o zi a venit la orfelinat o văduvă bătrînă și bogată – *Frau Bäcker*. Fermecată de frumusețea micuței, a hotărît pe loc s-o înfieze. Avea doisprezece ani atunci. Cei cinci ani cît a stat în casa bătrînei au fost cei mai frumoși din viața ei. *Frau Bäcker* ținea la Elsa ca la copilul ei, i-a dat o educație bună, iar Elsa o iubea ca pe o mamă. Dar bătrînica s-a stins pe neașteptate, fără să lase nici un testament. De ochii lumii, rudele ei i-au oferit ceva și Elsei, dar într-o formă atît de jignitoare, încît fata a refuzat și și-a căutat o slujbă, în cei doi ani care au urmat i-a fost dat să cunoască hidoșeniile vieții. Cu frumusețea ei, găsea ușor un loc de vînzătoare sau manechin, dar la fel de repede trebuia să renunțe la slujbă, ca să scape de asiduitățile patronilor. Și-a spus atunci că trebuie să încerce altceva și, seară de seară, renunțînd la odihnă și la orice distracție, a început să învețe stenografia, în sfîrșit i-a surîs norocul și a fost angajată la banca Gottlieb. Aici l-a cunoscut pe Sauer. Impresionată de politețea, amabilitatea și de bunele lui maniere, a ajuns să-l îndrăgească.

Și iată că moștenirea asta a smuls-o din făgașul obișnuit!

Nu putea pricepe nici în ruptul capului ce a făcut-o să accepte moștenirea, după ce la un moment dat hotărîse ferm să renunțe la ea.

„De ce? De ce?” întrebarea revenea ca o obsesie.

Deodată trăsăturile i se destinseră și genele îi acoperiră pe jumătate ochii, iar după cîteva minute răsufla adînc, ca atunci cînd scapi dintr-o încăpere neaerisită. Constată cu mirare că din tot zbuciumul de adineauri nu rămăsese nici urmă. Se ridică, se întinse cu voluptate și-și roti curioasă privirile prin încăpere.

— Chiar că-i tare drăguț aici! Ce aer plăcut și cîtă lumină! Uite ce covor frumos!

Îmboldită de o lacomă curiozitate, pe care nu și-o cunoscuse pînă atunci, prinse a cerceta minuțios, de una singură, noua ei locuință, biblioteca, galeria de tablouri, minunata grădină de iarnă... „Și toate acestea îmi aparțin!” Pentru întâia oară gîndi: „Are dreptate Stirner!

Sînt fericită, nespus de fericită!”

IX. UN SPOR DE 50%

După ce se despărți de Elsa, Stirner coborî la primul etaj. În birou, Sauer, Emma Fit și *Frau Schmiedthof*, menajera, păreau că-l așteaptă.

Sauer îl întâmpină cu o plivire ostilă, în timp ce Fit și Schmiedthof nu-și puteau ascunde îngrijorarea. Nimeni nu știa exact ce rol avea în această casă după schimbările survenite.

— Bună ziua! îi salută cu vioiciune Stirner. Vă aduc o veste bună! Patroana a dat dispoziție: toată lumea rămîne în serviciu. Asta am discutat în primul rînd cu Elsa, adică vreau să spun cu *Fräulein Glück*. Să știți însă că vom avea mult de lucru. Frumoasa noastră stăpînă n-a condus niciodată o bancă, așa că tot greu noi doi îl vom duce, Sauer și cu mine.

— Te-aș ruga să nu iei hotărîri în numele meu și să nu-mi fixezi atribuțiile! se zbîrli Sauer.

— Nu văd ce-am putea face altceva. Dar lasă. Discutăm noi mai târziu. Am ceva urgent de rezolvat.

Trecu repede în cabinetul lui Gottlieb, se așeză la birou și scrisese ceva, încuie hîrtia într-un sertar și trecu în camera lui, iar peste cîteva minute se întoarse și se așeză din nou la biroul răposatului bancher.

Intră Elsa, urmată aproape imediat de Sauer, Emma Fit și *Frau Schmiedthof*, care desigur văzuseră că a coborît.

Emma și menajera se grăbiră să-i mulțumească Elsei pentru că le-a îngăduit să rămînă în serviciul ei.

— A, *Fräulein Glück*! Ce surpriză plăcută! spuse Stirner, fără să se ridice de la birou. Cum te simți?

— Mulțumesc, bine.

— Îți place casa?

— Foarte mult! se însufleți Elsa. Etajul de sus e scăldat în soare. Ai impresia că plutești pe un ocean de lumină. Iar grădina de iarnă, zău, e încîntătoare! Nu mai am ce căuta la Nisa!

— Perfect! Deci totul e în ordine! se bucură Stirner.

Asupra lui Sauer însă, voioșia Elsei avu un efect contrar. Logodnicul îi aruncă o privire bănuitoare și-și mușcă buzele.

— Iar acum, scutură-ți de pe umeri povara afacerilor, o invită Stirner pe același ton glumeț. Am pregătit procura generală pe numele meu, așa cum mi-ai poruncit. O semnătură, și gata.

Sauer, Schmiedthof, pînă și naiva Emma încremeniră de uimire: normal ar fi fost ca procura s-o primească Sauer, logodnicul Elsei, sau cel puțin să-și împartă cu Stirner conducerea băncii.

— Cu plăcere, răspunse Elsa și puse mîna pe stilou.

— O clipă! Stirner apăsă pe buton și în cameră intră bătrînul

notar însoțit de doi martori.

— Iertați-mă că v-am deranjat! Stirner îi vorbea notarului politicos, dar cu autoritate. Întrucît însă sînteți, ca să spun așa, de-al casei...

Bătrînelul dădu din cap îndatoritor. Elsa semnă procura și toate formalitățile se terminară în cîteva minute.

— Astfel de acte trebuiesc întocmite după toate formele. Vă mulțumesc! îl concedie Stirner pe notar.

Bătrînul ieși însoțit de martori. *Fräulein* Fit și *Frau* Schmiedthof îi urmară exemplul.

— Dumneata, Sauer, rămîi ca și pînă acum jurisconsult. Numai că noul nostru patron, mai cumsecade, îți mărește salariul cu 50%. Sper că am înțeles bine, nu?

— Da, desigur! încuviință Elsa. Sauer se făcu verde la față:

— Foarte onorat, dar renunț și la spor și la post!

— Vai, Otto, ce-ți veni? Sper că glumești! sări Elsa.

Stirner ridică din umeri, într-un gest de neputință: “Ce pot face eu?”

— Sauer dragă, înțelege-te cu patroana... Eu am treabă jos, la bancă. Bună idee a avut bătrînul Karl. Nici că poate exista un mijloc de locomoție mai comod. Apăsă pe un buton, o trapă se deschise și dispăru cu fotoliu cu tot.

— Sper că glumești, Otto, repetă Elsa cînd rămase singură cu Sauer. Puse mîngîietor palma pe brațul lui.

Sauer își trase mîna, cu o grimasă de dezgust.

— Nu știu care din noi glumește, *Fräulein* Glück!

— Otto!

— Numai că glumele dumitale sînt insulte... Îți bați joc de demnitatea mea de om, de dragostea, de încrederea, de prietenia mea!

După o scurtă tăcere, urmă cu mîhnire:

— Ce-i cu tine, Elsa? Ai jurat că renunți la moștenire, și m-ai mințit... De ce?

— Dar nu pricepi, Otto? Așa trebuie!... Și-apoi, nu tu mi-ai apărat interesele la proces?

— E adevărat... Dar să mă bată Dumnezeu dacă știu de ce am făcut-o... Parcă mă împingea cineva de la spate... Adică... la urma urmelor, tu m-ai rugat... Și știi că nu pot să-ți refuz nimic. Dar tu, tu de ce m-ai mințit?! Ai stîrnit în inima mea toți demonii îndoielii! Moștenirea asta te compromite, pîngărește dragostea noastră. Și-acum, colac peste pupăză, te apuci să-i dai procură lui Stirner!... Cum să-mi alung bănuielele? Nu-nseamnă că ești una cu el?!... Că sînteți... intimi! Că-i ești complice!... M-ai dus de nas ca pe un copil!

— Otto!

— Lasă-mă! Cum de nu înțelegi că o să te bîrfească toți și-o să te

împroaște cu noroi?! Da, da, tot noroiul din stradă o să pătrundă în palatul acesta de aur! Tu în aceeași casă cu Stirner! Tu...

— Liniștește-te, Otto, te implor!

— Nu, nu mă liniștesc! Și nu te mulțumești cu atîta!... Ca să mă umilești mai rău, mă gratifici cu un spor de 50%! Ha-ha-ha! 50%! Contravaloarea dragostei și a demnității!

Izbucni într-un rîs amar.

Elsa îl privi zguduită și neputincioasă. În inima ei se dădea o luptă cumplită. În sfîrșit, nervii ei cedară și o înecă plînsul.

Sauer amuți și se prăbuși pe un scaun. Din cînd în cînd, suspine spasmodice îi trădau zbuciumul.

— Cît sînt de nenorocit!... Nenorocitul de mine! murmură el cu capul strivit între pumni.

Elsa se apropie de el și-l îmbrățișă.

— Cum poți gîndi atît de urît despre mine, Otto?... Știi doar că te iubesc... Hai, liniștește-te, dragul meu, scumpul meu... Voi face tot ce-mi spui tu...

— Adevărat?

— Pe cuvînt, făgădui ferm Elsa. Și nu mă mai învinui. Nici eu nu știu cum s-a întîmplat.

Sauer se ridică și-i cuprinse mîinile:

— N-am nevoie de bogăție, Elsa. Dragostea ta mi-ajunge. Și în numele acestei iubiri, îți cer ca mîine – da, chiar mîine! – Să ne cununăm și tot mîine să-i faci vînt pe ușă ticălosului ăstuia de Stirner, cu haita lui de cîini!

— Cum spui tu, iubitoare.

— Elsa!

— Ce scenă înduioșătoare! auziră ei glasul ironic al lui Stirner. Speriați, se smulseră unul din brațele celuiilalt și întoarseră capul.

Stirner îi privea din fotoliu, pufăind dintr-o havană.

— Ca cauți aici?! izbucni Sauer.

— Am venit, ca să spun așa, în interes de serviciu! pară Stirner. Încrederea cu care m-a onorat stimata noastră patroană...

— Patroana noastră s-a răzgîndit și te concediază! i-o reteză Sauer. Procura va fi anulată!... Ținînd însă seama de meritele dumitale, vei primi salariul pe două luni înainte, plus un spor de 50%!

— Ei, ce să fac. O să deschid un circ ambulant, se căină Stirner, scărpinîndu-se la ceafă.

Dar cînd rămase singur, se întunecă la față, scoase dintr-un sertar niște planuri, le studie bombănind, apoi se încuie în camera lui.

X. „FATA CU ULCIORUL SPART”

Trecu o lună. Emma Fit ședea la locul ei obișnuit și în așteptarea orei de încheiere a programului bătea ceva la mașină. Tras la față, palid, nepieptănat, nebărbierit, Sauer măsura camera cu pași mari, privind-o pe furia. La un moment dat se opri în fața Emmei, încordat, legănându-se de pe un picior pe celălalt.

Emma se făcu roșie ca focul și degetele ei de obicei atât de sprintene începură să încurce clapele:

— Uf! M-am zăpăcit! De ce mă privești așa, domnule Sauer? Parcă mă vezi prima oară...

— Exact, *Fräulein* Emma. Unde mi-au fost ochii pînă acum? Ești pur și simplu delicioasă!

Emma roși mai tare; se prefăcu însă că nu aude.

— Ciudat! continuă Sauer. Ești la noi de un an și mai bine, ne vedem zilnic, și totuși... abia de o lună pot spune că te văd: ce oval gingaș, ce păr mătăsos... tot să-l mîngîi, ce ochi minunați!... Văd în ei cînd candoarea copilului, cînd o poznașă viclenie de drăcușor... Leit „Fata cu ulciorul spart”!

— Ce ulcior? N-am spart nici un ulcior!

— E un tablou de Greuze... Iar dumneata...

— Termină, Sauer!

Cuvintele lui îi făceau plăcere, dar, de frica Elsei, încerca să-și ascundă sentimentele. Patroana i-a și surprins de cîteva ori discutînd în felul acesta. Trecea demnă și nepăsătoare, dar Emma simțea că „stăpîna”, cum îi spunea ea în glumă, vede și înțelege tot.

— Domnule Sauer, nu te mai recunosc!

— Nici eu nu mă mai recunosc, fetiço... Filozofii susțin că lucrul cel mai greu pe lume e să te cunoști pe tine însuși...

Într-adevăr, era de nerecunoscut. Cumpătatul, ordonatul, ba chiar pedantul Sauer de la o vreme nu-și mai îngrija deloc ținuta, frecventa cele mai deocheate cîrciumi, unde chefuia cu toți derbedeii, și-și neglija serviciul.

— Ascultă, scumpă domnișoară, ai tăcănit destul la pianul acesta afurisit care se cheamă mașină de scris. Hai sus să-ți arăt noii peștișori de aur. Stirner i-a comandat ca să-i facă surpriză patroanei.

Emma șovăia.

Zîbind, Sauer arătă din ochi spre ușa cabinetului:

— Ți-e frică?

Fata se aprinse la față și se ridică:

— De ce să-mi fie frică? Merg. Dar numai pentru cîteva minute. Vreau astăzi să ajung mai devreme acasă...

Cele cîteva minute se făcură jumătate de oră, o oră...

Sauer flecărea fără încetare, copleșind-o cu complimentele. Deși nu arăta, Emma tremura de frică să nu-i surprindă cineva. La un moment dat se uită la ceas și se ridică decisă:

— Vai, ce târziu e! Potrivindu-și părul din mers, ieși din grădină în sala cu tablouri.

— Știi ceva, Emma? Hai să mergem diseară la teatru. Pe urmă trecem pe la „Continental”... Au un jazz pe cinste!

Emma, care îl știa atât de grav și serios, pufni în râs. Sauer o luă de braț și, patinînd pe parchet, porniră amîndoi spre ieșire.

Dintr-un colț al sălii, Elsa văzuse toată scena. Vizita des galeria. Unele tablouri o atrăgeau. Cînd cei doi se depărtară, Elsa intră în grădină și căzu fără vlagă pe banca din fața acvariului. Havuzul susura, peștișorii de aur înotau alene îndărătul sticlei verzui, iar uneori se ridicau la suprafață pentru a sufla mărgelușe de aer. Era liniște. Păsărelele, înfoiate pe ramuri, picoteau ca înainte de ploaie.

Privirea-i căzu pe o servietă de piele galbenă, cu inițiale de argint: „O.S.”...

În aceeași clipă auzi pași care se apropiau.

„Otto se întoarce să-și ia servieta”, îi fulgeră prin minte. Prima ei pornire fu să se ascundă în grotă, dar se răzgîndi.

Sauer intră fredonînd un cîntec la modă. Cînd o văzu pe Elsa, rămase locului descumpănit, imediat însă afectă un aer degajat:

— Doamna se plimbă? Cum vă plac peștișorii de aur?... Cu sos picant trebuie să fie delicios!

Gluma, cum era și firec, n-o înveseli.

— Ascultă, Sauer, ce înseamnă asta?!

— La ce face aluzie stăpîna?

— La ceea ce s-a petrecut aici acum cîteva minute și în general la purtarea dumatăle din ultima vreme.

Sauer se aprinse la față:

— Aceeași întrebare aș putea să ți-o pun eu, *Fräulein* Glück! Ce înseamnă purtarea dumatăle? Ne-am căsătorit? L-ai concediat pe Stirner cum mi-ai promis? N-ai nici un drept să mă controlezi!

— Nici nu pretind acest drept! Dar de promisiune, tot am să mă țin. Mi-am dat cuvîntul doar.

— De ce n-ai făcut-o pînă acum?

Fu rîndul Elsei Glück să-și piardă cumpătul. Într-adevăr, de ce?... Nici ea nu știa. Din nou o lacună în mintea ei!... Din nou oribilă senzație că și-a pierdut memoria! Gîndurile i se izbeau de o stavilă nevăzută, așa cum se zbate o muscă de geam. Lăsă capul în jos și nu răspunse nimic.

Privirile lui Sauer lunecau pe chipul și pe trupul Elsei. Se întrebă mirat: „Cum de-am iubit-o? E atât de banală! Manechine din astea frumoase găsești cu duiumul, la orice casă de mode! Gîtul e grațios,

dar atât de lung!... Unde ți-au fost ochii, băiete? Și umerii ăștia înguști... Și cum o urîțește alunița de sub ochiul stîng!...”

— Nu răspunzi? Cred și eu! Nici n-ai ce răspunde!

În sfîrșit Elsa vorbi:

— Parcă tu n-ai zis că demisionezi? De ce n-ai făcut-o?

Pusese degetul pe rană. Și Sauer se întreba mereu ce l-a făcut să rămînă la bancă. Dragostea pentru Elsa? Aș! Cu o lună în urmă, spre propria-i surprindere, simțise că Elsa îi este indiferentă și că s-a îndrăgostit lulea de Emma. Dar nu era asta singura schimbare petrecută în el. Uneori se simțea sfîșiat de porniri și sentimente contradictorii, încerca un fel de dedublare a personalității. De aceea își căuta uitarea în vin și în petreceri.

N-ar fi recunoscut însă în ruptul capului că nici el nu știe de ce n-a plecat de la bancă. Așa că tălmăci întrebarea cum îi venea la socoteală.

— Nu știi cum să scapi mai repede de mine?! M-am lămurit!

Elsa îl privi cu reproș.

— Iar începi cu insinuările?

— A, nu! Fii pe pace! Ne-am torturat destul unul pe altul... e timpul să dăm cărțile pe față. Ei bine, nu plec pentru că o iubesc pe Emma Fit!... Da, o iubesc și chiar astăzi îi voi cere mîna!

Explicația i se părea plauzibilă, deși undeva în subconștient își dădea seama că ar fi putut foarte bine să plece împreună cu Emma.

Elsa abia suflă:

— Otto!

În inima lui Sauer încolți un grăunte de milă, dar imediat își spuse: „Minte! Se prefacă!” Și-i trînti în față cu toată indignarea:

— Dar ce-ai fi vrut? Să faci din mine un soț paravan? Iar Stirner să fie prietenul oficial al casei?! Mulțumesc de această cinste! Dar nu te necăji. Cu banii tăi ai să găsești pretendenți. Pe mine însă, iartă-mă! Emma Fit nu e deșteptăciunea întruchipată și nu se joacă cu milioanele, dar are un suflet bun, curat, și-mi va fi o soție credincioasă!...

Elsa se încovoie ca sub lovituri de bici.

Sauer își luă servieta:

— Da, sînt sărac! Dar nimeni nu mă poate cumpăra cu un spor de 50%! Și-acum, iartă-mă, sînt așteptat!

Se înclină cu o curtoazie exagerată și ieși. Rezonanța sălii goale amplifică zgomotul pașilor.

Elsa rămase într-un fel de înțepenire. Numai bățiile pendulei o readuseră în fire. Tresări.

— S-a făcut cinci?

Umbrele înserării de iarnă se adunau tot mai dese.

Ieși din sală și privi în jur. Întîmplător ochii îi lunecară asupra

pianului, și simți o dorință irezistibilă să cînte. Ridică din mers capacul, se așează și-și trecu degetele pe claviatură.

Niciodată muzica nu-i făcuse atîta plăcere.

Deodată se opri speriată.

Drept în fața ei se afla Stirner. Cînd a intrat?... Rezemat de pian, o privea țință. Era palid și trist. Buzele lui subțiri aveau zvîcniri nervoase.

Elsa scoase un țipăt ușor.

— Cîntă, Elsa, o rugă el cu căldură.

Îi făcu pe voie. Stirner o ascultă cu atenție, apoi vorbi rar și încet:

— Cînți atît de frumos! E „Cîntecul lebedei”, nu? De Saint-Saëns... Se spune că lebăda cîntă o singură dată: înainte de moarte... Trăiește însă mult, foarte mult, și numai o rană mortală îi poate scurta zilele... și dumneata ești rănită?... Dar de cine?... Gîndește-te dacă merită să-ți pierzi viața pentru el.

— Ce vrei să spui? Întrebă Elsa, lăsîndu-și mîinile pe genunchi. De cine vorbești?

— De el, de Sauer! De cine altcineva!... Doar nu-i un secret.

În Elsa se trezi mîndria de femeie. Se ridică în picioare.

— Domnule Stirner, te poftesc să nu te amesteci în treburile mele personale!

— Numai că aceste treburi personale sînt și ale mele, *Fräulein* Elsa. Știi că te iubesc.

— Dar și dumneata știi că eu nu te iubesc!

— Asta-i toată nenorocirea!... A mea și-a dumitale... Da, da, și-a dumitale, deși n-ai de unde s-o știi... Ce frumos ar fi totul dacă m-ai iubi de bună voie!

— Nu înțeleg! Poți iubi și altfel? Îți ies cîteodată niște vorbe din gură!...

Stirner ocoli întrebarea.

— Ascultă, Elsa, hai să vorbim serios. Ei drăcie, în sala asta raționalizată n-ai unde să stai jos... Să trecem în grădină.

Se așezară pe banca pe care stătuse Elsa adineaori.

— Pentru dumneata viața a fost o școală destul de aspră, așa că o cunoști bine, începu Stirner. Știi cît de greu își poate cîștiga existența o fată frumoasă și săracă, dacă vrea să rămînă cinstită. Acum ești bogată. Dar află că și bogăția își are neajunsurile ei. Pentru bărbați, ești de două ori mai ispititoare. Frumusețea cade deseori pradă donjuanilor, iar bogăția aventurierilor și altor mizerabili. Așa că de-acum înainte nu vei ști niciodată dacă ești iubită pentru dumneata sau pentru banii pe care-i ai. Ce te așteaptă? Cu Sauer s-a terminat. Ești singură, încearcă să judeci la rece. De ce să nu mă iei pe mine de bărbat?... Da, da, știu! Nu mă iubești... Cele mai fericite căsătorii

însă, după cîte se spune, sînt clădite nu pe dragoste, ci pe rațiune. Poate că mai târziu ai să mă iubești. Se întîmplă deseori... Și-apoi, trebuie să-ți spun... Am întreprins ceva colosal... am niște planuri amețitoare... Iar felul în care te porți cu mine mă paralizează, nu-mi permite să-mi iau avînt, să mă dăruiesc în întregime operei mele. Te implor... pentru ultima oară: hotărăște-te!

Elsa clătină din cap.

— Nu, te rog! i-o luă înainte Stirner. Nu-mi da răspunsul acum. Gîndește-te în liniște, cumpănește totul... Azi e joi. Duminică seara, la șase, aștept răspunsul!

Făcu o ușoară plecăciune și se retrase.

Ceasul bătu de șase ori.

XI. CĂLĂTORIA DE NUNTĂ N-A AVUT LOC

Dimineața, când se trezi, Elsa își simți capul ceva mai limpede. Nici urmă de apăsarea pe care o încerca de la o vreme încoace. Trebuia să decidă dacă primește să se mărite sau nu cu Stirner. Nu se întreba de ce e neapărat nevoie să ia o decizie. După micul dejun se așează în colțișorul ei preferat, în fața acvariului.

Totuși nu avu liniște. Un servitor veni s-o anunțe că domnul Oskar Gottlieb o roagă insistent să-l primească.

„Oskar Gottlieb? De unde a mai apărut?” se miră. Elsa. I se perindară prin minte toate amănuntele procesului.

Coborî în holul de la primul etaj.

Aici îi veni în întâmpinare, cu adînci temenele, un bărbat vîrstnic, în care nu-l recunosc din prima clipă pe fratele defunctului bancher. Oskar Gottlieb slăbise și nu mai purta favorite, ci o barbă mare, căruntă. Era tras la față, obrajii i se scofilciseră și avea pungi mari sub ochi. Dar schimbarea nu era numai exterioară. Ținuta lui, fiecare gest purta amprenta înfrîngerii și-a umilinței îndurate, iar ochii, jucîndu-i în cap, trădau înfrigurare.

— Mii de scuze pentru deranj, spuse el sărutîndu-i mîna. Dacă nu-mi ajungea cuțitul la os...

— Vă rog, îl pofti Elsa, arătîndu-i un fotoliu.

Se așezară. Oskar Gottlieb tăcea cu un aer încurcat, răsucindu-și pălăria în mîini. În sfîrșit vorbi cu glas nesigur:

— Zău dacă știu cu ce să încep... Întîi și întîi, dați-mi voie să vă asigur că m-am resemnat... Nu mai am nici un fel de pretenții... Dar pierderea neașteptată a moștenirii m-a dat peste cap... Știți, când mi-ați spus că renunțați la moștenire... mi-am ipotecat moșioara, cu gîndul că mîne-poimîne pun mîna pe bani și scap de toate datoriile. Ce era să fac?... Tineretul se dă în vînt după petreceri... după toalete... într-un oraș mare sînt atîtea ispite! Am avut cheltuieli și cu gospodăria... Cumpără una, drege alta... Scadența era aproape, dar ce-mi păsa mie! N-aveam de unde ști c-o să vă răzgîndiți peste noapte. Departate de mine gîndul să vă învinuiesc pentru asta!... O spun numai ca să înțelegeți mai bine cum stau lucrurile. În sfîrșit, ce mai tura-vura! De azi într-o săptămînă îmi vinde moșia cu toba și rămîn la bătrînețe pe drumuri, cu o liotă de copii...

— La cît se ridică datoria?

Oskar Gottlieb începu să se bîlbîie:

— E o sumă măricică... pentru buzunarul meu, firește... Două sute de mii...

Elsa se gîndi.

— O clipă. Vă dau imediat răspunsul.

Gottlieb, care nu se așteptase ca totul să se aranjeze atât de ușor, se risipi în mulțumiri umile și călduroase.

Elsa intră în biroul secretarului particular, dar imediat își dădu seama că Stirner nu mai lucrează de mult acolo. Străbătu încăperea și trecu în cabinetul defunctului bancher.

— Oskar Gottlieb e aici...

Stirner ridică mirat din sprâncene:

— Nu mai spune?! A înviat din morți? Ei, mai bine mai târziu decît prea devreme... Și ce pofteste?

— Îmi cere niște bani... I se vinde moșia la licitație.

— Cît?

— Zice că a ipotecat-o pentru două sute de mii...

Stirner se strîmbă.

— Minte! Paragina lui de pămînt cu tot ce are acolo nu merită nici jumătate! Îi dăm o sută de mii și să nu-l mai prindem pe-aici!

— Ascultă, Stirner! Oricît, mă simt vinovată de toate necazurile lui. Și-apoi... e atât de nenorocit...

Crede-mă, nu i-a fost ușor să vină la mine. Dă-i două sute de mii... Te rog.

Stirner rîse amuzat.

— „Te rog”... Asta-i bună! Stăpîna băncii îl roagă pe preasupusul ei servitor!... *Fräulein* Glück, aici totul îți aparține și orice dorință a dumitale e lege. Treaba mea este să fac să meargă bine căruța și să-ți execut ordinele!

Completă repede un cec pentru două sute de mii, apoi încheie carnetul în sertar.

— Poftim!

— Mulțumesc.

— Iarăși? Cînd ai să înveți să te porți ca o stăpînă?

Fericită, Elsa îi dădu lui Gottlieb cecul.

— Două sute de mii.

Oskar Gottlieb luă cecul cu o mîină tremurătoare și începu din nou să mulțumească și să se scuze.

— Nu-mi mai mulțumiți atât, îl rugă Elsa jenată. Spuneți-mi mai bine ce ați pățit? Unde ați dispărut după proces?

— Am fost... am fost bolnav. Da, bolnav. O boală tare ciudată. Cînd am ieșit din sală, m-a cuprins deodată frica și o cumplită rușine de oameni... Fotografiele noastre au apărut în toate ziarele... Țineți minte, nu? Ei bine, mi se părea că fiecare trecător, fiecare birjar, toți puștii mă arată cu degetul și spun: „Uite-l pe ăla de l-a dezmoștenit frate-său pentru mîrșăvia ce i-a făcut-o”... Și pentru că nimeni nu știa despre ce este vorba, putea să-și închipuie orice: că i-am falsificat semnătura pe polițe, că am vrut să-l otrăvesc... Atunci am fugit... Răsuflă adînc și continuă: Da, *Fräulein*, am fugit... Dar nu departe. În

timp ce ai mei mă căutau prin toată lumea, eu stăteam ascuns chiar aici, în oraș, la un vechi prieten al meu, un holtei bătrîn. Doar atît i-am spus: „O vorbă dacă sufli, îmi fac seama”. Deși nu era cazul să-l ameninț. El, oricum, nu m-ar fi trădat.

— Iertați-mă, rîse Elsa, dar de prietenul dumneavoastră nu vă era rușine?

— Deloc! Dar nu v-am spus nostimada: nici nu-i știam adresa. Cu toate acestea m-am dus direct la el, fără să șovăi, ca împins de la spate... Și unde mai pui că amicul meu m-a primit de parcă m-ar fi așteptat și doar nu ne văzuserăm de un car de vreme... Nici nu ne-am scris măcar de vreo zece ani încoace... Cînd mi-a deschis, a exclamat: „În sfîrșit, ai venit!” Așa că la el am stat, ros de teamă și de rușine. Seara mă simțeam ceva mai bine și-mi ziceam că a doua zi o să ies de dimineată să iau aer. Dar în toiul nopții mă apuca o groază de mi se ridica părul măciucă în cap. Să nu rîdeți de mine, dar cred că-mi făcea cineva farmece! Mă băgăm cu capul sub plapumă și acolo încremeneam. Dimineata nici în sufragerie nu îndrăzneam să ies... îmi ziceam prietenului că mă doare capul și-l rugam să astupe bine ferestrele, să nu mă vadă cineva de afară.

— Ciudat, foarte ciudat...

— Citeam ziarele și urmăream cercetările cu sufletul la gură. Din fericire apucaseră pe un drum greșit. Cît timp am stat ascuns la prietenul meu. O singură dată am rîs: cînd am citit în ziar că m-ar fi găsit undeva în Argentina, într-un oraș... nu mai știu cum îi zice. Apoi s-au dumerit. Cel pe care l-au înhățat era un fermier venit la tîrg cu niște treburi. I-am văzut poza în ziare. E drept că semăna cu mine...

— Și cît a durat starea asta?

— Exact pînă în ziua cînd ultima instanță mi-a respins definitiv apelul. Am simțit deodată că nu-mi pasă de nimic și m-am întors acasă... Mi-am văzut de treabă... pînă am primit somația. Atunci mi-am spus că singurul om care mă poate salva...

O bătaie în ușă îl întrerupse. Sauer și Emma Fit cerură voie și intrară. Dîndu-și seama că deranjează, bătrînul se grăbi să plece.

Elsa făcu ochi mari: Sauer purta frac, iar Emma o rochie albă, cu un buchețel la piept. Amîndoi radiau.

Sauer, cu Emma de braț, se apropie:

— Dă-mi voie să ți-o prezint pe... Emma Sauer. Felicită-ne, *Fräulein* Glück, ne-am căsătorit!

Elsa, albă ca varul, se ridică în picioare. Emma, după o clipă de șovăire, dădu s-o îmbrățișeze. Biruindu-și tulburarea, Elsa o sărută cu răceală și-i întinse mîna lui Sauer. Prea fericită ca să observe ceva, Emma începu să ciripească:

— Să vezi, dragă... Mare năzdrăvan e Otto al nostru. Își învăluie soțul într-o privire drăgăstoasă și continuă: Aseară eram la teatru.

Deodată îl aud: „Ne cununăm... chiar acum. Haide!”

— Și te-ai hotărât pe loc? se miră Elsa.

Emma făcu o mutrișoară care voia să spună:

„Cine dă cu piciorul norocului?”

— Știi, parcă ne împingea cineva de la spate. Nici n-am mai stat să vedem sfârșitul, deși era o piesă tare interesantă... Stai, cum îi spune... îmi scapă titlul. Cu o contesă... Dar n-are nici o importanță. Așadar, nici nu mai așteptăm sfârșitul și fuga după pastor. L-a sculat din pat nebunul de Otto! Era un bătrânel caraghios, buimac de somn! Ne-a citit el acolo, bîr-bîr-bîr, bîr-bîr-bîr, și gata!... Spune, Elsa, ești supărată pe mine? Încheie ea spășită.

Candoarea ei copilărească aduse un zîmbet pe buzele Elsei. De astă dată ca urmare a unui sincer îndemn, o prinse în brațe și o sărută.

— Cum să fiu supărată pe... o păpușică? Sper că ești fericită, nu?

— Mai mă-ntrebi? răspunse Emma, încruntîndu-se ca să dea mai multă greutate cuvintelor sale.

Dar cînd Elsa se uită la Sauer, zîmbetul îi îngheță pe buze: acesta o pierdea din ochi pe tînăra-i soție.

„Așadar, n-a făcut-o din răzbunare. O iubește! Și tocmai acum... Parcă-i un făcut. Ia stai! Cine a mai spus-o? Aha! Oskar Gottlieb... Zicea și el că parcă i-a făcut cineva farmece... Ce-or fi însemnînd toate astea? Uf, iar mi se încurcă gîndurile!...”

Glasul lui Stirner o făcu să se cutremure.

— Uite-i și pe tinerii căsătoriți! exclamă el, apărînd. În ușa cabinetului.

„De unde știe?” se miră Elsa.

Ca să nu fie de față cînd Stirner va felicita tînăra pereche, ieși fără zgomot.

— Felicitările mele!

Sauer îi strînse mîna bărbătește, fără nici o urmă de resentiment.

— Am vrea să plecăm diseară în călătorie de nuntă, gunguri Emma. Aveți ceva împotrivă?... Dumneata și cu Elsa...

Stirner dădu să se încrunte, dar imediat se stăpîni și-i zîmbi Emmei:

— Absolut nimic, păpușico! Și unde vreți să mergeți?

— La Nisa, ori poate în Norvegia... Otto vrea să mergem în Norvegia, dar mie mi-ar place mai mult la Nisa.

— Cum adică, au și început divergențele? Prea devreme! glumi Stirner. Ai dreptate, Emma. Ce să cauți în Norvegia? Acolo îți îngheață năsul! Ai grijă de ea, Sauer! Așadar, la Nisa!

— Mulțumesc, Stirner. Să ne grăbim atunci. Cîte avem de

pregătit... își prinse soțul de mână și-l trase spre ieșire. Hai, Otto, mișcă-te odată! Doar câteva ceasuri mai avem...

Sauer închiriasse nu de mult un mic și cochec apartament într-o casă bătrânească, iar de dimineață își adusese și Emma lucrurile aici.

Tinerii căsătoriți năvăliră pe ușă cu o exuberantă voioșie și tot flecăruind se apucară să-și facă bagajele.

— Așadar, la Nisa!

— Dacă zici tu.

— Doamne, ce zor pe noi. Ca la foc! Uite, valiza asta-i bună. E mai încăpătoare. Trase de sub pat un geamantan cât toate zilele. Ce ai în el, bolovani?

— Nu, niște cărți. Lasă că le scot eu... Ascultă... Ce-ar fi să amînăm plecarea?... Dă-mi trusa...

— Cum să amînăm?! Ce-ți veni?! Ba plecăm diseară!... Mă gîndesc numai că nu am un costum de voiaj...

— Îți cumperi pe drum. Deocamdată pune-ți rochița gri. Îți stă bine și-i mai comodă...

Se așezară jos, în fața geamantanului uriaș, și începură să-l golească de cărți. Deodată încremeniră ca săgetați de un gînd neașteptat, apoi se priviră mirați:

— Ce ne-a venit să ne așezăm pe parchet?! se miră Emma. Uite, mi-am murdărit rochia!... Și de ce-ai scos valiza? Pleci undeva?

— Nu plec nicăieri... Poate ai vrut să-mi vezi cărțile.

— Eu?! Cărțile astea plicticoase?... Fii serios! Să știi, iubitele, că ne-am zăpăcit de fericire!

Rîse cristalin și sări peste valiză drept în brațele lui Sauer.

Acesta însă se indispusese: întîmplarea cu geamantanul ajuns cine știe cum în mijlocul camerei îl obseda.

— Hai, ce te-ai bosumflat? Te-am supărat cu ceva? Emma făcu un botic atît de nostim încît Sauer se mai însenină.

— Păi cum să nu mă supăr? Nici nu te-ai mutat bine aici și mi-ai și întors casa pe dos!

— Eu! Ce nevoie avem de cărțile tale și de... cufărul ăsta? bombăni Emma dînd un picior geamantanului. O fi ieșit singur de sub pat. Marș la loc! Marș! Hai, ajută-mă, urîciosule!

Zvîrli cărțile de-a valma înăuntru, împinseră valiza sub pat și nici că mai pomeniră de călătoria de nuntă...

XII. LA ȘASE SEARA

— Nu uita, Elsa, că mâine e duminică! La șase seara aștept un răspuns. Iar acum, plec. Ceva foarte urgent. Mă întorc la noapte sau, poate, dimineața. Așadar, pe mâine...

Elsa rămase singură în grădina de iarnă. Nu se gîdea la răspunsul pe care trebuia să i-l dea lui Stirner. Altceva o frămînta: neașteptata căsătorie a lui Sauer a durut-o cumplit.

Niciodată nu s-a simțit atît de singură și de părăsită.

Peștișorii se mișcau încet în acvariu, cu mlădieri și întorsături zvîcnite ce făceau să le scapere solzii aurii.

Elsa pizmuia micuțele făpturi. Și peștișorii erau captivi, ca și ea, într-un palat de cleștar, dar erau mulți, zglobii, și nu-i frămîntau, ca pe ea, atîtea gînduri chinuitoare. Nici în zilele cele mai grele, cînd se zbătea pentru o bucată de pîine, nu s-a simțit atît de năpăstuită. La urma urmelor, ce i-a dat bogăția?...

Procesul plin de enigme și averea moștenită au izolat-o de fremătătoarea mulțime a oamenilor simpli care trăiesc cum le place, se plimbă pe străzi, se duc la cinematograf. Cînd ieșea în oraș, stîrnea curiozitatea. Toți erau cu ochii pe ea, de nu mai putea face o mișcare. Pînă la urmă s-a claustrat de bună voie în clădirea băncii. Nu exista gust sau capriciu pe care să nu și-l poată permite și totuși nimic n-o bucura. Numai un perete transparent, de sticlă, o despărțea de lumea plină de culori scînteietoare, dar pentru ea acest perete era de netrecut.

— Vai, cît sînt de nefericită!... șopti copleșită de durere.

Azi, ca și ieri, ca și alaltăieri, stă aici, singură, ascultînd bătăile pendulei care trezesc ecouri lugubre în odăile pustii. De jos se auzi mormăitul unui motor: pleca Stirner.

Ah, da, Stirner!... Mîine trebuie să-i dea răspuns. Știa, simțea că i s-a dat un ultimatum.

Dar ce o poate sili să răspundă?

Timpul trecea. Ciudat! Își simțea mintea din ce în ce mai limpede. De cînd? De cînd a plecat Stirner. Parcă i se luau pe rînd văluri de pe ochi. Boala lui Oskar Gottlieb: „parcă îi făcea cineva farmece”, căsătoria subită a lui Sauer, la fel de stranie...

De cînd a murit Karl Gottlieb, în casa asta toți se întreceau în fapte absurde, contradictorii, lipsite de cea mai elementară logică. Aici, desigur, se ascunde cheia misterului!... Un singur om a “rezistat acestui val de nebunie: Stirner!

Stirner!...

Ori poate chiar el a declanșat totul?! Atunci. În barcă, a pomenit ceva despre o armă puternică, o armă care i-ar îngădui să stăpînească

lumea... A crezut că glumește... Să fie cu puțință? E într-adevăr în stare să se joace cu oamenii ca mîța cu șoriceii? Dar de unde această putere? În ce constă ea?... Să fie Stirner un fel de magician, un al doilea Cagliostro?...

O străbătură fiori de gheață și începu să tremure.

Imagina un uliu rotind deasupra prăzii îi stăruia în minte. Pasărea hrăpăreață era Stirner, iar prada... ea! N-are unde să se ascundă, n-are unde să fugă, să se smulgă din ghearele lui ascuțite!

Se ridică în picioare, cu răsuflarea tăiată, dar imediat recăzu pe bancă.

O cuprinse groaza.

— Nu, nu, nu! Speriate de strigătele ei, păsărelele țîșniră stol din rămuriș.

Din sală pustie de alături, spre care ușa rămăsese deschisă, ecoul repezi înapoi ca un hohot: „Nu, nu, nu!” Spre mirarea Elsei, acest ecou neașteptat o învioră, îi dădu curaj. Era ca și cum un prieten nevăzut i-ar fi spus „Firește că nu!” Nu trebuie să se predea fără luptă, nu trebuie să se lase înfrîntă, jucărie în mîinile lui, nu trebuie să se dăruiască unui om pentru care nu simte nici un pic de dragoste.

Trecu în sală.

„Ce să fac, ce să fac?” se zbuciuma ea, rătăcind printre tablouri. Privirea îi căzu din întîmplare pe unul din ele: un beduin călare pe un cal arab gonea ca vîntul prin deșert, ca să scape de urmăritori. Burnusul alb îi flutura ca o aripă.

„Chiar dacă beduinul va pieri, și-a apărât viața pînă la ultima suflare... Să fug! Să fug cu orice preț!”

Se apropie de pian. Revăzu ca aievea scena de acum cîteva zile. Stirner, cu fața palidă, prelungă, cu veșnicul rictus batjocoritor, stătea aici și o asculta cum cîntă. Niciodată nu i s-a părut atît de respingător.

Să fugă imediat! Dar cum? Unde? Nu are nici un ban!

— Sînt miliardară! șopti ea cu amărăciune. O miliardară săracă!... Abia ieri i-a dăruit lui Gottlieb două sute de mii. Pentru ea însă n-a cerut niciodată nimic. Ceva o oprea. Ce anume? Poate mîndria?

De fapt, nici n-a avut nevoie. Nu ieșea aproape niciodată, iar cînd făcea cumpărături, totul i se aducea acasă și Stirner achita notele.

Dar stai! își aduse aminte că trebuie să-i mai fi rămas ceva bani din ultimul salariu. Fugi în camera ei și își scotoci febril poșeta.

Banii erau acolo! Nu mulți, dar de ajuns ca să poată lua trenul. Bine, dar pe urmă? Oriunde, orice bancă i-ar deschide credit nelimitat. În felul acesta însă Stirner ar afla unde se găsește.

Căzu pe gînduri.

Fie ce-o fi! Decît viața care o așteaptă aici, mai bine muritoare

de foame!...

În câteva clipe se îmbracă și coborî la primul etaj. Un dog bălțat sta tolănit pe covor, chiar în fața ușii. Văzînd-o, cîinele dădu prietenos din coadă. Elsa îl mîngîie și încercă să-l dea la o parte, dar cîinele nu se clinti din loc. Iar cînd încercă să-l ocolească și să deschidă ușa, dogul îi puse labele pe umeri și, mîrîind amenințător, începu s-o împingă înapoi.

Speriată, bătu în retragere.

— Ce-i cu tine, Bucefal? întrebă ea blînd.

Cîinele începu iar să dea din coadă, dar la o nouă încercare a Elsei își arătă colții înspăimîntători. Da, Stirner avea paznici de nădejde!... Să ceară ajutor? Ar însemna să se trădeze. Îi veni o idee. Intră în cabinetul lui Gottlieb (ușa era deschisă), se așează în fotoliul de pe platforma liftului, apăsă pe buton și cobori la parter, în birourile băncii.

„Am fost mai vicleană ca tine, Stirner!”

Deși surprinși, gardienii, o lăsară să treacă fără o vorbă, arătîndu-i tot respectul cuvenit. Uf! I-a fost teamă că paznicii au consemn să nu lase pe nimeni să iasă.

Cînd pași pragul clădirii pe care ajunsese s-o urască, inima îi bătea cu putere. Respiră cu nesaț aerul îmbălsămat al primăverii și se pierdu în mulțime. În sfîrșit liberă! Dădu colțul, strigă un taxi și porunci șoferului s-o ducă la cea mai apropiată gară. Să plece mai repede, cît mai departe!

La gară, hamalul o întrebă ce bilet să-i ia.

— Vezi și dumneata... pînă unde ajung banii...

Abia cînd îi observă mirarea, Elsa înțelese că a comis o imprudență: dacă se vor face cercetări, omul își va aduce aminte de această călătoare. Dar ce mai putea face? În înfrigurarea ei, nu era în stare să-și măsoare vorbele.

Se liniști abia cînd trenul se puse în mișcare. Pînă în ultima clipă s-a temut că-l va vedea pe Stirner apărînd pe peron, deși știa că e plecat din oraș.

Cînd suburbiile Berlinului rămaseră în urmă și văzu cîmpia așternîndu-se pînă-n zare, îi dădură lacrimile de bucurie. Lumina asfințitului poleia în aur clădirile risipite ale fermelor. Turmele se mișcau alene pe verdele de smarald al ierbii tinere.

Totul o încînta. Se uita mereu pe fereastră și fredona: „Ca o rîndunică pretutindeni zbor”.

Nu se gîndea la nimic. Gusta din plin bucuria libertății recîștigate. Dar cînd umbrele serii perdeluiră priveliștea, iarăși o năpădiră îndoielile.

— Eh, mai rău în orice caz nu poate fi!

Se dezbracă repede și, obosită de zbuciumul acelei zile, adormi

imediat.

Cît a dormit? Nu-și putea da seama.

Se trezi brusc și se uită mirată în jur. E într-un vagon! Cum a ajuns aici? Simțea crescînd în ea o neliniște, și încă un sentiment pe care deocamdată nu reușea să-l definească. Sentimentul acesta, limpezindu-se treptat, ajunsese pînă la urmă s-o domine.

„De ce am plecat?... Trebuie să mă întorc! Stirner! Iubitul meu! Mă așteaptă!...” Îi revăzu chipul trist din seara cînd o ascultase cîntînd. Chipul acesta îi era acum nespus de drag.

Se îmbracă repede și ieși pe culoar. Era foarte devreme. Pasagerii buimaci de somn se îndreptau spre toaletă cu prosoapele pe umăr.

— Domnule conductor, cînd oprește trenul?

— La prima stație... Conductorul, un bărbat corpulent, cu mișcări exasperant de încete, își scoase tacticos ceasul mare de argint, deschise fără grabă capacul și, după o îndelungă chibzuială, răspunse:

— Peste douăsprezece minute, *Fräulein*.

Elsa bătea din picior nerăbdătoare.

— Vai ce mult!... Și am vreun tren înapoi spre Berlin?

— Cum sosim noi, pleacă acceleratul. Dacă îl apucați...

Elsa își mușca buzele.

Cînd trenul ajunsese în gară, sări din vagon înainte de a opri și reuși să prindă acceleratul.

Găsind-o fără bilet, controlorul îi dresă proces-verbal, dar Elsa aproape că nu-și dădea seama ce se întîmplă. Răspundea totuși automat la toate întrebările.

Cînd își rosti numele, omul o privi cu respect și curiozitate.

Elsa nu-și găsea locul. Ieșea mereu pe culoar, trecea de la o fereastră la alta. I se părea că acceleratul se tîrăște ca un melc și îi venea să plîngă de ciudă.

Aerul ei bizar și mișcărilor dezordonate atrăgeau atenția celor care treceau pe coridor.

— Mai avem mult? întreba ea din clipă în clipă și, plictisiți, pasagerii începură să se ferească de ea. Atunci intră într-un compartiment gol, se trînti cu fața în jos pe bancă și murmură ca în delir:

— Ludwig! Ludwig! Ludwig! Ce dor mi-e de tine!

În sfîrșit ajunsese în Berlin.

Elsa își croi drum prin mulțime, străbătu în fugă peronul și sări în primul taxi.

— Banca „Elsa Glück”! Cît se poate de repede!

Stirner o aștepta în picioare, în mijlocul cabinetului.

Elsa năvăli pe ușă cu părul în dezordine și, plîngînd în hohote, i se aruncă în brațe.

— Ludwig, dragul meu, în sfârșit!

Pe fața lui Stirner, fericirea lupta cu tristețea.

— Ești a mea! șopti el, sărutându-i ochii închiși.

Ceasul bătu de șase ori.

PARTEA A DOUA

I. DEZASTRU LA BURSA

Lumea financiară intrase în panică.

Bursa părea că-și duce activitatea pe un vulcan. Peste două mii de falimente în mai!... Cinci mii în iunie!... Cît timp a fost vorba de întreprinderi mai mici, ziarele financiare încercau să atenueze impresia de catastrofă iminentă și să liniștească opinia publică. „Criza – pretindeau ele – nu va face decît să epureze viața economică a țării de firmele neserioase și efemere răsărite pe terenul speculei.” În iunie însă criza înghiți și cîteva societăți mari, cu tradiție. A fost o lovitură cumplită pentru industrie și pentru mulțimea micilor acționari. Presa nu mai încerca să-și ascundă îngrijorarea: cataclismul se anunța redutabil, cu atît mai mult cu cît – de astă dată – apariția crizei nu putea fi explicată prin obișnuitele fluctuații ale „conjuncturii economice”. Părea că un flagel s-a abatut asupra întreprinderilor financiare, făcînd ravagii cumplite. În primele zile ale lui iulie doar trei bănci mari mai rămăseseră în toată tara: „Münsterberg”, „Schumacher” și „Elsa Glück”. Primele două pierduseră circa treizeci la sută din capital. Banca „Elsa Glück”, dimpotrivă, în loc să piardă, aproape că își triplase capitalul. Ultima luptă, pe viață și pe moarte, urma să se dea între acești trei coloși ai finanței. Capitalul băncii „Elsa Glück” întrecea și capitalul băncii „Münsterberg” și pe cel al băncii „Schumacher”. Dacă însă cele două bănci s-ar fi unit, ar fi realizat un capital precumpănitor, cu toate pierderile suferite între timp.

Mai era posibilă, pentru fiecare din ele, și o altă combinație: să ajungă la o înțelegere avantajoasă cu banca „Elsa Glück” sau chiar la o fuziune, cu păstrarea unor anumite drepturi. Și Münsterberg, și vulpoiul de Schumacher – fiecare pe cont propriu și ferindu-se de celălalt – trimiseră oameni de încredere la Stirner, ca să „sondeze terenul”. Dar cum să te înțelegi cu „geniul rău”? (Așa i se spunea în cercurile financiare lui Stirner!) Necruțător cu rivalii, îl concedie și pe primul, și pe al doilea, cu aceeași ironie batjocoritoare. Nemaipomenitul său noroc în afaceri, precizia cu care prevedea cursul bursei și inexplicabila influență pe care o avea asupra celor din jur făceau din el un adversar de temut.

Financiarii și curtierii povesteau în șoaptă, de parcă s-ar fi temut să nu-i audă un dușman nevăzut, despre diferiți bancheri care, la puțină vreme după ce dădeau ochi cu Stirner, își pierdeau parcă mințile și, asemenea unor novici fără experiență, se lansau în

tranzacții absurde, care îi duceau în câteva zile la ruină. Iar capitalurile lor se mutau invariabil în safeurile subterane ale băncii „Elsa Glück”. Ce au discutat cu Stirner la ultima întrevedere, înainte de prăbușire, nimeni n-ar fi putut spune. Chiar și cei care încă nu și-au pus capăt zilelor, căzuți într-o adâncă stare depresivă, nu erau în stare să dea un răspuns coerent. Tocmai de aceea Münsterberg și Schumacher evitau o întrevedere personală și acționau printr-o rețea întreagă de intermediari.

Cum tratativele nu duseră la nici un rezultat, Schumacher și Münsterberg înțelesesă că numai contopirea acestor bănci – rivale de mai bine de cincizeci de ani – le va permite dacă nu să învingă, cel puțin să continue lupta.

De fapt lupta comună împotriva băncii Glück părea să aibă mulți sorți de izbândă, în mîinile lor fiind concentrat grosul acțiunilor celor mai mari firme comerciale și industriale ale țării: minele de cărbuni, fabricile de coloranți, uzinele de automobile, de aparate de radio și electrice, căile ferate urbane și numeroase șantiere navale... Unde mai pui milioanele de mici acționari – fermieri, funcționari, bucătari ai navelor, ba chiar și lift-boy. Soarta modestelor lor economii atîrna de destinul băncilor „Münsterberg” și „Schumacher”. Așadar, cei doi bancheri aveau de partea lor și „cercurile largi ale opiniei publice”.

În dimineața zilei de 15 iulie Sauer, cel mai devotat și cel mai zelos ajutor al lui Stirner, intră în cabinet să dea raportul.

Stirner îi întinse mîna și Sauer, strălucind de fericire, i-o strînse cu putere.

— Servus, Sauer! Ce-ți face păpușica?

— Mulțumesc. M-am alarmat degeaba. Ieri a fost medicul s-o vadă.

— Și?

Sauer roși:

— Vom avea un copil...

— Ei, nu mai spune! Felicitările mele! Și cele mai bune urări Emmei. Ceva noutăți la bursă?

— Da, și încă senzaționale. Münsterberg și Schumacher pactizează împotriva noastră! Vor să fuzioneze într-o societate anonimă și se aude că guvernul îi va sprijini.

— Știam.

Observînd mirarea lui Sauer, Stirner zîmbi din colțul gurii:

— Păi ce altceva le rămîne de făcut?... Cînd vor să înfrunte un dușman mai puternic, fiarele se adună în haite. Cît despre cei din guvern... sînt bucuroși să aibă un tampon între banca de stat și mine. Dacă sare în aer grăsanul de Münsterberg și țîrul de Schumacher după el, în tot statul rămîn numai două forțe financiare: eu, adică banca soției mele, și banca de stat... Și-n cazul ăsta, nu se știe cine va fi mai

tare.

Deși obișnuit cu succesele amețitoare ale prietenului său, Sauer rămase stupefiat:

— Nu mergi prea departe, Stirner?

— Ascultă, prietene. Lumea în care trăim se află – ca să spun așa – într-un echilibru instabil. Ori urci, ori te prăbușești. Cercul, când nu se mai învîrtește, cade... Și cum reacționează bursa la proiectata fuzionare?

— Într-o singură zi, acțiunile lui Münsterberg și Schumacher au urcat cu cincizeci de puncte.

— Dă ordin tuturor agenților noștri să le cumpere!

— Cum?! Mizezi pe Münsterberg și pe Schumacher?!

— Mizez pe Glück! Cum de nu-mi înțelegi jocul?... Fă-le să urce mereu! Cu cât vor fi mai bine cotate, cu atât mai bine pentru noi. M-am plictisit de vînat mărunt! Vreau să dau lovitura cea mare!

Semnă hîrțiile, dar când Sauer dădu să iasă, îl strigă:

— Îmi trebuie adresa ministrului comerțului și-a ministrului finanțelor! De acasă...

— Sînt în îndreptar!

— Ai dreptate... Ce zici, Sauer, n-am putea găsi un pretext să-i aducem aici?

— N-aș crede.

— Nu vin, zici? Să-l refuze ei pe Ludwig Stirner? Dar lasă. Mai avem timp. Ne descurcăm noi și fără această vizită... Adu-mi, te rog, planul orașului.

Sauer se execută.

— Mulțumesc. Nu mai am nevoie de dumneata.

Stirner luă o busolă, orientă planul, notă cu puncte locuințele celor doi miniștri, trase linii drepte de la aceste puncte la un al treilea punct ce marca banca „Elsa Glück” și măsură unghiul făcut de fiecare linie cu direcția nord-sud a hărții orientate.

— Gata! Și-acum, domnilor miniștri, dacă muntele nu vine la Mahomed...

Apoi se închise în camera lui.

Peste vreo zece minute Elsa intră și se așează în fotoliul adînc din fața biroului. Imediat se auzi o cheie răsucindu-se în broască și apărură Stirner. Elsa îi alergă în întîmpinare cu brațele întinse, iar Stirner, luîndu-i mîinile, i le sărută cu duioșie.

— M-ai chemat, Ludwig?

O luă de braț și ieșiră:

— Da, scumpa mea. Am terminat ce am avut de făcut în dimineața aceasta, așa că-mi pot îngădui un ceas de odihnă. Vrei să luăm masa în grădina de iarnă?

Elsa se lumină la față:

— Ne vedem atît de rar.

— Ce să fac, scumpa mea... Bătălia e în toi!... Știi că averea ta s-a triplat? Iar peste cîteva zile vei fi stăpînă pe capitalurile tuturor băncilor particulare din țară.

Se așezară la masă. Stirner turnă vin în pahare.

— Vei fi regina bursei! Sorbi o înghițitură. De altfel, nu va mai exista nici un fel de bursă. Bursa va fi aici. Dacă nu erai măritată, cîți prinți de sînge ți-ar fi oferit bucuroși mîna și inima! Dar și eu, nu poți să spui că-s de lepădat. Datorită mie...

— Vai, dar n-am spus-o niciodată!

— N-ai spus?... Cu atît mai bine.

Ciocniră.

— Știi, Ludwig, aș fi mai fericită dacă în loc să-mi fi triplat averea, ai sta de trei ori mai mult cu mine. Mi-e atît de urît singură... Nu trăiesc decît pentru clipele cînd ne vedem...

— Mai ai puțină răbdare, draga mea. După ce-i voi doborî pe ultimii noștri adversari, ți-i voi zvîrli la picioare ca pe o pradă de război...

Sauer intră și se înclină respectuos în fața Elsei. Ea îi răspunse cu un mic semn din cap.

— Iertați-mă că vă deranjez. Apoi către Stirner: În hol e un individ care vrea să-ți vorbească personal. Spune că-i ceva foarte urgent. Am impresia că e un agent al lui Schumacher.

Stirner ieși.

— Cum se simte Emma? Întrebă Elsa.

— Mulțumesc... Mai bine.

— Vezi că am avut dreptate? Te-ai speriat degeaba. Emma mamă!... Nici nu-mi vine să cred... Zău că i-ar sta bine să se joace cu păpușile... Am să trec azi s-o văd.

— O să se bucure.

Stirner se întoarse:

— Ai ghicit, Sauer! În ultima clipă, vulpoiul de Schumacher e gata să-și trădeze aliatul dacă primesc să-mi fie asociat... A încercat să mă intimideze, mi-a promis marea cu sarea... Într-un cuvînt, a aruncat în luptă întreg arsenalul său de speculant bătrîn.

— Și?

— L-am trimis la plimbare. I-am spus: transmite-i domnului Schumacher că n-am nevoie nici de asociat, nici de dădacă. Scurt pe doi! Stai, Sauer. Servește...

Și se așezară la șuetă, ca doi buni prieteni pe care îi leagă și o stimă reciprocă. Recentele furtuni n-au lăsat nici o urmă în inimile lor.

II. CEL MAI PUTERNIC ÎNVINDE

În ziua cînd guvernul urma să aprobe constituirea noii societăți, rezultată prin fuzionarea băncilor „Münsterberg” și „Schumacher”, Stirner îl chemă pe Sauer la o oră foarte matinală și-i dădu următoarea dispoziție:

— Vinde toate acțiunile „Münsterberg” și „Schumacher”! Una să nu rămînă!

— Bine, dar într-o singură noapte ele au urcat cu 26 de puncte! Am fost informat din sursă sigură că guvernul va da aprobarea cerută. Cred că...

— Crezi ce vrei, dar execută întocmai instrucțiunile. Du-te imediat la bursă și ține-mă la curent prin telefon!

Sauer dădu din umeri și plecă. Peste o oră îl sună pe Stirner.

— Acțiunile se vînd ca pîinea caldă! Cursul urcă mereu.

— Perfect! Cînd se întrunește guvernul?

— La două fix!

— Le poți vinde pe toate pînă la ora aceea?

— Într-o oră, una nu-mi mai rămîne!

— Bine! Peste o oră mă chemi iar!

Dar Sauer telefonă peste o jumătate de ceas.

— Am vîndut toate acțiunile! La bursă se petrece ceva nemaipomenit. Mulțimea a înțesat toată piața. Circulația e blocată. Tramvaiele abia își fac loc, iar mașinile...

— Nu mă interesează! Acțiunile noastre cum stau?

— Îmi pare rău, dar... au început să scadă...

— Minunat! Lasă-le să mai scadă, apoi cumpără!

Elsa apăru în ușă:

— Ludwig, ești tare ocupat?

— ...cumpără tot ce se oferă! continuă Stirner în receptor. Și sună-mă cît mai des! Apoi, către Elsa: Da, draga mea. Mănîncă singură. Rămîn lîngă telefon toată ziua și probabil, toată noaptea!

Elsa nu-și putu stăpîni un gest de ciudă. Stirner puse receptorul în furcă și veni lîngă ea.

— Puțină răbdare, dragostea mea. Astăzi dăm bătălia decisivă. Trebuie s-o cîștig. Mîine vei fi o regină neîncoronată și în mîinile tale vor fi bogății...

— Ludwig, murmură Elsa cu reproș.

— Fie! Nu-ți mai vorbesc despre asta. Ce face Emma? Ai fost la ea?

— Doctorul spune că are ceva la rinichi... Cine și-ar fi închipuit!... Și că o naștere i-ar putea fi fatală.

— Mda... făcu Stirner cu gîndul în altă parte.

— Dar ea spune că mai bine moare decît să renunțe la copil.

— Foarte bine, foarte bine...

Din nou zbirnîi telefonul. Stirner tresări și o sărută absent pe frunte:

— Fii cuminte și caută de te distrează. Cînd se va termina totul, plecăm pe Riviera!... Alo! Da...

Elsa suspină și ieși.

— La douăsprezece? Adică peste o oră?... N-au decît! Cum aflu ce a hotărît guvernul, îmi comunicî!

Trînti receptorul și începu să măsoare cabinetul în lung și în lat.

— Guvernul se întrunește la douăsprezece, nu la două cum fusese vorba. Prin urmare experiența a reușit! Acum sînt mai sigur ca oricînd de victorie. Și dacă am învins acum, voi învinge întotdeauna!... Ești atotputernic, Stirner!

Încremeni în mijlocul camerei cu capul pe spate, cu ochii întredeschiși și un zîmbet de deplină satisfacție pe buze:

Dar nu, nu e momentul să mă las îmbătat de putere! Lupta se mai dă încă. Trebuie să-mi concentrez toate forțele pentru ultima lovitură!

Se încuie iarăși în camera lui, iar cînd ieși de acolo, peste o oră, avea fața răvășită, și cîteva șuvițe de păr îi cădeau pe fruntea nădușită. Se pieptănă și se lăsă istovit într-un fotoliu. Pleoapele grele aproape că-i ascundeau privirea.

Telefonul! Sări ca împins de un resort și smulse receptorul din furcă.

— Alo!? Da, eu! Spune Sauer!

Dar nu era Sauer, ci Spielmann, un agent al lui Stirner.

— O veste formidabilă! Chiar acum s-a terminat ședința guvernului. Cererea a fost respinsă! Schumacher i-a trîntit-o ministrului în față: „Trădătorule!” Așa a strigat. Pe Münsterberg, ce să spun, l-a lovit damblaua și l-au dus acasă mai mult mort decît viu!

Stirner nu mai ascultă restul. Puse receptorul la loc cu mîna tremurătoare și răcni atît de tare „Victorie!”, încît Falk, care moțăia înconvrigat lîngă fotoliu, sări ca ars și-și privi stăpînul cu mirare.

— Victorie, Falk!

Aruncă batista într-un colț al camerei și porunci:

— Aport!

Din cîteva salturi, cîinele i-o aduse la picioare.

— De-acum înainte așa o să facă toți! Ha-ha-ha! rîse el sarcastic. Luă cîinele de labele dinainte și, ridicîndu-l, îl sărută pe cap. Dar pe ceilalți n-am să-i pup, Falk, pentru că sînt mai proști ca tine... și mă urăsc! Da, mă urăsc! Dar nu-i nimic. Cu atît mai plăcut îmi va fi să-i pun să facă sluj!

Din nou sună telefonul.

— Sauer? Da, știi! Mi-a telefonat Spielmann adineaori. Care e reacția bursei?

— Explozia unei bombe n-ar fi avut un efect mai mare! Parcă-i balamuc!

— Acțiunile Münsterberg?

— Scad vertiginos! Ești un geniu, Stirner!

— Lasă complimentele! Fii atent la ce-ți spun: când acțiunile faliților ăstora o să se vîndă la prețul hîrtiei de ambalaj, începe și cumpără... N-ai grijă, le facem noi să-și recapete valoarea! Dă dispoziții, Sauer, și poți să pleci la masă. Ți-ai îndeplinit misiunea. Ești liber!

— Mersi de-așa libertate! Pe unde să ies? Parcă aș fi în mijlocul unei turme turbate. Nici brancardierii de la salvare nu pot răzbate pînă aici să-i care pe toți leșinații și striviții de mulțime!

— Ei, dacă tot ești sechestrat acolo, povestește-mi ce se întîmplă.

Și Sauer povesti: după o consultare de zece minute, curtierii au constatat că devalorizarea hîrtilor „Münsterberg”, „Schumacher” și ale celorlalte cîteva mici bănci satelite acestora nu poate fi oprită. Așadar, faliment! În fiecare clipă se prăbușeau averi și hîrțile treceau din mînă în mînă.

După miezul nopții tensiunea atinse apogeul. Nu numai piața din fața bursei, dar și piețele învecinate erau înțesate de automobilele marilor acționari. Vegheau în limuzinele lor, palizi, cu privirile rătăcite. Fiecare buletin anunța o nouă scădere a cursurilor. Dar chiar în clipa cînd erau comunicate prin telefon și telegraf, aceste cifre nu mai corespundeau realității. Părea că o calamitate cumplită ar fi pustiit orașul și toți sinistrații s-au refugiat în parcul din apropierea bursei. Aici, un loc pe-o bancă ori pe bordura de piatră a parcului costă mai scump decît o cameră în cel mai luxos hotel. Spre ziuă, doi agenți de schimb și un bancher își pierdură mințile.

— Moarte lui Stirner! țipa unul din ei...

Erau atît de furioși, încît trebuiră să-i pună în cămăși de forță și să-i ducă la ospiciu.

O dată cu primele raze ale soarelui, zbuciumul se potoli, cum se sting ultimele pîlpîiri ale unui incendiu. Milionarii de ieri ieșeau împleticindu-se din clădirea bursei, îmbătrîniți cu zece ani, albiți și încovoiați.

Mulțimea se mai rărise. În sfîrșit, izbuti și Sauer să iasă. Se opri în mijlocul pieței, clătînîndu-se de oboseală, și trase cu nesaț aerul proaspăt în piept.

„Aceași panică domnește în toată țara... gîndi el. În noaptea aceasta sute de mii de oameni au fost ruinați, milioane de mici acționari și-au pierdut economiile. Nebunul acela îl acuza pe Stirner...

Dar ce vină are Stirner? Cel mai puternic învinge!... Teribil e Stirner
ăsta! Are un cap!”

Zîmbi și căscă cu poftă.

Iar Stirner, după ce primi ultimul raport, se ridică de la birou și
se întinse cu voluptate. Îl cuprinsese oboseala plăcută a omului care a
muncit din greu, dar cu spor. A învins! Și victoria lui însemna mai
mult decît îngenuncherea cîtorva bancheri și miniștri. Nu mai încăpea
îndoială că poate oricînd învinge rezistența omului! Iată dovada. La
început familia Gottlieb, apoi Emma, Sauer, Elsa... Și-acum, ăștia!

— Nimeni nu-mi mai poate ține piept! Curînd voi fi stăpînul
lumii! rosti orgolios.

Nu-i era somn.

Urcă și bătu la ușa Elsei.

Era îmbrăcată. Nici ea nu se culcase. Deschise îndată și
strălucind de fericire întinse brațele spre el.

— În sfîrșit, ți-ai adus aminte că exist și eu pe lume!

III. VILA ALBĂ

Banca „Elsa Glück” (pe firmă continua să figureze numele de față al Elsei) era suveranul absolut al lumii financiare.

Elsa nu se simțea deloc mai puternică. Ca și mai înainte, rătăcea singură prin casa pustie, și numai puținele clipe petrecute cu Stirner dădeau un rost vieții ei nefericite. Stirner era și acum foarte ocupat, iar când vroia s-o vadă, Elsa – cuprinsă de dulci fiori – se grăbea să coboare. Se întâmpla ca zile în șir să se întîlnească numai la micul dejun. Îi spunea distrat cîteva cuvinte și se făcea nevăzut. Alteori pleca din oraș pentru mai multe zile. Atunci ea cădea într-un fel de apatie și se surprindea că nici nu-i este dor de el. Când se întorcea, îl primea destul de rece. Stirner se întuneca la față, se încuia în camera lui în care nici ea n-avea acces, și după cîteva minute Elsa se trezea palpitînd de dragoste.

Stirner nu-și căpăta imediat buna dispoziție. Tăcea, muncit de un gînd tainic... Dar duioșia și drăgălăseniile Elsei reușeau pînă la urmă să topească gheața, deșteptînd în Stirner soțul atent și iubitor. Elsa prețuia nespus aceste clipe atît de rare...

Călătoria făgăduită se amîna mereu.

Acum ambițiile lui Stirner ținteau și mai departe: să pună mîna pe întreaga industrie a țării, speculînd împrumuturile contractate de mai toate întreprinderile la banca „Elsa Glück”.

Industriașii se apărau cu disperare, dar Stirner acapara metodic fabrici și uzine.

Abia după victoria definitivă îi spuse lui Sauer, fiind și Elsa de față:

— În sfîrșit, mă pot odihni și eu! Plecăm, ce-i drept cu oarecare întîrziere, în călătoria de nuntă. Dumneata, Sauer, o să te descurci și fără mine. În linii mari, lupta s-a terminat. Au rămas doar cîteva formalități de îndeplinit. Vei protesta polițele „ultimilor mohicani”, vei scoate întreprinderile lor la licitație, și tot tu le vei cumpăra, pentru că în afară de noi nu dispune nimeni de capitalul necesar. Mîine dimineată plecăm cu avionul... Ce-ți mai face soțioara?

Sauer clătină din cap foarte abătut:

— Nici n-ai mai recunoaște-o. E foarte schimbată...

— Păi e firesc, încercă să-l liniștească Stirner. Sarcina...

— Nu despre asta e vorba, se fîstîci Sauer. I s-au umflat rău picioarele și fața. N-a vrut să asculte de medici și acum nașterea este inevitabilă... Mă tem pentru păpușica mea...

— Lasă, nu fi neliniștit. În curînd va trebui să ai grijă de două păpuși. Capul sus, Sauer! Îi vei avea la dispoziție pe cei mai iluștri profesori. Așadar, ne-am înțeles? Mă ții la curent cu tot ce se întîmplă.

Complimente soției.

În ajunul plecării, Stirner a vegheat toată noaptea în camera lui. Elsa căzuse într-o stare vecină cu somnul. Prin toropeala care o cuprinsese se simțea străbătută de un fel de fluide nervoase sau de curenți electrici. Inima i se topea de dragoste pentru Ludwig. De câteva ori întinse mâinile în neștire și șopti:

— Ludwig! Iubitul meu!

În zori, avionul particular al băncii „Elsa Glück” decolă cu destinația Menton, unde, cu puțin înainte de moarte, Karl Gottlieb cumpărase o vilă superbă.

După viața de captivă dusă în ultimul timp, călătoria i se părea Elsei un vis.

Lupta între dorința de a-l privi pe Ludwig și aceea de a admira priveliștea neobișnuită ce se desfășura sub aripile avionului. Îmbătățită de atîta fericire, fredona: „Ca o rîndunică, pretutindeni zbor”...

— Am să schimb textul, spuse ea rîzînd. În loc de „pretutindeni zbor” să pun: „după tine mor”! Vai ce nostim! De aici se văd numai acoperișurile de țiglă. Și ce mici par casele, ca niște cuburi risipite pe un covor verde. Iar punctele acelea... Aha, e o turmă! Ce sînt crestele înzăpezite din zare?

— Alpii.

— Am și ajuns?! Vom zbura deci mai sus decît vulturii! N-am fost niciodată atît de fericită.

Aterizară cu bine pe micul aeroport de lîngă Nisa și peste o oră intrau în vila lor, situată pe țărmul mării, în împrejurimile Vengtimigliei, aproape de frontiera dintre Franța și Italia. Era o vilă superbă, numai din marmoră albă și scăldată în verdeață. Ramurile portocalilor atîrnau, pline de roade aurii. În fața vilei te înbia o mică pajiște umbrită de palmieri și împurpurată de garoafe.

Singurul neajuns: vecinătatea liniei ferate. Trenurile treceau la intervale scurte, cu zgomot asurzitor. Dar nici asta n-o supăra pe Elsa: noaptea dormea ca legănată, iar ziua făceau excursii în munți, se plimbau cu iahtul sau cu hidroavionul pînă la Nisa și înapoi. Castelul miniaturalului principat Monaco, aciuat la poalele unor stînci galbene ca un cuib de rîndunică, părea o jucărie. De-a lungul țărmului, valurile înșirau o salbă de spumă. Oamenii de pe plajă, priviți de sus, mișunau ca furnicile. Iar cînd pilotul îndrepta botul cenușiu al aparatului spre larg, li se deschidea în fața ochilor o priveliște și mai uimitoare. Datorită unei iluzii optice, linia orizontului părea neobișnuit de înaltă, iar marea li se înfățișa ca o cupă adîncă, albastră, acoperită cu o altă cupă azurie, răsturnată – cerul. Aveau impresia că hidroavionul este suspendat în interiorul unei sfere. Jos se mișcau încet iole și iahturi cu pînze... Elsei îi rîdea inima de încîntare și de fericire. Se întorcea la vilă mai veselă și mai plină de viață ca oricînd.

După cutia de sticlă, raționalizată, rece și aproape pustie, vila aceasta avea ceva din căldura și intimitatea unui cămin adevărat. Gottlieb nu apucase să-și introducă aici năstrușnicele-i invenții. Mobilierul, deși cam demodat, era elegant și comod. Pianul, nici el nou, dar de o marcă celebră, fu pentru Elsa o plăcută surpriză și deseori seara făceau muzică. Ușa dinspre verandă rămînea mai tot timpul larg deschisă. Luna, răsărind, dura pe ape un pod de argint. Tuberozele înviorate de răcoarea nopții răspîndeau o aromă îmbătătoare.

Melodiile pe care le cînta adînceau vraja senină a acestor nopți meridionale.

Se părea că și Stirner se odihnește. Trăsăturile i se destinseseră și gura nu-i mai era strîmbată de oribilul său zîmbet ironic. Uneori doar, o fixa pe Elsa cu o privire tristă.

La începutul celei de-a doua săptămîni, Elsa simți în ea o schimbare ciudată. Ceva ca trecerea de la vis la trezie. Se retrăgea în camera ei și rămînea mult timp singură. O năpădeau tot felul de gânduri. Și din nou se surprindea că îl iubește mai puțin pe Ludwig. În momentele acelea îi părea iarăși urît și antipatic.

Stirner își dădea seama ce se petrece în sufletul Elsei și se posomori. Nici de la Sauer nu primea vești prea îmbucurătoare. Dușmanul își scotea iarăși capul. Cîteva bănci s-au redeschis. Mai mulți dintre marii industriași au obținut împrumuturi în străinătate, și și-au plătit polițele, puțin astfel să respingă robia financiară a lui Stirner. Dar mai rău era că în lipsa lui presa pornise împotriva lui o campanie susținută, demonstrînd cît de primejdioasă este pentru stat și pentru interesele națiunii concentrarea finanțelor și industriei țării în mîinile unei singure bănci, banca „Elsa Glück”! Ziarele guvernamentale erau la fel de pornite împotriva lui Stirner ca și presa particulară.

Succesele uluitoare, nemaipomenite, ale lui Stirner dădeau loc la cele mai neașteptate ipoteze și comentarii. Majoritatea ziarelor erau de părere că, oricare ar fi explicația acestor succese, ele depășesc limitele normale și, în consecință, împotriva lui Stirner ar putea fi luate și măsuri neprevăzute de lege. Nu era exclus ca guvernul să emită un decret special în acest sens. Sub presiunea opiniei publice, miniștrii care nu aprobaseră constituirea societății anonime Münsterberg și Schumacher au fost nevoiți să demisioneze, deși ancheta discretă făcută din ordinul ministrului de justiție nu descoperise în conduita lor nimic infamant sau, mai concret, nu se putuse dovedi că ar fi fost mituiți de Stirner. Münsterberg nu putuse supraviețui loviturii. Schumacher a încercat să se sinucidă, dar a fost salvat și, îndată ce i-a permis sănătatea, a plecat în America...

Acestea erau noutățile din ultima săptămîină. Stirner ajunsese o

celebritate mondială. Numele lui era pe toate buzele. La Menton, trăiau foarte retrași. Și aici însă, cînd se întîmpla să apară în public, îi urmăreau priviri curioase, pline de spaimă, așa că pînă la urmă Stirner prefera să se lipsească de orice societate.

Cît timp Elsa a fost drăguță cu Stirner, totul mergea bine. Dar de cînd se purta tot mai rece, buna dispoziție îi pierise. Intr-o bună zi s-a apucat de lucru: a pus să i se aducă foi de tablă, plasă de sîrmă, izolatori, rezistențe și alte materiale electrotehnice, le-a dus pe toate într-o cameră din fundul vilei și s-a închis acolo.

În dimineața următoare Elsa era din nou numai dragoste și duioșie. Dar nici asta nu-l bucura. Pentru a-și alunga propriile-i gânduri negre, îi propuse să facă împreună o excursie în munți, mai ales că n-au ieșit de mult din casă. De data aceasta Elsa primi cu bucurie.

După o bună bucată de drum, se opriă să se odihnească într-o căsuță albă, strălucind de curățenie. Gazda – o bătrînică vorbăreată și curioasă nevoie mare – le aduse o cană de lapte și-i întrebă de unde vin.

— Dinspre Vengtimiglia, îi răspunse Elsa, binevoitoare.

Găsind sîmînță de vorbă, bătrîna începu să turuie:

— Aha, știu. Am auzit că a apărut antihristu' pe-acolo, maică... unul Stirner... Acu, vorba aia, gura lumii-i slobodă! Cică Stirner ăsta și cu nevastă-sa îs avuți nevoie mare, dar că nu-i lucru curat cu bogăția lor. Nu știu cîți, maică, au ajuns la sapă de lemn, iar alții s-au prăpădit... Mult sînge și multe lacrimi au curs din pricina lor!...

Un servitor de la vilă, apărut în ogradă, întrebă ceva pe un copil, apoi dădu buzna în odaie, fără a mai aștepta să fie poftit.

— Iertați-mă, domnule Stirner, spuse omul, ștergîndu-și fruntea îmbrobonită, dar mi-ați poruncit să vă aduc imediat telegramele urgente. Asta chiar acum a sosit...

Bătrînică scăpase ștergarul din mîină și se holba îngrozită la „antihrist”.

Stirner deschise telegrama, o citi și sări în picioare furios:

— Poți pleca, Jean! Își concedie el sluga și, aruncînd o monedă de aur bătrînei uluite, o ajută pe Elsa să se ridice. Să mergem! Trebuie să ne facem imediat bagajele.

Bătrîna se uită lung în urma lor, apoi, murmurînd o rugăciune, luă galbenul cu două surcele și-l aruncă în groapa de gunoi.

— Ptiu! Bani blestemați!

— Ce s-a întîmplat, Ludwig? se alarmă Elsa. Vai, dragul meu, ne și întoarcem acasă? Atît de repede? Cuprinse cu o privire tristă marea, țărmlul, cerul, luîndu-și parcă adio.

— Trebuie neapărat să fiu acolo! Sauer îmi telegrafiază că dușmanii, profitînd de lipsa mea, au reluat lupta.

Fața îi era dură, necruțătoare.

Își smulse mîna de sub brațul Elsei și zbieră agitîndu-și pumnii:

— Vă pun eu cu botul pe labe, afurisiților!

Acasă, Stirner constată că situația e mult mai gravă decît își închipuise. Zeci de bancheri ruinați, unindu-se, au înființat bănci noi, care concureau supărător banca „Elsa Glück”. Izbutiseră nu numai să-i sustragă o parte din clientelă, dar să și răscumpere cîteva fabrici și uzine căzute în robia financiară a lui Stirner. În plus, guvernul se pregătea să treacă prin parlament un proiect de lege: „Cu privire la instituțiile bancare”, vădit îndreptat împotriva lui.

Uitînd de Elsa, Stirner se aruncă în luptă. Din nou rămînea închis zile întregi în camera lui.

De data aceasta le veni repede de hac adversarilor. Concurenții fură literalmente puși cu botul pe labe și nu se mai auzi nimic despre legea ce urma să îngreuească activitatea lui Stirner. Ba dimpotrivă, cîteva legi noi veneau să oficializeze rînduielile introduse de Stirner în practica bancară.

Urmă o perioadă de relativă acalmie. Stirner găsea mai mult timp pentru Elsa, își relua cercetările științifice, începu să se ocupe îndeaproape de „menajerie” și construi cîteva aparate complicate.

Se simțea însă extenuat după tensiunea în care trăise atîta vreme. Medicul îi dădu un diagnostic deloc îmbucurător: astenie nervoasă. Mai îngrijorător era faptul că apăsătorul sentiment de singurătate se accentua cînd ducea o existență relativ normală. Iar dezmiardările Elsei, în loc să-l liniștească, dimpotrivă, uneori îl enervau.

— Crezi că asta am vrut?! Să mă mîngîi eu cu mîna ta?!!

Zadarnic încerca Elsa să pătrundă înțelesul acestor vorbe.

Numai muzica avea asupra lui o înrîurire balsamică. Dezolantul sentiment al singurătății îl chinuia îndeosebi seara, întocmai ca pe biblicul Saul. Atunci alerga la „David”, cum o numea în acele clipe pe soția lui, și o ruga:

— Cîntă, Elsa. Te rog! Vreau muzică. Numai ea îmi dă alinarea...

Elsa îi cînta nocturnele lui Chopin, de o visătoare melancolie. Revedeau atunci imagini din prima săptămînă petrecută la vila albă, cînd nimic nu le umbrise fericirea. Mirosul florilor din grădina de iarnă accentua iluzia unei calde nopți meridionale. Dar simțămîntul fericirii pierdute nu-i părăsea nici atunci.

— Sper că nu vă deranjez, auziră într-o seară glasul lui Sauer. Puteți să mă felicitați! Am un băiat!

Stirner și Elsa se ridicară tulburați.

— M-am zăpăcit! Puteam să vă dau nu telefon, urmă Sauer. Era palid de oboseală, dar fericit. N-am închis un ochi toată noaptea. Prin

ce emoții am trecut!... Acum... Emma a adormit...

— Și... totul e bine?

— A avut o naștere grea și e foarte slăbită. Știți, complicațiile la rinichi. Medicii spun că va trebui să plece în sud și, probabil, pentru mai multă vreme. Dar nu vrea să plece fără mine. V-aș ruga să-mi dați un concediu.

Se uita rugător când la Stirner, când la Elsa.

Stirner se gîndea.

— Bineînțeles. Nu-i așa, Ludwig? spuse Elsa.

— Îți dau răspuns peste două zile. Cred că se aranjează. Pînă una-alta, dă-mi voie să te felicit pentru venirea pe lume a lui Sauer-junior.

Sauer se înclină.

— Iertați-mă, sînt foarte grăbit.

Ieși repede, lăsîndu-i pe cei doi duși pe gînduri.

IV. PSIHOZĂ ÎN MASĂ

Trecură două zile, trecu și o săptămână, dar de plecarea lui Sauer și a Emmei tot nu putea fi vorba. Stirner aproape că nu ieșea din camera lui. Era tot mai morocănos și preocupat. Adio serile de muzică din sala mare! Elsa ar fi vrut uneori să coboare la el, dar ceva o oprea. Rătăcea singură prin sala mare și frîngîndu-și mîinile șoptea:

— Nu mai pot, nu mai pot...

La sfîrșitul săptămîinii, chipul lui Stirner începu să pălească în mintea ei, iar cînd reușea să și-l reînvie, i se părea străin, ba chiar odios.

I se întîmpla tot mai des să privească nedumerită în jur, de parcă s-ar fi aflat pentru întîia oară în această casă. Gîndul îi zbura mereu la Sauer... „Dragul meu Otto, de cînd nu te-am văzut!...” Uitase că-i căsătorit, că are un copil. Cînd îl întîlni într-o seară, îl privi cu atîta duioșie, încît tînărul se opri mirat, apoi căzu pe gînduri, cu aerul unui om care se căznește să-și amintească ceva.

— Otto, îl chemă ea duios, de o veșnicie n-am mai stat de vorbă... De ce mă ocolești? Și, apropiindu-se, adăugă în șoaptă: Sînt atît de singură... îmi lipsești mult, Otto...

Erau singuri în cameră.

Otto se lăsă pe un scaun lîngă Elsa și-și frecă fruntea cu mîna. Cuvintele ei calde răscoliră amintiri adormite. Fața bărbatului trăda o luptă chinuitoare. Deodată un gînd îi însufleți privirea. O prinse de mîină și, privind-o galeș, rosti cu glas întretăiat:

— Da, draga mea, ai dreptate! Elsa, scumpa mea! Cum de am putut să te uit? Nu știi ce se petrece cu noi dar, uite, în clipa asta parcă mi-a luat cineva un vâl de pe ochi, parcă acum te revăd, după o lungă despărțire... Unde ai fost, Elsa? Ce-ai făcut în tot acest timp?

Nu se mai săturau uitîndu-se unul la altul, ca și cum într-adevăr s-ar fi regăsit după o lungă și grea despărțire.

Vorbeau de dragoste, de chinul singurătății, de bucuria revederii...

Ceasul bătu o dată, apoi încă o dată, trezind ecouri în odăile pustii, iar ei vorbeau mereu, uitînd de tot și de toate.

Nu-și făceau planuri, nu răscoleau trecutul, nu se gîndeau la viitor. Pur și simplu se îmbătau de fericirea acelor clipe, orbîți de raza de lumină care străpunsese pe neașteptate bezna ce învăluia gîndurile și simțămintele lor adevărate. Și din nou se auzi pendula.

— Vai, e miezul nopții, se sperie Elsa. Pe mîine, scumpule... Și ea, cea dintîi, îl îmbrățișă pe Sauer și-și lipi buzele de ale lui într-o lungă și pătimașă sărutare.

Dar acest „mîine” nu mai veni.

Stirner, absorbit de muncă, îi scăpase de sub influența lui, dar numai pentru scurt timp. Lucra la un aparat cu ajutorul căruia avea să-și extindă puterea asupra oamenilor. O serie de complicații survenite pe parcurs, ca și proiectele lui noi, de proporții colosale, făceau acest aparat indispensabil.

Grație măsurilor luate, producția întreprinderilor industriale acaparate crescuse enorm, mărfurile se ieftineau și piața internă era suprasaturată de ele. Stirner se pomeni în fața unei dezastruoase crize de supraproducție. Există o singură salvare: cucerirea piețelor externe. Pentru aceasta însă trebuiau biruite obstacole uriașe. Temându-se de concurența mărfurilor sale ieftine, celelalte state recurseseră la puternice bariere vamale. Aceste bariere trebuiau înlăturate cu orice preț. Războiul economic cu concurenții din străinătate intrase într-un stadiu care implica pericolul unui conflict armat. Dar lui Stirner nu-i era deloc ușor să declare un război adevărat. E drept că făcea ce voia cu guvernul. Totuși, se putea aștepta la orice surpriză din partea miniștrilor nesupravegheați, îi va strivi pe toți și va rămîne el singur, cîrmuitor unic și absolut al țării! Va supune voinței sale milioane de oameni, le va sugera că un război este necesar, și ei se vor duce bucuroși la moarte, cum se duceau soldații lui Napoleon!...

Pentru aceasta avea nevoie de o armă extrem de puternică, o armă „cu bătaie lungă”, care să subjuge gîndurile și voința oamenilor... Lucrînd cu îndîrjire la crearea noului aparat, îi neglijase un timp pe cei din jur.

Chiar în ziua cînd Elsa și Sauer se despărțiră cu o lungă sărutare, Stirner pusese la punct noul aparat. Frînt de oboseală, adormi, iar noaptea, trezindu-se, își aduse aminte de Elsa și de Sauer. Atîta fu de ajuns ca în inimile lor să se producă o schimbare radicală. Sauer își adora din nou „păpușica” și copilul, iar Elsa murmură cu duioșie în somn numele lui Stirner.

Dimineața coborî în cabinetul soțului ei, îl sărută pe frunte și-i spuse:

— Dragă Ludwig, două lucruri vreau să te rog...

— Nu mai spune! Chiar două?... Poruncă, stăpîină!

— A venit Gottlieb...

— Iarăși?

— Nu bătrînul, ci Rudolf.

— Păi ăsta-i taică-său întreg! Pariez că tot după bani a venit. Am ghicit?

— Rudolf s-a certat cu bătrînul cînd a aflat că a luat de la noi două sute de mii și lui nu i-a dat nici un ban. Acum ne roagă...

— Exclus!

— Dar sîntem atît de bogați! Ce contează...

— Tocmai de-aia! Să arunci o pomană unui bătrîn, treacă-

meargă, dar dacă îi dăm ceva neisprăvitului ăstuia, ne aprindem paie în cap. O să-și închipuie că l-am jefuit, că acum ne mustră conștiința și nu mai scăpăm de el. O să încerce să ne șantajeze... Bătrînul s-a mulțumit cu cît i-am dat, pe cînd Rudolf... Țsta-i primejdios! Nu, nu, draga mea. În interesul tău, refuz s-o fac!

— Bine, dar... aproape că i-am făgăduit...

Stirner se gîndi. În dimineața aceea era bine dispus. O idee poznașă îl făcu să zîmbească.

— Lasă, Elsa, că discut eu cu el, aici, față de tine. Ia loc, te rog... și iartă-mă o clipă. Trecu în camera lui și se întoarse imediat. Am să-i joc o farsă, să-i tai pofta să mai calce pe-aici. Aș fi putut să-l fac să uite că existăm pe lume, dar nu-mi convine să măresc prea mult numărul „tutelaților”, încheie Stirner, fără să-i explice Elsei sensul acestor cuvinte.

Porunci valetului să-l poftască pe domnul Gottlieb.

Acesta nu avea deloc aerul unui solicitator. În inima lui, lăcomia care îl adusese aici se lupta cu înfumurarea.

— Ia loc, tinere domn. Ai nevoie de bani?

Rudolf simți că-și iese din fire, dar reuși să se stăpînească. Numai fața lui pistruiată se făcu roșie ca focul.

— Da, îmi trebuie bani, răspunse el fără să se așeze, și am, cred, destule motive să vi-i pretind...

„Ce dobitoc! gîndi Stirner. Și-a și dat cărțile pe față.”

— Domnule Gottlieb, dacă pui problema în felul acesta, te poftesc să te adresezi instanțelor în drept și să demonstrezi acolo în ce măsură sînt întemeiate pretențiile dumitale.

— În afară de norme juridice mai există și norme etice, debită Rudolf o frază dinainte pregătită. Sub raport moral, drepturile mele nu se cer demonstrate.

— Tinere, noi nu sîntem instituție filantropică.

— Ascultă! Cu mine nu-ți merge! izbucni Rudolf. Ori îmi dai cît îți cer, ori...

— Aha, mă ameninți? În cazul acesta am să te dau afară cu toate onorurile.

Fluieră. În camera de alături se auziră pași moi dar apăsăți. O namilă de urs intră, legănîndu-se în două picioare, se apropie de Rudolf și, proptindu-se cu labela în pieptul lui, începu să-l împingă spre ieșire.

Alb ca varul la față și tremurînd de groază, Rudolf, cînd se văzu lîngă ușă, făcu stînga împrejur și o rupse la fugă, țipînd ca din gura de șarpe. Ursul – după el.

Elsa se sperie și ea, dar Stirner, răsturnat în fotoliu, se prăpădea de rîs.

— Așa ești sigur că ai scăpat de vizitatorii nepoftiți. Țsta nu mai

calcă pe-aici...

Sună telefonul.

— Da, Stirner! A, tot dumneata ești, domnule Gottlieb! N-o să mi-o ierți niciodată? Ei, nu mai spune! Și ce dacă ești bun ochitor?... Oricum, nu te sfătuiesc să mai calci măcar prin preajma casei. Te previn că am dat ordin amicilor mei patrupezi să te sfișie în bucăți ca pe un ied dacă mai apari. Cum? L-am omorât pe unchiul dumitale? Și eu care n-am știut nimic!... Mă rog, te privește!... N-ai decît... E un cretin sinistru, bombăni Stirner, punînd receptorul la loc.

— Vai, Ludwig, se poate să-l sperii în halul ăsta?

— E cea mai inofensivă armă din arsenalul luptei dintre oameni... Dar parcă mai voiai să mă rogi ceva?

— Nu știu dacă...

— Fii liniștită. Oricare ar fi cel de-al doilea protejat, nu-l trimit în brațele ursului. Ascult!...

— E vorba de Emma. Am fost s-o văd. Mă imploră să-i dau concediu lui Sauer ca să plece amîndoi în sud. Trebuie să se trateze neapărat, și nu vrea să se despartă de el.

— Acum da, se poate. Mă descurc și fără Sauer. Frunzărind ziarele de dimineață, repetă: Acum se poate. Apropo, ai văzut asta? Nostim, nu? Citește tare.

Elsa luă ziarul și citi articolul însemnat de Stirner cu creion roșu.

PSIHOZĂ ÎN MASĂ

Ieri seară s-a observat în orașul nostru un fenomen ciudat. La orele 23, timp de cinci minute, mai mulți oameni – numărul lor n-a fost încă precizat, dar se presupune că se apropie de zece mii – au simțit încolțind în mintea lor o idee fixă sau, mai precis, au fost obsedați de melodia binecunoscutului cîntec: „Ach, du lieber Augustin”. Obsesii de acest gen sînt destul de frecvente la persoanele nervoase. Surprinde însă răspîndirea și simultaneitatea fenomenului. Și unul din reporterii noștri a căzut pradă acestei obsesii. Să-i dăm cuvîntul:

< <— Mă aflu la cafenea cu un prieten, cunoscut critic muzical, adept fervent al muzicii clasice. Prietenul se plîngea că de la o vreme gusturile publicului lasă de dorit, că scenele sînt năpădite de jazz-uri barbare, în timp ce operele clasicilor Mozart, Beethoven, Bach sînt tot mai rar interpretate. Îl ascultam cu luare-aminte, fiind eu însumi un iubitor al muzicii clasice, cînd deodată mă pomenesc fredonînd în gînd: „Oh, du lieber Augustin!... Dacă ar afla, mi-am spus eu cu groază, nu mi-ar mai vorbi toată viața! Criticul continua să vorbească, dar aveam impresia că și pe el îl frămîntă ceva... Din cînd în cînd scutura din cap ca pentru a alunga o muscă sîcîitoare. Pe fața lui se citea spaima și nedumerirea. În sfîrșit tăcu și începu să bată cu lingurița în pahar. Stupoare: bătea tactul

melodiei care îmi umbla și mie prin cap. M-a străfulgerat o bănuială, dar nu îndrăzneam să i-o destăinui.

Ce a urmat, a uluit toată lumea din local.

Dirijorul a anunțat: „Poetul și țăranul” de Souppé, a ridicat bagheta și a dat semnalul de începere. Ei bine, orchestra a început să cînte: „Oh, du lieber Augustin”!... Și, vă rog să rețineți, în același ton. Eu, criticul, lumea de la celelalte mese, am sărit toți în picioare și am rămas așa cam un minut, paralizați de surpriză. Apoi am început să cîntăm și noi, de-a valma, gesticulînd; aceeași melodie ne obseda pe toți. Exact peste cinci minute fenomenul a încetat. > >

După informațiile de care dispunem, aceeași obsesie a cuprins aproape întreaga populație a cartierelor din preajma Pieței Bursei și Străzii Băncilor. Mulți cîntau melodia pe stradă, uitîndu-se îngroziți unul la altul. La operă, în locul duetului: „O noapte de iubire”, Faust și Margareta s-au pomenit cîntînd în acompaniamentul întregii orchestre: „Ach, du lieber Augustin”. Cîțiva spectatori au înnebunit subit și au fost internați la ospiciu.

Care să fie cauza ciudatei epidemii? S-au emis mai multe ipoteze. Reputați oameni de știință opinează pentru o psihoză în masă al cărei mod de propagare nu a fost încă elucidat. Deși «maladia» s-a manifestat într-o formă inofensivă, îngrijorarea publicului este lesne de înțeles. Întotdeauna necunoscutul, inexplicabilul inspiră teamă și stîrnește imaginația. Există și temerea că maladia s-ar putea repeta în forme mai grave. Cum s-o combați? Cum să te ferești de ea? Nimeni nu știe, așa cum nimeni nu-i cunoaște cauzele. O comisie formată din oameni de știință, din care fac parte și reprezentanți ai parchetului, încearcă să lămurească misterul melodiei ce a ajuns să terorizeze publicul. S-ar putea ca fenomenul să nu fie atît de grav și îngrijorător cum își închipuie unii...”

Elsa se uită mirată la Stirner.

— Ce înseamnă asta, Ludwig?

— Asta înseamnă, scumpo, că totul e în regulă! Și-acum hai la masă.

V. COMITETUL SALVĂRII PUBLICE

În ciuda asigurărilor liniștitoare ale ziarelor, misterioasa întâmplare cu veselul cîntec german se dovedi doar începutul unei adevărate epidemii de demență în masă.

La mai puțin de o săptămînă se petrecu un fenomen similar, mai grav însă și de mai mari proporții, care alarmă nu numai marele public, ci și guvernul.

Exact la ora 12, într-o zonă a orașului, perfect delimitată, se opri pentru un singur minut orice mișcare. Ai fi putut crede că are loc o scurtă grevă de protest, perfect organizată.

În instituții, munca încetă ca la semnalul unei baghete magice. Funcționarii se opriră din scris, de parcă paralizia le-ar fi încătușat mîinile.

În magazine, vînzătorii încremeniră cu marfa întinsă spre cumpărători, muți, cu gurile căscate și cu zîmbetul profesional pe buze. În restaurante muzicanții, cu arcușurile în mînă, încremeniră ca niște statui, așa cum i-a surprins inexplicabilul fenomen; la fel și consumatorii – care cu ceașca ridicată, care cu furculița dusă spre gură.

Străzile și piețele cuprinse de ciudata paralizie aveau un aspect straniu. Iată, de pildă, doi gardieni escortînd un arestat. Acesta ar putea să fugă de paznicii lui împietriți, dacă n-ar fi încremenit și el cu un picior în aer. În piață, un băiețaș zdrențaros, cu picioarele rășchirate a fugă și cu trupul aplecat înainte, întinde mîna să fure o plăcintă. Precupeța se repede la el ca o cloșcă ce-și apără puii de uliu. Dinamismul și expresivitatea acestui grup ar fi stîrnit invidia oricărui sculptor. Părea o scenă de pantomimă, surprinsă de un aparat de fotografiat...

Pe străzi însă, această paralizie în masă avu urmări dezastruoase. Nenumărate victime se semnalară mai ales la limitele zonei. Cînd un pieton pătrundea în interiorul acestor limite rămînea stană de piatră, în timp ce de o parte și de cealaltă a zonei circulația se desfășura normal. Automobilele care pătrundeau din viteză în „zona moartă” o străbăteau în virtutea inerției, ajungînd de partea cealaltă. Dar în cele cîteva clipe cît dura „traversarea”, șoferul și pasagerii nu erau capabili nu numai să facă o mișcare, dar nici măcar să gîndească. De aceea automobilele nu virau la coturi, se izbeau de ziduri, se tamponau, se încălecau, îngrămădindu-se în șiruri lungi. Deraiară două trenuri urbane. Unul dintre ele, sfărîmînd parapetul, se prăbușise în mijlocul străzii.

N-apucă populația să se dezmeticească bine, că o lovi o altă năpastă: un val de furie bîntui orașul timp de cinci minute. Era un fel

de frenezie paroxistică. De data aceasta nebunia se manifestă printr-un singur răcnet: „Război!”

— Vom lupta pînă la victorie! Moarte dușmanilor! urlau bărbații, agitînd bastoane și umbrele, țipau isteric femeile, răcneau bătrînii și copiii – intonînd distonant imnul național. Chipurile lor erau fioroase. Păreau amețiți de sînge și se năpusteau, gloată, în neștire, de parcă ar fi avut înaintea ochilor un dușman de moarte.

— Vrem război! Trăiască războiul! Moarte sau victorie!!! Atît de mult doreau să se arunce în luptă, să ucidă, să vadă sînge curgînd, încît pe străzi se iscară încăierări cumplite. Se băteau bărbații, copiii. Cîteva femei tăbăriră asupra unei doamne corpolente, pe care o luară drept străină, și o bătură cu umbrelele de rămaseră din ele numai spițele strîmbate. Cu fețele palide, cu ochii scăpărînd de ură, fără pălării și cu părul fluturînd în vînt, femeile își maltratau victima cu un fel de voluptate sadică. Bărbații erau la fel de bănuitori. Peste tot li se năzăreau că văd spioni. Un grup întreg opri o ambulanță, convinși că bolnavul pe care-l transportă e un agent străin. Îi smulseră nenorocitului bandajele de pe trupul plin de arsuri și, fără să se sinchisească de țipetele lui sfișietoare, scormoniră sub pansamente, căutînd documente secrete.

În starea în care se aflau, absolut toți – bărbați, femei, bătrîni, copii – s-ar fi dus fără șovăire la luptă, fără să le pese de primejdie și mînați de un singur gînd: să ucidă.

Criza de nebunie încetă la fel de brusc precum începuse.

Oamenii se cutremurau la vederea răniților și schingiuiților ce zăceau pe trotuare și pe caldarîm, în băltoace de sînge, apoi își priveau hainele sfișiate, părul răvășit, și nu puteau înțelege ce i-a apucat.

Curînd după aceea comisia pentru cercetarea „cazului obsesiei muzicale în masă” fu transformată într-un comitet al salvării publice.

Al salvării!... Dar de cine? Mister! Nimeni nu se mai îndoaia că un dușman nevăzut – poate om, poate microb – amenință societatea cu un pericol cumplit, fără precedent în istorie. Acest dușman părea diriguitorilor țării mai primejdios decît războaiele și revoluțiile, tocmai pentru că era necunoscut. Nimeni nu știa de unde va veni dezastrul și cum ar putea fi prevenit. Domnea o stare de extremă surescitare. Zilnic se înregistrau sute de sinucideri. Zilnic zeci de oameni își pierdeau mințile. Guvernul și presa făceau eforturi titanice pentru a menține cursul normal al vieții. Nu numai statul era amenințat să se prăbușească. Se clătinau înseși temeliile vieții în comun, iar societatea tindea să se transforme în balamuc.

În capitală, tensiunea ajunsese de nesuportat. Totuși, cîtiva indivizi veroși și mai puțin impresionabili lansau dinadins zvonuri care de care mai năstrușnice, pentru a stîrni și mai multă panică.

— În câteva zile e de așteptat o recrudescență a bolii. De astă dată ne vom strânge de gât unii pe alții.

— Ni se va opri respirația și vom muri sufocați în chinuri groaznice...

— Toată lumea va adormi și nimeni nu se va mai deștepta din somnul acela!

Erau crezuți.

După cele întâmplate, orice părea cu putință.

Oamenii își vindeau pe nimic casele și lucrurile (cumpărate, bineînțele, de autorii zvonurilor) și se refugiau în regiuni neatinse de molimă.

Comitetul salvării publice își ținea ultrasecretele ședințe aproape fără întrerupere. Și ca să nu fie descoperiți de dușmanul nevăzut – orice-ar fi și oricine ar fi el – curajoșii membri ai comitetului se întruneau în subsolul primăriei. Cu toate că membrii comitetului se consultau zi și noapte, prin rotație, misterul rămânea nedelegat.

Părerile experților invitați pentru consultări erau împărțite.

Psihiatrii presupuneau că este vorba de o hipnoză în masă. Această teorie putea explica într-un fel răbufnirea sîngeroaselor instincte războinice, dar „obsesia muzicală”, de proporții mult mai mari, în nici un caz nu putea fi produsă prin hipnoză. De aceea, chiar așa inofensivă cum părea, obsesia muzicală era considerată de experți mult mai îngrijorătoare decît surescitarea bruscă a mulțimii de pe stradă. Știința cunoaște exemple de emoții molipsitoare cu exteriorizări spectaculare, cunoaște cazuri de izbucnire gregară a unor panici distrugătoare, ca urmare a hipnozei în masă. Forme „latente” de hipnoză în masă însă nu s-au mai pomenit.

Referirile la „minunile” săvîrșite de fachiri cu ajutorul hipnozei în masă nu puteau fi luate în considerație, mai întîi pentru că nu au fost verificate și nici studiate, și-apoi pentru că nu aveai cum să discerni adevărul de născocirile călătorilor.

Nici „ipoteza microbiană” nu se confirma.

Examenul clinic al victimelor noului „morb” nu dădu rezultatele scontate. Nici un microb sau virus cunoscut științei nu fu depistat.

— Explicația trebuie căutată în cu totul altă direcție, susțineau inginerii electricieni. Cu siguranță că este vorba de unde de radio recepționate nemijlocit de organismul omului.

— Oameni-radioreceptori? ricanau inginerii bătrîni. E ceva de domeniul fanteziei!

— Și despre radio se spunea așa! parau primii.

Bătrînii ridicaui din umeri.

— Vrem dovezi!

— Le veți avea!

Și, asemenea colegilor medici, se apucară și ei de experiențe.

În timp ce oamenii de știință, închiși în laboratoare, sperau să dezlege misterul cu ajutorul microscopelor și al tuburilor catodice, un alt membru al comisiei, Johann Kranz, urmărea o pistă proprie. El nu era savant, ci doar un inspector de poliție. Avea însă multă experiență profesională și mulți îl socoteau inteligent. Kranz nu se întrebă cine e dușmanul. Microb sau om, el trebuie descoperit prin vechile și încercatele metode care l-au călăuzit nu o dată spre țintă: cercetarea urmelor crimei!

Atîta îl interesa. Or urme erau cu duiumul. Totul e să știi să te folosești de ele. Și Kranz se așternu pe treabă, stimulat de gravitatea și de misterul care învăluia toată afacerea, ca și de ambiția de a o lua înaintea „ochelariștilor de cărturari”.

Veghea nopți în șir în biroul său spațios, plin de „trofee” – fotografii de asasini, amprente digitale, șperacle, tot felul de probe materiale – sistematizînd știrile apărute în ziare și rapoartele poliției despre ultimele evenimente.

Aprindea țigară de la țigară și înota în nori de fum. Din cînd în cînd deschidea larg ferestrele, pentru a aerisi camera. Trecea pe o hartă mare a orașului niște linii punctate, ele parcă ar fi și ajuns să-l urmărească pas cu pas pe criminal.

— Gata! exclamă el cînd, în sfîrșit, două din aceste linii se întîlniră, formînd un unghi obtuz.

Era ora patru dimineața. Împături în grabă planul, îl puse într-o servietă roasă, sună după mașină și goni spre primărie.

— Domnilor, misterul se limpezește! strigă el, dînd buzna în sala boltită de la subsol.

Întreaga asistență, destul de numeroasă cu toată ora matinală, începu să se agite.

— Ați dezlegat misterul? se bucură unul din membrii comitetului.

— Am spus că misterul începe să se limpezească, atît! îl readuse la realitate Kranz. Am găsit vizuina criminalului, fie el microb sau om, am găsit focarul de unde pornește misteriosul fluid. În timp ce vorbea, scoase harta și, desfăcînd-o, o întinse pe masă. Metoda mea e foarte simplă: am sistematizat tot materialul referitor la aceste întîmplări inexplicabile, pentru a putea delimita sectoarele cuprinse de „demența epidemică”. Iată rezultatele. Din „obsesia muzicală” n-am scos cine știe ce. Ea s-a întins pe o rază de vreo doi kilometri. Depășind această circumferință, ea slăbea treptat, ca la o depărtare de trei kilometri de centrul sectorului să nu se mai înregistreze nici un caz. Focarul se află undeva între Piața Bursei și Strada Băncilor. Aici obsesia a fost atît de puternică, încît oamenii au cîntat melodia cu glas tare. Din păcate, n-am reușit să precizez matematic centrul sectorului lovit, pentru că din chestionarea cetățenilor n-a rezultat destul de limpede gradația

obsesiei. Persoane care se aflau în același loc fac declarații destul de contradictorii, ceea ce se datorește, bănuiesc, unor factori subiectivi.

— Atîta tot? se auzi un glas dezamăgit.

— În ce privește primul caz, da. A doua răbufnire mi-a furnizat un material mult mai bogat. Fluidul s-a propagat într-o singură direcție, cuprinzînd un sector relativ îngust, și s-a oprit într-un punct precis. Ca un fel de rază sau de fascicul de raze, care pornea cam dinspre banca „Elsa Glück”.

Se iscă rumoare.

„Stirner!” „Păi cine altul?!” „V-am spus eu?”

Numele lui Stirner era deseori pomenit în discuțiile purtate de comitet.

— Să nu ne pripim, domnilor, spuse Kranz. Și eu m-am gîndit întîi la Stirner. Trebuia însă să verific. În acest scop, am așteptat cu nerăbdare „repriza” următoare, pentru a-mi verifica teoria. În sfîrșit a izbucnit „demența războinică”. Și ea a străbătut orașul ca o rază, ajungînd pînă la clădirea lui Gottlieb, care acum aparține Elsei Glück. Numai că liniile, cele două linii, se intersectează undeva în spatele băncii Elsa Glück, într-o clădire vecină. Uitați-vă și dumneavoastră.

— Și ce se află în clădirea aceea?

— Restaurantul „Empire”! Acolo trebuie căutat. Kranz lovi cu palma-i grasă peste hartă, de parcă ar fi vrut să strivească o muscă.

Argumentele lui Kranz erau simple și convingătoare. După o scurtă consfătuire, comitetul hotărî să ordone o descindere la restaurantul „Empire” și la hotelul aflat în aceeași clădire.

Cîteva dispoziții telefonice și o întreagă armată polițienească porni spre „Empire”.

Clădirea fu împresurată. Polițiștii îi percheziționară cu demănușul pe locatari, vîrînd spaima în ei, întoarseră localul și hotelul cu susul în jos, răscoliră podul și pivnițele. Degeaba! Kranz era cam plouat, dar nici prin gînd nu-i trecea să dezarmeze.

— Poate că toată tărășenia a fost dirijată din local de vreun client.

Nu era exclus.

Cei percheziționați primiră ordin strict să-și țină gura, cîteva suspecti fură ridicați, pe obișnuința localului poliția îi puse sub o supraveghere discretă.

Dar cu toate măsurile luate, a doua zi vuia orașul. Mulțimea ațîțată devastă localul și proprietarul trebui să tragă obloanele.

Kranz tot bombănea și înjura de mama focului.

— Lasă că-i venim noi de hac! mormăia el. Oricine ar fi criminalul, el știe că i-am dat de urmă. Și mai știe că, dacă mai face vreo pozna, a treia linie îi va pecetlui soarta.

V. UN ATAC RATAT

— Ce frumoasă-i viața! Să tot trăiești! Inima îmi cîntă de bucurie. Mă simt în al șaptelea cer!

Tînărul cu privirea înduioșată și cu un zîmbet larg pe buze îmbrățișă felinarul ca pe un bun prieten.

— Spune, felinărașule, spune drăguțule! E cineva mai fericit ca mine?...

— Te ador! molfăia un moșneag sfrijit și prost îmbrăcat la urechea unei tinere elegante. Iar ea îl săruta pe obrajii țepoși și-i șoptea:

— Sînt atît de fericită! Am impresia că-l revăd pe tata... Dumnezeu să-l ierte. Semănați atît de bine... Tată, tăticule!

La cîțiva pași de ei se îmbrățișau doi vechi adversari politici: un monarhist și un anarhist.

— Viața e prea frumoasă ca să ne dușmănim!

Un vagabond flenduros rupse o floare din grădină și o oferă cu grație unui polițist.

— Din partea mea, stimabile!

Polițaiul, gras și cu nasul vinețiu, îl pupă pe amîndoi obrajii și luă mișcat darul.

— Să trăiești, băiețică! Florile și cîntecele sînt slăbiciunea mea!

— Dacă-i așa, hai să cîntăm!

— Hai!

Se așezară pe iarbă, fiecare cu brațul pe după umerii celuilalt, cu lacrimi în ochi, și prinseră a zice de inimă albastră.

— Luați, luați totul! striga în extaz un bijutier vîrînd cu de-a sila în buzunarele trecătorilor inele, diamante, coliere de perle, ceasuri de aur. Doar n-o să le iau cu mine în mormînt! Vreau să vă bucurați așa cum mă bucur și eu acum! Jos mercantilismul! Trăiască fericirea generală!

La tribunal se dădu o sentință de achitare într-un important proces politic, cu toate că vinovăția acuzatului era evidentă. Procurorul, celebru prin ferocitatea lui, în loc să-și rostească rechizitoriul, îl îmbrățișă pe acuzat și, cu capul pe pieptul acestuia, murmură, plîngînd de fericire:

— Frate, prietene! Ce plăcut e să ierți și să iubești!

Chiar și la abator, parlagiile înlănțuiau cu brațele grumajii boilor aduși la tăiere și-i sărutau între ochi.

— Mă dobitocule... spuneau ei. Te-ai speriat? Na, bea nițică apă și dă o raită prin parcul de colo. E o iarbă!... Și florile poți să le mănînci. Ce vrei tu... Să nu mai curgă sînge! Fugi, și fii fericit!

Toate acestea se întîmplară la numai cîteva zile după devastarea

localului. Geniul rău care pusese stăpînire pe oraș sfida comitetul și-și bătea joc de; toate măsurile luate. Ca un fel de compensație pentru momentele de furioasă demență și pentru victimele cu care se soldase oprirea bruscă a circulației, dușmanul dădea acum oamenilor prilejul să guste o negrăită fericire. Senzația de beatitudine era atît de desăvîrșită, încît cei care au încercat-o ar fi dat orice să se repete. De data aceasta fiecare își amintea perfect de clipele trăite și multă vreme mai vorbiră despre ele ca despre un paradis pierdut.

Fenomenul dădea însă și mai multe motive de îngrijorare decît izbucnirea de violență sîngeroasă. Dușmanul necunoscut avea o putere extraordinară asupra sufletelor omenești. Inoculînd oamenilor otrava bucuriei sau a suferinței, putea face din ei niște unelte oarbe ale dorințelor sale. Le putea dăruia fericire, sau dimpotrivă îi putea tortura, schilodi, ori chiar ucide pe nesimțite, fără nici o împușcătură... Situația părea disperată.

...În noaptea aceea membrii comitetului, deprimați și tăcuți în taina lor adîncă, se uitau neîncrezători la Kranz, care sistematiza și sintetiza datele asupra ultimelor evenimente, pentru a demarca sectorul cuprins de demența fericirii.

Unul își pierdu răbdarea:

— Ce faci, Kranz, acolo? Cum merge?

— Cum nu se poate mai bine!

Cineva pufni batjocoritor:

— Poate vrei să spui: cum nu se poate mai rău!

— Ba merge strună, pară Kranz. De cînd sînt n-am avut o misiune atît de captivantă. Sînt măgulit de cîntecul care mi s-a făcut. Da, da!

Degetele lui roșii, butucănoase, se mișcau repede, frunzărind rapoartele și marcînd cîte un punct pe planul orașului.

— Ca Făt-Frumos din basme, urmă el cu ifos, Kranz va scăpa orașul de zmeu și i se va înălța un monument – lui Kranz, firește, nu zmeului. He-he! Sau mai bine un grup monumental: Kranz, mîndru, cu lancea în mînă, iar la picioarele lui se zvîrcolește zmeul!

— Îți mai arde de glume, omule? se miră procurorul, cel care cu cîteva zile înainte plînsese la pieptul acuzatului. În jurul nostru se petrec lucruri îngrozitoare. Dacă de fiecare dată renunț la acuzare, se duce statul de rîpă.

— Așa sînt eu, ce vreți. Deformație profesională! Glumesc și-n fața revolverului unui bandit... În fața morții ori rîzi, ori fugi. Am spus și repet: merge strună. Și de data aceasta vîntul de nebunie a avut forma unei unde dirijate. Și să mi se facă pielea ciur, dacă vîrful razei nu se îndreaptă spre același punct! Mai am vreo cinci rapoarte și termin.

Membrii comitetului îl înconjurară cu sufletul la gură.

Se aşternu o tăcere încordată.

În sfârşit, Kranz trecu pe hartă ultimele puncte.

— Asta e!

— Din nou banca „Elsa Glück”! exclamă un funcţionar de la interne.

— Da, din nou!

Kranz împinse planul mai spre mijlocul mesei şi explică:

— Observaţi, vă rog: acesta este fascicolul numărul unu, valul de nebunie când s-a oprit toată circulaţia, iar acesta e fascicolul numărul doi, demenţa războinică. Cele două linii tăiau clădirea băncii şi se întâlneau la „Empire”, unde s-a operat cunoscuta descindere...

— Care a dat greş!

— Era normal să dea greş; noi am pornit de la ipoteza unui singur punct de emisiune. Ei bine, în privinţa aceasta fascicolul numărul trei este edificator! Sectorul demenţei fericirii mi-a dezvăluit eroarea făcută mai înainte. Undele porneau din două surse diferite, amîndouă din clădirea băncii Elsei Glück! După cum vedeţi, este o clădire foarte lungă. E de presupus că emiţătoarele se află la cele două capete. Asta a şi făcut ca vârful unghiului – presupunînd că exista o singură sursă – să coincidă cu clădirea vecină. Unind însă linia unu cu linia trei, am obţinut un alt unghi. Acesta. E clar?

Comitetul era în mare fierbere.

— Nu v-am spus eu că-i isprava lui Stirner?

— Pardon? Eu am spus-o mai întîi.

— Ticălosul! Mizerabilul! Acum îl avem în mînă!

— Kranz, îl arestăm chiar acum!

— Acum, noaptea? De! Să emiţi un mandat de arestare nu-i mare lucru, răspunse Kranz, dar poate-i mai bine să aşteptăm pînă dimineaţa.

— De ce să mai aşteptăm? sări procurorul, care nu putea să-i ierte lui Stirner ruşinoasa fraternizare cu acuzatul.

— Nu avem de-a face cu un criminal obişnuit, aşa că trebuie să luăm toate măsurile de prevedere şi să cumpănim fiecare pas, ca să mergem la sigur. Noaptea, clădirea băncii este închisă şi păzită cu străşnicie. Noaptea, oricît de precauţi am fi, tot vom face zgomot şi duşmanul se va pune în gardă. Tocmai de aceea zic că e bine să ne ducem dimineaţa, la ora deschiderii, când sînt încă puţini clienţi. Cîţiva civili vor reuşi să treacă neobservaţi. Intrăm cîte unul, ca să nu dăm de bănuît gardienilor şi funcţionarilor. Dacă am intrat, urcăm fuga la etaj şi, pînă să prindă de veste, l-am şi umflat.

Deşi ardea de nerăbdare, procurorul îi dădu dreptate încercatului inspector de poliţie. Arestarea lui Stirner fu amînată pînă dimineaţa.

— Dar dacă vreţi să-mi ştiţi părerea, urmă Kranz, şi mai bine ar

fi să mai așteptăm o zi...

— Ei, asta-i! se revoltă un bătrînel uscățiv, cu ochelari. Era ministrul de interne, care descinsese în persoană la comitet.

Kranz ridică din sprîncene.

— Repet, excelență: trebuie cumpănit fiecare pas. Nu putem întreprinde nimic înainte de a studia temeinic planul casei. Unde pui pază, dacă nu cunoști toate intrările și ieșirile? Și ce faci dacă nu știi exact unde îl putem găsi pe Stirner? Și cîte și mai cîte! Or toate acestea cer timp.

Toate fețele se posomorîră.

Deodată șeful poliției se lovi cu palma peste frunte.

— Îmi permiteți? Cred că am găsit soluția! Domnilor, în sfîrșit ne-a zîmbit norocul! Chiar zilele trecute am angajat la cancelarie un tînăr, pe nume Rudolf Gottlieb. Ați auzit de el, nu-i așa?

— Cum să nu! Moștenitorul ghinionist. Nepotul răposatului bancher!...

— Nici că ți-ai fi putut dori o călăuză mai bună, Kranz, spuse zîmbind șeful poliției. În calitate de viitor moștenitor, el a cercetat clădirea, vorba ceea, din pod pînă-n pivniță. Iar pentru Stirner el nutrește cele mai sincere sentimente de dușmănie. Este, într-un cuvînt, exact omul care ne trebuie.

— Și de unde îl scoatem la ora asta?

— Nimic mai simplu! Șeful poliției dădu un telefon și în mai puțin de o oră, Rudolf Gottlieb intra, buimac de somn, în subsolul primăriei.

Cum îi spuseră pentru ce l-au chemat, se trezi de-a binelea. Își încleșta pumnii și, cu ochii scăpărînd de ură, strigă:

— Ei, lasă că ți-arăt eu ție, domnule Stirner!

Șeful poliției radia.

— Domnule șef, i se adresa Rudolf, v-aș ruga să-mi faceți o mare favoare.

— Spune, prietene.

— Vreau să răpun bestia cu mîna mea!

— Cum așa, fără anchetă, fără judecată? întrebă cam cu jumătate de gură ministrul justiției. Nu dispunem încă de probe directe.

— După părerea mea, domnilor, interveni energic procurorul, tînărul nostru prieten are dreptate. Situația este prea gravă ca să ne jucăm de-a justiția. Cred că nimeni nu se îndoiește că tot ce s-a întîmplat este opera lui Stirner. Bine spune Kranz! Nu avem de-a face cu un criminal obișnuit. De-aceea nu sîntem obligați să respectăm procedura obișnuită. Mă gîndesc la securitatea statului și a neamului! Dacă umblăm cu mînuși, s-ar putea ca la proces, în loc să rostesc rechizitorul, să-l pup pe Stirner și să-i ofer o țigară! Cînd sînt în joc

destinele patriei, ar fi o crimă să riscăm de dragul unor formalități! Și-apoi... hm!... sîntem doar între noi... Stirner poate fi dat scăpat de sub escortă. Unii dezaprobă această metodă, dar după mine nu-i vorba de nici o mistificare. Desfid pe-oricine mi-ar spune că există criminal care n-ar vrea să scape de pedeapsă și care n-ar profita de primul prilej să evadeze! În felul acesta, dintr-o lovitură ne-am și descotorosit de dușman!

— Chiar așa! se grăbi să încuviințeze șeful poliției.

— Cine se ridică împotriva societății și a statului trebuie scos de sub scutul legii!

— Gottlieb, ești bun ochitor? întrebă Kranz.

— Golesc tot încărcătorul într-un singur punct.

— Ei, atunci... cu Dumnezeu înainte! exclamă șeful poliției.

Discutară pînă dimineața planul de atac. Vor merge patru inși: Rudolf Gottlieb, Kranz și doi agenți dintre cei mai buni, care să constituie un fel de rezervă.

— E mai bine să fim puțini, fu de părere Kranz.

La orele nouă dimineața, micul detașament înarmat cu pistoale automate și avînd instrucțiuni precise era gata să treacă la acțiune.

— Cu Dumnezeu înainte! le ură din nou șeful poliției.

Pătrunseră fără nici o dificultate în clădirea băncii, urcară la etaj și, conduși de Rudolf, se îndreptară spre cabinetul lui Stirner. Cîteva cuvinte strecurate în șoaptă, dar pe un ton care nu admitea replică, îi reduseră la tăcere și-i pironiră locului pe servitorii întîlniți pe scări și pe culoare.

În cabinet nu se afla nimeni. Unul din agenți se postă la intrare, celălalt la ușa ce dădea în camera lui Stirner. Rudolf întredeschise ușa misterioasei încăperi și strecură o privire înăuntru. Un pat, un dulap îngust și o masă de toaletă formau tot mobilierul. Prin mijlocul încăperii trecea un paravan de stejar, destul de masiv. Stirner tocmai se bărbiera în fața oglinzii. Acest examen nu dură decît o fracțiune de secundă. Dar n-apucă Rudolf să scoată revolverul, că doi cîini se năpustiră la el. În același moment Stirner, care ședea cu spatele la ușă, îl văzu pe Rudolf în oglindă. Dintr-un salt fu dincolo de paravan, deschise o ușă și dispăru. Apărîndu-se de zăvozi – cuvîntul de ordine era să tragă numai în Stirner ca să nu dea alarma înainte de vreme – trecură dincolo de paravan și bătură în ușă.

— Deschide, Stirner! strigă Gottlieb. De ce te-ai speriat?

Ușa se deschise atît de repede încît Rudolf, care se opintise cu umărul, era să vină în nas.

— Ușor, să nu cazi! rosti calm Stirner. La loc, Falk! La loc, Bitch!

Supuși, cîinii se întinseră cu boturile pe labe, clar fără a-i slăbi din ochi pe cei doi.

— Îți stau la dispoziție, domnule Rudolf Gottlieb, spuse Stirner, așezându-se la loc, în fața oglinzii.

Rudolf puse revolverul pe măsuta de toaletă, luă pământul și-i săpuni obraji și gâtul. Apoi se apucă să-l bărbierească.

Stirner dădu capul pe spate și Rudolf îl rase cu grijă ne gât.

— Mă cam supără, Gottlieb... Ascute-l!

Rudolf trase briciul pe curea și-și văzu înaintea de treabă...

Kranz, alături, în picioare, încremenise, în poziție de drepti, ca o santinelă.

— Mulțumesc, Gottlieb. M-ai bărbierit clasa întâi. Păcat de-așa talent. Ascultă-mă pe mine, ar trebui să deschizi o frizerie. Apoi se întoarse spre Kranz. Dumneata?

— Mă numesc Kranz! Johann Kranz! La ordinele dumneavoastră! învie detectivul. Puse revolverul pe masa de toaletă, luă o perie și începu să curețe haina lui Stirner.

— Mulțumesc! Ține aici! Dădu fiecarea câte o piesă măruntă...

Cu un „să vă fie de bine, coane!”, cei doi se înclină slugarnic și se traseră spre ușă.

Cum ieșiră pe poarta clădirii, fiecare apucă în altă direcție.

Agentei – nicăieri.

Kranz se duse întins la închisoare și ceru pe un ton categoric să fie încarcerat. Directorul crezu că glumește, dar Kranz începu să zbiere la el.

— Am dispoziție scrisă de la domnul ministru să arestez pe oricine cred de cuviință, așa că... executarea! Te previn că sînt în exercițiul funcțiunii!

Directorul îi făcu pe plac. Apoi ceru telefonic o confirmare. I se răspunse, că, dimpotrivă, detectivul este așteptat cu nerăbdare la comitet. Kranz nici nu voia să audă.

— Dacă puneți mîna pe mine, trag! îi amenință el. Kranz m-a închis, Kranz să mă elibereze!

Directorul se lăsă păgubaș.

— Asta-i ori beat, ori ticnit!

Kranz era înarmat, așa că nu îndrăzniră să recurgă la forță.

— Dă-l dracului! Să stea acolo pînă i s-o urî!

Kranz, din celulă, îl pîndea prin vizor pe temnicer.

— Tu ce păzești, bă? se răsti la bietul om. Cît o să mai stai acolo, în fundul culoarului?! Nu cunoști regulamentul? Vino de controlează lacătul, ca să nu fug!

Kranz era probabil o excepție de la regula despre care vorbise procurorul: n-ar fi evadat nici în ruptul capului.

Dintre toți cei care au luat parte la atacul ratat, numai Rudolf Gottlieb se întoarse la comitet. Dar nu putură scoate nimic de la el. Pe fața lui pistruiată, ciuda se îmbina cu nedumerirea.

La toate întrebările răspundea invariabil:

— L-am bărbierit!

— Pe cine?

— Pe Stirner!

Membrii comitetului se priviră mirați.

— Poate vorbește la figurat... Ori poate în argou, asta înseamnă că l-a omorât, presupuse ministrul.

— N-am auzit o asemenea expresie, răspunse șeful poliției, expert în materie.

— Domnule, dumneata să ne spui clar: Stirner e viu sau mort?

Rudolf se uita la ei cu ochi beți, apoi răspunse cu un zâmbet acru:

— E mai viu ca noi toți! L-am bărbierit cu perdaf! Dacă doriți, vă pot servi și pe dumneavoastră. Deschid negreșit un salon de frizerie.

VII. „TRILBYE”

Se afla în grădina de vară, când îi auzi pașii.

— Ludwig, în sfârșit! se bucură Elsa, întinzînd brațele. M-ai uitat de tot!

Se priveau ca după o lungă despărțire. Într-adevăr, nu se văzuseră cam de o lună și în acest răstimp amîndoi s-au schimbat mult. Fața lui Stirner se scofîlcise și mai rău, ochii îi erau duși în fundul capului, avea privirea neliniștită și o dispoziție mai schimbătoare ca înainte. Și Elsa slăbise mult, de i se vedeau urît oasele la gît; obraji i se supseseră. Privirea îi era vagă, absentă, mișcările automate, lipsite de vlagă. Dar și mai mult se schimbase launtric. Viața ei psihică anormală o adusese într-o stare vecină cu dezintegrarea personalității. Gîndea dezlînat, în crîmpeie, fără șir. Trecea brusc de la euforie la tristețe. Dintr-o femeie plină de viață, se transforma tot mai mult într-un fel de robot.

Aceasta se observa și în timpul întîlnirilor cu Stirner: uneori se oprea brusc în mijlocul frazei, alteori, dimpotrivă, era de o volubilitate febrilă.

Stirner se așează lîngă Elsa și-și lipi obrazul de al ei. Femeia îl mîngîie pe obrazul celălalt.

— Catifea, nu? Rudolf Gottlieb m-a ras!

— Cine!?! Gottlieb?!

— Chiar el. Vrea să deschidă o frizerie și face exerciții, bărbierindu-și prietenii.

Rîse... strident, sacadat, fără veselie.

— Nu înțeleg, Ludwig. Glumești probabil.

— Nici nu-i nevoie să înțelegi.

Iar după o pauză:

— Ești foarte schimbat, dragul meu... Te surmenezi.

— Aș, fleacuri!

— Nu cumva ai necazuri?

Stirner se ridică și începu să se plimbe nervos de colo-colo.

— Dimpotrivă, totul merge strună. E adevărat însă că sînt extenuat. Am ajuns, la capătul puterilor, murmură el închizînd ochii. Aș vrea să nu mă mai gîndesc la nimic, să uit. Elsa, ești foarte rece cu mine.

Încruciașă mîinile pe piept și-și împlîntă privirea într-a ei.

Elsa păli, gura i se întredeschise și răsuflarea i se întretăie. Deodată, pradă unei patimi mistuitoare, căzu gemînd la pieptul lui Stirner, îi încolăci gîtul cu brațele și-i acoperi cu sărutări ochii, fruntea, obraji. Apoi își lipi gura de a lui și-i mușcă buzele.

Stirner o respinse brutal.

— Ho! Ajunge! Potolește-te!

Elsa se așează supusă. Elanul i se stinse brusc. Doar oboseală mai simțea.

— Nu asta vreau! Nu... Ce chin! mormăia Stirner, zbuciumându-se între palmieri. Spune-mi, Elsa, ce-ai făcut în ultimul timp?

— M-am gândit la tine, răspunse ea placid.

Stirner dădu din cap ca un medic al cărui diagnostic se confirmă.

— Altceva?

— Am citit. Un roman vechi pe care l-am găsit la bibliotecă: „Trilbye”. Îl știi? Swengali o hipnotizează pe Trilbye și ea devine o jucărie în mâinile lui. Biata fată! Groaznic! Să-ți pierzi voința, să faci tot ce ți se ordonă, să iubești la comandă!...

Stirner se încruntă.

— M-am și gândit: ce bine că noi ne iubim, că ascultăm numai de îndemnul inimii și că sîntem fericiți.

— Ești fericită?

— Da. Sînt fericită, răspunse Elsa cu aceeași moliciune în glas. Swengali... Ce putere avea omul acesta înfiorător! Mă ia groaza cînd mă gîndesc numai...

Stirner rîse sec.

— Ce-ți veni?

— Nimic. Mi-am adus aminte de ceva amuzant... Află că Swengali al tău e un țînc pe lîngă... Pironind-o din nou cu privirea rosti: Uită! Așadar, ce-ai citit?

— N-am citit nimic.

— Parcă vorbeai despre un roman.

— Care roman?

— Dar la pian?

— N-am mai cîntat...

— Hai, cîntă ceva pentru mine. Și mie mi-e dor de muzică.

În sala mare, Elsa cîntă „Primăvara” de Grieg. Spuse încetișor:

— Asta mi-aduce aminte de Menton. Amurgurile liniștite de acolo... Luna răsărind din mare. Aroma tuberozelor... Am fost nespus de fericiți cîteva zile!

— Acum nu mai ești fericită?

— Ba da, totuși... Te văd atît de rar. Iar cînd ne întîlnim... Știu, ești nervos, surmenat. Mă gîndesc uneori ce ne-a dat toată bogăția asta? Mai bine am trăi acolo, între flori, pe țărmul mării de azur, îmbătîndu-ne de soare și iubire...

— Să avem o grădină și-o turmă de capre, rînji Stirner. Eu să fiu ciobănaș, iar tu o frumoasă păstoriță: Paul și Virginia... Să ai o căpriță preferată albă ca neaua, cu un clopoțel de argint prins cu o funduliță albastră. Și să împletești coronițe pe malul unui pîrîu. Ce idilă!

Constat, Elsa, că încă nu te-ai dezvățat să gîndești. Hm? Ludwig Stirner pascănd capre! Ha-ha-ha! Adică, mai știi? S-ar putea să ai dreptate. O turmă de patrupeze îți dă mai puțină bătaie de cap. Uită de Menton, Elsa! Trebuie să uităm de toate și să urcăm tot mai sus, acolo unde zboară vulturii... Ba chiar mai sus de nori, ca să răpim cerului focul sacru sau... să ne prăbușim în genune. Încetează cu dulcegăria asta! Vreau ceva vijelios. Cîntă-mi una din „Polonezele” pline de foc ale lui Chopin sau o rapsodie de Liszt, sau altceva tot atît de zbuciumat. Cîntă să plesnească strunele!

Supusă, Elsa cînta cu o forță care-i întrecea puterile „Polichinelle” de Rahmaninov. Părea că în pieptul ei bate inima neliniștită a lui Stirner.

Acesta se plimba neîncetat cu pași mari și-și frîngea nervos degetele.

— Foarte bine! Sparge, dărîmă, rupe! Așa te vreau! Sînt singur în lumea toată și toată lumea e a mea!... Gata, Elsa! Ajunge, odihnește-te!

Elsa răsufila greu. Brațele îi căzură nevolnic. Din pricina efortului supranatural, mai să-și piardă cunoștința.

Stirner o luă de mîină, o conduse în grădină și o așeză pe bancă.

— Stai jos. Uite, ai transpirat.

Îi șterse fruntea cu batista și-i aranja șuvițele desprinse.

— Vreo noutate de la Emma?

Elsa se însufleți:

— Ah, am uitat să-ți spun. Am primit ieri o scrisoare lungă de tot.

— Cum se simte?

— Mai bine, dar medicii o sfătuiesc să mai stea acolo vreo două luni. Copilul e sănătos.

— Și ca să-ți comunice toate astea i-au trebuit cîteva pagini!

— Îmi scrie mult de Otto. De la un timp e morocănos, irascibil... Nu mai e atît de drăguț cu ea. Se teme că n-o mai iubește.

Stirner asculta cu luare-aminte. Se părea că dragostea lui Sauer pentru Emma îl interesează mai mult decît dragostea Elsei pentru el. Se încruntă și șopti ca pentru sine:

— Ei, drăcie! Să fi calculat greșit? Ori e distanța prea mare... Exclus! Să verific totuși!

Sări de pe bancă și, fără să-i arunce o privire Elsei, fără să-i spună un cuvînt, plecă.

— Ludwig! Ludwig, unde te duci?

Zgomotul pașilor se stinse în fundul sălii.

Elsa privi îngîndurată peștișorii din acvariu. În cubul de sticlă verzuie, micuțele făpturi se mișcau alene, unduindu-și codițele și suflînd arar spre suprafața apei bășicuțe mici, strălucitoare, ca niște

minuscule bile de mercur.

— Iar am rămas singură!

VIII. ZONA PANICII

Vrînd să afle amănunte despre atacul ratat, procurorul îl vizită personal pe „autoarestatul” Kranz.

— Întotdeauna am spus despre dumneata, Kranz, că ești un funcționar model, începu procurorul pe un ton lingușitor. Ia spune, dragul meu, ce s-a întîmplat la Stirner? Și de ce te-ai vîrît singur în această celulă?

Kranz asculta în poziție de drepti, dar nu se lăsă înduplecat.

— Pentru cu sînt un criminal, răspunse el rîspicat, ca la armată. Ce crimă am săvîrșit? Nu vă pot spune. Refuz să fac - declarații. E dreptul meu. Puteți să mă trimiteți în judecată!

— Cum să te trimit în judecată, omul lui Dumnezeu, dacă nu știu ce crimă ai făcut?

— Vă privește. Stau aici pînă veți afla. Cînd Kranz spune nu, nu rămîne! Să nu mai discutăm. Dar pentru că ați venit, am o reclamație.

— Spune, Kranz, spune.

— E de-a dreptul scandalos ce se petrece aici! La masă mi-au adus ciorbă. Bag lingura și... ce credeți? Carne! O bucată de vreo două sute de grame! Iar deasupra uite-așa pluteau petele de grăsime! Dacă dau mîncare ca asta la pușcărie, n-o să mai găsești om cinstit, să-l cauți cu lumînarea. Vă declar categoric, domnule procuror: dacă nu schimbă regimul, fac greva foamei! Să știți! Și încă ceva: escorta te ia din celulă și te duce la latrină tocmai în fundul culoarului, în loc să aducă hîrdăul în celulă. Ce, asta-i ordine? Pentru că dumnealor le e lene, eu să-mi primejduiesc viața? Dacă sînt tentat să fug, și la prima încercare... pac, pac?!... Vă rog respectuos să luați măsuri ca regulamentul penitenciarului să fie respectat întocmai!

Procurorul rămase cu gura căscată. Nu pentru că l-ar fi surprins povestea cu cele două sute de grame de carne din ciorba lui Kranz. Știa el foarte bine că oricare dintre ceilalți deținuți n-ar fi găsit fir de carne în lăturile cu care erau hrăniți, nici dacă le-ar fi trecut prin sită. Dar să se plîngă cineva că i se dă mîncare prea bună, asta chiar că n-a mai pomenit în cariera lui!

„Bietul Kranz! S-a scrîntit de tot de cînd a fost la Stirner. Dar să mai încercăm. Vorba dulce mult aduce.”

— Te rog foarte mult, Kranz, povestește-mi totul, ca unui camarad mai în vîrstă. Cum a fost? Adu-ți aminte de cînd lucrăm împreună... Parcă ce-ți cer: un fleac de declarație!

— Un fleac de declarație? Nu zău! Dacă toți criminalii s-ar apuca să facă mărturisiri, noi, detectivii, ce mai facem? Rămînem pe drumuri! Șomajul ne mănîncă! Să le iau fraților pîinea de la gură? Nu! Crima să fie crimă, iar cercetările cercetări... Să mai ciupească și ei

cîte ceva!

Dezarmat de această logică originală, procurorul tăcea amărît.

Văzîndu-l supărat, lui Kranz i se făcu milă. Pescui din buzunar moneda mărunță primită de la Stirner și i-o întinse procurorului, cum dai pomană unui cerșetor.

— Asta-i tot ce am...

Procurorul luă mașinal moneda și o privi pe toate părțile, fără să înțeleagă nimic.

— E o probă materială. Am cîștigat acești bani într-un mod ilicit.

Procurorul plecă îngîndurat, jucînd în palmă „proba materială”.

„A fost unul din cei mai buni oameni ai noștri! Și l-am pierdut din cauza lui Stirner! Cînd naiba o să-i venim acestuia de hac?”

Asaltat cu întrebări de membrii comitetului, nerăbdători să afle rezultatele întrevederii sale cu Kranz, procurorul căzu în fotoliu și schiță un gest de neputință.

— Ce-i de făcut?! se lamentă ministrul de interne. Să fie Stirner invincibil?

Atunci se ridică comandantul regiunii militare, supranumit „generalul de fier”, un bătrîn uscățiv, cu înfățișare energică și cu niște mustați de majur, ca peria.

— Ce-i de făcut? repetă el cu o voce neașteptat de puternică și de tînără pentru vîrsta lui. Vă spun eu, domnilor, ce-i de făcut. Va trebui să-i declarăm lui Stirner război în toată regula. Sper, domnule ministru, că n-o să vă supărați pe un bătrîn ca mine că v-o spune de la obraz: voi, civilii, nu stați prea bine cu nervii. Ați trimis cîtiva gulerati,ăștia au făcut-o de oai, și... gata, pezevenghiul ăsta, care poate n-a mirosit în viața lui praf de pușcă, este... auzi dumneata, invincibil! Iată ce vom face: Unu: decretăm în oraș starea de asediu. Doi: împresurăm clădirea Elsei Glück cu trupe... da, cu trupe regulate!... Cu ăsta trebuie să ducem război în toată regula... și pornim la asalt. Da, da, la asalt! răcnea „generalul de fier”, de parcă ar fi comandat o armată de milioane de oameni pe cîmpul de bătaie. Ba, pentru orice eventualitate, aducem și artilerie. Admițînd prin absurd că atacul infanteriei va eșua, tunurile vor mătura clădirea de pe fața pămîntului! Șrapnelele și grenadele nu pot fi hipnotizate! Asta trebuie să facem, nu să ne văicărim!

Discursul energic al „generalului de fier” avu un efect reconfortant. Iar obiecțiile, de altfel foarte puține, nu vizau fondul proiectului.

— Vor fi lovite și imobilele vecine...

— Ce vină au ceilalți oameni care locuiesc în clădirea băncii? De pildă, soția lui?

— Am spus doar: e puțin probabil să folosim artileria, răspunse

generalul. Dar chiar dacă vor ajunge să prindă glas și tunurile, ce să-i faci, nu există război fără victime. Mai bine să piară câteva sute de oameni, decît tot statul.

— Să-i prevenim pe cei din jur...

— În nici un caz! A divulga secretul operațiunii înseamnă a-l pune în gardă pe inamic. Trebuie acționat repede și prin surprindere. La noapte, bine înțeles dacă sînt în asentimentul dumneavoastră, voi porni eu personal în fruntea încercaților mei soldați și-i pun eu pielea pe băț domnului acela invincibil!

— Să fim înțeleși: fără artilerie! interveni ritos ministrul de război.

— De ce? Doar v-am spus... câteva vieți.

— Nu-i vorba de vieți aici! Dacă folosiți bombe ar însemna să nimiciți o dată cu Stirner și arma lui! Ori asta – nu!... Ar putea să ne fie de folos.

Toți îi dădură dreptate.

La statul-major întrunit în împrejurimile orașului, „generalul de fier” își expuse planul.

— Avem de îndeplinit o misiune grea. Ordinul guvernului e clar: să nu recurgem la artilerie. Stirner trebuie capturat viu. El poate fi suprimat numai dacă împrejurările o vor impune, cu condiția ca imobilul să rămînă intact, cu toate obiectele pe care le conține. Avem de-a face cu un dușman neobișnuit. Operațiunea se va desfășura în inima orașului. De altfel, chiar dacă vom reuși să pătrundem în clădire și vom de acolo de Stirner, tot nu va fi „luptă de stradă”, ci, știu eu, „luptă de casă”. Primul lucru de care trebuie să avem grijă este ca Stirner să nu fugă. Ce știm despre el? Că emite raze dirijate fie radial, fie pe zone, pe sectoare... Că razele lui – așa vom numi arma pe care o posedă – nu au asupra tuturor același efect. Plecînd de la acest considerent, forțele noastre trebuie să acopere întreaga zonă de luptă. E necesar să avem și rezerve. Infanteria va converge spre punctul fixat, în unități compacte. Dacă sub influența razelor primele rînduri se vor retrage în panică, rîndurile din spate vor trebui să prezeze, silindu-le să meargă înainte. Sper că în felul acesta vom ajunge în imediata apropiere a casei, unde nu-i exclus să fie un fel de „zonă moartă”, inaccesibilă razelor, ca în cazul bombardamentului de artilerie. Eu pornesc cu avangarda...

— Asta ar fi foarte imprudent, excelență, interveni adjutantul Korf.

— Domnule colonel, i-o reteză generalul, în cazul de față dă-mi voie să-mi hotărâsc eu însumi locul pe cîmpul de luptă!

Deprins cu mojiciile superiorului său, aghiotantul, roșu ca focul, căuta doar să se ferească de privirile stat-majoriștilor și nu mai spuse nimic.

— Da, știu, e riscant! urmă generalul cu ifos. Dar războiul, domnilor, nu e o partidă de domino. Pentru a putea comanda, trebuie să cunosc bine arma inamicului, puterea lui de foc! Trebuie să mă expun „tirului” pentru a mă convinge dacă arma este la fel de primejdioasă pentru un soldat călit, cum se arată a fi pentru un civil slab de înger.

Se așternu tăcere. Ofițerii de stat-major nu păreau prea încântați de planul bravului ghinărar. Parcă-l vedeau „călărind pe un cal ca neaua în fruntea oștilor viteze”, întocmai ca pe vechile litografii de prost gust. Dar ar fi fost inutil să-l contrazică.

La miezul nopții, din diferite puncte ale orașului, unități de armată gata de luptă porniră spre sectorul Strada Băncilor – Piața Bursei. În frunte „generalul de fier”, călare pe un superb pursînge arab.

— O armată întreagă împotriva unui civil! Ce rușine! Dar decît să piară țara...

Generalul, luînd-o înainte, ajunsese în capătul unei străzi ce dădea în Piața Bursei. Clădirea băncii Elsa Glück avea fațada spre această piață, spatele clădirii fiind Strada Băncilor.

— Și-acum, pușorule, să vedem ce-ți poate pielea! mormăi generalul. Scrută cîteva clipe imobilul, apoi dădu pinteni calului.

Scăpărînd grațios din picioarele-i subțiri, roibul intră în piață, dar deodată, fără nici un motiv vizibil, fornăi, își lipi urechile de țeastă și se trase înapoi tremurînd.

„Ce a putut să-l sperie pe Abrek, care nu tresare nici cînd bubuie tunurile?” se întrebă generalul uimit. Îl bătu mîngîietor cu palma peste gît: „Hai, Abrek, nu te mai prosti!” Și-l îndemnă iar cu pintenii.

De data aceasta, cum păși pe caldarîmul pieței, Abrek se cabră și răsucindu-se pe loc o zbughi înapoi. În momentul cînd calul se răsucea și picioarele lui dindărăt depășiră pentru o frîntură de secundă linia ce despărțea strada de piață, generalul simți un fior rece furnicîndu-l prin sira spinării. Dar imediat Abrek îl duse la zeci de metri mai încolo.

— Ei, comedie! mîrîi generalul. Îl cuprinse o mînie cumplită, ca întotdeauna în momentele de mare primejdie. Întoarse roibul și îi înfipse cu cruzime pintenii între coaste. Neobișnuit cu acest tratament, Abrek scutură din cap și țîșni ca din praștie... Din cîteva salturi fu în piață, dar deodată, fornăind cumplit, sări în lături atît de brusc, încît generalul – cel mai bun călăreț din armată – căzu din șea ca secerat. Se părea însă că nici nu-și dă seama. Mintea lui, nervii, întregul organism căzuse pradă unei terori supranaturale. Se dezmetici abia pe stradă, unde îl tîrîse Abrek. Noroc că-i rămăsese un picior agățat în scară. Între timp, unitățile de infanterie ajunseseră în dreptul pieței.

„M-au văzut! M-am făcut de basme”, se căină generalul. Se scutură cu cît mai multă demnitate și, căutînd să-și ascundă

tulburarea, îi spuse adjutantului:

— Ei... Fleacuri! S-a speriat Abrek și cînd a sărit odată, nici diavolul nu s-ar mai fi putut ține-n șa!

„Ca să nu scadă moralul trupei” și mai ales ca să nu ajungă de rîsul ofițerilor și soldaților, nu suflă o vorbă despre spaima pe care o trăsesese.

— Toate unitățile sînt pe locurile de plecare?

— Toate. Străzile de acces, pasajele și gangurile au fost blocate.

— Și intrarea din Strada Băncilor?

— Instrucțiunile au fost respectate întocmai.

— Perfect. Așteptați semnalul!

Cînd, la ordinul generalului, dîrele scînteietoare ale rachetelor săgetară noaptea, boltind spre clădirea băncii, armata porni la asalt. Se produse însă ceva de necrezut.

Generalul a participat în viața lui la multe bătălii, dar o atît de groaznică panică nu i-a mai fost dat să vadă. Stătea în picioare pe platforma unei mașini, militare, în apropierea pieței, și răcnea cu un glas de tunet:

— Înainte! înainte! Vă împușc, ticăloșilor!

Nu-l asculta nimeni. Cuprinși de spaima morții, soldații aruncau armele și o rupeau la fugă ca înaintea unei primejdii înfricoșătoare. Vuia piața de strigăte și gemete. Rîndurile din spate presau, cele din față luptau să răzbească înapoi... Generalul dăduse ordin ca fugarii să fie împinși înainte fără milă. În felul acesta, din coloanele compacte care întesaseră străzile, mereu alte rînduri erau „pompatе” în piață, care se transformase într-un adevărat infern. Totuși, încet, încet, ea se umplea de armată.

Deodată, valul de teroare se revărsă mai larg, cuprinzînd și unitățile de pe stradă. De fapt nu un val, ci mai multe, succesive, se rostogoleau printre rînduri ca suflarea de gheață a morții. Unitățile aliniate reglementar se învîlmășeau ca o turmă înnebunită. Soldații se repezeau orbește, ciocnindu-se unii de alții, se ascundeau prin curți, prin ganguri, iar din case năvăleau cu ochii holbați de groază civilii.

În locuințe, oamenii, înnebuniți de groază, se vîrau sub pat și-n dulapuri. Cîțiva se aruncară de la etaj pe capetele soldaților, în vîrfurile baionetelor. Cu copiii strînși la piept, femeile fugeau prin camere scoțînd țipete isterice, de parcă ar fi luat casa foc. Pe scările și culoarele caselor clocoteau puhoaie de omenire. Unii se repezeau să urce, alții dădeau să coboare. Femeile și copiii erau doborîți de mulțime și călcați în picioare. Dar, mai groaznic decît orice, nimeni nu cunoștea cauza panicii, nimeni nu știa de ce fuge și unde fuge. Treptat, în vîrtejul de omenire se formă un curent care înainta într-o singură direcție. Probabil că soldații din rîndurile încă neatinse de panică, văzînd toate aceste orori, au luat-o la sănătoasa, antrenîndu-i

și pe ceilalți. Se părea că oamenii au găsit în sfârșit calea salvatoare. Fugeau rupînd pămîntul, de parcă i-ar fi amenințat țevile a mii de mitraliere.

După ce alergă într-un suflet vreo trei cvartale de stradă, adjutantul îl ajunse din urmă pe „generalul de fier”, pe omul care nu știe ce-i frica. Fără caschetă, cu vestonul rupt, cu o privire de nebun, sărea peste mormane de trupuri strivite, deschizîndu-și drum cu pumnii lui uriași.

Între timp „zona de baraj a panicii” – cum avea să i se spună mai târziu acestui fenomen – se lărgise, cuprinzînd și Piața Primăriei, unde întreg guvernul venise să asiste la ședința permanentă a comitetului salvării publice. Deodată un val de neliniște se revărsă, și toți, savanți și miniștri, o luară la sănătoasa.

Spre dimineață, panica se mai domoli, dar onorații membri ai comitetului nu mai îndrăzneau să se întoarcă în oraș.

Așadar, capitala fusese pierdută. Trebuia salvată țara. Dar cum? Aproape nimeni nu mai credea în această salvare. Cînd membrii comitetului se regăsiră, convocară un consiliu de război într-un sătuc din împrejurimile orașului. Deprimat de nereușita operației, „generalul de fier” își pierduse orice speranță.

— Demonii nu pot fi învinși cu baionetele! atîta spuse el și capul îi căzu în piept.

Stirner a învins! Putea dispune după bunul său plac de țara întreagă, așa cum n-a izbutit niciodată vreun alt despot în lume.

IX. „AJUTOR PRIETENESC”

Celelalte state urmăreau cu atenție lupta dintre guvernul german și Stirner. Bancherii francezi și englezi nici măcar nu încercau să-și ascundă bucuria când, telegrafic sau prin radio, aflau de ruina și prăbușirea celor mai mari bancheri germani, concurenții lor pe piața monetară internațională.

— Bravo, Stirner! jubilau ei, evaluînd cu anticipație viitoarele profituri.

Își dădeau seama că Stirner este un financiar extraordinar de abil și de norocos, dar erau convinși că pînă la urmă o să-și frîngă gîtul, așa cum pățise și Stinnes, al cărui concern crescuse, de asemeni, ca aluatul cu drojdie. Puterea lui Stirner ajunsese să întreacă toate pronosticurile, depășind orice măsură. Istoria capitalismului n-a cunoscut o carieră atît de fulgerătoare ca a acestui Napoleon al marii finanțe. „Soarele Austerlitz-ului” strălucea pentru el tot mai puternic și nimic nu prevestea apropierea „Waterloo-ului”.

Se zvonea din ce în ce mai insistent că succesul lui Stirner s-ar datora unor cauze neobișnuite, că el ar cunoaște un mijloc de a le răpi oamenilor voința și de-ai supune cu desăvîrșire, astfel încît devin toți niște jucării în mîinile lui.

Dar cînd Stirner și-a îngăduit să înfrunte chiar guvernul, s-au impacientat nu numai bancherii occidentali, dar și oamenii de stat, iar înfrîngerea „generalului de fier” și fuga guvernului au avut în lumea diplomatică efectul unei bombe.

Unul împotriva tuturor! Unul împotriva statului! A învins fără armată, fără tunuri, fără un foc de armă!

Nemaiputînd rămîne în expectativă, celelalte state se vedeau silite să-și precizeze atitudinea față de uzurpator.

În Franța „cazul Stirner” ajunsese să eclipseze problemele politice interne, ba chiar și pe cele ale războaielor coloniale. Evenimentele din Germania erau examinate în ședințe închise și extrem de furtunoase ale consiliului de miniștri și ale camerei deputaților.

Pînă la urmă se adoptă cu o majoritate infimă următoarea hotărîre: în principiu se consideră necesară participarea la lupta împotriva lui Stirner, în consecință se va oferi ajutor Germaniei, dar se va trece la acțiune numai după ce țara va fi pusă la adăpost față de Anglia.

Politicienii și financiarii englezi urmăreau cu mai mult calm evenimentele europene, ceea ce nu însemna că nu erau perfect edificați asupra primejdiei Stirner. Cabinetul de miniștri al Marii Britanii ajunsese repede la unanimitate de păreri:

Germania a fost îndeajuns de vlăguită de război și continua ei

slăbire ar putea tulbura echilibrul european. La ora actuală Stirner nu reprezintă un pericol direct pentru celelalte țări și este de presupus că ambițiile lui nu vor ținti mai departe. Nu se poate admite însă ca Franța să intervină singură în treburile interne ale Germaniei, chiar dacă ar face-o de conivență cu aceasta. În plus, uzurpator-neuzurpator, Stirner pare să fie o capacitate în administrație și în economie. Să vedem ce va face de acum înainte. Concluzia: să se recomande Franței să nu se grăbească. Iar dacă Stirner va manifesta intenția de a interveni în treburile altor state sau va leza interesele acestora, se va trece la acțiune împreună cu Franța.

Comunicat Franței, acest răspuns indignă pe militariștii care invocau demnitatea națiunii.

— Până cînd o să ne dăscălească Anglia? strigau ei și cereau să se acționeze neîntîrziat, dacă nu de altceva, măcar pentru a demonstra independența politicii franceze.

Impedimente de ordin diplomatic întîrziaseră însă intrarea imediată în acțiune. Guvernul german, temîndu-se (nu fără temei) că va trebui să plătească prea scump „ajutorul sincer” al Franței, nu se grăbea să-l accepte, mai ales că tot mai spera să-l înfrîngă pe Stirner.

Cu tot eșecul operațiunii conduse de el, „generalul de fier” se mai bucura de destulă autoritate în cercurile militare și guvernamentale. Or el era un adversar nestrămutat al oricărei intervenții străine.

— Ce ne-ar aduce această intervenție în afară de noi umilințe și de noi impozite? spuse el. Am mai propus la consiliul de război să folosim tunuri cu tragere lungă pentru a face una cu pămîntul acest cuib blestemat!... Mi s-a obiectat că vor fi uciși cetățeni pașnici, nevinovați. Ăsta-i un sentimentalism primejdios! Și mii de oameni de-ar pieri, tot mai bine decît să piară tot statul!

— Mai e ceva, excelență, îl întrerupse ministrul de război, care în taințele inimii sale pizmuia popularitatea „generalului de fier”. Într-adevăr am fost de părere să renunțăm la artilerie, dar de ce? V-am spus că, distrugînd clădirea băncii o dată cu Stirner, am nimici și invenția lui, și-ar fi păcat! Dacă am pune mîna pe această armă, ehe! Vă dați seama?

Ministrul făcu ochii mici și privi visător printre gene. Ne-am răfui cu Franța și i-am face praf pe toți dușmanii noștri...

— Am fi stăpîinii lumii! Am înțeles, îi curmă tăios tirada „generalul de fier”. Dar cum o să-l prinzi viu pe Stirner? În orice caz eu nu mai încerc. Am încercat. Să mai încerce și alții!

După lungi și înverșunate dispute se hotărî ca împotriva lui Stirner să fie folosite tunuri cu tragere lungă.

Cînd un tun uriaș scuipe unul după altul din rărunchi un obuz mai mare decît două staturi de om și cînd acesta porni vîjîind spre

capitală, „generalul de fier” nu-și putu ascunde bucuria. Bubuiturile tunurilor erau pentru urechile lui o sublimă simfonie.

— Oho! exultă el. Uite-l cum și-a luat zborul! Acum să te văd, domnule Stirner! Cum ai să faci obuzul să-și schimbe traiectoria? Baterie, foc!... Încărcați mai repede! Mai repede, pînă n-apucă să ceară îndurare, de n-o fi și crăpat pînă acum!...

Pămîntul se cutremura de-ai fi zis c-o să se năruie dintr-o clipă în alta! Servanții, trîniți la pămînt de suflul năprasnic, se adunau de pe jos. Numai „generalul de fier”, bine înfipt pe picioare, sta neclintit în spatele tunurilor, ca un zeu al războiului. Un rînjet de fiară gata să-și înfigă colții îi adunase toate zbîrciturile în jurul ochilor și-al gurii.

— Foc! răcni el. Dar cu tot glasul său de stentor, nu-l auzi nimeni: timpanele nu mai percepeau glasul omenesc.

Enervat, reteză aerul cu muchia palmei.

Servanții executară manevrele necesare dar, cînd să tragă, se frînseră toți din șale și înțepeniră în poziția aceasta, cu brațele atîrnînd moi.

— Ce v-a apucat? zbieră „generalul de fier”. Foc!

Nici o mișcare.

Generalul se repezi la un artilerist și-l zgîlțîi zdravăn, dar omul nici nu clipi. Atunci începu să înjure cumplit și să bată din picioare: îl scotea din sărite gîndul că Stirner trăiește și și-a pus în funcțiune arma invizibilă.

Și deodată, prinzînd viață, artileriștii întoarseră tunurile în direcție opusă. Niciodată n-au executat această operațiune cu atîta repeziciune și precizie. Pînă să se dezmeticească generalul, bubuiră una după alta trei lovituri... Urmă o altă salvă, încă una și încă una, pînă se isprăviră proiectilele care duceau urgie și moarte orașelor și satelor învecinate.

„Generalul de fier” nu mai răcnea, nu se mai agita. Înțelese că orice ordin este neputincios în fața forței invizibile care paralizase voința soldaților, forță de care se simțea și el stăpînit. Strivit de conștiința dezastrului, se lăsă fără vlagă pe țărîna goală și-și coborî fruntea palidă.

Cînd se stinse ecoul ultimei salve și se lăsă o tăcere țiuitoare, generalul își duse revolverul la tîmplă. Arma îi fu smulsă din mînă.

— Rușine, excelență!

Era adjutantul.

Generalul nici nu băgă de seamă. Ochii, lipsiți de expresie, îi rămăseseră pironiți în pămînt. Doborîți de efortul supraomenesc, soldații zăceau grămadă lîngă tunuri.

Se lăsase amurgul. Luna, abia răsărită, privea printre norii învălătuciți. Geana sîngerie a apusului se decolora tot mai mult. Oamenii însă nu vedeau luna, nu vedeau bogăția de culori a

asfințitului, nu auzeau ciripitul păsărilor din crîng. În trupurile lor viața abia pîlpîia.

Singurul care se ținea mai bine era adjutantul. Găsise în el destulă energie pentru a radiotelegrafia personal guvernului despre deznodămîntul luptei; zel inutil, pentru că bombele prăvălite peste orașe și sate au dus pînă departe vestea catastrofei.

— Stăm prost... murmură adjutantul. Se așează lîngă general pe un scaun de campanie, își aprinse o țigară și ridică mașinal ochii.

Îi atrase atenția un punct la orizont, spre apus, care ba apărea, ba dispărea între nori. Un avion!... Apoi mai apăru unul, și încă unul... O escadrilă întregă. Și se îndreptau, după toate aparențele, spre Berlin!

„Ale cui să fie? se miră adjutantul. Aviația noastră n-a primit nici un ordin... Ori poate le-a trimis ministrul de război, cînd a aflat cum s-a sfîrșit lupta? Dar e o nebulă să trimiți oameni la moarte sigură, după tot ce...”

Se aplecă spre general și-l atinse ușor pe umăr:

— Excelență!...

— Da, da... totul e pierdut! Își aminti el deodată. De ce nu m-ai lăsat, Korf? De ce mi-ai luat revolverul? Dă-mi-l! Oricum, nu voi putea supraviețui dezonoarei...

— Excelență, o escadrilă de avioane se îndreaptă spre Berlin.

— Prostii... Ți s-a năzărit.

— Uitați-vă și dumneavoastră?

Formația, apropiindu-se, se distingea tot mai bine. Uruitul motoarelor se auzea clar.

Generalului îi trebui un efort ca să ridice capul.

— Ei, drăcia dracului! Ce dobitoci! Asta mai lipsea! Întreabă-i prin radio ale cui sînt.

Adjutantul se execută, dar nu primiră nici un răspuns.

Generalul înjură și sări în picioare, ca înviorat de un duș rece.

„Și-a revenit!” zîmbi în sinea lui adjutantul.

— Ascultă, Korf! Ai ochi mai ageri. Nu vezi însemnele de pe aripi?

Avioanele ajunseseră cam deasupra lor, dar zburau foarte sus și se mai întunecase. Norii care se rostogoleau într-una înrăutăteau și ei vizibilitatea. Se apropia furtuna. Vîntul se întetea. Avioanele se legănau în bătaia lui dar, conduse probabil de piloți îndemînatici, înaintau cu siguranță.

— Nu văd...

— Aprinde reflectoarele.

Cînd furiile strălucitoare inundară în lumină aparatele, generalul și adjutantul își duseră binoclurile la ochi.

— Mi se pare, mormăi generalul, ori...

— Nu vi se pare. Acum văd limpede. Sînt avioane americane.

— Din ce în ce mai bine! Generalul se lăasă greoi pe scaun și, punînd binoclul pe genunchi, privi lung în urma escadrilei. Ascultă, Korf, dumneata pricepi ceva?

Korf, mereu cu binoclul la ochi, strînse din umeri:

— Așadar America... Și după toate aparențele, avioanele se îndreaptă spre Berlin...

— Dar cine le-a chemat?! Ce caută aici?!

— Am impresia că vîntul le-a făcut să cam devieze, spuse adjutantul foarte liniștit.

Intervenția Statelor Unite ale Americii în lupta cu Stirner fu o surpriză pentru întreaga Europă, nu numai pentru „generalul de fier”.

În timp ce între statele europene se purtau tratative diplomatice, Washington-ul, care urmărea cu deosebită atenție desfășurarea evenimentelor, reacționează prompt.

America nu putea rămîne în postura de spectator indiferent și aceasta nu numai pentru că opera distructivă a lui Stirner reducea solvabilitatea unuia dintre cei mai mari datornici europeni. Washington-ul a înțeles înaintea ministrului de război al Germaniei ce se poate întîmpla dacă guvernul german îl va nimici pe Stirner și-i va acapara arma. Înțelese înaintea tuturor importanța acestei forte noi, colosale. Și cum nu avea șanse să intre în posesia armei, hotărîse s-o distrugă, și pe inventator în același timp, astfel încît secretul să nu încapă pe alte mîini. Și cu cît mai repede va face acest lucru, cu atît mai bine. Dar cum, prin ce mijloace? Avioanele teleghidate americane erau destul de bine puse la punct. Aparatele lor puteau să străbată distanțe mari fără pilot, urmînd un traseu stabilit la decolare, și să lanseze automat într-un punct anume proiectile de o mare putere distructivă. Totul funcționa perfect, în afară de sistemul de teletransmitere a imaginilor fotografice ale drumului străbătut, pentru observarea permanentă a aparatelor aflate în misiune și corectarea direcției de zbor. Dar amînarea operației implica riscuri și mai mari. Iar precizia mecanismelor și hărțile militare amănunțite păreau să asigure reușita... Tot America a înțeles cea dintîi că împotriva lui Stirner se pot folosi numai mecanismele dirijate de la mari distanțe. Ar fi putut trimite avioanele chiar din America. În acest caz, însă, distanța ar fi fost colosală. Aparatele urmau să traverseze Oceanul Atlantic și să străbată și o parte din Europa, începînd de la coasta apuseană a Franței. Pe parcurs, cu toți „redresorii” automați, curenții aerieni ar putea modifica direcția prescrisă. De ce n-ar pregăti declanșarea chiar din preajma granițelor Germaniei? Că pentru aceasta e necesar și asentimentul Franței? Nu e o problemă pentru diplomația americană.

Guvernul Statelor Unite ale Americii a trimis Franței o notă

redactată cu toată curtoazia diplomatică. Într-o altă notă cerea și Germaniei îngăduința să bombardeze în plin Berlinul, cuibul inamicului public. O dată cu aceste note, fuseseră expediate și altele, mult mai laconice clar și mai energice, cerînd plata imediată a restanțelor la datoriile contractate.

Răspunsul Franței nu s-a lăsat mult așteptat: într-o notă reverențioasă, guvernul francez accepta intervenția și cerea, cu o politețe ce friza umilința, amînarea plăților.

America a acordat cu mărinimie amînarea cerută și a și trimis avioanele. N-a mai stat să aștepte răspunsul Germaniei, care cam întîrzia, sigură fiind că și acest răspuns va fi pozitiv. Avioanele americane văzute de „generalul de fier” și de adjutant și-au făcut apariția în spațiul aerian german chiar în momentul cînd ministrul punea mîna pe condei, ca să semneze răspunsul.

Cu toate acestea America tot nu-și atinsese scopul. Avioanele deviară din cauza furtunii. Unul singur ajunsese deasupra capitalei și bombele lansate raseră de pe fața pămîntului palatul imperial. Celelalte aparate își lansară încărcăturile ucigătoare prin împrejurimile orașului, cauzînd mari distrugerii.

Fără să se descurajeze, americanii mai trimiseră o escadrilă. Germanii, îngroziți de rezultatele primului raid, îi implorară să-i scutească de nefastul ajutor. Văzînd apoi că nu mai au ce pierde, protestară în termeni categorici și făcură apel la opinia publică europeană. America, desigur, n-ar fi ținut seama de acest protest. Cum însă pe cîmpul de luptă se produsese schimbări, înțeleseră că-i mai cuminte să renunțe.

Stirner, care își perfecționase între timp extraordinara armă, lansase pe neașteptate un fascicol de ideoraze dirijate peste teritoriul Franței, pînă la ocean.

Toți cei prinși în traiectoria fascicolului au aflat ce gîndește Stirner.

„Vreți să porniți împotriva mea un război mondial? Primesc provocarea! Dar armele voastre nu se pot măsura cu a mea. Nu vă dați seama? De aceea vă sfătuiesc să abandonați lupta. Dacă însă v-ați pierdut mințile, voi face să înnebuniți de-a binelea. Vă dau ultimul avertisment!”

Micșorînd unghiul de emisiune (îngustînd deci zona de acțiune), Stirner lansă un nou fascicol. Toți cei care au nimerit în bătaia razelor, atît în Germania cît și în Franța, au înnebunit pe loc. Suflul de demență atinse și o navă care trecea prin apropierea coastei franceze. Cuprinși de o nebunie cu manifestări violente, marinarii și pasagerii se aruncară în apă, iar fochiștii, pierzîndu-și controlul, umplură într-atît cuptoarele cu cărbuni, încît explodară cazanele și vasul se scufundă. Ospiciile erau arhipline. Nebuni furioși rătăceau pe străzi și se

repezeau la trecătorii îngroziți. Pe câțiva mai puternici și primejdioși, polițiștii trebuiră să-i împuște.

Europa era în panică. Chiar și la Washington, contrar obiceiului, toată lumea umbla posomorâtă. Inginerii americani trimiși în Franța pentru a dirija avioanele buclucașe căzuseră victime ale razelor lui Stirner. Ziarele americane anunțau zilnic starea sănătății lor, mereu înrăutățită. Cazul produsese o impresie zguduitoare. Pentru întâia oară America suferea o lovitură atît de crîncenă, deosebit de dureroasă pentru orgoliul ei național, cu atît mai mult cu cît lovitura le-o dăduse un singur om, care pe deasupra mai era și european.

Ostilitățile fură suspendate. În sfîrșit se putu odihni și Stirner, după îndelungata și groaznică tensiune din timpul „războiului”.

X. ÎN CĂUTAREA UNUI ANTIDOT

Sauer, Emma și copilul se odihneau pe Riviera.

Emma a avut toate motivele să se plîngă de soțul ei în scrisoarea pe care o trimisese Elsei. La început, Otto Sauer s-a purtat atent cu soția lui suferindă. O scotea în brațe pe terasă, o așeza în șezlong și plimba copilul cu căruciorul. Își desfătau ochii privind albastrul mării, vapoarele din larg, iahturile elegante și grațioase, hidroavioanele ce zburau zumzăind de-a lungul țărmului. Mai că nu-și vorbeau, dar tăcerea lor era odihnitoare, senină, tăcere de oameni fericiți. Uneori Emma îi întindea mîna lui Sauer, cu fața luminată de un zîmbet. Bărbatul i-o strîngea duios și o păstra într-a lui.

Soarele meridional avea o înrîurire binefăcătoare asupra Emmei. Obrajii își recăpătaseră culoarea, prindea puteri și după trei săptămîni era în stare să facă scurte plimbări.

Dar indiferența tot mai accentuată a lui Sauer începuse să-i umbrească bucuria însănătoșirii. Dimineața, cînd se trezea, Emma nu mai găsea pe noptieră un buchețel de garoafe proaspete, scînteind de rouă, de violete de Nisa ori trandafiri sîngerii, atît de frumos mirositori. Și tot mai rar se întîmpla să-i țină companie pe terasă. Tăcerile, acum apăsătoare, în loc să-i apropie, îi înstrăinau.

— Pleci? Îngăima Emma, cînd Sauer se ridica de pe scaun.

— Doar n-o să stau aici proțap toată ziua, răspundea el cu grosolănie și se retrăgea în camera lui sau ieșea undeva.

Intrînd odată pe neașteptate în camera lui Otto, îl surprinse privind cu tandrețe și melancolie portretul Elsei, pe care-l scosese probabil dintr-un sertar al biroului.

Emma avu senzația că un ac îi străpunge inima. Dădu să iasă în vîrfuri, dar Sauer o zări prin oglindă. Privirile li se încrucișară. Emma se tulbură și mai rău, iar fața lui Sauer căpătase o expresie de asprime, de răutate. Puse fotografia la loc, închise cu un pocnet sertarul și se răsti la imaginea din oglindă:

— Ce-i moda asta să dai buzna în cameră, cînd... cînd lucrez?

— Iartă-mă, Otto, n-am știut...

Ieși fără să mai spună nimic.

Inima micuței Emma era grav rănită.

Se ascunse în camera ei și plînsese mult lîngă leagănul copilului.

— Băiețașul meu, puișorul mamei drag! șoptea ea, sărutînd căpșorul copilului, pe care picurară cîteva lacrimi.

Petrecu o noapte albă, muncită de gînduri... Ceva cu totul neobișnuit pentru micuța Emma.

„Iată deci de ce e Otto atît de urîcios, gîndea ea, frămîntîndu-și mîinile. O iubește pe Elsa! De fapt, de ce mă mir? Doar s-au iubit

întotdeauna. Cum de am uitat? Cum de am primit să-i fiu soție? Și de ce s-a însurat el cu mine, de vreme ce-o iubește pe Elsa? Da, dar a ținut și la mine! Mult... Inima nu poate fi amăgită. Atunci?...”

Toate acestea erau prea complicate pentru Emma. Gîndurile negre, întrebările fără răspuns se prăvăliseră ca o avalanșă, strivind fără îndurare gingașa floare a fericirii.

— Otto, Otto, șoptea ea disperată, vărsînd lacrimi de neputință.

Să lupte? Nu era făcută pentru luptă.

În zori s-a hotărît: îi voi scrie Elsei. Și i-a scris scrisoarea care l-a indispus mai curînd pe Stirner.

Intuiția feminină a ajutat-o să găsească tonul cel mai potrivit: n-a pomenit nimic despre întîmplarea cu fotografia. O prietenă e firesc să-și împărtășească alteia nefericirea.

Aproape fără să-și dea seama, prin această scrisoare Emma îi întindea o cursă rivalei: spera că Elsa se va trăda într-un fel dacă îl mai iubește pe Sauer.

Aștepta cu nerăbdare răspunsul. Cînd l-a primit, de teamă abia a reușit să deschidă plicul, iar rîndurile îi jucau înaintea ochilor.

Dar după ce a citit-o, a răsuflet ușurată.

— Elsa nu știe să mintă!

Prietena ei o sfătuia să aibă răbdare, o asigura că Otto va fi iarăși duios cu „păpușica” lui și – ceea ce a liniștit-o îndeosebi pe Emma – îi scria ce mult îl iubește pe Stirner, îi împărtășea bucuriile și frămîntările ei... Își exprima îngrijorarea că de la o vreme Stirner arată rău, că s-a surmenat și-i foarte nervos. Iar cînd citi sfîrșitul, Emmei i se luă o piatră de pe inimă:

„Nu l-ai mai cunoaște pe Stirner. Și-a lăsat barbă și, să-l vezi, parcă-i un sihastru...”

— Ce pocit era înainte, rîse ea, da-mi închipui ce mutră are acum!

Era iarăși veselă și zglobie.

Sauer însă avu grijă s-o arunce din nou în ghearele deznădejzii.

După întîmplarea cu fotografia, Sauer se purta și mai urît cu Emma. O repezea, o jignea.

Venea pe terasă numai ca să vadă copilul. Fără să-i dea vreo atenție Emmei, se așeza lîngă cărucior și începea să-l giugiulească pe micuț. Tulburată, Emma îi căuta privirea, dar Otto părea că-i ignorează cu desăvîrșire prezența.

În ziua cînd a primit scrisoarea, Emma îndrăzni să-i adreseze cîteva cuvînte.

— Mi-a scris Elsa. Spune că Stirner arată rău și e foarte surmenat...

— Dacă bestia asta ar crăpa, lumea ar avea numai de cîștigat, strecură printre dinți Sauer.

De la o vreme, Sauer nici nu voia să audă de Stirner. Această schimbare bruscă o miră pe Emma, dar n-avea curaj să-i ceară vreo explicație.

Într-o zi i se păru că Sauer e în toane mai bune, în orice caz mai puțin nervos. Tocmai atunci câteva avioane brăzdau cerul, deasupra mării. Emma încercă să lege o conversație.

— Otto, cum de nu cad avioanele? Doar sînt grele...

— Mă, dar gîscă mai ești! o bruscă bărbatul. Unde mi-a fost capul cînd te-am luat?

Emma îngălbeni de durere și de supărare.

— Putem să ne despărțim, răspunse ea cu glasul sugrumat. Îl iau pe micul Otto și plec...

— N-ai decît să pleci! Fii sigură că n-am să alerg după tine. Dar pe băiat nu-l dau!

Potrivi mai bine plăpumioara copilului și ieși.

Izbucnind în lacrimi, Emma se plecă zdrobită deasupra căruciorului.

— Oare am să te pierd și pe tine, puiul meu?

În acel moment se auzi scîrțîind nisipul potecii din grădină.

— Cu domnul Sauer, vă rog.

Își șterse repede obrazul cu batista și întoarse capul. Un tînăr pistriuat și roșcovan, îmbrăcat într-un costum alb, ușor, se afla în fața ei.

„Unde l-am mai văzut?” se întrebă Emma.

— Nu mă recunoașteți? Ne-am mai întîlnit.

— A, da! Domnul Gottlieb!

— Exact. Rudolf Gottlieb.

Auzind glasuri, Sauer ieși pe terasă. Gottlieb se înclină ușor.

— Domnule Sauer, avem de discutat ceva foarte important.

Trecură în cabinet.

— Ați urmărit desigur ziarele, deschise vorba Gottlieb.

— Nu citesc ziarele.

Gottlieb ridică surprins din sprîncene.

— Bine, dar... în toată lumea numai despre asta se vorbește?

Întrebarea lui Gottlieb îl puse în încurcătură. Într-adevăr, cum de-a putut rezista să nu pună mîna măcar pe un ziar în atîtea săptămîni?

— Aveam nevoie de odihnă absolută, încercă el să-și explice purtarea ciudată. Or în ziare mereu dai de cîte ceva care te tulbură sau te enervează... Mai ales scandalurile astea politice...

— Dacă-i așa, dați-mi voie să vă pun la curent. Nu-i vorba de vreun scandal politic, ci de o primejdie care amenință toată țara, dacă nu chiar toată lumea.

Și-i povesti despre ciudatul război dintre comitetul salvării

publice și Stirner, despre lamentabila înfrângere a „generalului de fier”.

Sauer îl asculta cu tot mai multă atenție, întrerupându-l uneori cu înjurături la adresa lui Stirner.

Aceste replici scurte îi mergeau lui Gottlieb la inimă.

— Constat cu bucurie că nutriți pentru Stirner aceleași sentimente ca și mine, nu-și mai ascunse el bucuria. Aveți probabil și dumneavoastră destule motive să-l urîți. Să vă spun drept, mi-era teamă că tot mai țineți la el. Oricît, ați lucrat împreună, ați fost chiar mîna lui dreaptă. Și-n cazul acesta nu mi-aș mai fi putut îndeplini misiunea... Mi-am zis totuși să încerc... și bine am făcut. Sînt trimis de comitet. Adică, ce mai, eu am fost cu ideea. Mi-am spus că sînteți singurul care poate aduce oarecare lumină în taina extraordinarei influențe a lui Stirner asupra oamenilor, singurul care ne-ar putea ajuta să aflăm în ce constă forța pe care o are. Cei mai mulți oameni de știință sînt de părere că Stirner a descoperit un mijloc de a transmite gîndurile la distanță. Cum? Asta n-o știe nimeni. Și dacă ați vrea... ne-ați face un serviciu enorm pentru care, bineînțeles, veți fi răsplătit...

Sauer se ridică și începu să se plimbe cu pași mari prin cameră.

— Răsplătit? Dar să-l știu nimicit pe monstrul de Stirner mi-ar fi cea mai mare răsplătă! Altceva nu-mi trebuie!

În aceeași clipă se gîndi la Elsa și, printr-o asociație de idei, își aduse aminte de basmul cu fata de împărat răpită de un vrăjitor care știa să prefacă totul în aur. Stirner este vrăjitorul, iar el, Sauer, o va elibera pe fata de împărat de vrăjile acestuia. Da, o va elibera!

— V-aș ajuta cu dragă inimă, domnule Gottlieb, dacă aș ști ceva precis. Dar așa, pe baza unor simple presupuneri.... După cîte știu, înainte de a fi angajat de răposatul dumneavoastră unchi, Stirner făcea cercetări științifice în domeniul creierului și al transmiterii gîndului la distanță. Am urmărit apoi unele experiențe ale lui cu cîini. Adevărate minuni! Eu unul bănuiesc că... șovăi o clipă... bănuiesc că unchiul dumneavoastră, Karl Gottlieb, n-a murit de moarte bună... Cum de a sărit cîinele în picioarele bătrînului exact în clipa cînd se apropia trenul? Chiar dacă Stirner nu era acolo, coincidența aceasta mi se pare destul de suspectă.

Gîfîind de emoție, Rudolf Gottlieb se săltă pe scaun și întinse gîtul.

— Întotdeauna mi-am spus că povestea asta cu moștenirea ascunde o crimă! izbucni el. Dar de ce la proces n-ați pomenit nimic de aceste bănuieli? Ba, mai mult, la proces ați apărât interesele Elsei Glück...

Sauer schiță un gest:

— Habar n-am! Mă afluam probabil și eu, ca și ceilalți, sub

influența lui Stirner. Nu înțeleg cum își impune Stirner voința celorlalți oameni. N-am pregătirea necesară pentru asta. Presupun însă că puterea lui se limitează la o anumită zonă. Aici, la distanță, am avut senzația că mă trezesc dintr-un fel de somn hipnotic, că mă „descarc” de doza de sugestie pe care mi-a administrat-o probabil la plecare. Una din două: ori n-a reușit încă să acționeze la distanțe mari, ori sugestia n-a fost destul de puternică și cu timpul și-a pierdut efectul.

— Aveți dreptate. Dar se pare că Stirner se perfecționează mereu, mărinț intensitatea, distanța de propagare și persistența sugestiei. Așa că poate chiar de mîine nu veți mai fi nici aici în siguranță.

Sauer tresări.

— Cum?! Să cad din nou sub influența acestui individ? Să fiu din nou o jucărie în mîinile lui? Mai bine fug la capătul pămîntului! Dar nu, și mai bine ar fi să-l omor pe Stirner. Să știu că am scăpat de el și că-i salvez și pe ceilalți!

— Dacă într-adevăr acesta este secretul lui Stirner, el nu poate fi învins decît cu o armă de același fel. Dar de unde s-o luăm?

Tăcură. Sauer se gîndea intens.

— Da, așa este, spuse el într-un tîrziu. Nu poate fi învins decît cu propriile lui arme. Am o idee. E imposibil ca numai Stirner să se fi ocupat de problema transmiterii gîndurilor la distanță. Ar trebui să-i căutăm pe oamenii de știință care...

— Am căutat. Sînt vreo cîțiva, să-i numeri pe degete. Unul din ei, un cunoscut savant italian, ne-a spus că ceea ce face Stirner este deocamdată inaccesibil științei moderne. Așadar, ori Stirner este un geniu cu neputință de combătut, ori e altceva la mijloc.

— Doar nu se sfîrșește lumea cu italianul acela!

— Asta mi-am spus și eu. Am citit undeva despre cercetările unui alt om de știință. Dar acesta nici nu-i măcar profesor...

— ... din care motiv socotiți că nu e cazul să vă adresați lui? Îl urzică Sauer.

— Mărturisesc că...

— Foarte rău! Stirner face ce vrea din noi! Și ce, are vreun titlu? Să-l căutăm pe omul acela! Nici o șansă nu trebuie neglijată.

După un moment de gîndire continuă:

— Da, da. Să nu pierdem nici o clipă! Plecăm împreună, îl găsim pe neprofesorul acela, și-i cerem părerea. Stai! Ar mai fi ceva! Stirner a locuit un timp la Menton. Nu-i departe. Ce-ar fi să dăm o raită? Poate a lăsat vreo urmă!

Zvîrli cîteva lucruri într-o valiză și ieșiră pe terasă.

— Emma! Plec.

— Lipsești mult? se sperie Emma.

— Nu știu. S-ar putea să dureze cam multișor, își luă rămas bun cu răceală și ieși repede, urmat de Gottlieb.

Emma nu știa ce să facă: să plîngă că a părăsit-o Sauer, ori să se bucure că nu i-a luat copilul?

Sauer avea asupra lui o procură de la Stirner. Asta le prinse bine. Pătrunseră fără greutate în vila Elsei Glück. Luară la rînd încăperile, scotociră fiecare colțișor.

Într-o cameră aproape goală găsiră o bucată diformă de metal. Un aliaj pe care nu reușiră să-l identifice. În jur erau împrăștiate bucăți de sîrmă răsucite în spirală, siguranțe, borne, izolatoare de porțelan.

— Bine lucrat! mormăi Gottlieb, cercetînd bucata de metal. Se pricepe să șteargă urmele. E limpede ca bună ziua că aici se afla un aparat. Dar cum naiba a reușit să topească metalul fără să lase nici o urmă de arsură pe parchet?

— Nu mai avem ce face aici, Gottlieb. Să plecăm în căutarea antidotului. Unde ziceai că stă savantul acela care nu-i nici măcar profesor?

— La Moscova.

XI. INVENTATORUL DE LA MOSCOVA

O lună mai târziu, Sauer și Gottlieb căutau o anumită adresă pe strada Tverskaia-Ianskaia, lângă Arcul de Triumf. Intrară în sfârșit într-o curte asfaltată, cu un havuz la mijloc, închisă de jur împrejur de blocuri cu șase etaje. Glasurile zglobii ale copiilor erau multiplicare și amplificate de zidurile înalte.

— Aici trebuie să fie, spuse Gottlieb cercetînd numerele apartamentelor bătute deasupra ușilor de intrare. Hai, Sauer. Acum e aici.

— Ei, drăcia dracului! Cîte trepte or mai fi? Cum trăiesc ăștia fără lift? gîfîia Sauer. Ce număr de apartament ziceai că are?

— 29.

— Aici e 25. Înseamnă că-i tocmai la al șaselea.

— Nu-i nimic. Mișcarea îți face bine. Ai cam început să iei proporții, îl tachină Gottlieb și sună.

Cînd intrară în sfârșit la Kacinski, Sauer încercă o cumplită dezamăgire. Nici interiorul camerei, nici inventatorul nu corespundeau imaginii pe care și-o făcuse.

Se așteptase să vadă un cabinet ticsit de tot felul de mașinării, în care să domnească dezordinea caracteristică locuinței unui inventator.

Într-adevăr, locuința lui Kacinski nu avea nimic din laboratorul unui Faust modern.

O cameră nu prea mare, cu o fereastră aproape cît peretele. Lîngă fereastră, un birou pe care se afla o mașină de scris. O altă mașină de scris se zărea pe o măsuță lipită de una din marginile înguste ale biroului. Cele două mașini, una cu litere rusești, cealaltă cu litere latine, și schița unui motor eolian tip Fletner, prins pe perete deasupra biroului, erau singurele aluzii... destul de vagi!... la profesia stăpînului casei.

Deasupra unui divan, o copie destul de reușită după o pînză de Greuze înfățișa o fată cu privire naivă și în același timp poznașă, ca a tuturor personajelor feminine ale acestui maestru.

Cînd dădu cu ochii de tablou, Sauer se strîmbă. Își aduse aminte de Emma. La început, înainte de căsătorie, fusese în stare să o compare cu fetele lui Greuze!

Două peisaje atîrnau de o parte și de alta. Pe o măsuță, un grup ecvestru de Klodt, turnat în fontă, înfățișa un fragment din ansamblul statuar ce-mpodobește podul Ancikov din Leningrad.

Un mic scrin, un dulap cu oglindă, o masă așternută cu o față curată și cîteva scaune cu spătar, înalte, capitonate cu piele, completau mobilierul.

Peste tot domnea ordine și curățenie – un motiv în plus ca Sauer

să fie sceptic.

Și în înfățișarea inventatorului rus îl dezamăgi. Se aștepta să vadă o figură cu totul ieșită din comun și... cînd colo, un bărbat cu înfățișare modestă, încă tînăr, blond, cu părul pieptănat pe spate, cu ochi albaștri, foarte luminoși, cu nasul drept și-o gură ce părea dăltuită de un artist. N-avea nici barbă, nici mustăți. Și cum era îmbrăcat: o bluză maro de catifea și pantaloni de călărie vîrîți în cizme cu carîmb îngust!

Iat-o și pe soția lui – senină, prietenoasă, într-o bluziță albă...

„Nu cumva am greșit ușa?” se alarmă Sauer. Dar nu, nu greșise. Gazdele îi primiră cu căldură, îi poftiră să stea, soția inventatorului aduse dulceturi. Imediat se înfiripă o discuție animată.

„Și cînd te gîndești că omul acesta, care trăiește destul de modest, este poate și el stăpîn pe forța aceea uriașă! Cum de n-a fost tentat s-o folosească în interesele lui personale! Cine n-ar vrea să fie puternic și bogat ca un nabab?... Ori poate e adevărat că aici oamenii gîndesc și simt altfel?”

Încercă să se lămurească prin întrebări ocolite.

— Spuneți-mi, vă rog, o întrebă el zîmbind pe soția lui Kacinski, nu vă e frică să trăiți alături de un om care poate sugera oricui... chiar și dumneavoastră... tot ce dorește?

Femeia îl privi mirată.

— De ce-ar face-o? Și ce ar putea să-mi sugereze? Să vă spun drept, nu m-am gîndit niciodată la asta. Pentru experiențe, are un laborator.

Kacinski zîmbi.

— Totuși, e o forță primejdioasă, bîigui Sauer cu un aer încurcat.

— Ca orice forță, răspunse Kacinski. Cînd a inventat dinamita, cu care putea să arunce în aer stînci de granit, Nobel era fericit că îi ajută pe oameni să lupte cu natura. Omenirea însă a făcut din această invenție cel mai cumplit mijloc de distrugere. Mîhnit, Nobel n-a mai putut face altceva decît să instituie din „veniturile dinamitei” un premiu al păcii, pentru a-și ispăși măcar cu atîta vina de a fi pricinuit fără să vrea un rău. Vedeți, dar, că Stirner nu este o excepție. Că a folosit această forță nouă în interesele sale egoiste? Totul depinde în mîna cui se află toporul. Unul sparge lemne, altul taie capete. Te poți aștepta la orice... Cu mult înainte de a fi aruncat Stirner o provocare societății, trebuie să vă spun că au prevăzut și alții cît de primejdioasă poate fi noua forță. Cînd primele experiențe au fost cunoscute de marele public, am fost pur și simplu asaltat de cetățeni îngrijorați. Unele femei se plîngeau că niște indivizi suspecti au și încercat să le sugestioneze de la distanță și mă implorau să le feresc de „farmece”. Una se jura că niște studenți din Harkov o „încarcă” mereu cu curent

electric și când trece pe lângă un felinar „face scurt circuit”! Dar când am galoșii în picioare, zicea, sau un batic de mătase pe cap, nu se întâmplă nimic. Ce să mă fac? Simt și în somn cum umblă curenții prin mine și aud un glas care spune: „Acum ești în puterea noastră!” Am sfătuit-o să se acopere cu o pătură de mătase și să țină în mână un obiect metalic legat printr-un fir de calorifer... cum ar fi legătura cu pământul la un aparat de radio... A venit să-mi mulțumească. Zice că i-a ajutat. Când se „lega de pământ”, o apuca un cârnel – se scurgea electricitatea – apoi adormea liniștită. Așa că s-a rezolvat. În majoritatea cazurilor însă, cei care mă asaltau erau niște dezaxați sau chiar de-a dreptul nebuni. Cîțiva bărbați m-au amenințat cu moartea dacă voi încerca să mă folosesc vreodată de invenție. „Nu vreau să-mi împănnez creierul cu gândurile dumitale!” striga unul din ei.

— Și au avut perfectă dreptate! îl întrerupse Gottlieb, dorind să aducă discuția pe teren practic. Cum să nu-ți fie frică? Gîndiți-vă la teroarea pe care a dezlănțuit-o Stirner!...

— Bineînțeles. De altfel, am prevăzut și eu această posibilitate. De aceea, de când am început să lucrez la perfecționarea metodei de transmitere a gândurilor la distanță, am căutat și mijloace pentru a pune omenirea la adăpost de eventuale abuzuri.

— Și ați reușit? sări Gottlieb.

— Va trebui să rezolv și această problemă. Deși...

— Vreau să vă întreb ceva, îi întrerupse Sauer. Acum toată lumea vorbește despre transmiterea gândurilor la distanță. Mărturisesc însă, spre rușinea mea, că nu prea știu în ce constă această transmitere și nu înțeleg de ce au descoperit oamenii abia acum ceva ce există probabil dintotdeauna?

Lui Kacinski i se aprinseseră ochii, iar Gottlieb oftă în sinea lui. „Acum, țin-te teorie!”

— În linii generale, iată despre ce este vorba: fiecare gând al nostru provoacă o serie de modificări în cele mai infime particule ale creierului și ale nervilor. Aceste modificări sînt întotdeauna însoțite de fenomene electrice. În timp ce lucrează, creierii și nervii emit unde electromagnetice care se propagă în toate direcțiile, asemenea undelor de radio.

— Bine, dar de ce pînă acum n-a reușit nimeni să discute în gând cu altcineva?

— Pentru că aceste unde electrice sînt destul de slabe și de o factură specifică. Iată de ce un gând emis este recepționat numai dacă nimereste într-un creier, ca să spun așa, acordat pe aceeași lungime de undă.

— Într-un cuvînt, numai atunci când creierul receptor este apt să primească mesajele stației emițătoare”.

— Exact! Asemenea fenomene s-au observat de mult la oamenii

care conviețuiesc. Întrucât însă ele nu puteau fi verificate și cu atât mai puțin explicate științific, de cele mai multe ori oamenii de știință negau existența lor, mai ales că aceste cazuri misterioase erau speculate de tot felul de spiritiști, teosofi și alți răspînditori ai misticismului, care le socoteau „dovezi incontestabile a existenței spiritului”, capabil să se manifeste independent de trup.

Făcu o pauză și continuă:

— Pe mine, tocmai unul din aceste cazuri „misterioase” m-a făcut să studiez problema transmiterii gândurilor la distanță.

— Foarte interesant, făcu Sauer.

Gottlieb se răsuci nerăbdător pe scaun.

— Eram pe atunci la Tbilisi. Un prieten al meu, bolnav de febră tifoidă, se simțea rău și mergeam deseori să-l văd. Odată m-am întors de la el noaptea târziu. Sting lumina și mă culc. Ceasul bate ora două. Deodată aud un sunet ciudat... ca lovitura unei lingurițe de marginea unui pahar de cristal. „Pisica!” zic, și aprind lumina. Scotocesc eu peste tot, dar nu găsesc nici pisică și nici vreun obiect de sticlă care să fi putut zăngăni în felul acesta. N-am dat nici o importanță acestei întâmplări și aproape imediat am adormit.

Dimineața m-am dus să-mi văd prietenul. În camera lui am găsit acea învălmășeală care spune mai mult decît vorbele: murise peste noapte. Trupul lui neînsuflețit era întins pe pat. Am dat și eu o mîna de ajutor celor care-l spălau și-l îmbrăcau.

„Cînd a murit?” întreb.

„Exact cînd a bătut ora două”, îmi răspunde maică-sa.

Cînd m-am apropiat de pat, am atins fără să vreau noptiera plină de doctorii. S-a mișcat o linguriță într-un pahar înalt de cristal și am auzit un clinchet. Sunetul parcă-mi aducea aminte de ceva.

„Unde l-am mai auzit? mă frămîntam eu. Aha, astă-noapte!” Am rugat-o pe bătrînă să-mi povestească amănunțit cum a murit fiul ei.

„Cînd am auzit că-i două, am încercat să-i dau doctoria. El a mișcat din buze, dar n-a mai putut să bea. Am pus lingurița în pahar și cînd m-am întors, murise...”

...Am reflectat mult la această întâmplare. Nu m-am gîndit nici o clipă, desigur, că ar putea fi ceva supranatural. Totuși, care să fie explicația? Țineam pe-atunci un curs de radiofonie. Știți, cred, că sînt inginer electrician. Mi-a străfulgerat prin minte că ciudatul fenomen trebuie să fie de natură electrică. Ceva asemănător cu radioemisiunea. Nu cumva creierul prietenului meu a emis unde electrice pe care eu le-am recepționat? Abia cînd am venit aici, la Moscova, am început să studiez activitatea creierului și a nervilor. Am descoperit o serie de analogii surprinzătoare între structura sistemului nervos central și o stație de radio. Există în creier particule cu rol de microfon, altele de detector, sau de telefon... Firele neuronilor se termină cu o mică

spirală asemănătoare spirelor de sîrmă ale solenoidului. Așadar avem de-a face cu un fenomen de autoinducție. De reținut că (am și discutat asta cu un coleg al meu fiziolog) din punct de vedere fiziologic rolul acestor spire nu poate fi explicat satisfăcător. Prin prisma electrotehnicii însă, se ajunge la o explicație absolut logică: natura a creat aceste spire pentru amplificarea curenților electrici. Ba avem în organism și lămpi Rowland – retortele ganglionare ale inimii. Sursa de energie a inimii poate fi comparată cu o baterie de acumulare, iar sistemul nervos periferic – cu priza de pămînt. Studiind constituția organismului omenesc prin prisma electrotehnicii, am ajuns la convingerea fermă că el reprezintă un aparat electric complex, o stație de radio în toată regula, capabilă să emită și să recepționeze oscilații electromagnetice. Priviți, vă rog, schița aceasta.

Desfăcu pe masă o foaie de calc.

— Nu mi-a fost ușor să demonstrez indubitabil existența undelor electromagnetice. Lucram pe atunci în laboratorul lui Dugov. Ați auzit de el? Face experiențe de sugestie pe animale și a obținut rezultate foarte frumoase. Într-o zi am confecționat o cușcă dintr-o plasă deasă de metal, așezată pe izolatoare. Puteam însă face legătura cu pămîntul, automat. În cușcă am închis un cîine și l-am rugat pe Dugov să acționeze. Cînd cușca nu era pusă la pămînt, cîinele executa fără greș tot ce-i ordona în gînd Dugov. Dar cum făceam legătura cu pămîntul, cîinele se arăta dintr-o dată nereceptiv la sugestie, înțelegeți de ce? Întîlnind în drum rețeaua metalică, undele electromagnetice se scurgeau în pămînt și deci nu ajungeau pînă la cîinele nostru. Ceea ce era de demonstrat: creierul emite unde electromagnetice! Natura electromagnetică a undelor emise de creier și de nervi a fost demonstrată prin alte metode și de cîțiva savanți – academicianul Lazarev și profesorul Behterev la noi, iar în Italia de profesorul Casamali.

Gottlieb ajunsese la capătul răbdării:

— Toate acestea sînt într-adevăr extraordinare, dar mărturisesc că în primul rînd pe noi ne interesează rezultatele practice ale experiențelor. Spuneți că v-ați ocupat și de problema punerii populației la adăpost de o eventuală folosire a invenției în scopuri criminale. În ce stadiu ați ajuns cu lucrările? L-ați putea face inofensiv pe Stirner? Asta ne interesează pe noi. Da sau nu?

— Un răspuns categoric n-aș putea să vă dau, simți inventatorul dorința să frîneze cît de cît impetuoasele întrebări ale roșcovanului. Teoretic, problema a și fost rezolvată, dar concluziile încă nu le-am verificat experimental, ca să zic așa, pe scară mare. Experiențele de transmitere a gîndurilor unor animale, la distanță mică, nu pot fi considerate concludente. Am conceput o „mașină cerebrală” a cărei construire nu mai e o problemă pentru tehnica modernă. Acum

studiez natura undelor electromagnetice emise de creierul omului, stabilesc lungimea lor, frecvența și așa mai departe. Când voi fi în posesia datelor necesare, va fi destul de simplu să le reproduc mecanic. Doar câteva transformatoare și gândurile noastre, propagate întocmai ca undele radio obișnuite, vor putea fi recepționate de alți oameni. Mașina (e în curs de realizare) se compune dintr-o antenă, un sistem de amplificare cu transformatoare și tuburi catodice și, în sfârșit, un cuplaj inductiv cu circuit oscilant. Orice gând radiat este amplificat de antena „stației de emisie” și lansat în spațiu... Văzînd cît de atent îl ascultă acest domn Gottlieb, cîntărindu-i fiecare vorbă, Kacinski zîmbi și-i dădu în sfârșit un răspuns care să-i fie pe plac: Iată „tunul” cu care îl vom ataca pe Stirner.

Gottlieb răsuflă ușurat.

— Și cam cînd va fi gata „tunul”?

— Cred că peste vreo două săptămîni... vom trage primul foc.

— Adică?

— Adică îl luăm pe Stirner prin surprindere. Îi sugerăm să iasă din casă și să vină la noi. Atunci va fi în puterea noastră.

— Și unde vă gîndiți să instalați „tunul”?

— Cît mai aproape de țintă. V-am spus doar, tunul n-a fost încă încercat și mă tem că pe distanțe mari n-o să dea rezultate...

— Dar nu-i primejdios să pătrundem în zona influenței lui Stirner? Să nu uităm că arma lui are o mare rază de acțiune... că e mai perfecționată și, în plus, încercată.

— Altă soluție nu văd. O să riscăm, ce să facem.

— Dar nu ne-am putea izola? Pomenești adineauri de niște mijloace de protecție? interveni Sauer.

— Desigur. Dacă punem pe noi o plasă subțire de metal, undele electrice emise de creierul lui Stirner vor fi oprite de acest înveliș protector și se vor scurge în pămînt. Partea proastă e că astfel echipat nici nu poți emite mesaje. Dar vedem noi... Am putea acționa mecanic, cu ajutorul „mașinii cerebrale”, dar n-am studiat încă suficient undele electromagnetice ale radiației creierului. De aceea va trebui să mă expun, cel puțin deocamdată: voi emite gânduri pe antenă fără să-mi pun costum izolator. Dacă mă simt atins de radiațiile lui Stirner, îmi pun repede plasa, ori mi-o puneți. În orice caz dumneavoastră veți fi în siguranță.

— Ce-ar fi să îmbrăcăm costume de protecție, să năvălim la Stirner și să-i facem de petrecanie? Sau dacă mă mai pune să-l bărbieresc, îi tai beregata cu briciul!

Sauer îl opri:

— Asta ar însemnă... asasinat.

— Atîta pagubă!

— ...Ar însemna pieirea nu numai a lui Stirner, dar și a celor

care vor încerca să-l răpună. Stirner și-ar vinde scump pielea! Nu. Mai bine așa. Să încercăm să-l prindem de viu. Victoria ar fi deplină!

Gottlieb se ridică, Sauer îi urmă exemplul.

— Dați-mi voie să vă mulțumesc... începu Gottlieb.

— Deocamdată n-aveți pentru ce, îl întrerupse Kacinski. Îmi veți mulțumi când vom pune mâna pe Stirner.

XII. RĂZBOI ÎN TĂCERE

Stirner schița niște planuri în cabinetul lui, când simți deodată un îndemn irezistibil de a ieși din casă. Se ridică și porni spre ușă, dar un gând îl țintui locului: „Nu cumva mă aflu sub influența unei voințe străine?!” Să-i fi descoperit cineva secretul și să-l fi atacat cu propria-i armă?! În tot cazul emisiunea inamicului era încă destul de slabă: Stirner nu-și pierduse facultatea de a raționa. Totuși, dorința de a ieși în stradă nu-l slăbea. Îl străbătu un fior rece. Dacă nu scapă imediat de sub această influență, e pierdut! Ce-ar putea face? Cum să se salveze? Între timp picioarele îl și duseră la ușă. Iată draperiile de mătase, iar alături caloriferul. Cu un supraomenesc efort de voință făcu un pas în lături, smulse draperiile, se înfășură în ele și se agăță cu mâinile de țeava de metal a caloriferului. În aceeași clipă simți cum slăbește impulsul care-l mîna în stradă: curenții electromagnetici trimiși de inamicul nevăzut se scurgeau în pămînt. Răsufală cu ușurare. Dar asta nu însemna că a scăpat. Situația rămînea amenințătoare.

„Am cușca de metal pe care am folosit-o la primele experiențe, gîndea febril Stirner. E în camera mea. Dacă reușesc să ajung pînă acolo, intru în cușcă și fac legătura cu pămîntul... Astfel cîștig timp, apoi văd eu... Dar cum să fac acești cîțiva pași? Nu mă înhață iarăși impulsul străin, dacă mă depărtez de calorifer? Măcar de-ar fi linoleum pe jos! Ei, drăcia dracului! Să fiu atacat cu propria-mi armă! Mda, e cam albastră situația. Trebuie neapărat să mă izolez. Să intru în cușcă. Ori să mă înfășor într-o plasă. Am una în cameră. Apoi îmi fac un costum de rețea în toată regula. Pînă aici – toate bune, dar cum ajung pînă în cameră? Elsa! S-o chem pe Elsa!”

Între el și Elsa se stabilise demult un contact perfect și era destul să se gîndească la ea, chiar și fără să recurgă la amplificatoare, ca să apară imediat. Stirner o chema în gînd, imaginîndu-și ca de obicei tot drumul pe care trebuia să-l străbată. Dar Elsa nu venea: draperia de mătase oprea radiațiile.

— Afurisită treabă! Stirner dădu la o parte un colț al draperiei și-și dezgoli puțin capul. În aceeași clipă simți iar îndemnul de a ieși din casă și se înfășură repede la loc. În fracțiunea aceea de secundă însă zărise, la vreo doi metri de locul unde se afla, butonul unei sonerii electrice. Slăvită fie mania răposatului Gottlieb pentru sonerii! Poate reușesc să chem pe cineva...

Lăsînd să-i alunece mîna pe țeava de metal a caloriferului, începu să se apropie încet de sonerie. Iată și capătul țevii. Pînă la radiatorul următor erau vreo șaptezeci de centimetri. Stirner se aplecă, fără să-și desprindă mîna stingă de capătul țevii, și, ținînd mătasea cu dinții, ca să nu lunece, întinse cealaltă mînă. Manevra îi reuși și în

sfârșit apăsă pe buton.

„Dacă... și servitorii?!” gîndi cu spaimă.

Spre marea lui bucurie, auzi pașii tîrșiți ai lui Hans.

Pe fizionomia impasibilă de valet stilat a lui Hans nu se clintii nici un mușchi, cînd își văzu stăpînul drapat în mătase. Aștepta ordinele cu un prevenitor respect.

— Ascultă, Hans. În camera mea... începu Stirner, dar se opri: „Nimeni n-a pătruns vreodată acolo! Nu-i nimic, gîndi el. Îl fac eu pe urmă să uite totul”. Am în cameră o plasă de metal, Hans. Ad-o imediat! Uite cheia...

Ținînd cu o mîină draperia, de parcă și-ar fi acoperit pudic goliciunea, scoase cheia din buzunar și i-o întinse lui Hans.

Valetul plecă fără o vorbă și aduse plasa subțire de metal.

— Arunc-o peste mine!

— Prea bine, domnule.

Bătrînul execută ordinul cu aerul cel mai degajat, de parcă i-ar fi ținut paltonul.

— Mulțumesc, Hans. Poți să pleci... Stai! Stai puțin! Spune, nu simți nimic? Nu încerci nici o dorință neobișnuită? Să ieși în stradă, de pildă?

— Ce să caut eu pe stradă? Nu, domnule Stirner. Singura mea dorință e să mă trîntesc puțin... Nu mai pot de picioare.

— Și simți de mult această dorință de a te... trînti puțin?

— De vreo douăzeci de ani mă tot trage la pat.

— Du-te, Hans, nu mai am nevoie de dumneata.

Stirner intră repede în camera lui.

— Las' că vă arăt eu! bombănea el, manipulînd niște manete. Se auziră duduind la subsol motoare puternice, se aprinseră cîteva becuri: mașina intra în funcțiune. O apăsare pe buton și „proiectilul” zbură spre țintă.

În preajma orașului, pe platforma unui autocamion mare, se afla montată o stație de radio de un tip nemaivăzut pînă atunci. Construită după schema lui Kacinski, această stație amplifică și emitea radiațiile cerebrale.

Șoferul, Sauer și Gottlieb purtau costume de protecție din plasă de sîrmă; plasa le acoperea și capul.

— Nu-i prea șic costumul, rîse Kacinski, văzîndu-i astfel gătiți, dar cînd va fi la modă, lumea îl va găsi chiar foarte nostim. Ori poate că ne vom căptuși doar hainele cu un fileu de metal. Mai știi? Iar pe cap... măcar o voaletă. Femeile au purtat timp de secole văluri și voalete... De ce n-am purta și noi, bărbații? Mai ales că vălurile noastre vor fi ușoare și fine, ca de mătase...

— Am tras! anunță Kacinski cîteva minute mai tîrziu, coborînd de lîngă stație și punîndu-și și el casca de sîrmă. I-am poruncit lui

Stirner să iasă din casă și să vină aici.

— Și cum știm dacă proiectilul și-a atins ținta? Întrebă Gottlieb.

— Chiar dacă domnul Stirner nu ne onorează cu o vizită, găsește el un mijloc să ne dea de știre că a primit mesajul... Nu noi vom recepționa știrea direct... Noi sîntem la adăpost... Avem un dispozitiv care înregistrează automat emisiunile celorlalte stații...

Într-adevăr Stirner „le dădu de știre”, într-un mod neașteptat însă.

Kacinski își scoase casca pentru a trimite un nou „proiectil”. Dar n-apucă să declanșeze. În aceeași clipă se prăbuși cît era de lung pe platforma automobilului. Încercă să se ridice... Imposibil! Mai întîi capul, apoi și trunchiul îi lunecară iarăși pe-o parte.

Sauer și Gottlieb alergară și-l dădură jos de pe platformă.

— Ești rănit? Te doare ceva?

— Nu mă doare nimic. Mă simt chiar foarte bine, răspunse inventatorul, după o nouă încercare zadarnică de a se ridica în picioare. Ei, fir-ar să fie! Nu mai am de loc simțul echilibrului.

Sauer, Gottlieb și șoferul îl priveau stupefiați. Gottlieb avu prezența de spirit să-i pună casca metalică pe cap, pentru a-l feri de alte radiații.

— Ce vă mirați atît? Era de așteptat. Stirner mi-a paralizat centrul echilibrului. Într-adevăr, a ajuns foarte departe! Simțul echilibrului reprezintă una dintre cele mai complicate și mai puțin studiate probleme. Profesorul Behterev...

„Ciudat soi de oameni mai sînt și inventatorii ăștia, se cruci Sauer. Se zvîrcolește ca un vierme strivit și... ne ține o conferință despre reflexologie!”

— A făcut-o anume pentru a ne arăta ce poate și cu cine avem de-a face, continuă Kacinski. Simțul echilibrului...

— Toate acestea sînt foarte interesante, domnule Kacinski, îi curmă vorba Gottlieb, dar în momentul de față trebuie să ne îngrijim de sănătatea dumată. Apoi, către Sauer: Cred că e cazul să batem în retragere și să evacuăm primul rănit din acest război extraordinar.

Kacinski protestă. Ținea cu tot dinadinsul să continue duelul. Sauer și Gottlieb însă se arătară neînduplecați:

— Nu uita că ești singura speranță a atîtor milioane de oameni! Ce ne facem dacă Stirner te omoară ori îți ia mințile?

— Ei, dacă mă luați așa... consimți în sfîrșit Kacinski. Stirner e cu adevărat primejdios, adăugă el cînd autocamionul porni. Arma lui e mai puternică... Bănuiesc că eficacitatea „tirului” său se datorește radiațiilor dirijate. Ar trebui să încercăm și noi!

— Spune mai bine ce-ai să faci acum fără simțul echilibrului?

— Poate îl recapăt.

Gottlieb clătină din cap a îndoială.

Kacinski zăcea ca un prunc neputincios. Încerca să se sprijine pentru a se ridica, dar cădea fără vlagă, deși nu avea nici o leziune.

— Ia vezi, Sauer, s-a înregistrat ceva pe banda aparatului?

Banda era împetrită de linii frânte.

— Este ceva, dar cine poate să descifreze?

— Voi construi curînd un aparat care va tălmăci aceste semne în litere. Încercă să scoată o mîină de sub rețea, dar se lăsă păgubaș. Ține banda așa ca să pot citi. Hm! Vrea să mă intimideze! Ascultați și voi:

„Ați pierdut bătălia, pentru că ați ratat unica voastră șansă: de a mă lua prin surprindere. Stirner”.

— Vom vedea noi cine e mai tare! strigă Kacinski, săltîndu-se pe coate, dar capul îi căzu pe spate. Ești un diavol, Stirner! Dar pe mine nu mă sperii!

Opriră în fața spitalului, îl luară pe Kacinski în brațe, îl duseră într-o rezervă și, înainte de a-i scoate costumul de protecție, acoperiră pereții camerei cu o rețea de metal.

Medicii nu se puteau dumiri ce are Kacinski, așa că trebui să le dea el toate explicațiile.

— Dacă așa stau lucrurile, nu putem face nimic, mărturisii medicul primar. Medicina, în astfel de cazuri, e neputincioasă.

— Știu. Va trebui să creăm o ramură nouă a medicinei sau să recurgem la homeopatie.

Medicul scutură din cap indignat.

— E o șarlatanie.

— Nu întotdeauna, răspunse zîmbind Kacinski. Mă refer la principiul homeopatiei: tratarea bolilor cu ajutorul unor agenți care determină o acțiune analoagă celei de combătut. Sau, mai pe scurt, cui pe cui se scoate.

Sauer sesiză primul ideea lui Kacinski.

— Vrei să folosești emițătorul de radiații cerebrale?

— Bineînțeles. Alt tratament nu văd. Am să transmit mașinii gîndul că centrul echilibrului din creierul meu trebuie să-și reia activitatea. Apoi amplific mesajul și-l recepționez tot eu. Stirner a acționat violent, dar de la distanță. Contraacțiunea din imediata apropiere a sursei de radiații cred că va fi eficace și-mi voi recăpăta simțul echilibrului. Să încercăm!

Medicii urmăreau curioși și sceptici desfășurarea experienței. Totul dură doar cîteva minute. Deodată Kacinski sări în picioare și începu să joace și să dea din mîini. Chiar și medicii, deși tot se mai mirau, aplaudară.

— Un adevărat miracol! exclamă un medic tînăr.

— O fi simulat! bombăni un altul, mai în vîrstă.

Așa a fost inaugurată noua ramură a medicinei, care ulterior avea să fie larg folosită în cele mai diferite domenii: de la neurologie

pînă la chirurgie, permițînd efectuarea intervențiilor fără anestezie și fără ca bolnavul să simtă nici cea mai mică durere.

— De ce numai dumneata ai fost atins de „proiectilul” lui Stirner? Întrebă Sauer cînd rămaseră singuri. Doar raza emisă de el a întîlnit în drum atîția oameni neprotejați de plasă. Probabil că Stirner a stabilit precis locul de unde vine radiația; și raza lui, urmînd o anumită traiectorie, a căzut exact aici.

Kacinski se gîndi cîteva minute, înainte de a răspunde.

— Alta cred că-i explicația. Recepționînd mesajul meu, Stirner a stabilit imediat lungimea de undă a stației de emisie, adică a creierului meu, și frecvența specifică. Să știți că undele cerebrale se deosebesc de la om la om. Apoi a emis la rîndul lui un mesaj pe lungimea de undă și frecvența aflată. Iată de ce numai eu l-am recepționat. Este explicația cea mai firească. Dar nu-i exclus să fi emis un mesaj la „purător”, dacă se poate spune așa.

— Adică?

— A emis următoarea sugestie: „Omului care a trimis împotriva mea un mesaj cerebral să i se paralizeze centrii de voință și centrii motori”. Și cum omul acela sînt eu...

— Dar se pot face astfel de sugestii? Cunoaște hipnotismul asemenea cazuri?

— Nu-mi aduc aminte, dar nu văd de ce să nu se poată. Totuși prima explicație, mai simplă, pare și mai logică. Și-acum, la treabă! Uite ce facem: îl înconjurăm pe Stirner cu un inel de „tunuri” și-l atacăm din toate părțile. El va încerca să pareze loviturile, descriind un cerc cu raza lui dirijată. Între timp însă, fiecare „tun” al nostru va apuca să emită un mesaj.

— Ce-ar fi să cuprindem cu radiațiile noastre și pe servitori? Dacă ei părăsesc casa, n-o să mai aibă cine să procure alimente și foamea îl va sili pe Stirner să se predea, propuse Gottlieb.

— Nu-i rea ideea!

Fură construite de urgență, în serie, mai multe radiomașini pentru transmiterea gîndurilor. Cînd totul fu gata, „comandantul suprem” ieși pe cîmpul de luptă cu treizeci de „tunuri” amplasate în jurul orașului, la distanțe de cîteva kilometri unul de altul.

Kacinski îi dădu lui Stirner un ultimatum:

„Radiațiile noastre cerebrale vă vor convinge, sper, că monopolul dumneavoastră în folosirea noii forțe a luat sfîrșit. Acum și alții stăpînesc în egală măsură metoda de transmitere a gîndurilor la distanță. În consecință, nu mai are sens să continuați lupta. Ea n-ar face decît să aducă unor oameni nevinovați noi pierderi și suferințe. Chiar dacă vă veți pune la adăpost de mesajele noastre, vă vom împiedica să vă continuați opera nefastă, neutralizînd orice radiație cerebrală adresată maselor prin contraradiații sau prin contraordine. Vă garantăm viața numai dacă veți

îndeplini imediat următoarele condiții:

1. *Să restabiliți starea normală și să redați libertatea voinței tuturor persoanelor care au fost supuse radiațiilor dumneavoastră cerebrale.*

2. *Să nu mai emiteți pe viitor nici un fel de radiații cerebrale.*

3. *Să predați toate mașinile și instalațiile electrice destinate radiațiilor cerebrale.*

În caz de refuz sau de întârziere a răspunsului, mă voi vedea silit să recurg la măsuri extreme”.

După aceea Kacinski ordonă servitorilor lui Stirner să fugă din casă.

Dar Stirner se pusese în gardă.

Citi mesajul înregistrat automat pe bandă și răspunse pe loc:

„Voi depune armele când voi crede de cuviință!”

Apoi, observînd că servitorii se pregătesc să fugă din casă, înțelese ce s-a întîmplat și emise o radiație puternică, ordonîndu-le să se întoarcă.

Bieții oameni se zbăteau înnebuniți, zvîrcolindu-se ca în flăcări. Radiațiile se încrucișau, aruncîndu-i de colo-colo. Pradă celor două „impulsuri” la fel de puternice: să fugă din casă cu orice preț și să nu iasă din casă în nici un caz, ba se repezeau la ușă, ba dispăreau în odăi. Cîțiva se cramponară de mobilă, de uși, de calorifere. Și toată vînzoleala asta sinistră se făcea fără nici un zgomot!

Mesajul lui Stirner, emis de la o distanță mai mică, se dovedi mai puternic. Treptat, servitorii se întoarseră la locurile lor și începură să-și vadă de treabă. Între timp, Stirner emise alte mesaje prin care porunea întregii populații rămase în oraș să pornească împotriva mașinilor inamice și să le distrugă.

Oamenii alergau năuci pe străzi, ca în timpul unui cutremur, și ajunși afară din oraș se năpustiră furioși să execute ordinul lui Stirner. Atacînd surprinzător, mulțimea apucă să distrugă cîteva emițătoare. Dar majoritatea luptătorilor lui Kacinski înțelesesă din prima clipă ce se întîmplă și emisera radiații de panică. Prinși de vîrtejul turbat a două mesaje opuse, ea și servitorii lui Stirner, oamenii nu mai erau în stare nici să înainteze, nici să se întoarcă.

Stirner nu-și făcuse nici un fel de iluzii în privința deznodămîntului acestui atac. Urmărise doar să distragă atenția inamicului, pentru a-i da lovitura decisivă. Își îndreptă radiațiile spre diferite puncte ale cercului și cei surprinși fără plasă, ori care din imprudență și-au desfăcut puțin costumul incomod, căzură loviți de paralizie ori își pierdură mințile. Răniții, transportați la spatele „frontului”, erau tratați cu rezultate mulțumitoare prin metoda lui Kacinski. Pe „cîmpul de luptă” alții le luau locul, iar mașinile emiteau zi și noapte.

Pe Stirner îl toropea somnul dar, pe cît posibil, se străduia să

rămînă treaz: în orice moment se putea aștepta la un asalt direct asupra clădirii. Își înarmă servitorii și îi îmbracă în costume izolatoare.

Era frînt de oboseală, dar nu capitula. Lucra cu înfrigurare la o nouă perfecționare a emițătorului care urma să scoată din circulație mașinile inamicilor.

Războiul dura de cîteva zile.

Odată, pentru a emite un mesaj menit să neutralizeze un ordin al lui Stirner, Kacinski se urcă pe platformă și se descoperi. Dar brusc, parcă răzgîndindu-se, sări jos din mașină și dispăru în întuneric, rupînd-o la fugă. Sauer dormea pe prelata mașinii, învelit cu o plasă, iar Gottlieb, atent la înregistrările de pe bandă, pe care încerca să le descifreze, nu dădu importanță faptului.

Era întuneric beznă. Nu aprindeau reflectoarele ca să nu trădeze locul unde se afla emițătorul. Trecură cîteva minute. Gottlieb, tot mai îngrijorat, scruta întunericul. Văzînd că nu mai vine Kacinski, îl trezi pe Sauer.

— Ce-ai făcut! se îngrozi acesta. Nu-ți dai seama că l-a nimerit o rază dirijată?! De ce nu l-ai oprit?! De mult a plecat?

— De vreo zece minute. Mergea liniștit... A sărit din mașină și credeam că se duce și el... ca omul, încercă să se dezvinovățească Gottlieb.

— Ai făcut o prostie cît tine de mare!

Sauer aruncă vâlul – ca să se poată mișca mai în voie, se limitau acum la un fel de pelerine de metal – și emise: „Kacinski, întoarce-te!”

Dar în aceeași clipă sări din mașină și dispăru și el în întuneric.

— Sîntem pierduți! îl auzi Gottlieb strigînd. Încetul cu încetul glasul i se stinse în depărtare.

Gottlieb avu fericita inspirație să-i poruncească șoferului să tragă mașina mai deoparte, ca să iasă din zona radiațiilor dirijate, și imediat comandă tuturor stațiilor să emită mesajul:

„Kacinski și Sauer! Înapoi!”

Douăzeci de emițători intrară în funcțiune deodată. Peste cîteva minute apăru din noapte o siluetă. Sauer venea încet, aplecîndu-se cînd înainte și înapoi, ca bătut de vînt.

Pe Kacinski nu mai reușiră să-l salveze. Ajunsese probabil prea aproape de emițătorul lui Stirner și radiațiile trimise la împlinire nu mai avură nici un efect.

— Vâlul! Repede! strigă Sauer.

Gottlieb aruncă peste el plasa metalică.

— Mulțumesc, Gottlieb! De data aceasta ai fost la înălțime. Îți datorez viața... Dacă ai ști prin ce-am trecut! Mă smucea cînd înainte, cînd înapoi. O senzație oribilă! Kacinski s-a întors?

— Nu!

— Bietul Kacinski! Să-l pierdem tocmai acum!... Fără el nu-i mai venim noi de hac lui Stirner.

— Totuși continuăm lupta! Bine că am învățat cum funcționează mașina. Iar dacă nu reușim să-l capturăm pe Stirner printr-un mesaj cerebral, luăm clădirea cu asalt. Îmbrăcăm un regiment în costume izolatoare, ne înarmăm până în dinți și-atunci să vedem ce-o să facă! Costumele ne vor feri de radiații, iar gloanțele, din fericire, nu pot fi hipnotizate... Îi facem de petrecanie!

XIII. O NOAPTE GROZAV DE INTERESANTĂ

Vlăguit de atîta goană, Kacinski ajunse în sfîrșit la poarta băncii „Elsa Glück”.

Îl așteptau. Ușa se deschise larg. Sărind mai multe trepte deodată, urcă într-un suflet la etaj, năvăli gîfîind în cabinet și căzu extenuat într-un fotoliu. Era lac de nădușeală.

Se deschise o ușă și în prag apăru un bărbat înfășurat într-o plasă metalică. Un fileu de sîrmă îi proteja capul și-i ascundea trăsăturile feței. Era Stirner.

— Cum te numești?

— Kacinski.

— Polonez?.

— Nu. Rus.

După cîteva clipe de tăcere, Stirner reluă:

— Ești prizonierul meu. Știi foarte bine că ți-aș putea opri respirația, lăsîndu-te să mori în chinuri groaznice. Sau pot face din dumneata un sclav care să mi se supună fără crîcnire. Ești la discreția mea.

— Și asta te amuză?

Stirner întîrzie cu răspunsul.

— Războiul nu cunoaște cruțare, urmă Kacinski. Sînt condamnat, știu. Dar nici dumneata nu stai mai bine. Curînd îți va veni rîndul... Pînă una-alta, am și eu o rugămintă. Întrucît am ieșit din joc și nu mai reprezint pentru dumneata nici o primejdie, dă-mi voie, în calitate de om de știință, să văd instalația...

— Cum?!

— Aș vrea să-ți cunosc invenția. Mă interesează pe ce cale ai mers, cum sînt construite aparatele...

După un moment de surpriză, Stirner parcă se luminează.

— Ca între oameni de știință deci.

Se apropie de prizonierul lui și-i întinse mina. Dar Kacinski refuză să i-o strîngă.

Atunci Stirner se trase un pas înapoi și-și ascunse mîna sub plasă.

— Așa va să zică! Ia spune, la voi, în Rusia, toți sînt atît de viteji? întrebă el cu ironie.

— Nu-i nici o vitejie în asta, răspunse Kacinski, fără să se tulbure. Om fi noi oameni de știință, dar ne aflăm la antipozi, mult prea departe unul de altul ca să ne putem strînge mîna. Asta-i tot!

— Bine, îți voi îndeplini dorința și poate te voi lăsa în viață, cu condiția să poruncești oamenilor dumitale să oprească radiațiile pînă la nouă dimineața.

„La urma urmelor, îşi spuse Kacinski, câteva ore de armistiţiu nu schimbă nimic. În plus, am prilejul să-i anunţ pe băieţi că trăiesc.”

— De acord.

Atunci Stirner îl conduse în camera lui, unde se afla emiţătorul.

— Ia te uită! exclamă Kacinski, văzînd o cuşcă din plasă de sîrmă, în care încăpea un om şezînd. Ai trecut şi dumneata prin asta?

— Da. Am folosit-o experimental pentru a verifica existenţa undelor electromagnetice emise de creier.

— Extraordinar! Am mers deci amîndoi pe acelaşi drum!

— Dar apoi am luat-o fiecare în altă direcţie. Fii bun şi transmite ordinul de „încetare a focului”.

Kacinski se apropie de aparat, se concentrează şi transmite un mesaj pe care Stirner îl citi pe banda înregistratorului automat.

După numai patru secunde, pe aceeaşi bandă apărură răspunsul.

„*Vrem dovezi că vorbeşte Kacinski*”, transmitea Sauer.

Kacinski îi pomeni unele amănunte numai de ei ştiute, îi aminti ce au discutat la Moscova. Sauer se declară satisfăcut.

„*Pînă la nouă dimineaţa nici o radiaţie şi nici un atac. Sauer*”

— În regulă, spuse Stirner. Să trecem în cabinet. Şi-acum, uite, ai aici toate schiţele şi planurile mele. Ia loc la birou. Vei petrece o noapte interesantă! Stirner încuie uşa cabinetului şi-şi puse cheia în buzunar. Eu trec dincolo. Am ceva de transmis.

— Sper că ai să respecti armistiţiul?

— Nici o grijă. Va fi o emisiune, ca să spun aşa, strict particulară. Zîmbi strîmb şi dispărură în camera lui.

La subsol hura motoarele. Peste un sfert de oră, Stirner reapărură.

— S-a făcut. Mai scoase dintr-un dulap un teanc de desene şi le aruncă pe masă. Distrează-te! Găseşti aici totul, chiar şi planul casei. Vezi? Nu-ţi ascund nimic. Dinamurile le-am instalat la subsol.

Făcu cîţiva paşi prin cameră şi, răsucindu-se scurt pe călcîie, îl pironi pe Kacinski cu privirea.

— În loc să te distrug, îţi dezvălui dumitale, care-mi eşti duşman, secretele mele militare. Purtarea mea nu te surprinde?

— Deloc. Chiar atîta nu ţi-am cerut. Şi dacă o faci, înseamnă că ai motive. De aceea nici nu mă grăbesc să-ţi mulţumesc pentru „mărinimie”.

— Ai dreptate. N-o fac din mărinimie... După o lungă tăcere rosti rar, cu glasul stins: Am pierdut bătălia.

— Fireşte că ai pierdut-o, se grăbi să confirme Kacinski. Ai pierdut-o de cînd ţi s-a descoperit secretul... şi află că nu sînt singurul care-l cunosc. Monopolul dumitale a luat sfîrşit, puterea de care dispuneai poate fi contracarată şi continuarea luptei...

— Nu-i adevărat! răcni Stirner. Încă nu mi-am epuizat resursele!

Sînt mult mai avansat ca voi, aparatele mele sînt mult mai perfecționate, și mai am o invenție despre care nu știți nimic: acumulatori de unde și de gînduri emise de milioane de oameni, amplificatoare de-o putere nebănuită... Aș fi putut să vă strivesc, să înăbuș bîzîitul de țințari al aparatelor voastre, așa cum o stație de radio puternică acoperă gîngăvitul emițătoarelor de amatori. Reprezintă o stație de cincizeci de mii de kilowați și, în comparație cu aceasta, resursele voastre....

— Și totuși ești învins!

— Da, dar nu unde îți închipui. Nu în tehnică!

— Unde atunci?

— Mi-am propus ceva ce mă depășește. De fapt, a fost o absurditate. Ca să ajung stăpînul universului, ar fi trebuit să mă transform într-o mașină care emite voință. Or eu nu sînt decît un om!... Un om extenuat. Mi-am stors pînă la ultima picătură puterea de voință, mi-am epuizat rezervele de energie nervoasă. Iată adevărata cauză a înfrîngerii mele! Acum mi-e egal. Totul s-a sfîrșit. Ia planurile și fă ce vrei cu ele. Din partea mea, poți să le și publici. Te privește.

Se uită la ceas și tresări.

— Atîta am avut să-ți spun. Te rog să respecti întocmai condițiile noastre. Este extrem de important pentru mine. Și, nu te supăra, dar ca să fiu mai sigur am să te închid cu cheia și-o să las aici paznici, arată el cu mîna trei dogi tigrați. Ei îmi execută întocmai ordinele. Te previn: dacă încerci să intri în camera mea ori să fugi, bucăți te fac!

Ieși din cabinet și răsuci cheia în broască.

Kacinski continuă să răsfoiască mapa uriașă pe care o avea în față. Foi pline de date și de formule, planuri, schițe, scheme... Acest limbaj convențional, care nu spunea nimic profanilor, lui îi era familiar. Datele și formulele deveneau idei, iar acestea, la rîndul lor, imagini. Coloanele de cifre și litere îl ajutau să urmărească pas cu pas truda unei minți înzestrată cu o logică de fier. Kacinski admira ingeniozitatea și ineditul concepției, îndrăzneala și subtilitatea soluțiilor, așa cum un șahist admiră jocul unui mare maestru. Cufundat în schițe și în planuri, uită curînd de tot și de toate.

În teancul de hîrtii adus pe urmă dădu de un caiet cu notițe. Un fel de jurnal. Crîmpeie de gînduri, însemnări răzlețe, mîzgălite la repezeală, fără dată, scheme așternute din fuga condeiului, extrase din diferite cărți. Aici își nota Stirner și cheltuielile. Parcurse cîteva pagini.

— E mai interesant decît aș fi bănuir, șopti el și reluă cu atenție lectura, filă cu filă.

«Anul nou. Ce-mi va aduce? Am fost la profesorul Görö! Maestrul e necăjit: cimpanzeul Fritz s-a înfuriat și l-a mușcat de mîna.

...Am citit „Omizile”. Dacă atingi o omidă și ea se contractă, și omizile din apropiere se contractă și se răsucesc absolut la fel. Care să fie explicația?

...Fritz s-a mai liniștit. Nici pe Görö nu-l mai doare mîna. Bătrînul se teme de o infecție. I-am povestit despre omizi. Mi-a dat niște „explicații” nebuloase, care în fond nu spuneau nimic. Cică-i un reflex condiționat. Așa cum bîzîie copiii cînd văd pe alții plîngînd. Numai că celelalte omizi se răsucesc fără s-o vadă pe prima!

...Spălătoreasă e o nerușinată: trei mărci și douăzeci și cinci de pfeningi un spălat! Va trebui să caut alta mai ieftină. Nu mi-au mai rămas bani pentru carte.

Arrhenius (autorul cărții pe care n-am cumpărat-o din cauza spălătoresei) a descoperit că în soluțiile cu sare, bune conducătoare de electricitate, moleculele neutre sub raport electric ale sărurilor dizolvate se descompun în particule încărcate cu electricitate, denumite ioni (ionul e un fel de „evadat”, un fugar).

...Proprietarul mă amenință cu evacuarea. Va trebui să mă apuc iar de traduceri.

...Ca să-i formăm pudelului un reflex condiționat, în timp ce mănîncă, îi cîntăm din flaut... După lucru, profesorul Görö a ieșit să-și facă obișnuita plimbare și m-a condus. Mi-a povestit ceva foarte interesant. Cică dacă iei o pereche de insecte – mascul și femelă – și le desparți, chiar dacă închizi femela într-o cutie, iar pe mascul îl scoți afară din oraș și-i dai drumul la o mare distanță, masculul tot se întoarce la femelă. Cum se orientează? Profesorul spune că la multe insecte (vezi albinele) memoria vizuală e extrem de dezvoltată și deci în aceasta nu-i nimic surprinzător. Mie însă nu-mi vine să cred.

La vară, de îndată ce vor apare insectele, am să fac chiar eu experiența. Pe mascul am să-l duc într-o cutiuță bine închisă.

... Görö i-a extirpat cîinelui o emisferă cerebrală. Pare-se că operația n-a reușit. Bietul animal urlă de ți se rupe inima. I-am injectat morfină și s-a mai liniștit. Am observat că efectul analgezic al morfinei se manifestă periodic: cîinele s-a liniștit încetul cu încetul, pauzele dintre crize deveneau tot mai lungi. Iar cînd a încetat acțiunea morfinei, am observat aceeași periodicitate și în revenirea senzațiilor dureroase.

...Ce noroc: am primit o carte la tradus. Ceva din chimie. Destul de greu. În schimb mi-au dat un aconto și am închis gura celor mai sîcîitori creditori: proprietarului chichineței în care stau și băcanului. Constat că și în chimie sînt multe lucruri interesante. Astăzi, de pildă, am aflat că numeroase procese chimice se caracterizează prin periodicitate. De pildă, dacă pui mercur într-o sticlă și torni deasupra peroxid de hidrogen de o anumită concentrație, între mercur și peroxid se produce un proces chimic, peroxidul descompunîndu-se în

apă și oxigen. Ei bine, degajarea oxigenului se încetinește și se accelerează constant! Dar cel mai interesant este că otrăvurile și narcoticele au asupra reacțiilor periodice o acțiune specifică, ca și asupra organismului omenesc! Oare nu dovedesc toate acestea că în organismul omului și al animalului se produc reacții asemănătoare? Și oare nu e surprinzător că morfina are asupra reacțiilor din retortă același efect calmant ca și asupra cîinelui operat?

...Uneori științe diferite prezintă contingente neașteptate.

Am cercetat experimental împreună cu profesorul Görö procesul oboselii, în speță al oboselii vizuale. Purpura descompusă la lumină se reface pe întuneric.

Prin repetare, iritarea nervului poate fi din ce în ce mai mult împinsă spre acea limită dincolo de care nervul devine insensibil la excitații. Perioada de sensibilitate a nervului este în funcție de timpul de descompunere a substanței senzitive pe care o conține (în cazul nostru – purpura).

În ceea ce privește centrii nervoși situați la nivelul măduvei spinării, excitarea lor electrică provoacă „reacții” periodice independente de perioada curentului și de natura excitației. Agitația motrice transmisă de la centrul mușchilor se produce cu o frecvență de șaisprezece-treizeci pe secundă. (Deci din nou o periodicitate ca în procesele chimice.).

Görö găsește că din mine ar ieși un excelent dresor de cîini. Mai știi? Poate că la circ aș câștiga mai bine decît cu traducерile. Că pînă să ajung profesor, mai va! Și-apoi, ce o să-mi dea acest titlu? M-am săturat de mizerie!

12 mai. O zi memorabilă! Pe pervazul ferestrei am așezat un fel de colivioară cu un fluture femelă, iar pe mascul l-am dus afară din oraș, într-o cutiuță ermetic închisă și acolo i-am dat drumul. Fluturașul lui i se cam boțiseră aripioarele și mi-era teamă că nu va putea zbura. Totuși s-a îndreptat imediat spre oraș. Cînd m-am întors acasă, nu sosise încă. Dar peste o oră, iată-l și pe dumnealui. A coborît pe pervaz și a început să se agite în jurul femelei lui captive. Le-am redat libertatea. Eram de-a dreptul uluit! Cum de a reușit să se întoarcă? Din cutiuță n-avea cum să vadă drumul. Görö se înșeală! Fluturașul s-a întors călăuzit de un simț neștiut de noi. Ce simț să fie acesta? Atunci mi-am adus aminte de omizi. Ce simț le vestește că una din ele se crispează spasmodic între degetele unui om?... Toată ziua numai la asta m-am gîndit...

Deodată mi s-a părut că am dezlegat misterul, că mă aflu în pragul unei descoperiri formidabile. Să fie asta intuiție? O revelație? La drept vorbind abia mai tîrziu am înțeles exact cum stau lucrurile. La început n-a fost chiar o „revelație”, ci mai curînd o exaltată presimțire a unei descoperiri extrem de importante. Și ca să revenim

la intuiție: ea nu are nimic misterios, deși în parte a rămas nelămurită. Cred că intuiția se produce în momentul cînd o serie întregă de impresii, de gînduri, de informații disparate, acumulate în decursul unui anumit timp, uneori destul de îndelungat, se asociază deodată, stabilindu-se între ele o anumită legătură. Acest proces are loc în creier, unde din sistematizarea, din înmănuncherea acestor date, rezultă o concluzie – o idee nouă. În tot cazul așa s-a întîmplat cu mine. Acum pot urmări la rece cum am ajuns să fac această descoperire. Tot gîndindu-mă la gîze și la omizi, mi-am spus... așa, în glumă... că poate ele comunică prin radio. Poate că natura le-a înzestrat cu aparate de radioemisie și de radiorecepție. Doar au și antene! Analogia era tentantă și, în definitiv, de ce n-ar fi așa? Doi fluturi pe care-i despați comunică prin semnale. Bine, dar de unde energia necesară emisiunii? Poate electricitatea? Să ne gîndim la soluțiile chimice ale lui Arrhenius, care produc ioni, adică energie electrică. În organismul viețuitoarelor se desfășoară complicate procese chimice, legate de activitatea mușchilor și mai ales a nervilor și a creierului. În această activitate se constată o anumită periodicitate. Prin urmare, periodic, centrii nervoși pun în libertate sau radiază ioni. Acești ioni își iau zborul, sînt recepționați de sistemul nervos al unei alte viețuitoare și... gata radiocomunicația!

Chiar înainte de a fi ajuns la aceste deducții, am presimțit că descoperirea mea e ceva infinit mai important decît o simplă explicație a regăsirii fluturașilor. Poate că aceste gîze nu s-au regăsit datorită unei comunicări radio. Poate că au mirosul foarte dezvoltat sau un simț de orientare pe care noi nu-l cunoaștem. Nu-mi mai arde de fluturi.

Obiectul studiilor pe care le voi întreprinde pe viitor e mult mai interesant: omul, animalul...»

„Extraordinar! gîndi Kacinski. Și eu, și Stirner am ajuns la aceeași concluzie, deși am urmat căi diferite. Sau, mai precis, am avut puncte de plecare diferite. Pentru că și el, și eu am folosit în cercetările noastre ultimele realizări din domeniul chimiei, fiziologiei și fizicii. Fără cunoașterea profundă a radiofoniei, a reflexologiei, a teoriei ionilor, nici el și nici eu n-am fi ajuns să facem această descoperire, și invenția noastră n-ar fi existat. Acum înțeleg de ce oameni de știință aflați uneori în colțuri opuse ale globului fac aceeași descoperire poate în aceeași zi și la aceeași oră.”

«...Cîteva zile am umblat năuc, scria Stirner în jurnalul său mai departe. Am făcut o descoperire științifică! Să vorbesc despre ea profesorului Görö sau nu? Pînă la urmă nu m-am putut abține și i-am povestit tot, ce-i drept nu prea clar și nu prea concret. Totuși mi-a făcut impresia că a prins imediat ideea principală. M-a privit ironic pe deasupra ochelarilor și gura lui știrbă s-a pungit într-un rînj, din

care pricină mustața și țepii de pe bărbie i s-au zbîrlit ca acele unui arici.

— Sustii, așadar, că un creier omenesc cînd raționează, sau dacă vrei cînd intră în funcțiune, hi-hi-hi, ar emite unde radio, ceea ce ar permite transmiterea gîndurilor la distanță?

— Propriu-zis, nu gîndurile sînt transmise la distanță, ci undele electrice emise de creier. Orice gînd, orice sentiment are lungimea lui de undă și o anumită frecvență. Recepționată de un alt creier, această undă „reproduce” în conștiința subiectului respectiv un gînd sau un sentiment identic.

Görö asculta cu atenție, dînd mereu din cap, dar cînd am terminat, mi-a trîntit-o rîspicat:

— E-lu-cu-brație! Nu te supăra, tinere, dar toate acestea sînt prostii. Te pripești cu concluziile – asta-i cusurul dumitale. Și dacă nu te dezbari de el, n-ai să ajungi niciodată ceea ce se cheamă un savant adevărat.

— De ce prostii?

— Pentru că-i neștiințific tot ce sustii. Și-i neștiințific pentru că nu poate fi demonstrat experimental. Hai, să încercăm. Între noi doi e o distanță de cîțiva pași. Transmite-mi vreun gînd al dumitale! Aud?

Luat repede, mi-am pierdut siguranța.

— Păi pentru asta e nevoie ca „stațiile” noastre – creierul și nervii – să fie acordate pe aceeași lungime...

— Acordează!

— Nu pot fi acordate...

Görö făcu un gest grăitor. Triumfa.

— Un moment, am reluat eu. Încă n-am terminat. Nu pot fi acordate ca un aparat de radio, asta am vrut să spun. Acest acord se întîlnește însă la persoane care trăiesc mult timp împreună. Se cunosc destule cazuri...

— De vizionarism, de telepatie, de spiritism, mese care se mișcă și alte aiureli? Fii atent, tinere prieten! Ai pășit pe o cale foarte lunecoasă!

— Bine, dar teoria mea nu are nici o legătură cu toate astea!

Eram contrariat, dar nu descurajat...

...Iar sînt lefter... Mi-e teamă că mă aruncă proprietarul în stradă.

Și totuși am dreptate! Nu mă las pînă nu-i demonstrez ramolitului de Görö. Nu știu însă cum să organizez experiența.

Mîine iau banii pe traducere!

Evrika! Görö admiră iscusința mea de dresor. El nu știe însă că sistemul meu de dresură nu se întemeiază pe reflexe condiționate, ci pe sugestie. Acesta e secretul. Caut să-mi imaginez cît se poate de clar drumul pe care trebuie să-l străbată cîinele și fiecare mișcare pe care

trebuie s-o facă pentru a-mi executa ordinul. Ieri s-a întâmplat ceva foarte nostim. Plictisit la culme de bombăneala și de interminabilele sfaturi ale lui Görö, m-am gândit: „Mușca-te-ar Vega” (Vega e un șpiț alb, pe care Görö îl adoră). Din obișnuință, mi-am imaginat-o pe Vega repezindu-se la Görö și înfigându-și colții în piciorul profesorului. Și-odată o văd că țîșnește de la locul ei, se repede lătrînd la Görö și-i sfîșie pantalonii. Dacă nici asta nu-i transmiterea gândurilor la distanță, ce-o fi altceva?... Görö e necăjit și speriat. Comportarea cățelușei discordă atît de izbitor cu reflexele pe care i le-am format, încît Görö bănuiește un început de turbare. A închis-o în cușcă și-o ține sub supraveghere. E foarte surprins că mai bea apă! Eu, în sinea mea, mă amuz teribil, dar Vega, sărăcuța, moare de urît în carceră și n-am cum s-o ajut. Ce-ar fi să-i mărturisesc profesorului adevărul?... Iată prilejul să-i demonstrez posibilitatea transiterii gândurilor la distanță! Dar o să mă creadă? Ce-ar fi să fac o experiență de sugestie în fața lui? Să dea el însuși un ordin cîinelui. De pildă, să-i ceară să latre de un anumit număr de ori.

Am împrumutat douăzeci de mărci și am plătit chiria.

Vega tot mai stă la arest. Am încercat să-i sugerez să latre de trei ori, dar n-am reușit. De obicei se execută prompt. Ce s-o fi întâmplat?

Am descoperit cauza: cușca cu gratii de fier atîngea într-un loc țeava robinetului. Mare meșteră întîmplarea! Prin urmare, mesajul meu se scurgea în pămînt prin țeavă, fără să ajungă la Vega. Am să confecționez o cușcă de metal pe care, după dorință, o voi putea lega de pămînt sau dimpotrivă, izola...».

— Ca să vezi! murmură Kacinski. Deci așa i-a venit ideea să confecționeze cușca de metal!

Urmau cîteva pagini albe. De ce o fi întrerupt? Și, în sfîrșit, o nouă serie de însemnări.

«Venerabilul meu patron Karl Gottlieb e mare amator de cîini. De altfel, datorită cîinilor l-am cunoscut și am făcut carieră la banca lui. A venit într-o zi la Görö. Îl vizita o singură dată pe an, de aceea nu l-am întîlnit mai înainte. Au fost colegi de școală și erau de o vîrstă, deși nu-ți venea să crezi cînd îi vedeai împreună: Görö – un hodorong bătrîn, iar Gottlieb – durduliu și proaspăt ca un heruvim. Încîntat de cîinii mei dresați, bancherul m-a invitat să trec pe la el. Iată-mă deci secretar particular al lui Karl Gottlieb, spre mulțumirea noastră reciprocă!

Adio, moș Görö! N-am apucat să-ți demonstrez posibilitatea transiterii gândurilor la distanță. Dar e mai bine așa. Prefer să lucrez singur. „Consacrații” cam au obiceiul să-și adjucece descoperirile tinerilor discipoli. „Experiențele făcute în laboratorul domnului profesor Görö...” „Sub îndrumarea domnului profesor Görö...” De fapt mă preocupă acum nu gloria, ci ceva mai important. Am făcut singur

experiența transmiterii sugestiei prin peretele de fier al cuștii și m-am convins în mod cert că activitatea cerebrală este însoțită de radiații electrice. Acum trebuie să studiez natura acestor radiații.

Sînt ocupat pînă peste cap. Serile lucrez la un aparat de captare a undelor radio emise de creierul omenesc. Trebuie să fie un aparat extrem de sensibil, care să recepționeze unde ultracurte de cel mult un metru.

Schema aparatului...

Elsa Glück! Drăguță fată... Între ea și jurisconsultul nostru... Cum naiba-i spune? Are un nume ca un gust neplăcut. Bitter parcă... Nu. A, da, Sauer! În orice caz, relațiile dintre ei nu depășesc limitele buneii cuviințe. Par să fie logodiți. Ce-o fi găsit în mutra lui rotundă ca luna plină?

Eșec! Aparatul nu recepționează undele radiate de creierul meu. Trebuie s-o iau de la capăt! Acum lucrez și noaptea. După-amiezile studiez la universitate anatomia și fiziologia, dar numai prin prisma radiotehnicii. Organismul omului considerat ca o radiostație de recepție și emisie! E colosal de interesant!

Înainte de a studia această radiostație, a trebuit să mă inițiez în secretele radiotehnicii. Mîine – mai știu eu? – Poate mă apuc de astronomie! Noroc că nu mai stau cu chirie, să mă omoare proprietarul cu restanțele! Primesc la Gottlieb casă, masă, plus o leafă foarte bună. După cîta mizerie am îndurat, mă simt un adevărat Cressus. Am din ce să-mi cumpăr materiale pentru mașinile la care lucrez.

Elsa Glück! Glück! Să-i fie hărăzită umflatului ăsta această fericire?

Iar nu merge: aparatul urlă, șuieră. Să fie paraziții gîndurilor mele? Trebuie să izolez mai bine camera, ca să nu pătrundă nici un fel de influențe din exterior.

În sfîrșit!...

Glück nu-mi dă nici o atenție. Emma Fit e un boboc de fată, dar n-are nimic în cap. O păpușică, atît. E moartă după Sauer, dar acesta – acum o știu precis – n-are ochi decît pentru Elsa. Biata Emma! Ce dramă!

...Merge, merge bine! Nici că se putea altfel. S-a învățat omul să-și exprime gîndurile prin litere – în scrisori, în ziare. Eu am găsit pentru gînduri și sentimente un alt limbaj, alte simboluri. De pildă, lungimea de undă x + frecvența y = frică. Bucuria are o altă undă. Cred că voi învăța curînd să confecționez artificial sentimente și să le difuzez prin radio. Faceți comanda, vă rog! O porție de veselie sau de melancolie? Interesant că sentimentele animalelor au unde asemănătoare cu ale oamenilor (frică, bucurie etc.).

Nu, prea e neverosimil!

Ba nu, e genial! Ei drăcie! Îmi cînt singur osanale. Am construit un mic emițător și am radiat unda echivalentă tristeții la cîini. Aparatul meu înregistrează cu mare precizie undele electrice emise de creierul omului și al animalului. Am ajuns să întocmesc un întreg „dicționar” de sentimente și gînduri exprimate în lungimi de undă. Așadar, am pus la „patefonul” meu o „placă” tristă: unda tristeții cîinelui. L-am așezat pe Falk lîngă aparat, pe un scaun izolat, ca să recepționeze mai bine. Rezultatul: Falk a început să urle a jale! Așadar a recepționat unda tristeții cîinelui! De bucurie l-am prins în brațe și am început să valsez cu el prin cameră.

Cînd m-am liniștit, am hotărît să repet experiența. De data aceasta l-am așezat pe Falk după un paravan. N-a mai urlat. Recepționează probabil numai de la mică distanță. Ce ar fi să măresc puterea emițătorului?

...Refuz s-o înțeleg pe Elsa Glück. Dar în definitiv, de ce mă preocupă atîta? Oare m-am îndrăgostit? Aș! De asta îmi arde mie acum?

Din surpriză în surpriză!... Ca să mă indispun, m-am gîndit la tot felul de lucruri neplăcute. Aparatul a înregistrat tristețea mea. E o undă cu oscilații destul de complicate. Am emis această undă mult amplificată și, fluierînd vesel, am așteptat rezultatul. S-a întîmplat ceva extraordinar! M-am întristat din senin și era cît pe-aici să încep și eu să urlu. Mi-am autotransmis unda tristeții! De notat că înțelegeam foarte bine că n-am de ce să fiu trist, că e o tristețe „artificială”. Să-i spun fenomenului autohipnoză? Nu, cred că este vorba de altceva. Singura asemănare cu hipnoza este că se transmite un gînd sau o stare sufletească. Acest lucru se realizează însă pe cale mecanică: în fibrele nervoase sînt provocate artificial procesele electrochimice care însoțesc întotdeauna un gînd sau un sentiment și conștiința înregistrează nașterea acestui gînd sau a acestei stări sufletești. Ce mecanism!

Dar cum să-mi continui experiențele? Cum să-i influențez pe alții, fără să cad eu însumi sub influența radiațiilor? Nu văd decît două posibilități: prima – radiații dirijate, a doua – un sistem de izolare (o plasă metalică pe cap, de pildă).

Ideea cu plasa a fost bună. Voi începe să lucrez cu unde dirijate. Care este antena cea mai potrivită? Cred că una de genul „oglinzilor focale”, care concentrează razele într-un punct precis – în focar, în felul acesta, voi reuși să amplific considerabil efectul radiației.

Nu obișnuiesc să-mi dau frîu liber imaginației, dar uneori mă apucă amețeala cînd mă gîndesc ce perspective mi se deschid! Elsa...

Experiența de aseară: i-am poruncit în gînd lui Falk să-mi aducă o carte din camera de alături. Ordinul a fost înregistrat automat și apoi transmis de emițător. Falk s-a executat. Am pus cartea la loc și

am repetat ordinul, de data aceasta n-am transmis nimic cerebral. Am emis doar, cu ajutorul aparatului, o undă de aceeași lungime. Falk mi-adus cartea. Aceste unde radio pot fi înregistrate de aparat, așa cum o voce este înregistrată pe o placă de patefon. De acum înainte voi putea da ordine printr-o simplă apăsare de buton.

Astăzi am făcut o experiență și mai interesantă: am încercat să comunic un ordin cerebral unui om. Karl Gottlieb are un valet pe care-l cheamă Hans. I-am poruncit lui Hans să vină în camera mea. M-am concentrat și, imaginându-mă în locul lui Hans, am străbătut în gând tot drumul de la camera lui pînă la a mea. Pe scurt, am procedat exact ca în cazul experiențelor de sugestie pe cîini. Bătrînul nu venea. Nu m-am mirat: între Falk și mine s-a stabilit demult un „contact” perfect. În plus, lui Falk îi transmiteam ordine de la mică distanță. Undele radio emise de creierul meu sînt prea slabe pentru a-și atinge ținta, pentru a genera oscilații electrice (respectiv gânduri sau imagini) identice în creierul unui alt om. Să nu uităm de asemenea că Hans și cu mine sîntem prea diferiți. Iată de ce „stația lui de recepție” nu a înregistrat semnalele creierului meu. Atunci am transmis același mesaj amplificat de emițător. Recunosc că eram foarte emoționat. Spre nespusa mea bucurie, am auzit pașii tîrșiți ai bătrînului: suferă de reumatism și poartă papuci. A deschis ușa fără să bată – ceea ce nu i s-a mai întîmplat, cred, niciodată – și s-a oprit cu un aer încurcat. Nu i-am poruncit ce să facă în camera mea și bătrînul nu știa cum să-și explice prezența.

— Iertați-mă, dar... mi s-a părut că mă strigați... biigui el, negăsindu-și locul.

M-am grăbit să-l liniștesc.

— Da, te-am chemat. Vreau să știu dacă domnul Gottlieb s-a întors de la club.

— Conașul încă nu s-a întors, mi-a răspuns înseninat bătrînul. Acum era sigur că l-am chemat. Senzația neplăcută a omului care și-a pierdut controlul îl părăsise.

— Mulțumesc, Hans, poți pleca.

— Prea bine, domnule!

S-a înclinat și a ieșit. Iar eu? Era să-l prind în brațe și să joc cu el, cum am făcut și cu Falk cînd a început să urle.

Experiența a reușit! Ce dovedește ea? Că pot porunci și oamenilor. Îi pot sili să facă orice. Da, pot!... Nu înseamnă aceasta să fii atotputernic?

E destul să vreau, și oamenii îmi vor pune la picioare toate bunurile lor. E destul să vreau, și mă vor face rege, împărat! La naiba, n-am ce face cu coroana! E destul să vreau, și voi fi iubit de cea mai frumoasă femeie... Elsa! Nu, nu!... Asta n-am s-o fac niciodată. Ușurel, băiete! Ești pe punctul să-ți pierzi capul! Stăpînește-te, altfel dai în

gropi! Nu de mult erai un student sărac. Apoi ai fost discipolul profesorului Görö... Un oarecare, omul de pe stradă, cu o mutră lungă și pocită, ca de cal... Și tu visezi putere, glorie, dragoste, numai pentru că ai avut șansa nesperată să faci o descoperire științifică?

...Ieri am făcut o excursie în patru: Elsa Glück, Emma Fit, Sauer și cu mine. Am îndrugat vrute și nevrute. Mai în glumă, mai în serios, i-am făcut Elsei o cerere în căsătorie în toată regula. Mi-a răspuns... ceea ce era firesc să-mi răspundă. Dar cu mine nu-i de glumit! De altfel, fata nici nu glumește. E sinceră. M-a scos din sărite aerul triumfător al lui Sauer! Ce mi-aș mai încerca emițătorul pe el!»

.
.

«De când n-am mai notat nimic în jurnal! Soția mea e din nou tristă... Trebuie să măresc puterea emițătorilor.

M-am lansat într-un joc mare. Ori îmi frîng gîtul, ori...

De ce n-am ascultat glasul rațiunii? Acum e prea tîrziu. Jocul m-a tîrît departe. Sînt obosit, sînt extenuat... Această permanentă încordare!... Dracu să mă ia! Mai bine rămîneam la Görö!

Război!...

Ajunge! Sînt la pămînt. E timpul să pun punct...»

XIV. JOCUL S-A SFÎRȘIT

În grădina de iarnă, înfășurată într-un voal fin de metal, Elsa Glück se gîndea.

Zăpușeala și un tunet îndepărtat care trezea ecouri surde în sala pustie vesteau apropierea furtunii. Elsa se gîndea, ca de obicei, la Ludwig. De-aceea, cînd îi auzi pașii, tresări de bucurie. Cînd îl văzu însă, aproape că se sperie: Stirner nu purta pelerina metalică, apoi îi scoase și Elsei vălul.

— Uf! Azi putem răsufila! spuse el ușurat. Incomodă toaletă!

Elsa nu-l văzuse de mult fără plasă și-l găsea foarte schimbat: nasul i se ascuțise ca la oamenii măcinați de o boală grea, ochii i se duseseră în fundul capului, iar părul și barba îi crescuseră în dezordine.

— Vai, ce rău arăți! Aproape că nu te recunosc!

Stirner zîmbi cu amărăciune.

— Cu atît mai bine. Parcă aș fi un sihastru, nu? Vino, Elsa... Aș vrea să-mi cînti ceva... De cînd n-am mai ascultat muzică... Pentru ultima oară...

Trecură în sală. Răsunară primele acorduri ale unei nocturne de Chopin.

— Nu, Elsa... Altceva... Această melodie duioasă nu se potrivește cu furtuna care se apropie. Auzi tunetul? Vine furtuna! Pentru unii ea înseamnă primenire, o viață nouă, pentru alții – moarte... În noaptea asta... Stirner va muri...

Elsa se ridică speriată.

— Ludwig! Ce-i cu tine? Ce tot spui? Mă îngrozești!

— Nu lua în seamă... Am să-ți spun multe dar... mai tîrziu... Cîntă, cîntă, Elsa! Ceva de Beethoven. Marșul funebru „La moartea eroului”. A eroului! Ha-ha-ha!

Elsa cîntă.

Stirner se plimba agitat, frîngîndu-și mîinile.

— Marșul funebru!... La moartea unui erou dat de-a dura de pe pedestal. Se spune că Beethoven l-ar fi scris pentru Napoleon. Apoi, dezamăgit de acesta, l-a intitulat: „La moartea eroului”... Ce spuneam? Se uită la ceas. Ajunge, Elsa. Minutele sînt numărate. Sărută-mă, sărută-mă cum nu m-ai sărutat niciodată.

...Se smulse din brațele Elsei.

— O iluzie, o dulce amăgire!

Pendula bătu miezul nopții.

— S-a sfîrșit! murmură Stirner.

În aceeași clipă Elsa simți că ceva se petrece cu ea. Parcă un vâl, asemenea celui metalic pe care-l purtase pînă mai adineauri, i se lua

de pe minte, de pe inimă. Gîndurile îşi recăpătaseră limpezimea. Redeveni Elsa cea de altă dată, Elsa dinaintea morţii lui Karl Gottlieb. Se destrăma o vrajă. Îşi roti privirea mirată prin sala mare, neprietenoasă, cufundată în semiîntuneric. Scăpărarea unui trăznet luminează faţa lui Stirner. Văzînd chipul acesta străin, bărbos, Elsa se cutremură.

— Ce se întîmplă? Unde sînt? bîigui ea. Dumneata cine eşti?

Stirner urmărea cu durere şi curiozitate această metamorfoză.

— Eşti în galeria de tablouri a lui Karl Gottlieb, defunctul bancher. Stenografa Elsa Glück nu avea acces aici... Iar eu sînt Ludwig Stirner. Nu mă recunoşti? Elsa!... Ți-am greşit, dar nu-ți cer iertare... deşi singura mea scuză e că te-am iubit. Te-am iubit cu adevărat... şi acum te iubesc din toată inima...

Elsa se prăbuşi pe taburetul din faţa pianului.

— Nu mă privi așa, Elsa! Stirner îşi frecă fruntea ca pentru a-şi aduna gîndurile. Da, te iubesc! Şi nu sînt primul pe care dragostea îl împinge la crimă. În mine s-a dat o crîncenă luptă. Mai ții minte ce ți-am spus odată, de mult, cînd am fost în excursie cu barca? Nu erau vorbe goale. Am descoperit înaintea altora modul de a transmite gîndurile la distanță şi am ajuns să stăpînesc o forță colosală. Dar mi-am pierdut capul. Urzeam cele mai mărețe planuri. Slujindu-mă de forță aceasta ți-am sugerat să mă iubești...

Elsa se dădu înapoi, înfiorîndu-se.

— Iar lui Sauer, continuă Stirner, i-am sugerat că o iubește pe Emma. Oamenii erau marionete în mîna mea. Trăgeam de sfoară şi fantezele începeau să joace după cum le porunceam. Am rîvnit bogății... şi le-am avut. Pînă n-am fost convins de atotputernicia mea am procedat cu prudență. Mergeam pe căi ocolite, care te duc mai sigur la țintă. Ți-am mai spus-o atunci, în barcă. Mar ții minte? Ca să nu dau de bănuir, am făcut ca nu eu, ci dumneata să-l moștenești pe Gottlieb, iar dumneata... te-ai măritat cu mine, aducîndu-mi zestrea pe care eu ți-am adus-o la picioare! Ha-ha-ha!

Elsa îl privea îngrozită.

— Da, am fost crud cu oamenii. Să nu-ți închipui însă că mi-a plăcut vreodată să fiu rău. Nu! Voiam să fiu mare. Unic! Îmi închipuiam că puterea mea n-are margini. Că-i de-ajuns să rîvnesc gloria ca oamenii să aplaude chiar şi o negliobie a mea. Dar în ultimă analiză, toate acestea n-ar fi fost decît o autoproslăvire, o autoamăgire, ca dragostea pe care ți-am sugerat-o.

Lăsa ochii în pămînt şi continuă cu aceeaşi amărăciune:

— Ți-amintești legenda scandinavă despre zeul Thor? Şi el se credea atotputernic. Odată însă pașii l-au purtat spre țara uriașilor. Aceștia şi-au bătut joc de statura lui puțină. Atunci Thor s-a mîniat foarte şi le-a propus să-i pună puterea la încercare. Uriașii au răspuns:

„Bea apă din cornul acesta”. A băut și-a tot băut, dar tot n-a izbutit să-l golească. Și i-au mai spus uriașii să se ia la trîntă cu o bătrîna. Thor n-a izbutit s-o dovedească, deși de atîta sfortare a intrat în pămînt pînă la genunchi. Era și firesc să nu poată sorbi toată apa: cornul legat de mare, nici chiar un zeu nu-l putea seca. Iar bătrîna aceea era moartea... Așa și eu. Am vrut să golesc marea. Am vrut, singur, să întorc istoria, să-mi impun voința milioanelor de „stropi” ce alcătuiesc oceanul omenirii. Cu ajutorul mașinilor mele, visam să făuresc un fel de „fabrică a fericirii”, dar tot ce am înfăptuit nu-i decît un simulacru, o imitație grosolană.

Se uită nervos la ceas:

— Bat cîmpii!... Și am atîtea să-ți spun... Dacă ai ști, Elsa, cît am suferit... O fiară încolțită de dușmani fără număr, asta am fost. Mereu la pîndă, într-o neîncetată tensiune nervoasă. Dacă aș fi avut lîngă mine un prieten sincer, devotat... dacă dumneata m-ai fi iubit cu adevărat, nu cu o dragoste artificială pe care chiar eu ți-am sugerat-o! Poate că atunci aș fi continuat lupta. Dar eram singur. Sînt obosit... Am ajuns la capătul puterilor!

Tăcu.

Privindu-l, Elsa își spuse că fața lui palidă, suptă, n-are nimic misterios, nimic înspăimîntător. Fața răvășită a unui om istovit, cu nervii zdruncinați... Cine este în fond Stirner? Un cercetător, un inventator de talent, sau mai degrabă un individ destul de comun, care a descoperit întîmplător un mijloc de a-și impune voința altor oameni. Puterea aceasta l-a adus în pragul nebuniei. După nenumărate năzdrăvăanii, care mai de care mai necugetate, în loc să supună lumea, a fost strivit de povara insuportabilă pe care a încercat s-o ridice pe umeri. Elsa mai curînd intui decît înțelese toate acestea. Nu vedea în Stirner un erou de tragedie, un supraom, ci un nefericit care își plătește scump greșelile. Stirner pe care îl avea acum în față îi inspira milă.

— Mi-nchipui cît ai suferit! spuse ea încet.

— Îți mulțumesc, Elsa. Aceste cuvinte îmi sînt mai scumpe decît toate sărutările artificiale! Da, am ajuns la capătul puterilor și... Făcu o pauză, apoi urmă cu o voce sugrumată... și am hotărît să încetez lupta. Să se termine o dată cu Stirner și cu tot!

Se uită din nou la ceas.

— Mai am doar cîteva minute de trăit.

Elsa păli.

— Ai luat... otravă?

— Da, dar nu o otravă obișnuită. Vei afla îndată... Te rog să mă ascuți. Am vrut să-mi răscumpăr măcar în parte vina pe care o am față de dumneata. Ți-am redat libertatea, Elsa. Ți-am sugerat la ora unsprezece ca exact la miezul nopții să redevii cea de altădată. Viața

artificială pe care ai dus-o se va destrăma. Fii liberă, fii aceea care ești în realitate. Trăiește cum vrei, iubește pe cine vrei, fii fericită!...

Elsa oftă din adîncul pieptului.

— ...Dar Stirner? continuă el. Ce să fac cu Stirner, căruia nici un om cîstit nu vrea să-i strîngă mîna? Să moară! Am dat ordin emițătorului meu și l-am pus la puterea maximă. La ora unu – își privi din nou ceasul – adică peste numai șase minute, mașina va transmite lui Stirner ordinul emis tot de Stirner. Și-atunci Stirner nu va mai ști cine este, își va pierde personalitatea, va uita tot ce-a fost. Se va naște un om nou, un om cu o conștiință, un cuget nou. Îl va chema Stern și va pleca acolo unde i-a poruncit Stirner, fără să bănuie că în străfundurile subconștientului său zace un Stirner înlănțuit, captiv! Asta înseamnă moarte... Moartea cugetului!

— Dar dacă te prind?! întrebă Elsa, cu o îngrijorare pe care nu și-o putea explica.

— Cine-l va recunoaște pe temutul Stirner într-un... pașnic anahoret? Am chibzuit bine totul. În noaptea aceasta dușmanii mei nu vor emite nici un mesaj. Și chiar dacă și-ar călca cuvîntul, Stern nu va fi în primejdie, pentru că razele sînt dirijate împotriva lui Stirner. Or acesta nu va mai exista...

Elsa se uită la el cu ochi mari: va asista la un fel de reîncarnare.

— Și mai e ceva, Elsa. După plecarea mea va izbucni un scandal nemaipomenit. Ți se va lua probabil totul. Dar am avut grijă să nu duci lipsă de nimic. În plicul acesta ai bani de drum și adresa unui om pe al cărui nume... cred că-i mai prudent așa... am depus o sumă importantă. I-am administrat o doză puternică de sugestie, așa că banii sînt în siguranță. Du-te la el. E foarte departe, dar cu cît mai departe, cu atît mai bine. Trebuie să te odihnești după cîte ai îndurat. E timpul! Adio, Elsa!

— Stai! Vreau să te întreb... O singură întrebare... Ești vinovat de moartea lui Karl Gottlieb?

Se auzi ceasul bătînd ora unu. Fața lui Stirner fu săgetată de un fior, privirea-i se încețoșă, dădu ochii peste cap. Ca să nu cadă, se prinse gîfîind de colțul pianului.

Elsa îl privea cu sufletul la gură.

Stirner respiră adînc. Începuse să-și revină.

— Răspunde-mi? Ești vinovat sau nu?!

O privi nedumerit și rosti cu un glas nou, calm:

— Iertați-mă, doamnă, dar nici nu vă cunosc. Și nu știu la ce întrebare vă referiți.

Se înclină ușor și ieși cu pasul măsurat.

Elsa rămase pe loc, zguduită. Stirner nu mai exista.

XV. ACVARIUL SPART

Zorile o găsiră tot acolo, pe taburetul de lîngă pian. Încerca să descîlcească ghemul, să limpezească haosul pe care îl produsese în conștiința ei Stirner. Își depăna în minte totul – prin cîte a trecut de la moartea lui Karl Gottlieb: evadarea nereușită, dragostea subită pentru Stirner, vacanța la Menton... Parcă le-a citit într-un roman. În schimb își amintea limpede de timpul cînd era logodită cu Sauer. Acum însă trecutul îi apărea oarecum schimbat. Îl mai iubește pe Sauer, desigur, dar... nu ca înainte: imaginea lui parcă pălise. Ce fel de om e Sauer? Își dădu seama, spre propria-i surprindere, că nu-l cunoaște aproape deloc. Ce vor simți unul pentru celălalt? Apariția neașteptată a Emmei îi curmă gîndurile. Arăta foarte obosită. Purta un costum de voiaj.

— Elsa, strigă ea și izbucni în lacrimi.

— Emma, tu! Ce ai? De ce nu m-ai anunțat că vii? Unde-i copilul?

— E jos cu bona. Știi, Elsa, Otto m-a părăsit fără să-mi lase un ban. A trebuit să vînd din haine și din bijuterii ca să pot veni.

— Cum?! Te-a lăsat fără bani, cu copilul în brațe?

— Și-a pierdut mințile! Mă simțeam atît de singură și de părăsită! Știi doar că în afară de tine nu mai am pe nimeni... O îneacă un plîns isteric. Să nu mi-l iei! El tot mai ține la tine. Ține fotografia ta în sertar și o privește mereu. Să nu crezi că l-am spionat! Nu. Am intrat din întîmplare! M-a gonit... și mi-a vorbit grosolan... Te iubește! Să nu mi-l iei. Tu ai tot ce dorești, tu ești fericită. Și-apoi, din moment ce-l iubești pe Ludwig, ce nevoie ai de Otto?

Pe buzele Elsei flutură un zîmbet, dar privirea tot tristă îi era.

„Biata Emma, gîndea Elsa, privind fața atît de slăbită a bunei sale prietene. Unde sînt obrajii tăi rumeni, unde-i rîsul tău argintiu? Sărmană păpușică! Ce-a făcut Otto din tine! Să n-aibă el pic de inimă?!

— Nu, nu-s fericită, răspunse ea grav, mîngîindu-i părul răvășit. Și nici bogată nu mai sînt. Iar pe Stirner, află că nu-l mai iubesc. De altfel, Stirner nici nu mai există.

De surpriză, Emma își uită pentru o clipă durerea.

— Cum nu mai există! A murit?! De ce nu mi-ai scris? Și cum, pe un mort nu-l poți iubi? Tiii, ce noutăți!

Elsa zîmbi iar.

— Aha, înțeleg, scînci Emma. I-ai mărturisit că-l iubești pe Otto și, disperat, Stirner și-a pus capăt zilelor! Dar să nu mi-l iei pe Otto!

— Liniștește-te, prostuță mică. Cum să ți-l iau? Doar e bărbatul tău, e tatăl copilului tău.

— Ei și? Mereu îmi spune că dragostea asta a fost un fel de

nebunie și că altfel nu s-ar fi căsătorit pentru nimic în lume cu o gîsculiță ca mine. Și mai spune o căsătorie ca a noastră poate fi oricînd desfăcută foarte ușor. Și dacă spune Otto, înseamnă că așa este. Mă rog, n-oi fi eu prea deșteaptă, dar... și o gîsculiță vrea să fie fericită. Se puse iar pe bocit. Doar m-a iubit! Pe urmă însă... m-a urît, parcă eu am fost de vină! A vrut să se răzbune...

Și-i povesti, printre hohote, nefericita ei iubire. Trăise prea mult timp închisă în suferința ei și acum își vărsa năduful. Așa află Elsa despre brutalitatea lui Otto, despre veșnicele ironii și insulte cu care-și umilea soția.

Pe măsură ce asculta, simțea că în inima ei se topește și bruma de sentiment pe care i-o mai păstra lui Otto. Îl vedea în cu totul altă lumină. Nu poate invoca o nebunie. Abia după ce s-a smuls din robia lui Stirner s-a purtat mai urît cu Emma. Chiar dacă n-o iubește, nu-i era îngăduit să se poarte astfel cu soția lui, cu mama copilului său. A dovedit că-i lipsit de cea mai elementară omenie.

„Să aibă dreptate Stirner că sîntem jucării oarbe ale instinctului, care ne poate face să îndrăgim pînă și un om cu un cap de măgar? Ar fi groaznic!” se cutremură ea, amintindu-și de dragostea pentru Sauer.

În timp ce o asculta pe buna ei prietenă, Elsa se gîndea la ale ei și trăgea cu urechea la zgomotul tot mai puternic ce se auzea de jos, de la etajul întîi.

„Ce-o fi acolo?”

Acolo se desfășura ultimul act al luptei.

Un detașament de oameni înarmați, în costume metalice de protecție, năvăliră în casa Elsei. În fruntea lor se aflau Sauer și Gottlieb.

Sauer izbi în ușa cabinetului cu mînerul parabelumului.

— Deschide, Stirner, altfel spargem ușa!

Din cabinet se auziră glasul lui Kacinski și lătrături întărite de cîini.

— Stirner nu-i aici, iar eu nu mă pot mișca de pe scaun. M-a încuiat și a lăsat cîinii să mă păzească.

— Kacinski! Mai trăiești? se bucură Sauer. Apoi porunci soldaților: Spargeți!

Cîțiva mai voinici se opintiră cu umărul și ușa pîrîi. Lătrăturile izbucniră și mai furioase. Prin crăpăturile ușii, paznicii patrupezi își arătau boturile rînjite, acoperite cu bale.

Cîteva împușcături, și cîinii amuțiră.

— De ce i-ați ucis? se auzi din nou vocea lui Kacinski.

— Doar nu era să-i las să ne sfîșie! bombăni Sauer, strecurîndu-se în cameră. Rămase foarte surprins văzîndu-l pe Kacinski șezînd liniștit înapoia biroului. Cu fruntea rezemată în palmă, inventatorul studia concentrat niște planuri.

— Unde-i Stirner? Întrebă Sauer.

— Nu știu, răspunse Kacinski, fără să ridice ochii. A spus că, de cum se luminează de ziuă, îmi va lua vederea, mă va sufoca sau așa ceva. Probabil că a uitat, ori e ocupat... Lovi desenele cu palma și exclamă: Colosal! Stirner nu m-a mințit... Am petrecut o noapte grozav de interesantă! Omul acesta e un geniu. Uite aici schema antenei instalației de amplificare cu transformatori și tuburi catodice! Formidabil! Și cuplajul inductiv cu o antenă cu circuit oscilant...

Sauer și Gottlieb schimbă o privire: să știți că Stirner i-a luat mințile?

— Trebuie să scotocim toată clădirea și să punem santinele lângă emițătoare! hotărî Sauer.

Începură cu camera lui Stirner, unde era instalat unul din emițătoare. Celălalt se afla la capătul opus al clădirii, lângă „menajerie”. Nici una din ele nu funcționa.

— Cred, domnilor, că sîntem în afară de orice pericol. Ne putem scoate măștile de protecție, spuse Gottlieb, ridicînd cel dinții fileul. Ceilalți îi urmară exemplul.

După ce detașamentul luă clădirea în stăpînire, veniră și cîteva dintre vechile cunoștințe ale lui Gottlieb: procurorul, șeful poliției, Kranz, precum și „generalul de fier”, venit să studieze „noile metode de ducere a războiului”. Bătrînul soldat își desfăcea mereu brațele a nedumerire și încerca să justifice într-un fel înfrîngerea suferită în lupta cu Stirner.

— De unde să știu că trebuia să ne punem voalete, precum cucoanele? Își adunase crunt sprîncenele albe, stufoase, și adăugă trist, arătîndu-l pe Kacinski: De acum înainte oștirile vor fi conduse de ingineri. Noi ne-am trăit traiul! Ce să faci cu baionetele, dacă drăcovenia asta de mașină le poate oricînd întoarce chiar împotriva ta?

— Trebuie dat un comunicat. Toată lumea să știe că armele de influențare a gîndurilor au fost capturate, spuse Sauer și intră în camera lui Stirner. E încălțită a naibii, mormăi el, privind mașina de o construcție necunoscută. Ei, Kacinski, știi să umbli cu ea?

Kacinski se apropie de mașină și manevră cu mișcări sigure cîteva manete. Instalația se puse în funcțiune.

— Trebuie să emitem un mesaj care să redea libertate tuturor captivilor lui Stirner, spuse Kacinski.

— Așa e! încuviințară cîteva glasuri.

Kacinski începu „teletratamentul”, cum se exprimase cineva din persoanele aflate în cameră.

— Ei? făcu Sauer, cînd unul din soldații trimiși să cerceteze subsolul intră în cameră.

— Nici urmă de Stirner, raportă omul.

— Mai căutați o dată la parter! Scotociți fiecare crăpătură!

— Domnule procuror, spuse Kacinski, pot lua eu aceste planuri? Stirner mi le-a încredințat mie și...

— Nu pot permite nimănui nu numai să ridice, dar nici măcar să atingă vreunul din obiectele aflate aici. Acestea sînt probe materiale, domnule! Poate mai tîrziu...

— Păcat! răspunse Kacinski, și continuă în sinea lui: „Noroc că am apucat să studiez materialul și să-mi notez formulele principale. Mă descurc eu și fără planuri! Să le păstreze sănătoși. Mă îndoiesc însă că vor fi în stare să descifreze formulele, necum planurile”.

— Am și eu o rugăminte, domnule procuror, interveni Gottlieb. Să asigurăm paza subsolului unde se păstrează valori imense. Insist, în calitate de moștenitor legal. Acum drepturile noastre la moștenire sînt în afară de orice dubiu.

— Om trăi și-om vedea, răspunse evaziv procurorul. Dar pază putem pune, n-am nimic împotrivă.

Sauer, care ascultase încruntat, se apropie de Gottlieb și-i spuse sarcastic:

— Domol, domol, tinere. După cum știi foarte bine, moștenirea a fost adjudecată Elsei Glück prin hotărîre judecătorească.

— Da, dar în lumina noilor împrejurări ea poate fi revizuită!... Înfuriindu-se brusc, aliatul de acum cîteva clipe strigă: Și dumneata ce te bagi? Destul ne-ai prostit pe toți! Dacă te mai prind o dată că mi te pui în cale, pușcăria te mănîncă! Ai apărat interesele Elsei Glück, ai fost deci complice la crimă!

— Nu știu dacă-ți dă mîna să dezgropi cauzele care au făcut ca onorabilul dumatăle părinte să fie dezmoștenit... nu se lăsa nici Sauer.

Intrarea lui Kranz puse capăt altercației.

— Aici s-a întîmplat, strigă el gesticulînd agitat. Ții minte, Gottlieb? În camera asta l-ai bărbierit pe domnul Stirner... cu perdaf! Iar eu i-am periat hainele și... hîmm... am luat și bacșiș de la conașu!... Vă aduceți aminte, excelență, de probele materiale pe care vi le-am înmînat la închisoare? se adresa el procurorului. Moneda aceea. Dovada crimei mele! Prețul vînzării, cum s-ar spune! În loc să-i fac de petrecanie, i-am periat hainele!

— Nimeni nu-ți face vină din asta, Kranz. Dar ai trîndăvit destul în celulă. Acum, la treabă. Am pus noi mîna pe colivie, dar păsărică... phuit! a zburat.

— Îl găsesc eu pe Stirner, n-aveți grijă. Din pămînt îl scot! exclamă cu aplomb inspectorul de poliție, frecîndu-și mîinile.

— O veste proastă, îl întrerupse Kacinski, punînd receptorul în furcă. Au telefonat chiar acum de la o uzină că, de îndată ce a încetat influența lui Stirner, sute de muncitori au căzut jos fără suflare. Probabil reacția organismului după groaznica tensiune în care i-a ținut

tot timpul. Trebuie să-i ajutăm...

Posomorît și furios, Sauer urcă la etajul doi. În grădina de iarnă o găsi pe Elsa și pe soția lui.

Emma îi alergă înainte:

— Otto!

El o respinse brutal.

— Ce cauți aici? Pleacă! Am de discutat cu doamna... Stirner...

Elsa îl privi cu reproș, iar Emma se uită cu lacrimi în ochi la prietena ei: „Vezi cum se poartă eu mine?”

— N-auzi?! o repezi Sauer.

Emma oftă și ieși supusă.

— Nu te mai recunosc! Așa te porți tu?! îl muștră Elsa.

— Cum ai vrea să mă port cu pacostea asta? M-a nenorocit! izbucni Sauer. Știi tu ce-a fost marele meu amor pentru Emma? Stirner mi l-a sugerat!

— Asta nu-ți dă dreptul să te porți astfel! Ce vină are ea, sărăcuța? Nu uita că te iubește de mult, și nu din ordinul lui Stirner.

— Dar eu ce vină am? Lasă-mă cu astea. Unde-i Stirner?

— A plecat.

— Unde?

— Nu știu. Nu mi-a spus. Dar de plecat, a plecat. Sînt sigură.

— Miști! Vrei să-l ascunzi!

Elsa se ridică.

— Ascultă, Sauer, dacă continui să-mi vorbești pe acest ton, plec!

Sauer reuși să se stăpînească.

— Iartă-mă, Elsa. Se așează lîngă ea. Nervii mi-au fost puși la grea încercare... Deci Stirner nu mai e aici... Asta înseamnă că ești liberă, nu?

Elsa încuviință din cap.

— Acum, se înflăcăra el, nimic nu ne mai împiedică să ne unim!

— Sauer! Dar ai soție, copil...

— Te rog, nu-mi mai vorbi de Emma!

Îi luă mîna. Elsa și-o retrase încet, dar cu hotărîre. Nu numai Emma și copilul o îndepărtau de Sauer. Firea josnică pe care i-o descoperea acum îl înstrăina mai mult decît orice. Nu cumva a fost întotdeauna grosolan și crud, dar reușea să-și ascundă adevăratul chip sub masca politeței și a bunelor maniere?

Și mai era ceva. Nu-l putea uita pe Stirner, așa cum l-a văzut în ultima noapte. Da, e un criminal... E adevărat că i-a înrobit voința... Dar trecînd prin viața Elsei, bărbatul acesta a lăsat urme... Nimic nu putea umple golul lăsat în inima ei. Nu putea să n-o tulbure suferința lui adîncă, abisul de suferință dezvăluit în ultima noapte ochilor ei îngroziți. Iar faptul că i-a redat libertatea dovedea că nu s-a ticăloșit

de tot.

Sauer nu înțelegea ce se întâmplă cu Elsa. Punea rezerva ei pe seama sfielii, a pudorii.

Încercă din nou să-i ia mîna, și îi vorbi din ce în ce mai înflăcărat:

— Un singur cuvînt, Elsa, și totul va fi bine. Spune da! Am îndurat destul, ne-am cîștigat dreptul la fericire. Ții minte cît m-am bucurat cînd ai spus că renunți la moștenire? Mi-era teamă că te voi pierde. Acum însă banii nu vor mai ridica un zid între noi. Stirner a dispărut. Ce te împiedică să te bucuri de acest drept? Poate Gottlieb? Nu mă tem eu de mucosul ăsta!

Elsa îl privi scrutător și Sauer își retrase din nou mîna. În ochii ei se putea citi mirare și teamă.

— Să nu-ți închipui că aș rîvni la acești bani! se grăbi el s-o asigure. Nu! Pe tine te iubesc, numai pe tine, și nu mi-ar trebui nimic altceva! Dar de ce să nu fim practici? Idilele într-o colibă sărăcicioasă nu-s decît născociri ale poeților. Gîndește-te la viitor. Dă-mi o procură și îți garantez că din averea pe care o posezi acum voi salva cel puțin contravaloarea moștenirii inițiale.

Elsa ridică mîinile într-un gest de apărare.

— Nu, Sauer! Să nu mai aud de moștenire! Sînt sătulă de atîtea orori și atîta mîrșăvie!... Și acum, iartă-mă... N-am dormit toată noaptea... Abia mă țin pe picioare.

— Sper că nu-i ultimul tău cuvînt? se alarmă Sauer.

Elsa plecă, fără să-i răspundă. Intră fuga în camera ei și o prinse în brațe pe Emma, care nu se mai oprea din plîns.

— Hai, nu mai plînge. Nu ți-l iau pe Otto al tău. Dar tare mi-e teamă că, oricum, n-ai să-l faci să se întoarcă.

— De ce? întrebă Emma cu o privire de copil neajutorat.

— Nu știu... Poate mai tîrziu... spuse Elsa ca s-o linișteasca. Deocamdată amîndouă avem nevoie de odihnă. Eu n-am să te părăsesc, Emma. Plecăm departe și uităm totul. Hai, șterge-ți ochișorii! Gîndește-te la sănătatea ta. Și să nu te mai aud spunînd că ești singură. Ai un fiu, pe care-l vom crește împreună. El va fi fericirea ta.

— Cum spui tu, Elsa. Să nu mă părăsești!

Sauer rămăsese în grădină, lîngă acvariu, cu bărbia în piept și privirea crîncenă.

— Fir-ar a dracului de treabă! strigă el deodată și, furios, izbi cu pumnul în acvariu.

Peretele de sticlă se făcu țandări, apa se scurse și peștișorii se îngrămădiră la fund, deschizînd gura spasmodic și biciuind cu codițele nisipul umed.

PARTEA A TREIA

I. VILA DE PE ȚĂRM

În bătaia brizei, frunzele palmierilor păreau niște evantaie uriașe, mișcate de o mînă nevăzută. Cu toată ora matinală, soarele dogorea năprasnic. Arborii vîrstau plaja cu umbre sinilii.

Aburcată pe coasta unei coline, o căsuță cu acoperișul neînclinat desfășura spre ocean o terasă largă. Din partea cealaltă începea pădurea tropicală. Un pîlc de palmieri străjuia căsuța, ferind-o de arșiță. Terenul din jurul vilei era împrejmuț de un gard viu din plante țepoase.

Nici o altă locuință nu se vedea prin apropiere. Doar dincolo de coline se răsfirau spre golf casele unui mic orașel.

Pe terasă își lua micul dejun o femeie tînără, blondă. Îmbrăcată într-un costum alb, ea purta, asemenea indigenilor, sandale împletite pe piciorul gol.

— Mai doriți o ceașcă? o întrebă un servitor bătrîn, în bluză și pantaloni albi, încălțat de asemenea cu sandale împletite.

— Nu, Hans, mulțumesc. Poți să strîngi. Te mai dor picioarele?

— Nu, doamnă, nu mă plîng. Soarele acesta face minuni. Încă puțin și-o să pot juca!

— Unde-i *Frau Schmiedthof*?

— În oraș, după tîrguieli. Trebuie să vină. Aveți nevoie de ceva, doamnă?

— Nu.

— Prea bine, doamnă.

Cu un suspin ușor, Elsa întoarse fotoliul împletit cu fața spre ocean și, făcîndu-și alene vînt cu un evantai meșterit dintr-o frunză de palmier, își lunecă privirile peste luciul scînteietor.

Se împlineau trei ani de cînd s-a instalat aici împreună cu Emma, cu băiețașul acesteia și cu *Frau Schmiedthof*, care a ținut să rămînă în serviciul ei.

Mare le-a fost uimirea cînd l-au găsit aici pe Hans, bătrînul servitor al lui Karl Gottlieb. El era omul de încredere despre care îi vorbise Stirner înainte de a dispărea.

Stirner „consolidase” devotamentul lui Hans cu o puternică doză de sugestie. Tocmai obținuse succese extraordinare în sugestii de lungă durată. Încă de atunci s-a gîndit să-și autosugereze o „reîncarnare” pentru tot restul vieții. Cu Hans a făcut prima aplicare practică a noii descoperiri. Mulțumit de rezultatele experienței, Stirner și-a spus zîmbind:

„Uite ce ușor îl poți face pe cineva devotat și cinstit”.

La drept vorbind, în cazul lui Hans sugestia a fost doar o măsură de precauție, pentru că și așa bătrînul servitor s-ar fi conformat întocmai ordinelor primite. Stirner depusese pe numele lui Hans o sumă importantă, dar adevărata stăpînă a vilei și a banilor era Elsa.

Încîntată de colțișorul acesta, depărtat de orașele zgomotoase și de tot ce i-ar fi putut aminti trecutul, Elsa n-avea decît să-i rămîină recunoscătoare lui Stirner. Un singur lucru dorea: să fie cît mai repede dată uitării.

Instalarea lor aici s-a făcut în cel mai strict secret. N-au prevenit pe nimeni că pleacă, n-au comunicat nimănui noua lor adresă, iar odată ajunși, și-au schimbat și identitatea. Elsa a împrumutat numele miloasei bătrîne care o crescuse, devenind *Frau* Bäcker, iar Emma a luat numele de fată al răposatei sale mame, Spielmann. Numai doamna Schmiedthof a refuzat să se supună acestei metamorfoze.

— Nu-mi schimb eu numele! Cum să-l schimb? Să dau de bucluc? Cu legea eu nu mă joc. Vreau să fiu totdeauna în regulă...

Micuța colonie ducea o viață tihnită și plăcută. De teama de a nu fi descoperiți, nu purtau corespondență cu nimeni și nici nu se abonau la ziare sau reviste. Schmiedthof și Hans vedeau de modesta lor gospodărie, iar o negresă indigenă o ajuta pe Emma să îngrijească de copil. Mai aveau și doi grădinari negri, care făceau și pe grăjdarii: cumpăraseră o pereche de cai și un măgăruș. De fapt, animalele nu prea le erau de trebuință. Doar Emma ieșea uneori să-și plimbe copilul cu droșca, ori călare pe măgăruș. De obicei, se mulțumeau cu plimbările pe jos, de-a lungul țărmlui.

Nu i-ai fi putut recunoaște de bronzăți ce erau. Mai ales Otto, „Voinicelul” cum îi spuneau toți. Ars de soare, cu părul negru, creț, zburdînd peste tot, gol pușcă, putea fi luat ușor drept un mic indigen.

Emma, deprinsă cu viața zgomotoasă a unui oraș mare, la început nu prea se simțea în apele ei. Treptat însă s-a obișnuit, mai ales că băiețelul nu-i prea dădea răgaz să se plictisească. Obrajii ei își recăpătaseră culoarea și acum rîsul i se împletea cu al micuțului – doi clopoței, ale căror clinchete se auzeau toată ziua.

Seara, Elsa cînta uneori la pian. Copilul adormea în sunetele muzicii, iar Emma, neobișnuit de tăcută, se ghemuia la picioarele prietenei sale.

Fiecare se gîndea la ale sale.

Elsa obișnuia să se scoale mai tîrziu. Sorbind cafeaua pe terasă, asculta cu un zîmbet cald glasurile zglobii de pe țarm.

Voinicelul se zbenguia pe plajă cît era ziua de mare. Strîngea scoici și pietricele, prindea crabii, zvîrlea în apă peștișorii aduși pe țarm de valuri.

La început Emma trăia într-o permanentă spaimă. Se temea că se va dezlănțui furtuna și oceanul va mătura mica lor căsuță, tot i se

părea că se ascund în cameră șerpi ori scorpioni, se temea de lei, deși fiarele nu îndrăzneau să se apropie de casă. De câteva ori le-a auzit totuși noaptea răgetul adus de vînt. Pradă unei terori cumplite, Emma o trezea pe Elsa... Cu timpul, a trecut și asta.

Mișcînd leneș evantaiul, Elsa urmărea din ochi un iaht alb care răsărise parcă din valuri la gura golfului brăzdat de pirogele indigenilor pescari. Apariția unui vas european era un eveniment pentru locuitorii acestui orașel liniștit. Liniile oceanice treceau mult mai departe. Iar navele de mai mic tonaj care apăreau uneori la orizont, ori își vedeau de drum, ori se îndreptau spre portul unui oraș, mai mare, din apropiere.

Pe Elsa o încerca neplăcuta presimțire că iahtul acesta îi va tulbura liniștea, că o va smulge din făgașul obișnuit.

Legănîndu-se ușor, vasul coti spre intrarea în golf. Pe catarg flutura un pavilion roșu.

„Ciudat”, gîndi Elsa.

Cînd iahtul ajunsese în dreptul vilei, zăngăni lanțul ancorei, velele fură coborîte și corpul navei începu să se legene ușor, toropind pe unde. Doi marinari urmați de trei bărbați în alb, cu căști coloniale pe cap, coborîră într-o barcă. Cîteva lovituri de lopeți și mica ambarcație trase la țarm. Cei trei coborîră pe plajă, unde se aflau în acel moment Emma, copilul și negresa. Glasurile cristaline amuțiră. Voinicelul se lipi de maică-sa, uitîndu-se speriat la străini. Marinarii, rămași în barca, aruncară pe nisip niște baloturi. Unul din bărbații în alb se apropie de Emma, se descoperi și-i spuse ceva, arătînd baloturile. Emma încuviință din cap. Oamenii desfăcură baloturile, scoțînd la iveală cîteva pari, o prelată și frînghii... întindeau un cort! Asta-i bună! Alt loc n-au găsit?

Emma și negresa, cu copilul în brațe, suiau repede poteca pietruită, spre vilă. Mișcările evantaiului se precipitară, trădînd enervarea și curiozitatea Elsei. Emma o luase înaintea dădacei. Elsei i se strînse inima cînd văzu cît e de palidă și de tulburată.

— Cine sînt? Ce caută aici? întrebă, cînd Emma, urcînd în goană treptele, intră în sfîrșit în umbra răcoroasă a terasei. Gîfția și cîteva șuvițe i se lipiseră de fruntea nădușită.

Tocmai atunci se apropie dinspre poartă, cu coșul pe braț, și *Frau Schmiedthof*.

— N-am găsit pasăre, dar am cumpărat un pește de toată frumusețea!

— Cine sînt? repetă Elsa întrebarea, fără să răspundă menajerei.

— Unul din ei... e Stirner... răspunse Emma, uitîndu-se îngrozită la prietena sa.

Elsa îngălbeni, evantaiul îi scăpă din mînă.

— Nu se poate! Ți s-a părut!

— Ba el este! Crede-mă! Tare-i schimbat, dar ochi ca ai lui nu se uită niciodată! E cu un alt tânăr și unul mai în vîrstă, cu niște mustăți atîta de mari!

De emoție, Elsa nu era în stare să scoată o vorbă. Răsufla scurt, întretăiat, de parcă adineaori nu Emma, ci ea ar fi urcat coasta în goană.

— Ce ți-a spus?

— Că au venit la vînătoare și mi-a cerut voie să-și instaleze aici cortul. Ce mă miră e că s-a recomandat Stern.

— Stern! exclamă Elsa. Da, Emma, nu te-ai înșelat! Atunci el e.

— Cum adică? De ce Stern?

După o clipă de ezitare, Elsa răspunse:

— Și-a schimbat numele, cum am făcut și noi.

— Ai știut și nu mi-ai spus nimic?

— Credeam că n-o să-l mai văd... Ascultă, Emma, nu te teme. El are și mai multe motive să-și îngroape trecutul. De-aceea te rog, draga mea, și te rog și pe dumneata, *Frau Schmiedthof*... spune-i și lui Hans... dacă Stirner vine aici, nu vă adresați lui pe vechiul său nume și nu lăsați să se vadă că l-ați recunoscut. Oricît rău ar fi făcut, el nu mai e același. A pus cruce trecutului și trebuie să-i păstrăm taina.

— Dar dacă ceilalți știu?

— Mă îndoiesc...

— Să vezi tu c-o să se trădeze singur! Cum să-și păstreze calmul cînd va da ochii cu tine? Mai ales că nu se așteaptă să te înfîlnească! Hm! Ce interesant! exclamă ca un copil care se bucură, ca imediat apoi să adauge îngrijorată: De n-ar pune iarăși cine știe ce la cale! De la el poți să te aștepți la orice...

— În privința asta, n-ai nicio grijă. Poți să fii sigură că n-o să ne recunoască pe niciunul dintre noi. Uite, pe tine nu te-a recunoscut. Poate doar pe mine... așa, vag... ca pe cineva pe care-l cunoști din vedere, adăugă ea, amintindu-și brusc de ceva. Dar ne frămîntăm de pomană. Poate nici n-o să vină aici.

— Ba vine. Mi-a și spus: „Sper că prezența noastră n-o să vă deranjeze”. Ne-a rugat, dacă vreunul dintre servitorii noștri indigeni cunoaște bine ținutul, să-i călăuzească o zi sau cel mult două. Vin, vin! exclamă ea deodată. Pe mine tot m-au văzut cum eram pe plajă ciufulită ca o sălbatică, așa că n-am ce pierde. Dar pe tine încă nu te-au văzut. Pune-ți măcar ciorapii și pantofii! Doar n-o să-l primești așa, ce naiba... Oricît, Stirner... vai, pardon, Stern! Stern ți-a fost...

Lăsînd-o să vorbească, Elsa urcă repede în camera ei. Nu ca să se gătească, ci pentru a-și birui tulburarea.

Peste cîteva clipe se va afla în fața lui Stirner, în fața omului acela enigmatic care i-a făcut atîta rău, dar care a iubit-o din toată inima. Nu se îndoiește de asta.

Năpădită de amintiri, se plimba agitată prin cameră. Nu înțelegea de ce e atât de emoționată. Își închipuise că totul e îngropat, uitat. O singură taină, rămasă nedelegate, o frământa uneori: E vinovat Stirner de moartea lui Karl Gottlieb? Sau a fost un accident? L-a întrebat atunci în noaptea plecării, dar el n-a mai apucat să-i răspundă! Fără să-și dea seama, Elsa se apropie de oglindă și-și aranjă părul.

„Vai ce neagră și urâtă sunt! Adică ce contează, dacă oricum n-o să mă recunoască...” Auzi glasuri.

— Ce stau așa? Deschise șifonierul să-și aleagă o rochie. Orice-aș pune, o să le par groaznic de demodată. În sfârșit, îmbracă o rochie albă, se răsuci în fața oglinzii și, încercînd să-și facă curaj, coborî pe terasă.

II. VÎNĂTOAREA DE LEI

Bărbatul în vîrstă, cu mustăți stufoase, se apropie de Elsa.

— Întrucît sînt cel mai bătrîn din grupul nostru, dați-mi voie să fac prezentările, spuse el înclinîndu-se. Mă numesc Dugov și sînt directorul grădinii zoologice din Moscova. Dumnealui e Kacinski, celebrul Kacinski... Ați auzit, cred, de transmiterea gîndurilor la distanță...

Kacinski se înclină.

— Iar dumnealui este Stern, mîna mea dreaptă.

Își strînseră ceremonios mîna.

Elsa îi pofti să ia loc, sună și porunci să se aducă o gustare. Cînd bătrînul servitor se apropie de masă, trăgînd cu coada ochiului la Stirner, tava îi tremura în mînă. Emma se uită întîmplător spre ușă și pufni într-un rîs abia reținut. Elsa îi urmări privirea și o văzu pe *Frau Schmiedthof* holbîndu-se din camera de alături.

Dugov închină un pahar în sănătatea gazdelor.

— Sînt dezolat că v-am tulburat liniștea, dar, credeți-mă, doamnă Băcker, numai întîmplarea e de vină. Fiind în concediu, ne-am gîndit să vînam lei. Grădinile noastre zoologice au nevoie de cîteva specimene falnice, cum se întîlnesc numai pe aici. De fapt numai eu am plecat, cu Stern. Kacinski ne-a ajuns din urmă: vrea să încerce o nouă armă de vînătoare...

— Armă de vînătoare? Arătați-mi și mie, sări Emma de la locul ei.

Dugov rîse.

— Ca s-o puteți vedea, va trebui să veniți cu noi.

— Eu la vînătoria de lei? Pentru nimic în lume! Tremur numai cînd îi aud!...

— Oho! Se aud pînă aici? Prin urmare, am fost bine inspirați. O să fie o vînătoare pe cinste! se bucură Dugov. De fapt nu v-am fi deranjat. Dar știți... apariția vasului în golf și a noastră în oraș ar fi stîrnit prea multă vîlvă și, cînd ești urmărit de o mulțime de gură-cască, nu faci treabă bună. Dar n-o să vă deranjăm. Avem cortul. Tot ce vă rugăm... – v-a spus, cred, doamna, poate știe vreunul din servitorii indigeni să ne arate drumul.

Elsa consimți cu dragă inimă. Căuta să nu se uite la Stirner. Din cînd în cînd îi arunca totuși o privire, pe furiș. Pînă la urmă nu se mai putu stăpîni.

— Dacă nu mă înșel, i se adresă, domnul nu e rus?

— Ați ghicit, doamnă.

— Și... sînteți de mult în Rusia?

— De vreo trei ani.

Buna cuviință nu-i mai îngăduia să pună întrebări. Dar cum să-ți stăpînești curiozitatea abia zădărită? Cu riscul de a trece drept indiscretă, continuă să se intereseze:

— Dar înainte, unde ați stat?

Rîsul senin al lui Stirner o surprinse. Nu semăna deloc cu rîsul strident, sarcastic, de altă dată. Într-adevăr avea înaintea ochilor un alt om.

— Unde am stat și în general ce am făcut înainte e o enigmă și pentru mine Dacă nu mă credeți, întrebați-i pe prietenii mei. Nu-mi amintesc absolut nimic din existența mea anterioară venirii la Moscova. La început această „uitare” mă chinuia, mă obseda. Profesorii pe care i-am consultat sînt de părere că sufăr de o afecțiune psihică cu o denumire foarte greu de pronunțat, un fel de schizofrenie. Se mai cunosc cazuri cînd bolnavul își pierde... ca să spun așa... personalitatea și uită cu desăvîrșire trecutul. Tovarășul Kacinski s-a oferit să mă trateze după o metodă proprie. Stirner zîmbi. Am o deosebită considerație pentru Kacinski și-l apreciez, dar am refuzat. E ceva în genul hipnozei pentru care am o aversiune organică.

Elsa se uită la Kacinski. Acesta dădu afirmativ din cap.

— Dacă refuză, ridică el din umeri, ce să fac? Doar n-o să-l tratez cu sila.

— La Moscova am lucrat mai întîi ca muncitor la uzinele „Dinamo”, continuă Stirner. Apoi m-am angajat la grădina zoologică. Știți, îmi plac foarte mult animalele. Așa l-am cunoscut pe Dugov, directorul grădinii zoologice, care a avut bunătatea să mă facă, după scurt timp, colaboratorul lui apropiat.

— Ai meritat-o cu prisosință, dragul meu, protestă Dugov.

— Iar prin Dugov l-am cunoscut și pe „emițătorul de gînduri”, cum îi spunem noi în glumă lui Kacinski. Asta-i tot ce știu despre mine.

— Și... unde ați ajuns cu transmiterea gîndurilor la distanță? se interesă Emma.

— Oho! exclamă Dugov. Transmiterea gîndurilor la distanță se aplică acum pe scară largă. Peste cîteva decenii lumea va fi de nerecunoscut.

— Dar și ceea ce s-a realizat pînă acum e de-a dreptul uimitor, adăugă Stirner. N-ați citit în ziare?

— Nu prea citim. Știți? Nu sîntem abonați...

Stirner se uită țintă la Elsa și se încruntă de parcă s-ar fi căznit să-și aducă ceva aminte.

— Am impresia că v-am mai văzut undeva, în treacăt. Poate într-o călătorie?

— Poate, se zăpăci Elsa și se grăbi să schimbe vorba. Așadar spuneți că transmiterea gîndurilor face adevărate minuni?

— Minuni, e un fel de a spune, se înflăcăra Kacinski. Ce era socotit înainte minune, himeră, fantezie, noi am făcut să devină realitate. Cine n-a fost de mult la Moscova n-ar mai recunoaște-o. L-ar frapa înainte de toate liniștea ce domnește în acest oraș: de cînd am învățat să comunicăm între noi prin gînduri, aproape că nu mai vorbim. Cît de incomod și de încet ne pare acum vechiul mod de comunicare! Nu va trece mult și vom da la arhivă poșta, telegraful, chiar și comunicațiile radio. Am și învățat să discutăm între noi de la distanță. Dacă doriți, o să schimb cîteva gînduri cu un prieten de la Moscova.

Kacinski închise ochii pe jumătate, își lipi o cutiuță de tîmplă și se concentrează. Elsa și Emma urmăreau uimite mimica pe care o reflecta pe fața lui discuția aceasta mută. În sfîrșit, deschise ochii și zîmbi.

— E într-o ședință și mă roagă să revin mai tîrziu. Încolo, prietenul meu Ivan e bine, sănătos. La Moscova ninge. Trimite salutări la toată lumea și ne roagă să aducem un papagal pentru nevasta lui.

Emma rămăsese cu gura căscată de mirare.

— Dar cum de nu s-au amestecat aceste gînduri cu ale altora? bîigui ea.

— Se mai întîmplă și interferențe, dar mai rar, ca la emisiunile radiofonice. Da fapt, stațiile noastre sînt mai precise: știm întotdeauna cum este acordat receptorul interlocutorului și stabilim ușor legătura.

— Dar unde se găsește stația de care vorbiți? întrebă Elsa.

— Aici! răspunse Kacinski, ducîndu-și mîna la frunte. Chiar creierul nostru! Avem și amplificatoare, dar le folosim numai pentru emisiunile adresate marelui public: buletinul de știri, conferințe, concerte... Pentru comunicări personale la mare distanță avem fiecare cîte un amplificator de buzunar. Iată-l! Kacinski arătă cutiuța pe care o ținuse adineaori la tîmplă. Pentru distanțe mici, n-avem nevoie. Și în curînd ne vom putea dispensa în general de aceste amplificatoare artificiale. Datorită antrenamentului, „radiostațiile” naturale sînt din ce în ce mai puternice.

— Puteți transmite un concert ca la radio?

— Ba și mai bine chiar. Îi rugăm uneori pe compozitorii noștri cei mai buni să improvizeze muzică în gînd, s-o radieze. E o încîntare să asculți zborul liber al fanteziei! Sau să luăm șahul, joc care la noi pasionează pe mulți. Sute de mii de oameni urmăresc în gînd partidele disputate de marii maeștri, mai ales partidele „deschise”, cînd șahiștii imaginează și întregul proces de chibzuire a fiecărei mutări. Și cîte și mai cîte!

— Veniți la noi să vedeți toate acestea, spuse Stirner prinzînd privirea Elsei.

— Într-adevăr, atunci ați putea vedea totul, spuse Kacinski. Transmitem mintal nu numai sunete, dar și culori, imagini, scene, într-

un cuvînt tot ce-și poate imagina omul. Cînd emisiunile cerebrale vor fi accesibile oricui, nu vor mai exista teatre, cinematografe, școli, săli înăbușitoare, ticsite. Cunoștințele, distracțiile, spectacolele vor fi la îndemîna tuturor. Transmiterea gîndurilor s-a dovedit foarte utilă și în producție. Avem acum colective ideale, care prin armonia cu care lucrează pot rivaliza cu cele mai bune orchestre. Acționează toți ca unul singur.

Aceasta se datorește coordonării activității nervoase cu ajutorul sistemului de emisiuni cerebrale, în general, cînd se muncește în colectiv, coordonarea mișcărilor are o importanță deosebită. În acest scop au fost folosite în toate timpurile, chiar din cele mai vechi, îndemnuri cîntate. „Heeei-rup!” de pildă. Sau „E-i uh nem!” al nostru. La „uh”, ca la marinărescul rup! din „Heeei-rup!”, oamenii își concentrau eforturile într-un singur punct al timpului și al spațiului. La „nem” venea relaxarea. Dar această metodă dădea rezultate numai la o muncă fizică brută. Pentru procesele tehnologice mai complexe s-au încercat alte metode de coordonare a mișcărilor. De pildă, benzile rulante. Dacă se oprea un muncitor, trebuiau să se oprească toți. Vrînd-nevrînd, te adaptai ritmului general, un ritm de muncă impus unor oameni de o factură psihică și fizică diferită. Acum însă, acest sistem mecanic a fost înlocuit cu emisiunile cerebrale, care nu-i constrîng, ci numai îi ajută pe muncitori să contribuie, prin activitatea nervoasă ori musculară, la munca colectivului.

A existat odată la Moscova o orchestră simfonică fără dirijor, care îi uimea pe toți. A fost prima încercare de a crea un colectiv cimentat printr-o legătură lăuntrică, prin coordonarea activității nervoase a mai multor indivizi. Dar și în acel caz, coordonarea era mecanică: instrumentiștii se supuneau mai mult ritmului, măsurii piesei executate, decît voinței unice a colectivului.

Situația se schimbă fundamental cînd un „dirijor” invizibil acționează direct asupra centrilor de voință. Se lucrează într-o armonie perfectă și datorită acestui lucru productivitatea muncii atinge nivelul maxim.

— Dar toate acestea nu înăbușă personalitatea, libertatea voinței? Dacă unii abuzează de această forță, în detrimentul altora?

— A încercat s-o facă unul Stirner, interveni Stirner. Am auzit cîte ceva despre asta. A folosit formidabila putere a gîndului în scopuri egoiste și a pricinuit mult rău oamenilor. Dar Kacinski i-a venit de hac.

— Unde o fi acum acel Stirner? Elsa nu se putu abține să pună această întrebare aproape macabră.

— Nimeni nu știe... spre norocul lui! Dacă l-aș întîlni vreodată, nu știu ce i-aș face! L-aș omorî!...

Kacinski zîmbi:

— La ce bun, tovarășe Stern? Avem metode mai delicate pentru a smulge năpârcilor veninul. Bineînțeles, în cazuri extreme recurgi la orice mijloace. Dar Stirner, să fim drepți, ne-a lăsat o moștenire de neprețuit. Fără invențiile lui n-am fi ajuns atât de departe în transmiterea gândurilor. Unde mai pui că în lupta cu el... mi-a cruțat viața. Așa că, în felul lui, n-a fost lipsit de noblețe sufletească.

— În Rusia, asemenea orori nici n-ar fi fost cu putință, îl întrerupse Stirner. De când teletransmiterea gândurilor a ajuns la îndemîna oricui, s-a produs un fel de echilibrare a forțelor: nu vrei să recepționezi gândurile altuia, n-ai decît să-ți „încizi” aparatul.

— Posibilitatea unui „atac cerebral prin surprindere” nu-i chiar exclusă, opină Kacinski. Dar noi veghem cu strășnicie și orice tentativă este pedepsită într-un mod original. Cu ajutorul ultraamplificatoarelor noastre îi administrăm infractorului o sugestie de-l facem să-și bage mințile în cap... în adevăratul înțeles al cuvîntului... pentru tot restul vieții. Aproape că nu mai e nevoie de închisori. Dintr-un răufăcător putem face deseori un cetățean util societății.

Elsa asculta îngîndurată.

Din teama de a nu le fi obosit pe gazde cu atîta vorbărie, Dugov își consultă ceasul:

— Să ne pregătim, Stern. Mîine în zori pornim la vînătoare.

Cei doi bărbați își luară rămas bun și coborîră scara.

— Ne revedem la masă, strigă Elsa în urma lor.

— Numai dacă nu vă deranjăm prea mult, răspunse Dugov și se înclină.

Din fundul casei se auzi plînsetul micului Otto. Emma se ridică și ieși.

III. STERN E STIRNER

Elsa rămase singură cu Kacinski. Era nespuse de tulburată. Din tot ce povestiseră oaspeții o impresionase mai ales relatarea lui Stirner că savantul rus i-ar putea reda vechea personalitate. Ce-ar fi să încerce? Măcar pentru câteva minute. Ar dori-o atât de mult. De ce? N-ar ști să spună. „Probabil ca să lămuresc taina morții lui Gottlieb”, presupuse ea. Dar nu era numai atât. Poate că în subconștientul ei prinsese glas vanitatea femeii care nu putea admite ca bărbatul care a iubit-o să-și fi lepădat o dată cu personalitatea și sentimentul ce i-l purtase. Ori... mai știi?... Poate că în inima ei de femeie cu încâlcite meandre încolțise un început de dragoste pentru acest om... Nu știa cum să deschidă vorba.

— Într-adevăr i-ați fi putut reda lui Stern personalitatea? Îndrăzni în sfârșit să întrebe.

— De ce nu? Dacă n-au fost distruși centrul memoriei, amnezia poate fi vindecată. Și Stern, după cum se comportă în general, se pare că n-a suferit vreun traumatism. Mie mi-ar fi foarte simplu...

— N-ați putea încerca aici, la noi, metoda dumneavoastră?

— În nici un caz nu.

— De ce?

— Ați auzit... Pentru că refuză să se supună acestei experiențe... Dar de ce țineți atât de mult ca Stern să-și recapete personalitatea?

— Pentru că... Știți, cum să vă spun, pentru că l-am cunoscut pe acest om... Chiar foarte bine l-am cunoscut... Mă înțelegeți... Și văd că m-a uitat... O dată cu trecutul m-a uitat și pe mine. Elsa se înflăcăra. Aș vrea să trezesc în mintea lui o singură amintire, ca să aflu o taină, o taină foarte importantă, pe care era să mi-o destăinuie, dar n-a mai apucat...

Kacinski o privi surprins. „O poveste de dragoste...”

— Regret, dar fără consimțământul lui nu pot, deși vă înțeleg curiozitatea...

Elsa se încruntă.

— Nu-i curiozitate. E vorba de ceva foarte serios. De ceva atât de serios, încât v-aș ruga să încercați fără să-i cereți consimțământul... Pentru zece minute numai. Oricine ar fi fost el în trecut, va redeveni iarăși Stern și nu va ști nimic. Nu-i nimic rău în asta. Vă rog, vă conjur...

Fu rîndul lui Kacinski să se supere.

— Cum vă închipuiți că puteam eu să-mi încalc principiile? Libertatea conștiinței e sfîntă!

Elsa își pierdu răbdarea. „Va trebui să-i dovedesc că e ceva mult mai important decît o simplă curiozitate feminină!”

— Spunea Stern că l-ați făcut inofensiv pe un oarecare Stirner. Cum s-a întâmplat?

Kacinski îi povesti totul amănunțit.

— Prin urmare, l-ați văzut pe Stirner.

— N-aș putea spune. Purta pe față un văl din plasă metalică.

— Refuzînd să-mi îndepliniți rugămintea, mă siliți să vă destăinui un secret: Stern este una și aceeași persoană cu Stirner, iar eu sînt soția lui, născută Elsa Glück.

Kacinski rămase stupefiat.

— Așadar, Kranz a avut dreptate.

— Kranz?

— Un detectiv care nu are alt scop în viață decît să-l găsească pe Stirner. A fost nu de mult la Moscova, unde l-a întîlnit din întîmplare pe Stern. Ne-a împuiat capul că Stern este în realitate faimosul Stirner. L-am convins totuși că e o simplă asemănare.

— Acum recunoașteți, sper, că rugămintea mea e cît se poate de fundamentată.

— Așadar Stern, e Stirner! murmură Kacinski.

Elsa aștepta răspuns.

— Da sau nu?

— Nu!

— Dar dacă Stern-Stirner va consimți să se supună experienței?

— N-o va face!

— Să vedem! Vorbesc eu cu el. Așteptați aici. Mă întorc numaidecît.

Elsa coborî pînă la cortul de pe țarm și Kacinski o văzu explicîndu-i ceva lui Stirner. Acesta o ascultă cu atenție, apoi dădu din cap afirmativ.

„Ciudat! Ce ușor a reușit să-l convingă! se miră Kacinski. Pe mine, de cîte ori i-am propus, m-a refuzat!”

— E de acord! spuse Elsa, revenind pe terasă împreună cu Stirner. Ba chiar insistă.

Kacinski tot se mai îndoia.

— Ești de acord?

— N-am nimic împotrivă. Mai mult. O să-mi facă plăcere.

„La urma urmelor, își spuse Kacinski, în orice clipă îl pot face să uite din nou trecutul. Va trebui doar să-i urmăresc atent toate reacțiile.”

— Bine. Dacă vrei tu! Kacinski scoase din buzunar micul acumulator-amplificator, îl lipi de tîmplă și, pironindu-l pe Stirner cu privirea, îi porunci în gînd:

„Stai jos! Dormi!”

Stirner se execută docil și adormi imediat: ochii i se închiseră și capul îi căzu pe piept.

— De obicei nu recurgeam la adormire, dar e un caz mai dificil, explică savantul. Sîntem înțeleși, îi redau personalitatea numai pentru zece minute...

— Douăzeci!

— Să zicem cincisprezece, dar nici un minut mai mult. Să sperăm că în acest sfert de oră nu va dezlănțui nici un dezastru. Pentru orice eventualitate, îl voi supraveghea. Îngăduiți-mi să intru alături. Trebuie! Și nu uitați, exact peste cincisprezece minute va redeveni Stern.

Kacinski se uită concentrat la Stirner.

— Se va trezi imediat. Am plecat.

Intră în casă și se ascunse după ușă.

Stirner răsuflă adînc, întredeschise de cîteva ori ochii și-i închise la loc, orbit de strălucirea soarelui. Trecerea de la semiîntinericul sălii cu tablouri din casa lui Gottlieb la luciul scînteietor al oceanului era prea bruscă. În sfîrșit îndrăzni să strecoare o privire printre gene, ca un om care se ferește de o lumină puternică.

— Ce se întîmplă? Unde mă aflu? Elsa, tu?! Dintr-o săritură fu lîngă ea și îi acoperi brațele cu sărutări. Scumpa mea! Ce înseamnă toate acestea? Nu reușesc să-mi adun gîndurile...

— Stai jos, Ludwig, vorbi ea blînd. Ascultă și nu mă întrerupe. Avem numai cincisprezece minute... Îți voi explica totul. În noaptea aceea groaznică te-ai transformat în Stern și ai plecat. Stirner trebuia să dispară pentru totdeauna dar, după cum vezi, ne-am reîntîlnit. Cum? Ai să afli și asta, dacă ne va rămîne timp. Acum însă te rog să-mi răspunzi la o întrebare care mă frămîntă de trei ani.

— Cum? Au trecut trei ani?! se miră Stirner.

— Spune-mi adevărul: ești sau nu vinovat de moartea lui Karl Gottlieb? Hai, repede...

— Ți-am mai spus, Elsa. Nu am nici un amestec...

— Dar întîmplarea cu cîinele?

— A fost o simplă coincidență.

— Și întocmirea celui de-al doilea testament cu numai o lună înainte de moarte, tot coincidență a fost?

— Nu. Eu l-am convins pe Gottlieb să-și definitiveze testamentul, întrucît zilele îi erau numărate. Deși avea o mină înfloritoare, suferea de o boală gravă de inimă. Medicii îi ascundeau adevărul dar, știindu-mă omul lui de încredere, m-au avertizat că mai mult de o lună n-o mai duce. Tocmai de aceea i-am sugerat să întocmească fără întîrziere testamentul. Ți-am explicat de ce l-am făcut să-ți lase dumitale toată averea, și nu mie: drumul acesta ocolit mă ducea mai repede la țintă, încheie el cu vechiul său zîmbet ironic.

— Da, dar Gottlieb pomenește în testament de un serviciu pe care i l-aș fi făcut.

— I l-ai făcut într-adevăr, deși poate eu i-am exagerat importanța. Într-o zi, ți-am dat câteva polițe semnate de Karl Gottlieb, care trebuiau onorate. Ai observat, în treacăt, că scrisul patronului îți pare de data aceasta cam ciudat. Eu nu ți-am răspuns nimic, dar am procedat la o anchetă minuțioasă. Am găsit zeci de polițe identice. Toate erau false. De unde au apărut? Cine a contrafăcut semnătura patronului? După lungi și discrete cercetări, am ajuns la convingerea că plastograful era Oskar Gottlieb, fratele defunctului. Am strâns împotriva lui probe zdrobitoare și i le-am prezentat bătrînului. Iată deci că i-ai adus un real serviciu. Fără să vrei, l-ai făcut să înțeleagă ce poamă e frate-său. Bătrînul s-a înfuriat și a hotărît pe loc să-l dezmoștenească pe Oskar. Această idee, într-adevăr, eu i-am sugerat-o. Într-o scrisoare, i-a comunicat acest lucru. În răspunsul său, Oskar cerea cu umilință iertare, dînd toată vina pe nevoile care ajunseseră să-l strîngă de gît. Scrisoarea aceasta trebuie să se fi păstrat într-unui din safeurile lui Gottlieb.

— Da, și s-a găsit! exclamă Elsa. Acum te cred!

— Cine a găsit-o?

— Cheile erau la Sauer. După ce ai dispărut, acesta s-a certat la cuțite cu Rudolf Gottlieb, care bineînțeles revendica moștenirea. Sauer și-a propus, cred, să te înlocuiască în toate: a hotărît să-l înfrunte pe Gottlieb, ca averea să-mi rămînă mie. A și apucat să umble prin safeuri înainte de a fi sigilate. Într-unul din ele a găsit teancul de polițe false și scrisoarea lui Oskar Gottlieb despre care vorbeai adineauri. A prezentat toate acestea procurorului ca probă că bancherul Karl Gottlieb a avut motive bine întemeiate să-și dezmoștenească fratele. Turbat de furie, Rudolf Gottlieb a tras în Sauer. L-a nimerit în abdomen și Sauer a murit de peritonită. Gottlieb a fost condamnat la zece ani, iar cazul falsificării polițelor a trebuit să fie clasat, pentru că la primul interogatoriu Oskar a murit de apoplexie.

— Ce tragedie! făcu Stirner. Trebuie să recunoști însă că eu n-am nici o vină...

— Poate doar indirect. Dar să lăsăm asta. Spune-mi, cum ai ajuns la Moscova?

Stirner ridică din umeri.

— Cînd mi-am pregătit fuga, mi-am spus că nimănui n-o să-i treacă prin cap să mă caute acolo. Mai ales că poliția noastră nu are nici o legătură cu miliția din Moscova. De aceea am hotărît să-l „expediez” acolo pe Stern. Ce s-a întîmplat cu el mai tîrziu, nu știu.

— Ți-o pot spune eu, din puținul pe care l-am aflat chiar din gura lui.

Și-i povesti totul, fără să menționeze numele lui Kacinski, pînă în momentul sosirii vînaătorilor în această mică localitate.

— Dar cum de ai reușit să-mi redai vechea personalitate?

— M-am rugat de unul din noii tăi prieteni. Țineam să discut câteva minute cu Stirner de altădată pentru a afla... ce am aflat.

— Și... am fost de acord?

— Da, ai fost de acord.

— Ciudat! Am prevăzut această eventualitate și i-am ordonat lui Stern să nu se lase niciodată sugestionat.

— Asta înseamnă că Stern nu te-a ascultat pe tine, ci pe mine, spuse zîmbind Elsa.

— Elsa, Elsa! Pentru ce ai făcut-o? E un chin să simt din nou povara acestui groaznic trecut!

— Ai să te dezbari de el numaidecît.

— Da, dar acum îmi este și mai greu să mă despart de tine, să știu că te voi uita pentru totdeauna...

Se ridică, întinse brațele și rosti cu duioșie:

— Elsa!...

În clipa aceea ochii și fața își recăpătară calmul. Neînțelegînd cum de și-a permis s-o ia de mîină, vorbi jenat:

— Așadar, cum rămîne, *Frau Bäcker*? Veniți cu noi la vînătoare? Sper că prietenii mei nu vor avea nimic împotriva, mai ales că nu e nici o primejdie.

Elsa înțelese că îl are din nou în față pe Stern, în aceeași clipă apăru și Kacinski. Uitîndu-se la ceas, întrebă puțin insinuant, cu imputare parcă:

— Vă deranjez?

Stirner roși puțin: „L-o fi văzut cînd a prins-o de mîină?”

— *Frau Bäcker* m-a rugat s-o luăm cu noi. Am vorbit despre vînătoare...

— Și altceva n-ați vorbit nimic?

— Nimic... se întoarce spre Elsa. Nu-i așa?

— Da, așa este, răspunse ea zîmbind.

Kacinski o săgetă cu o privire plină de reproș.

— Pari supărat. Ce ai? îl întrebă Stirner.

— Dar totul s-a sfîrșit cu bine, se scuza Elsa.

— Ce s-a sfîrșit cu bine? Despre ce vorbiți? întrebă nedumerit Stirner.

— A, fleacuri... evită Kacinski răspunsul. *Frau Bäcker* ne-a cerut și nouă consimțămîntul. Apoi, către Elsa: Deci nu e o glumă. Doriți într-adevăr să veniți cu noi?

— Firește! rîse ea.

Kacinski făcu gestul unui om care se dă bătut.

— Așadar, plecarea mîine în zori! conchise Stirner.

IV. „CÎNTECUL LEBEDEI” DE SAINT-SAËNS

Seara după cină, se înfiripă o conversație animată.

Oaspeții povesteau despre Moscova, despre miracolele teletransmi-siunilor cerebrale, despre posibilitățile nebănuite pe care le vor oferi ele omului cînd vor ajunge să fie stăpînite la perfecție.

Emma asculta fascinată, aruncînd cîte o privire Elsei: „Vai ce interesant e acolo! spuneau aceste priviri. Și noi care vegetăm și nu știm nimic!”

Discul uriaș al lunii răsări la orizont, presărînd oceanul cu paiete de argint. Valurile legănau ușor acest dar al cerului.

Adia o boare răcoroasă. Florile își întetiră miresmele picante, dulcege.

Undeva prin apropiere cîntau indigenii. Ritmul monoton al cîntecului evoca valurile ce se sparg de țarm. Vraja nopții tropicale domoli tot mai mult glasurile de pe terasă, pînă se așternu tăcerea.

Se auzea numai zgomotul pietrișului de pe țarm sușuind între tocilele valurilor.

— M-am plictisit! se tîngui Emma.

— Cum puteți spune una ca asta? se miră Dugov, și urmă cu un gest larg: Dar e fermecător!

— Nu zic, dar... Azi la fel, mîine la fel... ți se urăște! Lipsește ceva.

— Știi ce lipsește! Muzica! zîmbi Dugov. Cel puțin nouă, asta ne lipsește ca încîntarea să fie deplină. Dumneavoastră cîntați, *Frau Bäcker*? Am văzut dincolo un pian. Să ascuți muzică... ceva liric!... Să ascuți muzică în tăcere și să te lași purtat de feeria acestei nopți!

— Vă rugăm, vă rugăm! i se alăturară ceilalți.

Elsa se ridică din scaun.

— Cu dragă inimă, spuse ea simplu și intră în casă.

„Azi mă simt în formă”, gîndi ea. Atinse înfiorată clapele răcoroase, ușor jilăvite de umezeala serii.

„Ce să le cînt?” Luînd-o înaintea gîndului, degetele ascultară de o tainică poruncă și împletiră pe clape primele acorduri din „Cîntecul lebedei” de Saint-Saëns. Înfrățite cu pulberea luminii argintii ce scînteia pe ocean, gingașele note urcară încet spre lună. Vraja muzicii se îngemănă cu a nopții.

— Ce frumos cîntați!

Elsa tresări. Rezemat de pian, Stirner o privea. Cînd a intrat?

— Iertați-mă, dar mi-a fost cu neputință să nu vin... Știți, această melodie...

Fără să se întrerupă, Elsa îl asculta adînc tulburată. «E „Cîntecul lebedei”, nu-i așa, este „Cîntecul lebedei” de Saint-Saëns», a zis el

odată, demult, acolo, în sala de sticlă. Un om cu o inimă de piatră n-ar fi vorbit așa... Și atunci glasul îi vibra de tulburare.

— E „Cîntecul lebedei”, nu-i așa? „Cîntecul lebedei” de Saint-Saëns! L-am auzit de zeci de ori în interpretarea celor mai mari pianiști, spunea Stirner, fără să-și ia ochii de la ea. Dar niciodată nu m-a emoționat ca acum! Și de unde impresia asta că v-am mai auzit cîntînd... chiar acest cîntec? Sigur v-am mai întîlnit...

Elsa simți că i se taie răsuflarea.

— Ne-am întîlnit, într-adevăr.

— Da?! Unde? Cînd? întrebă Stirner în șoaptă agitată.

— Într-o sală mare, cu pereți de sticlă. Era noapte, și afară urla furtuna.

Stirner își frecă fruntea.

— Da, da... parcă-mi aduc aminte...

— Ne-am întîlnit și mai înainte... și încă foarte des... în viața pe care ați uitat-o, adăugă cu înfrigurare Elsa, aruncînd sacadat crîmpeie de frază... M-ai uitat... Cînd ai devenit Stern, te-am întrebat ceva, dar mi-ai răspuns: „Iertați-mă, doamnă, dar nici nu vă cunosc...”

— Cum?! E cu putință? Și... ne cunoaștem bine?

Elsa zăbovi cu răspunsul. Degetele n-o mai ascultau. Apoi se hotărî. Se opri scurt și-l privi drept în ochi.

— Foarte bine... Imediat începu să cînte „Polichinelle” de Rahmaninov, pentru ca tumultul acestei piese să-i ascundă freamătul. Stirner părea și el emoționat.

— Prin urmare... Prin urmare, știți cine am fost înainte, mai de mult?!

Elsa tăcea. Muzica se revărsa năvalnic, se înălța, covîrșea.

— *Frau Bäcker*, vă implor, spuneți-mi și mie! Trebuie să știu!

Elsa își luă mîinile de pe clape și rosti grav:

— Nu vă pot spune... cel puțin deocamdată.

În ochii ei tremura spaima.

— De ce v-ați oprit? se auzi glasul lui Dugov.

Elsa reluă bucata.

Stirner tăcea, cu fruntea în palmă. Cînd începu să vorbească, vocea îi era ca un murmur:

— Muzica asta... dumneavoastră... De ce... căuta cuvintele potrivite... De ce sînt atît de tulburat?

Iertați-mă, dar trebuie să vă spun tot ce simt. Nu sînt un Don Juan, să mă aprind la vederea unei femei frumoase. Dar dumneavoastră... ținuta capului, mlădierea rochiei cînd vă mișcați, gesturile acestea gingașe, ușoare, mă tulbură și trezesc în minte amintiri vagi, adică nu amintiri, ci mai curînd... nu știu dacă mă înțelegeți bine... un fel de freamăt pe care parcă l-am mai încercat cîndva...

Veni lângă ea și-i luă cu hotărîre mîna.

— *Frau Bäcker*, nu voi stăruî să-mi spuneți cine am fost, îi spuse cu o căldură pe care ea nu i-o bănuise. Dar dacă ne-am cunoscut, aveți obligația morală să-mi vorbiți de timpul acela... de prietenia noastră... Sau poate a fost ceva mai mult decît prietenie? Pentru mine e atît de important!... Să mergem pe plajă și acolo îmi veți povesti totul.

— Cum, s-a terminat programul? se necăji Dugov. Păcat! Tocmai cînd prinsesem gust...

— O doare capul pe *Frau Bäcker*, o scuză Stirner. Pe plajă e mai răcoare, și o mică plimbare îi va face bine.

Coborîră.

Kacinski îi petrecu cu o privire atentă și gînditoare. Iar mucalitul Dugov zîmbi pe sub mustață. Emma, care îi surprinse zîmbetul, fu revoltată.

„Habar n-are și rîde ca...” Apoi privi și ea siluetele ce se profilau pe stîncile țărmului și fără să-și dea seama, oftă.

V. FIARELE ÎMBLÎNZITE

Micul grup porni la drum.

În frunte, cei doi servitori negri – călăuzele, apoi Dugov, Elsa, Stirner și Kacinski.

— Unde vă sînt armele? se miră Elsa.

— Aici! răspunse Dugov, trăgîndu-și un bobîrnac peste frunte.

— Cum, tot în creier? Dar ce fel de creier aveți dumneavoastră? Aparat de radio, și arme de vînătoare, poate și becuri electrice, glumi Elsa.

— Nu poate, ci precis! se întoarce iarăși Dugov spre ea. Rațiunea omului este cea mai mare forță... poate da și lumină... Ei, Kacinski, cum spune Arrhenius?

— „Rațiunea omului e cea mai puternică sursă de energie... Oscilațiile electromagnetice din celulele creierului omenesc reprezintă o forță uriașă care stăpînește lumea.”

— Ca să vedeți ce avem noi în cap! se lăudă Dugov.

Pătrunseră în desișul pădurii tropicale. Lumina puternică a zilei abia ajungea pînă aici, și cu cît înaintau, întunericul era mai des. Păsări forfoteau între ramuri și în păienjeniișul lianelor. Ici-colo, cîte o rază de soare filtrată prin desiș aprindea adevărate curcubeie pe penajul multicolor al zburătoarelor. Puzderia de frunze, prinse ca într-un reflector, păreau și ele înmuiate în cele mai variate culori. Treptat, poteca dispăru. Covorul de frunze putrede și trunchiurile doborîte făceau drumul destul de anevoios. Foarte curtenitor cu Elsa, Stirner îi întindea mereu mîna, ajutînd-o să treacă obstacolele.

— Mai avem mult de mers? se alarmă Elsa, care începuse să obosească. Jivinele astea trăiesc tocmai în inima pădurii.

— N-o să mergem pînă acolo, o liniști Dugov. Noi avem o vorbă: „Dacă nu merge vînătorul după vînat, vine el la vînător”. Cum dăm de un luminiș, le facem semn să poștească.

Răzbiră curînd într-o poieniță scăldată în soare. După semiîntunericul desișului, nu se puteau obișnui ușor cu atîta strălucire. Pretutindeni creșteau flori uriașe, roșii și galbene, semănînd cu lălelele.

— Vai, ce frumusețe! exclamă Elsa.

Se așezară pe iarbă, la taifas.

— E timpul! spuse în sfîrșit Dugov. Se propti în mijlocul poienii, cu fața gravă și concentrată. Ridică puțin capul și începu să se rotească încetîșor în loc. Părea că încearcă să străpungă desișul cu privirea.

Deodată Elsa tresări. De departe se auzi răgetul unui leu, ca un bubuit de tunet. Îi răspunse încă unul, apoi încă unul...

— Merge, merge! se bucură Kacinski.

Dugov se învîrtea mereu încet, concentrat.

Răgetele se apropiiau. În rămuriș, maimuțele speriate făceau mare tărăboi. Chiar și păsările se neliniștiră: țîșneau de pe crengi tocmai în creștetul arborilor.

Se auziră vreascuri trosnind sub pașii vătuiți, dar apăsați, ai sălbăticiunilor.

Veneau de pretutindeni, împresurînd micul grup de oameni dezarmați... Elsa simți că o cuprinde groaza: dacă noua armă se va dovedi neputincioasă, îi așteaptă o moarte cumplită!

Stirner o luă de mînă și o privi drept în ochi:

— Liniștiți-vă!

Elsei îi mai veni inima la loc.

În momentul acela un leu uriaș, frîngînd tufișurile, țîșni în poiană și încremeni orbit de soare. Apoi se apropie încetișor de Dugov și mîrîi prietenos, frecîndu-și capul de cizmele lui. Dugov îl scărpină între urechi și leul se întinse cît era de lung la picioarele vînătorului-îmblînzitor. Apoi se auzi un fel de mieunat și în poiană năvăli o leoaică urmată de doi pui. Noii-veniți se culcară și ei la picioarele lui Dugov. Încă un leu apăru dintr-un salt.

— Ajunge! hotărî Dugov. Iahtul nostru nu poate găzdui mai mulți oaspeți. Nu te supăra, se adresează el primului leu. Dar mă tem că de mătăluță am să mă lipsesc. Nu ești nici tînăr și nici prea arătos.

Leul îi linse mîna cu limba-i uriașă și fugi în desîș.

— Asta, în schimb, e o adevărată mîndrețe! spuse Dugov, mîngîind pe spinare leul uriaș care străbătuse dintr-un salt poienița. Uitați-vă ce blană... adevărată lînă de aur! Dar tu de ce plîngi, piciule? Ți-a intrat un ghimpe în lăbuță? Sărăcuțul de tine! Hai la nenea să ți-l scoată!

Într-adevăr, scoase un ghimpe lung din laba puiului de leu.

Leoaica urmărea liniștită operația.

— Au labe foarte sensibile și se întîmplă des să se rănească, îi explică Dugov Elsei. Dar de ce nu veniți mai aproape? Sînt blînzi ca niște copii!

Elsa prinse curaj și începu să mîngîie animalele. Leii mîrîiau prietenos, se frecau cu capetele de picioarele ei și tot dădeau să-i lingă mîna.

— Și-acum, hai acasă. Acuși se întunecă. Dar unde ne sînt călăuzele?

Kacinski găsi pe unul din cei doi negri ascuns în iarbă. Clănțănea din dinți, iar fața și-o ținea ascunsă în palme. Celălalt, cînd auzi răgetul leului, o rupse la fugă. Însăpămîntat, negrul găsit de Kacinski abia se puse pe picioare. În halul acesta în niciun caz n-ar fi putut să-i conducă. Tremura atît de tare, încît colierul din scoici pe care-l purta

la gît zornăia mereu. Iar la vederea leilor, încremeni locului. Dar după ce Kacinski îl privi țintă cîteva clipe, se liniști și își reluă locul în fruntea grupului.

Acum rămase Dugov în ariergardă. Leul, leoaica și puii îl urmau ca niște cățeluși.

Șirul se strecura prin pădure. Negrul în frunte, apoi Elsa cu Stirner, după ei Kacinski și la urmă Dugov.

În desiş, unde era aproape întuneric, auziră deodată pîrîit de ramuri rupte. Stirner scoase un țipăt și se așează pavăză în fața Elsei. Un jaguar uriaș se prăvăli peste Stirner și-l trînti la pămînt. Elsa țipă îngrozită. Dar în loc să-l sfîșie pe Stirner, jaguarul se grăbi să facă stînga împrejur și fugi cu coada între picioare, ca un cîine bătut.

— Constat că nici vînătoarea noastră nu-i lipsită de primejdie! se auzi glasul lui Dugov. Ești rănit, Stern?

— N-am nimic, răspunse Stirner, ridicîndu-se. Numai haina mi-a sfîșiat-o aici, la braț.

— Ei, *Frau Bäcker*, v-ați convins cît e de puternică arma noastră? întrebă Kacinski. Jaguarul ne-a atacat. Dar înainte de a fi căzut peste Stern, am apucat să emit un ordin mintal și, după cum vedeți, și-a luat tîlpășița. Undele electromagnetice radiate de creier se propagă cu viteza luminii: trei sute de mii de kilometri pe secundă. Vă puteți imagina o armă mai rapidă? În mai puțin de a suta mie parte dintr-o secundă, dușmanul a fost făcut inofensiv.

— Să fim totuși mai prudenți, spuse Stirner, uitîndu-se cu îngrijorare la Elsa. Se temea pentru viața ei.

— Nu mai e nici o primejdie. Pădurea-i mai rară. Acum ajungem, răspunse Dugov.

— Ce papagali frumoși, exclamă Elsa, cînd se mai liniști.

Kacinski se lovi cu palma peste frunte.

— Tiii, era să uit! I-am promis lui Ivan un papagal pentru nevastă-sa. Ochi în rămuriș pasărea cea mai frumoasă și îi dădu un ordin mintal. Papagalul filfii din aripi și în clipa următoare i se așează pe umăr.

Negrul urmărise scena cu o teamă superstițioasă.

Surprinzîndu-i privirea, Kacinski rîse.

— Ne crede zei făcători de minuni. Așa-i omul: ori divinizează, ori neagă ceea ce-i depășește puterea de înțelegere.

— Toate acestea pot părea o minune și unui om mai instruit, își dădu părerea Elsa.

— E totuși ceva cît se poate de firesc, interveni Stirner. Orice dresură are la bază formarea și apoi fixarea unor anumite reflexe condiționate. Și noi tot așa procedăm. Numai că noi, datorită succeselor înregistrate în tele-transmiterea gîndurilor, putem accelera acest proces, fixînd instantaneu în conștiința animalelor orice reflex

dorim. Îți mai aduci aminte, Kacinski, de primele noastre experiențe? A fost o joacă de copil în comparație cu ce facem acum!

— Să nu subestimăm importanța primelor noastre experiențe! răspunse Kacinski. Fără ele n-am fi ajuns să avem cea mai vestită grădină zoologică din lumea întreagă.

— Ce lucruri mai interesante pot fi văzute acolo? Prin ce v-ați câștigat faima? se interesă Elsa.

— Ar merita să o vizitați! În împrejurimile Moscovei, un teren uriaș, acoperit cu un fel de clopot de sticlă, a fost transformat într-o grădină de iarnă de proporții neîntîlnite. Acolo, între plante tropicale, umblă în voie lei, tigri, capre sălbatice, antilope, pantere, iar copiii zburdă, jucîndu-se cu sălbăticiunile care nu sînt deloc sălbatice. Droaie de copii vin să-și petreacă ziua în grădină; se plimbă călare pe tigri, se hîrjonesc cu puii de lei, se iau la întrecere cu căprioarele. Dar iată că am ajuns. Se vede vila dumneavoastră.

Apariția neobișnuitului alai alarmă pe toți. Bona o luă la goană și se aruncă în apă, Schmiedthof căzu leșinată, iar lui Hans i se muiară genunchii. În grajd, caii fornăiau și loveau din copite, iar măgarul răgea ca în spaimele morții.

Încetul cu încetul larma se potoli. Elsa o convinse pe Emma să iasă pe terasă și, ca să-i dea curaj, începu să se joace cu leii. Atunci micuțul Otto se apropie de pui, dar nu îndrăznea încă să-i mîngîie. Dugov se distra pe socoteala Emmei:

— Dacă doriți, *Frau Spielmann*, vă las un leu! Vă păzește casa, are cu cine să se joace copilul...

— Sînteți foarte drăguț, dar... mă lipsesc. V-aș ruga să-i luați mai repede de aici.

Dugov rîse, privi țintă leii, apoi își îndreptă privirea spre marinarii care așteptau lîngă cort. Ei se ridicară imediat și, executînd ordinul cerebral, strînseră cortul și pregătiră bărcile. Pășind încet și cu grijă pe poteca pietruită, leii coborîră spre țărm și se culcară pe nisip. Marinarii îi transportară cîte unul pe iaht.

— Plecați? se întristă Elsa.

— Din păcate nu mai putem întîrzia. Ne așteaptă un dirijabil. Sperăm însă că vom mai avea plăcerea să ne întîlnim. După ce organizăm transportul, trebuie să prindem fiare pentru filialele din Harkov, Tbilisi și din alte orașe ale grădinii noastre zoologice. Și aș fi fericit dacă ne-ați face și dumneavoastră o vizită.

Elsa mulțumi cu un semn din cap.

Dugov se apropie de Emma.

— O să vă pară rău, doamnă, că n-ați venit cu noi la vînătoare. Ca la circ v-ați fi distrat... Zări un stol de păsări rotind sus, deasupra golfului. Dar ca să nu spuneți că sînt om rău, am să fac o demonstrație special pentru dumneavoastră.

Privi concentrat spre golf. Schimbînd imediat direcția zborului, păsările se încolonară în triunghi, coborîră săgetat, dădură ocol vilei și, schimbînd formația, începură a se roti exact deasupra lor. Apoi cercul se lărgi treptat, pînă ce păsările se mistuiră în văzduh.

Emma bătu din palme încîntată.

— Mai vreau! Mai vreau! strigă băiatul.

În timp ce Dugov își lua astfel rămas bun de la Emma și de la copilul ei, Stirner, mai la o parte, îi vorbea Elsei cu înflăcărare. Împurpurată la față, ea asculta cu plăcere.

— E timpul să plecăm! hotărî Dugov.

Tot grupul coborî spre țarm. Cei trei vînători urcară în barcă și puseră mîna pe vîsle.

— La revedere! strigă Stirner cu ochii la Elsa.

În razele asfințitului, picăturile de apă desprinse de pe vîsle păreau stropi de vin roșu din Chios. Barca ajunsese în dreptul iahtului, iar macaralele o traseră pe bord. Vîntul prielnic umflă pînzele. Se auzi zornăind lanțul ancorei....

— La revedere! mai auzi Elsa.

Pe iaht și pe țarm fluturară batistele.

Leii, înșirați pe punte, priveau liniștiți, forfota din jur. În lumina amurgului, blana lor lucea ca aurul. Noii argonauți porniră spre larg...

Dugov pironi leii cu privirea și deodată ei începură să dea din cap și să fluture laba, luîndu-și parcă rămas bun de la cei de pe țarm. Emma și copilul rîdeau din toată inima. Elsa zîmbi și ea, dar ochii îi erau triști.

Pînzele se topiră în zare și peste necuprinsul de smarald începură să se aștearnă umbre cenușii, dar cele două femei și copilul tot mai priveau spre locul unde abia se mai ghicea dîra lăsată pe luciul oceanului de iahtul alb.

— Chiar ar trebui să plecăm acolo, să vedem toate aceste minuni, rosti Elsa visătoare.

— Strașnic ar fi! se bucură Emma. M-am săturat de pustietatea de-aici...

În noaptea aceea pe Elsa n-o prindea somnul. Cînd ațipi spre ziuă, i se păru că o cheamă Ludwig.

— Da, Ludwig, da, iubitule! șopti ea în somn.

Era convinsă, chiar în vis, că Stirner numai la ea se gîndește. Dar se înșela. Nu Stirner, ci Stern se gîndea cu drag la frumoasele clipe petrecute în ultimele zile.

Pe punte, sub cerul înstelat al tropicelor, Stern se aciuse într-un fotoliu scund și, cu cotul rezemat de capul unui leu tolănit alături, încerca și el să adoarmă. Luna pălise, suflarea răcoroasă a oceanului vestea ivirea zorilor, gîndurile lui încă mai zburau, mereu și mereu,

spre vila singuratică de pe țărm, spre *Frau Bäcker*...

Pînă la urmă însă, în legănarea blîndă a valurilor, îl toropi somnul și își culcă fruntea pe coama leului.

Primele raze îi surprinseră pe amîndoi dormind.

Nici omul, nici leul nu bănuiau că în tainițele subconștientului lor forța rațiunii omenești a ferecat cu șapte lacăte tot ce-a fost în ei crunt și de temut.

Sfârșit